

ปกปิด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คู่มือการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจ
ที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวน
ในสถานีตำรวจ

พ.ศ. ๒๕๕๗

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นตำรวจมืออาชีพ
เพื่อความผาสุกของประชาชน”

ตำรวจมืออาชีพ ต้องเป็นข้าราชการ
ตำรวจที่มีความรู้ ความสามารถ รู้ลึก
รู้รอบ รู้จริง ในงานที่ทำและต้องเป็น
คนดีมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ซื่อตรง อดทน
เสียสละ ต้องขยัน และมีการพัฒนา
ตนเองอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญที่สุดต้อง
ตระหนักเสมอว่า เป้าหมายการทำงาน
ของตำรวจคือความผาสุกของประชาชน

พลตำรวจเอก อุดุลย์ แสงสิงแก้ว
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เรื่อง ให้ใช้คู่มือการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนในสถานีตำรวจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีนโยบายการบริหารราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรให้เป็นตำรวจมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถในสายงานสืบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญแก่สถานีตำรวจ ซึ่งถือเป็นหัวใจและยุทธศาสตร์ (จุดแตกหัก) ในการอำนวยความยุติธรรม การให้บริการและช่วยเหลือประชาชน

ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้จัดทำ “คู่มือการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนในสถานีตำรวจ” ฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๗ พร้อมดำเนินการฝึกอบรมหัวหน้าสายงานและข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนในสถานีตำรวจ ให้มีความพร้อมที่จะไปทำการฝึกอบรมหรือสอนงานให้กับข้าราชการตำรวจในสังกัดทุกคนสู่ความ “เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน”

ฉะนั้น จึงให้ทุกหน่วยใช้ “คู่มือการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนในสถานีตำรวจ” นี้ เป็นคู่มือหลักสำหรับการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจในสังกัดทุกคน ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

คำนำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีนโยบายการบริหารราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ มุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เป็นตำรวจมืออาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในสายงานสืบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนทุกคนาย ให้มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในหลักนิติธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน อันจะเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เพื่อให้นโยบายการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้มีคำสั่งที่ ๖๐๐/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมผู้นำหน่วยระดับสถานีตำรวจ และคำสั่งที่ ๖๒๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมผู้นำหน่วยหัวหน้าสายงานสืบสวนและข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนทุกระดับ เพื่อส่งเสริมให้กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวิทยากรประจำหน่วยที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดให้กับข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนในสถานีตำรวจ พร้อมทั้งมีการจัดทำคู่มือและได้ผลิตสื่อประกอบการฝึกอบรม เพื่อให้วิทยากรสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมในทุกระดับอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน

คู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ช่วยให้วิทยากรและข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นำไปศึกษา ทบทวน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไป

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

รายชื่อคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมผู้นำหน่วย

ระดับหัวหน้างานสืบสวน และข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนทุกระดับ

คณะที่ปรึกษา

1. พล.ต.อ. เอก อังสนานนท์	2. พล.ต.อ. อุดม รักศีลธรรม
---------------------------	----------------------------

คณะอนุกรรมการ

1. พล.ต.อ. จรัมพร สุระมณี	2. พล.ต.ท. จักรทิพย์ ชัยจินดา	3. พล.ต.ต. โกสินทร์ หินเช่าวี
4. พล.ต.ต. รณศิลป์ ภูสาระ	5. พ.ต.อ. นพศิลป์ พูนสวัสดิ์	6. พ.ต.อ. ประภาส ปยะมงคล
7. พ.ต.อ. ยรรยง เวชโอสถ	8. พ.ต.อ. ธนะรัชต์ ชุ่มสวัสดิ์	9. พ.ต.อ. ไตรวิช น้ำทองไทย
10. พ.ต.อ. อนุชน ชามาตย์	11. พ.ต.อ. วสันต์ เตชะอัครเกษม	12. พ.ต.อ. ศิริธัชเขต ครูวัฒน์เศรษฐ์
13. พ.ต.อ. สันติ ชัยนิรามัย	14. พ.ต.อ. ณพล นามนารถ	15. พ.ต.อ. ประสงค์ เรืองเดช
16. พ.ต.อ. ณัฐนนท์ ประชุม	17. พ.ต.อ. วีระ วิจิตรหงส์	18. พ.ต.อ. เชิดพงษ์ ชิวปรีชา
19. พ.ต.อ. นิรัตน์ ปานดำ	20. พ.ต.อ. นริช สอนดิษฐ์	

คณะวิทยากรกลาง

1. พล.ต.อ. จรัมพร สุระมณี	2. พล.ต.ท. จักรทิพย์ ชัยจินดา	3. พล.ต.ท.ธีรวัฒน์ ณ ป้อมเพชร์
4. พล.ต.ท.วรณรัตน์ คชรักษ์	5. พล.ต.ท.สุวิระ ทรงเมตตา	6. พล.ต.ต.โกสินทร์ หินเช่าวี
7. พล.ต.ต.รณศิลป์ ภูสาระ	8. พล.ต.ต.ชัยวัฒน์ เกตุวรชัย	9. พล.ต.ต. สุพิศาล ภักดีนฤนาถ
10. พล.ต.ต.พรชัย สุธีรคุณ	11. พล.ต.ต.พัทธธงส์กัก พันธชัยสิทธิ์	12. พล.ต.ต.ศรภฤกษ์ณ แก้วผลึก
13. พล.ต.ต.สุทธิพงษ์ วงษ์ปิ่น	14. พล.ต.ต.ไชยยา รุจจนเวท	15. พล.ต.ต.ทนาย อภิชาติเสนีย์
16. พล.ต.ต.ปิยะพันธ์ ปิงเมือง	17. พล.ต.ต.ศิริพงษ์ ติมลา	18. พล.ต.ต.ธวัชชัย เมฆประเสริฐสุข
19. พ.ต.อ.ดาวลอย เหมือนเดช	20. พ.ต.อ.อนุชน ชามาตย์	21. พ.ต.อ.อัคราเดช พิมลศรี
22. พ.ต.อ.ประภาส ปยะมงคล	23. พ.ต.อ.จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช	24. พ.ต.อ.นพศิลป์ พูนสวัสดิ์
25. พ.ต.อ.ไพโรจน์ หมั่นกล้าหาญ	26. พ.ต.อ.ประสงค์ เรืองเดช	27. พ.ต.อ.ธีรเดช ธรรมสุธีร์
28. พ.ต.อ.สมศักดิ์ หนองพงษ์	29. พ.ต.อ.สุเจตนา โสสถิพันธุ์	30. พ.ต.อ.ลิปกร ศุภณิต
31. พ.ต.ท.สราวุธ คนใหญ่	32. พ.ต.ท.ศิริพร ลบล้ำเลิศ	33. พ.ต.ท.ฤทธิรุจ เขมะวานิช

วิชาวิธีการสืบสวน

1. พ.ต.อ.สมบัติ मिलินจินดา	2. พ.ต.อ.ชัชชัย วงศ์สุนะ	3. พ.ต.อ. ธรรมบุญ ไตรทิพย์พงศ์
4. พ.ต.อ.นิรัตน์ ปานดำ	5. พ.ต.อ.ปกรณ์ เสริมสุวรรณ	6. พ.ต.อ.ณรงค์ เสวก
7. พ.ต.ท.อเนก บุตรอินทร์	8. พ.ต.ท.เฉลิมศักดิ์ เกียรติทองศรี	9. พ.ต.ท.เดชชาติ มุลมณี
10. พ.ต.ท.ชิตเดชา สองห้อง	11. พ.ต.ท.นิรันดร์ แก้วอิน	12. พ.ต.ท.องอาจ คงพันธ์
13. พ.ต.ท.อรุณพร กลั่นเรืองแสง	14. พ.ต.ท.กิตติชัยชัย บำรุง	15. พ.ต.ท.วิจักขณ์ ตารมย์
16. พ.ต.ต.วัฒนา พลกันยา	17. พ.ต.ท.สราวุธ คนใหญ่	18. พ.ต.ท.พันธ์ศักดิ์ ทัพเจริญ
19. พ.ต.ท.นริช สอนดิษฐ์	20. พ.ต.ท.สนธยา รูปทอง	21. พ.ต.ต.สรายุทธ แสงทอง
22. พ.ต.ต.ภัทรพล ปัทมวงศ์		

วิชาเทคนิคการสืบสวน

1. พ.ต.อ.อำพล บัวรับพร	2. พ.ต.อ.พงศ์ฤทธิ์ คงสิริสมบัติ	3. พ.ต.อ.เชิดพงษ์ ชิวปรีชา
4. พ.ต.อ.ศักดิ์ศรี แก้วเอี่ยม	5. พ.ต.ท.นิตย วิธินันทกิตต์	6. พ.ต.ท.จิรัฏฐ์ ดอกไม้
7. พ.ต.ท.ธรรมบุญ ฉิมวงศ์	8. พ.ต.ท.สุวัฒน์ บริรักษ์	9. พ.ต.ท.ศราวุธ ศรีสังวรณ
10. พ.ต.ท.อรุณศักดิ์ บัวประเสริฐยิ่ง	11. พ.ต.ท.ภูมิ ทองโพธิ์	12. พ.ต.ท. วิชิต ธิราชวงค์
13. พ.ต.ท.ธัญญะ ถักบุญ	14. พ.ต.ท.ภาคภูมิ พิศมัย	15. พ.ต.ท.พิษณุ ปัญญาเส็ง
16. พ.ต.ต.ไกรสร ศรีอำพร	17. พ.ต.ท.วัสสา วัสสานนท์	18. พ.ต.ต.ต่อพันธุ์ ปุสันเทียะ
19. ร.ต.อ.นิติกรณ์ ระวัง		

วิชาการสะกดรอยติดตาม

1. พ.ต.อ.อิสการदार	อามิน	2. พ.ต.ท.รัง	ดาวดิงส์	3. พ.ต.ท.นนฤทธิ์	เดชธนดุล
4. พ.ต.ท.ศิวภาคย์	พวงจันทร์	5. พ.ต.ท.วรชาติ	แสนคำ	6. พ.ต.ท.ภัทรารูช	อ่อนช่วย
7. พ.ต.ท.เสนห์	วันทอง	8. พ.ต.ท.จิระศักดิ์	ฉวีนิล	9. พ.ต.ท.ณัฐวุฒิ	สีเสมอ
10. พ.ต.ต.อำนาจ	ลีพิสิษฐ์กุล	11. พ.ต.ต.เขมณัฐ	ภักดีแจ่มจรรยา	12. ร.ต.อ.อดิสร	เจนประเสริฐศิลป์

วิชาการดำเนินการภายหลังการสืบสวน

1. พ.ต.อ.ยงยุทธ	จันตะบุตร	2. พ.ต.อ.วีระพันธ์	ทันใจ	3. พ.ต.อ.จิตรพิสุทธิ	อิมสงวน
4. พ.ต.อ.ชาน	ชิตประเสริฐ	5. พ.ต.ท.เกรียงไกร	รับงาม	6. พ.ต.ท.ปิ่นพัฒน	เดชโชติพิสิฐ
7. พ.ต.ท.รัชกฤช	ฉัตรธรรมพร	8. พ.ต.ท.สุขสันต์	เปาอินทร์	9. พ.ต.ท.เอกรัฐ	สวนแสน
10. พ.ต.ท.ขันติ	สังสนา	11. พ.ต.ต.แผน	สวาสดีนา	12. พ.ต.ต.ประภาส	ศรีสังข์จร
13. พ.ต.ต.สุนัย	พิทักษ์	14. พ.ต.ต.นเรศ	สุวรรณี	15. ร.ต.อ.ประมินทร์	พรรณาราย
16. ร.ต.อ.ศัลย์	พินิจวัฒนา				

วิชานิติวิทยาศาสตร์

1. พ.ต.อ.พิชิต	บำรุงพงษ์	2. พ.ต.อ.ศุภศรีศรี	สุนทรโกคิน	3. พ.ต.อ.นพคุณ	กียรติการกุล
4. พ.ต.อ.สุรณรงค์	รัตนโกสมภ	5. พ.ต.อ.ประสิทธิ์	เลิศวรรณเอก	6. พ.ต.ท.สถาพร	ทองจำริญ
7. พ.ต.อ.ดิเรก	ธนานนท์นิवास	8. พ.ต.อ.ไวพจน์	มีแก้ว	9. พ.ต.ท.หญิง กฤษฎี	พงศ์อัมพรขจี
10. พ.ต.ท.ศราวุธ	เจียงเต็ม	11. พ.ต.ท.สุรพงษ์	ชาติสุทธิ	12. พ.ต.ท.สมพงษ์	จุลศักดิ์
13. พ.ต.ท.สมเกียรติ	โอสถพันธ์				

วิชาการสรุปรายงานนำเสนอผู้บังคับการ

1. พ.ต.อ.ปรีดา	อิมเจริญ	2. พ.ต.อ.สมชาย	เกาสำราญ	3. พ.ต.อ.กิตติ์เนศ	ธนนันทวีสิน
4. พ.ต.ท.ภาคภูมิ	ปราบศรีภูมิ	5. พ.ต.ท.อภิสิทธิ์	ประดุกา	6. พ.ต.ท.ปราโมทย์	สุนนาคกิจ
7. พ.ต.ท.ชัยภัทร	ศรีเรือง	8. พ.ต.ท.ธีระชาติ	รักษสกุล	9. พ.ต.ท.พีระพจน์	ระหว่างบ้าน
10. พ.ต.ท.เรวัต	ยีนธรรม	11. พ.ต.ต.ชูศักดิ์	เมืองระริน	12. พ.ต.ต.พิชญ์รักษ์	มูลขุนทอง

วิชาเทคโนโลยีการสื่อสาร/การติดตามบุคคล

1. พ.ต.อ.อภิชาติ	วรรณภักดี	2. พ.ต.อ.อิทธิพล	นาคคำ	3. พ.ต.อ.สมโชค	ตาผล
4. พ.ต.ท.สุทธิชัย	เทียนโพธิ์	5. พ.ต.ท.กัมปนาท	สำเร็จ	6. พ.ต.ท.ณรงค์ฤทธิ์	ไพค่านาม
7. พ.ต.ท.ศิริรักษ์	มารักษ์	8. พ.ต.ท.ทักษิณ	จันทะวงศ์	9. พ.ต.ท.ธีรภาพ	ล้อมราช
10. พ.ต.ท.รัชพงษ์	วงศ์พัฒนานิवास	11. พ.ต.ท.สำราญ	กลั่นมา	12. พ.ต.ท.วิระชาญ	ขุนไชยแก้ว
13. พ.ต.ท.อิทธิพล	วรรณโก	14. พ.ต.ท.ไชยา	กำเหนิดฤทธิ์	15. พ.ต.ท.สมบูรณ์	สุขศรีดาวเดือน
16. พ.ต.ต.ศราวุธ	จันตะวงศ์	17. พ.ต.ต.ยศวีร์	ทองระอา	18. ร.ต.อ.นภนต์	ชนะผล
19. ร.ต.อ.วัฒนชัย	พรหมโชติชัย	20. ร.ต.ท.ชินกร	เนตรภักดี		

วิชาการค้นหาเป้าหมายด้วยเทคโนโลยีการสื่อสาร

1. พ.ต.ท.มนัส	ชมเชย	2. พ.ต.ท.สุทธิชัย	เทียนโพธิ์	3. พ.ต.ท.นรพัยค์	คมพัยค์
4. พ.ต.ท.ธนศิลป์	มะโรณีย์	5. พ.ต.ท.พิทักษ์พันธุ์	สุวรรณน้อย	6. พ.ต.ท.ปัทม์	ขวัญนา
7. พ.ต.ท.พงษ์พันธ์	ศิริภานุกุล	8. พ.ต.ท.ปรีชา	ชูแก้ว	9. พ.ต.ท.รัฐกร	ภักดีวานิช
10. พ.ต.ต.วิญญู	แจ่มใส	11. พ.ต.ต.ธวัชวงศ์	ชุกิจคุณ	12. พ.ต.ต.เอกสิทธิ์	ปานสีทา
13. พ.ต.ต.ศุภชัย	จันทร์เปล่ง	14. พ.ต.ต.ชย	พานะกิจ	15. ร.ต.อ.สมภพ	กองสมบัติ
16. ร.ต.ท.คงกฤช	รุ่งเรือง				

วิชาการเตรียมพยานหลักฐาน/กระบวนการ

1. พ.ต.อ.ไตรวิช	น้ำทองไทย	2. พ.ต.อ.ธีรเดช	ธรรมสุธีร์	3. พ.ต.อ.อัมพล	วงศ์ใหญ่
4. พ.ต.อ.ประสาน	จันทนิช	5. ศ.พ.ต.อ.จักรพงษ์	วิวัฒน์พานิช	6. พ.ต.อ.สมชัย	ใจสูงเนิน
7. พ.ต.ท.ฐปณัฏ	ชญาณพัฒน์	8. พ.ต.ท.กิจฤกษ์	คำพระบุรี	9. พ.ต.ท.อนันต์	พิมพ์เจริญ
10. พ.ต.ท.สัมฤทธิ์	เกษเจริญคุณ	11. พ.ต.ท.ดำเนิน	กันอ่อง	12. พ.ต.ท.พงษ์ธร	สุรียานนท์
13. พ.ต.ท.อธิสันต์	เศรษฐ์ธรรมธัช	14. พ.ต.ท.วิชาญ	นุ่นขาว	15. พ.ต.ต.จุฬาชัย	แสงกุล
16. ร.ต.อ.กิตติ	จันทร์คง	17. ร.ต.ท.ธีระพงษ์	คงเขียว		

วิชาการสืบสวนคดีอาเสพติดแนวใหม่

1. พล.ต.ต.กฤษณะ	ทรัพย์เดช	2. พ.ต.อ.ธีรพล	จินดาหลวง	3. พ.ต.อ.ธีรชัย	ชำนาญหมอม
4. พ.ต.อ.ณรงค์ฤทธิ์	วาพันสุ	5. พ.ต.อ.ชนะรัชต์	ชุมสวัสดิ์	6. พ.ต.อ.นิคม	สภาพพร
7. พ.ต.อ.สมพาน	มุกทาพร	8. พ.ต.อ.วีระ	วิจิตรพงษ์	9. พ.ต.อ.พฤกษ์	เลี้ยงสุข
10. พ.ต.อ.เสกสันต์	ชูรังสฤษฏ์	11. พ.ต.ท.ไมตรี	บุญมาศ	12. พ.ต.ท.อนุรักติ	พร้อมมูล
13. พ.ต.ท.ไกรสร	พาน้อย	14. พ.ต.ท.พรชัย	สุวรรณวงศ์	15. พ.ต.ท.มนต์ศักดิ์	ศรีสุวรรณ
16. พ.ต.ท.ประวิทย์	โทหา	17. พ.ต.ท.วรจิตร	วรศรี		

วิชาการสืบสวนตามพ.ร.บ.มาตรการฯและการสืบสวน

1. พ.ต.อ.ไพโรจน์	กุจิรพันธ์	2. พ.ต.อ.สุทัศน์	มณสวัสดิ์	3. พ.ต.อ.ชนะ	สุวรรณโกศล
4. พ.ต.อ.ดาวลอย	เหมือนเดช	5. พ.ต.ท.วรพจน์	รุ่งกระจ่าง	6. พ.ต.ท.ธนเสกฐ์	ประชาชัยศรี
7. พ.ต.ท.พิชิต	มีแสง	8. พ.ต.ท.พินิจ	เนตรปัญญา	9. พ.ต.ท.กิตติคุณ	รักแจ้ง
10. พ.ต.ท.ปรีชา	ทิมหอม	11. พ.ต.ท.พินัญ	คะนนชาติ	12. พ.ต.ท.ชำนาญ	เจริญมาก
13. พ.ต.ท.สมชาย	นิลเพชร	14. พ.ต.ท.วิระชาญ	ขุนไชยแก้ว		

วิชาการสืบสวนคดีความมั่นคง

1. พ.ต.อ.สุชีพ	สิทธิราช	2. พ.ต.อ.พิชัย	กิริวานิช	3. พ.ต.อ.ชัชวาล	พิสุทธีวงษ์
4. พ.ต.อ.สุคนธ์	ศรีอรุณ	5. พ.ต.ท.สุรโชคมพล	วิเศษสุทธิพันธ์	6. พ.ต.ท.ธนเศรษฐ์	อาจกล้า
7. พ.ต.ท.สาโรจน์	พิมพ์คุณากร	8. พ.ต.ท.ธีระวุฒิ	เทพเลื่อน	9. พ.ต.ท.ยุทธนา	ศิริสมบัติ
10. พ.ต.ท.อธิวัฒน์	นุชถาวร	11. พ.ต.ต.ชาญชัย	ทองดี	12. พ.ต.ต.ปิยะวุฒิ	พงศ์ไพบูลย์

วิชาการบริหารงานสืบสวนคดีสำคัญ

1. พล.ต.ต.สุรชัย	ควรเดชะคุปต์	2. พ.ต.อ.สันติ	ชัยนิรามัย	3. พ.ต.อ.ธวัชชัย	พงษ์วิวัฒน์ชัย
4. พ.ต.อ.ศิริชัยเขต	ครูวัฒนเศรษฐ์	5. พ.ต.อ.ณัฐนันท์	ประชุม	6. พ.ต.อ.ดำรงค์	เพชรพงศ์
7. พ.ต.อ.สมชาย	รักเสนาะ	8. พ.ต.อ.ธีระพล	ทิพย์เจริญ	9. พ.ต.อ.อิทธิพล	อัจฉริยะประดิษฐ์
10. พ.ต.ท.ธีรศักดิ์	จันทร์ภาพิพัฒน์	11. พ.ต.ท.वलีน	พลายศิริ	12. พ.ต.ท.บุญเลิศ	ตรีสิริ
13. พ.ต.ท.เฉลิมชัย	เพชรภาค				

วิชาการแนะนำ/ธรรมาภิบาล

1. พล.ต.ต.สุชาติ	ธีระสวัสดิ์	2. พ.ต.อ.สมชาย	นุ่นโต	3. พ.ต.อ.วิทยา	นิโทรโยค
4. พ.ต.อ.สมพร	ทองรอด	5. พ.ต.อ.อำพล	บัวรับพร	6. พ.ต.ท.เกรียงไกร	พุทไธสง
7. พ.ต.ท.คมสัน	รัตนวรงค์	8. พ.ต.ท.อภิชาติ	โพธิจันทร์	9. พ.ต.ท.อภิชาติ	เรนชนะ
10. พ.ต.ต.ธำปกรณ	หนูมาศ	11. พ.ต.ท.ดุสิต	พรหมสิน		

วิชาการสืบสวนคดีค้างเก่า

1. พ.ต.อ.สุภธีร์	บุญครอง	2. พ.ต.อ.สัมภาษณ์	ศรีจันทิก	3. พ.ต.อ.ประสพชัย	มัตสยะวนิชกุล
4. พ.ต.อ.พิษณุ	อัครพรกุล	5. พ.ต.อ.ศิริวัฒน์	โมรานนท์	6. พ.ต.ท.ศุภกร	ธัญญกรรม
7. พ.ต.ท.บุญชนะ	เกตุนงค์	8. พ.ต.ท.จำลอง	จ้อยพิงพร	9. พ.ต.ท.สมบูรณ์	คล่องใจ
10. พ.ต.ท.เทพนม	สุวรรณรัตน์	11. พ.ต.ท.ณัฐภาคย์	นุ้ยโตด	12. พ.ต.ท.ปรเมษฐ์	พลับพลึง
13. พ.ต.ต.ณรงค์	ปรอยกระโทก	14. พ.ต.ต.ไกรทอง	ชัยสิงห์	15. พ.ต.ต.สมพจน์	นามวิเศษ
16. พ.ต.ต.นพฤทธิ์	กัณฑา				

รายวิชาสำหรับการอบรม

1. วิชา หลักทั่วไปในการสืบสวน
2. วิชา เทคนิคการสืบสวน
3. วิชา เทคนิคการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย
4. วิชา การดำเนินการภายหลังการสืบสวน
5. วิชา นิติวิทยาศาสตร์
6. วิชา การสรุปรายงาน เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชา
7. วิชา เทคโนโลยีการสื่อสาร และการติดตามทางการเงินการธนาคารและทรัพย์สิน
8. วิชา การฝึกทักษะการหาตำแหน่งเป้าหมายจากสัญญาณโทรศัพท์
9. วิชา การเตรียมพยานหลักฐานเพื่อการสอบสวนและกระบวนการยุติธรรม
10. วิชา การสืบสวนคดียาเสพติด
11. วิชา การสืบสวนตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ และการสืบทรัพย์สิน
12. วิชา การสืบสวนคดีความมั่นคง
13. วิชา การบริหารงานสืบสวน
14. วิชา ภาวะผู้นำ ธรรมาภิบาล และการประเมินผล
15. วิชา การสืบสวนคดีค้างเก่า

ตารางอบรมข้าราชการตำรวจหัวหน้างานสืบสวนระดับรองผู้กำกับ , สารวัตร

ที่เข้ามาในสายงานสืบสวนใหม่

ว/ด/ป	เข้า	บ้าย	คำ
1	วิชา วิธีการสืบสวน	วิชาเทคนิคการสืบสวน	วิชา เทคนิคการเฝ้าจุดสะกดรอยติดตาม
2	วิชา การดำเนินการภายหลังการสืบสวน	วิชา นิติวิทยาศาสตร์	วิชา การสรุปรายงานการสืบสวนเพื่อเสนอ ผบ.
3	วิชา เทคโนโลยีการสื่อสาร และการติดตามทางการเงินการธนาคารและทรัพย์สิน	วิชา การเตรียมพยานหลักฐานเพื่อการสอบสวนและกระบวนการยุติธรรม	วิชา ฝึกทักษะการหาตำแหน่งเป้าหมายจากสัญญาณโทรศัพท์
4	วิชา การสืบสวนคดีอาเสพติดแนวใหม่	วิชา การสืบสวนตาม พ.ร.บ. มาตรการฯ และการสืบทรัพย์สิน	วิชา การสืบสวนคดีความมั่นคง
5	วิชา การบริหารงานสืบสวน	วิชา ภาวะผู้นำ ธรรมาภิบาล และการประเมินผล	
6	ฝึกปฏิบัติเทคนิคการสืบสวน		

ตารางอบรมข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตร , ชั้นประทวน

ที่เข้ามาในสายงานสืบสวนใหม่

ว/ด/ป	เข้า	บ้าย	คำ
1	วิชา วิธีการสืบสวน	วิชาเทคนิคการสืบสวน	วิชา เทคนิคการเฝ้าจุดสะกดรอยติดตาม
2	วิชา การดำเนินการภายหลังการสืบสวน	วิชา นิติวิทยาศาสตร์	วิชา การสรุปรายงานการสืบสวนเพื่อเสนอ ผบ.
3	วิชา เทคโนโลยีการสื่อสาร และการติดตามทางการเงินการธนาคารและทรัพย์สิน	วิชา การเตรียมพยานหลักฐานเพื่อการสอบสวนและกระบวนการยุติธรรม	วิชา ฝึกทักษะการหาตำแหน่งเป้าหมายจากสัญญาณโทรศัพท์
4	วิชา การสืบสวนคดีอาเสพติดแนวใหม่	วิชา การสืบสวนตาม พ.ร.บ. มาตรการฯ และการสืบทรัพย์สิน	วิชา การสืบสวนคดีความมั่นคง
5	วิชา การสืบสวนคดีค้ำเก่า	วิชา ภาวะผู้นำ ธรรมาภิบาล และการประเมินผล	
6	ฝึกปฏิบัติเทคนิคการสืบสวน		

1.

วิชา หลักทั่วไปในการสืบสวน

1. วิชา หลักทั่วไปในการสืบสวน

มีผู้กล่าวว่า ไม่มีตำราสืบสวนใดที่จะสามารถระบุได้อย่างแน่นอนว่าวิธีการสืบสวนอย่างไร จะทำให้การสืบสวนประสบความสำเร็จ เนื่องจากการสืบสวนเป็นศิลปะ แต่แท้ที่จริงแล้วการสืบสวนเป็น ศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีหลักวิชาและสามารถอธิบายได้ ส่วนศิลปะของการสืบสวนนั้นเป็นเพียง การใช้รูปแบบ และเทคนิควิธีในการสืบสวนซึ่งแตกต่างกันออกไป ซึ่งนักสืบที่มีความรู้และประสบการณ์จะสามารถปรับใช้ รูปแบบและเทคนิคการสืบสวนให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่ และประเภทคดี นั้นเอง ต่อไปนี้จะกล่าวถึง หลักวิธีการสืบสวนเบื้องต้น ซึ่งจะเป็แนวทางในการตั้งต้นคดี และสืบสวนโดยทั่วๆ ไป

1. ความหมายของการสืบสวน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10) ได้ให้ ความหมายของ การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไป ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

ดั่งนั้นตามกฎหมาย “ตำรวจมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร”

นักสืบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (17) ได้ให้ความหมายตัวผู้มีอำนาจ สืบสวนไว้คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดั่งนั้นตามกฎหมาย“ตำรวจทุกคนเป็นนักสืบ”

2. คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักสืบ หลัก 8ร.

การเป็นนักสืบนั้นเป็นได้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นราษฎรหรือตำรวจทุกชั้นยศแต่ทุกคนควรรู้ถึง เทคนิควิธีการในการสืบสวนการที่จะเป็นนักสืบที่เก่งหรือที่ดีมีประสิทธิภาพนั้นเป็นเรื่องที่ยากต้องมีความมานะ อดทนและใช้ความพยายามสูงบางคดีต้องอดทนบางคดีต้องใช้เวลาสืบสวนหาร่องรอยเป็นระยะเวลาานมาก สำหรับคุณสมบัติของนักสืบที่ดี จึงควรมีดี หลัก 8ร. คือ “รัก รอบรู้ ริเริ่ม รวดเร็ว รอบคอบ รับผิดชอบ ไร้ร่องรอย เรื่องร่างกาย” ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ต้องมีใจรัก บุคคลที่จะเข้ามาเป็นสายลับหรือนักสืบที่ดีได้นั้นอันดับแรกต้องมีใจรักงาน สืบสวน กล่าวคือ งานใดก็ตามโดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วถ้าได้ทำงานที่ตนเองรักและชอบแล้วย่อมประสบความสำเร็จและงานนั้น ก็จะบรรลุผลตามที่ต้องการแต่ถ้าหากถูกบังคับให้ทำงานที่ไม่ชอบและเป็นงานที่ไม่ถนัด และไม่มีใจรักแล้ว ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาในงานนั้นโดยเฉพาะงานด้านการสืบสวนเป็นงานที่จะต้องใช้เวลา อดทนอดกลั้นและต้องมีความขยันหมั่นเพียรจึงจะทำให้ผลงานออกมามีประสิทธิภาพเพราะงานสืบสวน เป็นงานยากและต่อเนื่อง สำหรับผู้ที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้คนที่จะมาเป็นนักสืบที่ดีนั้นจะต้องมีความชอบ ความรักความเสียสละเพื่องาน อีกทั้งต้องเต็มไปด้วยความอดทนอดกลั้นขยันและกระตือรือร้นในการทำงาน อยู่ตลอดเวลา

2.2 ต้องมีความรอบรู้ นักสืบที่ดีต้องมีความรอบรู้ดังนี้

2.2.1 ต้องรู้ตัวบทกฎหมายระเบียบ คำสั่ง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบงานสารบรรณ ตลอดจน การเขียนรายงานการสืบสวนต้องมีการศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากปัจจุบันทั้งระเบียบคำสั่งและ กฎหมายบางอย่างได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ถ้ายึดหลักเก่าอยู่ก็อาจจะผิดพลาดและเกิดปัญหาที่ระบบงาน นำความเสียหายมาสู่หน่วยงานและตนเองได้

2.2.2 ต้องรู้จักวิธีการสืบสวนก่อนเกิดเหตุเป็นอย่งดีนักสืบที่ดีต้องรู้จักคนทุกวัยทุกอาชีพ ทุกประเภทและจะต้องมีการสังเกตจดจำที่ดีการสืบสวนนั้น แม้ว่าความผิดยังไม่เกิดนักสืบต้องเสาะแสวงหา และมีความรู้ถึงข้อมูลต่างๆให้มากที่สุด เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการสืบสวนและป้องกันอาชญากรรมได้

ความรู้ทั่วไปในท้องถิ่นต้องรู้จักจริงหลักตามมองเห็นภาพตรอกซอยต่างๆ บ้านบุคคลสำคัญ บ้านนักธุรกิจบ้านในย่านชุมชนแออัด โดยเฉพาะบ้านในย่านที่มีการกระทำผิดกฎหมาย

ความรู้เกี่ยวกับประวัติบุคคล ไม่ว่าจะเป็นบุคคลต้องหาคืออาญาหรือบุคคลพันโทษ บุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม เจ้ามือสถานบริการบ่อนการพนัน พวกซื้อของเก่า มือปืน

2.2.3 รู้จักแสวงหาข่าวจากแหล่งข่าวสารจากสถานที่ต่างๆเช่นร้านอินเทอร์เน็ตร้านตัดผม อู่ซ่อมรถยนต์ต่างๆ ไนต์คลับหญิงบริการ หญิงเสิร์ฟอาหาร พนักงานต้อนรับ ร้านถ่ายรูป ร้านถ่ายเอกสาร พนักงานกรรมการบริษัทขนส่ง บุรุษไปรษณีย์ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้เป็นแหล่งข่าวที่จำเป็นสำหรับงานสืบสวนอย่างมาก จึงต้องรู้จักบุคคลหลากหลายประเภท โดยเฉพาะชาวบ้านต้องสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น ต้องให้เกียรติและยกย่องผู้อื่นไม่ดูถูก

2.2.4 ต้องมีความรู้เรื่องยุทธวิธีตำรวจ นักสืบที่ดีจะต้องหมั่นฝึกฝนหาความรู้เรื่องยุทธวิธี ตำรวจทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นยุทธวิธีการปิดล้อมตรวจค้นการจับกุมการใช้อาวุธและควรรศึกษาข้อมูลของคนร้าย ให้ดีก่อนว่าเป็นคนร้ายประเภทใดเมายาบ้าบ้าคลั่งจับตัวประกันหรือมือปืนรับจ้าง ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นเครื่องบ่งชี้ ในการตัดสินใจของนักสืบว่าจะต้องใช้วิธีใดเข้าทำการจับกุม เพื่อลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

2.3 ต้องมีความริเริ่ม นักสืบที่ดีจะต้องมีความคิดริเริ่มหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา งานสืบสวนให้เกิด ความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพจึงควรดำเนินการดังนี้

2.3.1 ปรับปรุงตัวบุคคลฝ่ายสืบสวนให้มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถได้รับการฝึกอบรมให้ทันต่อวิทยาการตำรวจแผนใหม่ ซึ่งมีการพัฒนาก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา

2.3.2 ปรับปรุงพัฒนาการเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมต่างๆ ภาพถ่ายคนร้าย และข้อมูลท้องถิ่นทุกระดับให้มีระบบการเก็บรวบรวมที่มีประสิทธิภาพ มีการแยกแยะประเภทของการกระทำ ความผิดง่ายต่อการค้นหา เมื่อต้องการและให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน เสมอ

2.3.3 นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสืบสวน เช่น คอมพิวเตอร์ กล้องซีซีทีวี เครื่องถ่ายวิดีโอ โทรศัพท์มือถือกล้องถ่ายรูป เป็นต้น

2.4 ต้องมีความรวดเร็ว นักสืบที่ดีจะต้องยึดหลักการรวดเร็วทันทีทันใดเมื่อมีเหตุหรือคดี เกิดขึ้น จะต้องปฏิบัติดังนี้

2.4.1 ต้องรีบไปที่เกิดเหตุโดยทันที เพราะถ้าคนร้ายหลบหนีไปไม่ไกลสามารถติดตามจับกุม ได้ทันทีหรือถ้าคนร้ายหลบหนีไปแล้วก็จะพบเห็นพยานหลักฐานได้มากที่สุดและทำให้ชาวบ้านเชื่อถือว่าการตรวจ ให้ความสนใจและอาจพบปะพยานที่เห็นเหตุการณ์อยู่บริเวณที่เกิดเหตุ

2.4.2 ต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุเพื่อให้วิทยากรมาทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

2.4.3 พยายามตรวจค้นที่เกิดเหตุและบริเวณใกล้เคียงให้ละเอียดเพื่อแสวงหาพยาน หลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้

2.4.4 สอบถามพยานในที่เกิดเหตุเพื่อหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นให้มากที่สุดสำหรับ ใช้เป็นแนวทางในการสืบสวน

2.5 รอบคอบ ผู้สืบสวนจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานไม่จะเป็นการตรวจ สถานที่เกิดเหตุ การติดตามจับกุมคนร้าย การหาข่าว การสังเกตจดจำมีไหวพริบปฏิภาณในการทำงาน ไม่ตกใจ ง่าย ไม่ประมาทกระทำการด้วยปัญญา ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมการที่ดี ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าและ ต้องวางแผนภายในขีดจำกัดของหน่วยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.6 รับผิดชอบ นักสืบที่ดีจะต้องรับผิดชอบต่อตนเอง เช่น มีความซื่อสัตย์ ไม่มีนิสัยคดโกง ไม่สร้าง ความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ไม่เล่นการพนัน ไม่ประพฤติผิดลูกเมียผู้อื่น ไม่พูดปดหรือโกหก รับผิดชอบต่อ งาน เช่น มีการรายงานผลการปฏิบัติไม่ทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผล รักษาความลับของหน่วยมีความจริงใจต่องานและ

เพื่อนร่วมงานและรับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น มีความสามัคคีในหมู่คณะ ช่วยเพื่อนทำงาน ไม่เอาัดเอาเปรียบ เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เป็นต้น

2.7 ไร้ร่องรอย นักสืบที่ดีต้องทำงานโดยไร้ร่องรอย ทั้งก่อนหน้าและหลังทำงานแล้ว ต้องวางแผนในการสืบสวนให้รอบคอบ

2.7.1 ก่อนทำงานต้องมีการพรางตัวหรือปลอมตัวเข้าไปปฏิบัติงาน โดยไม่ให้ผู้ใดเห็นร่องรอยว่ามาทำอะไร ที่ใด เพื่อเข้ากับประชาชนและท้องถิ่นได้อย่างกลมกลืน

2.7.2 หลังทำงานต้องปกปิดไม่ให้ผู้ใดรู้ว่าเป็นตำรวจหรือสายสืบเข้าไปหาข่าว เพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้ที่เราเข้าไปขอข่าว

2.8 เรื่องร่างกาย นักสืบที่ดีจะต้องมีการฝึกฝนออกกำลังกาย เตรียมพร้อมในเรื่องกำลังที่จะทำงานได้ทุกสถานการณ์ มีสภาพจิตใจที่เข้มแข็งอดทน โดยเฉพาะการติดตามจับกุมคนร้ายในพื้นที่ทุรกันดารหรือพื้นที่ป่า

โดยสรุปนักสืบที่มีคุณภาพนั้นต้องมีใจรัก มีความวิริยะอุตสาหะ มีความฉลาดไหวพริบและมุ่งมั่น ที่จะทำงานนั้นให้ประสบผลสำเร็จไม่ท้อถอยหรือสืบสวนเพียงครึ่งๆ กลางๆ แล้วก็หยุดบางครั้ง เมื่อพบอุปสรรค ก็หมดความพยายามไม่ทดลองหาวิธีการสืบสวนด้านอื่นต่อไป จึงต้องระลึกเสมอว่า อาชญากรรม ทุกประเภท ต้องทั้งร่องรอยหรือพยานหลักฐานไว้เสมอพยานหลักฐานนั้นพบได้ในที่เกิดเหตุหรือบริเวณใกล้เคียงนั่นเอง ขึ้นอยู่กับตัวนักสืบว่าสามารถที่จะค้นพบพยานหลักฐานดังกล่าวหรือไม่ นอกจากนั้นจะต้องอาศัยความรู้ ทางวิทยาการตำรวจเข้ามาปรับใช้ในการสืบสวน การนำพยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนเข้ามาสู่สำนวน ซึ่งมีรายละเอียดในการสืบสวนตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุจนสามารถจับกุมคนร้ายได้ และสามารถนำพยานบุคคลมาเบิกความยืนยันการกระทำผิดจนศาลพิพากษาคดีลงโทษผู้กระทำผิด จึงถือว่าได้ทำหน้าที่โดยครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว

3. ประเภทของการสืบสวน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

3.1 การสืบสวนทั่วไป หรือการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ คือ การสืบสวนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในทางที่จะนำมาใช้เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การสืบสวนนี้ เจ้าพนักงานตำรวจทุกคนต้องกระทำเป็นปกติเพื่อหาทางระงับหรือหาทางป้องกันมิให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้น โดยถือหลักดำเนินการสืบสวน ดังนี้

3.1.1 ภูมิภาคประเทศ ต้องรู้จักสภาพพื้นที่ในเขตที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนพื้นที่ใกล้เคียง เส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ เส้นทางสัญจรของประชาชน ทั้งเส้นทางหลัก ตรอกซอกซอย เส้นทางลัด การเชื่อมต่อกันของเส้นทางต่างๆ รวมทั้งพื้นที่หรือเส้นทางที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรมหรือเหตุร้าย ต่าง ๆ โดยให้หมั่นไปตรวจตราและหาทางป้องกันเหตุ

3.1.2 สถานที่ ต้องรู้จักอาคารสถานที่สำคัญที่ควรสนใจเป็นพิเศษ เช่น สถานที่พักอาศัยของบุคคลสำคัญ สถานศึกษา โรงงาน โรงมหรสพ โรงแรม สถานบริการ ธนาคาร สถานที่ราชการ หรือสถานที่อื่น ซึ่งล่อแหลมต่อการก่อความไม่สงบ ว่าอยู่ที่ใด มีทางเข้าออกอย่างไร และใครเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ เป็นต้น โดยให้สถานีตำรวจทุกแห่งทำแผนที่แสดงที่ตั้งอาคารและสถานที่ต่างๆ ไว้ประจำสถานี และต้องตรวจตราแก้ไขแผนที่ให้ตรงกับความเป็นจริงเสมอ

3.1.3 ประเภทและความประพฤติดังกล่าวของบุคคล เจ้าพนักงานตำรวจต้องรู้ว่าประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบผู้ใดประกอบอาชีพใด ผู้ใดเป็นผู้มีอิทธิพล ผู้มีประวัติทางโจรกรรม เป็นช่องโหว่รับของโจร ผู้ที่เคยต้องโทษ ผู้เสพสุรา ยาเสพติดเป็นอาชญากร ผู้ประพฤดิเที้ยวเตรไม่ประกอบอาชีพและไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งคนเหล่านี้ทุกสถานีตำรวจต้องทำบัญชีไว้โดยทางลับและสืบสวนอย่างใกล้ชิดคิดว่าคนจำพวกนี้ยังประพฤดิชั่วหรือกลับตนเป็นคนดีประการใด แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีให้ตรงตามความเป็นจริงอยู่เสมอ และ

ควรสืบสวนให้รู้จักบุคคลที่ควรสนใจเป็นพิเศษ เช่น บุคคลสำคัญ ทูตานุทูต สมาชิกรัฐสภา เป็นต้นนอกจากนี้ การสืบสวนถึงกิริยาเป็นพริษฐ์หรือน่าสงสัยของบุคคลอีกด้วย เช่น มั่วสุมประชุมเลี้ยงสุรากัน หรือมีอาวุธเที่ยวเตร่ไปมาไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เพื่อเป็นแนวทางการสืบสวนขั้นต่อไปว่าบุคคลเหล่านั้นจะไปกระทำผิด หรือได้กระทำผิดในทางอาญาแล้วหลบหนีมาหรือไม่

3.1.4 บุคคลหรือสิ่งของที่ควรสงสัย โดยมีเหตุและรายละเอียดตามสมควร เจ้าพนักงานตำรวจต้องสืบสวนและตรวจค้น เช่น คนที่มีอาวุธเปื้อนคราบโลหิต และทำกิริยาซ่อนเร้นเป็นพริษฐ์ หรือคนที่มีสิ่งของเกินกว่าฐานะ ซึ่งบุคคลธรรมดาไม่อาจจะมีได้หรือซื้อพริษฐ์อื่นๆ ที่น่าสงสัยว่าได้มาโดยไม่สุจริต ต้องพยายามสืบสวนให้ได้ทราบและเก็บไว้เป็นข้อมูล เพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

2. การสืบสวนตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือการสืบสวนหลังเกิดเหตุ คือ การสืบสวนในเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นแล้ว เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานประกอบคดี เพื่อให้ได้รายละเอียดว่าความผิดเกิดขึ้นที่ใด เมื่อใด ใครเป็นผู้กระทำผิด วิธีการกระทำความผิดเป็นเช่นใด ตลอดจนสืบสวน ถึงมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิด และให้ได้ตัวผู้กระทำความผิด

4. ขั้นตอนของการสืบสวน 15 ขั้นตอน

- 4.1 การแสวงหาข้อเท็จจริง
- 4.2 การแสวงหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ยืนยันข้อเท็จจริง ตามข้อ 1.
- 4.3 การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
- 4.4 การสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิดและคนผิด
- 4.5 การส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
- 4.6 การติดตามผู้กระทำผิดเพื่อจับกุมมาดำเนินคดี
- 4.7 การเลือกใช้วิธีการจับกุมที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย
- 4.8 การซักถามปากคำผู้ต้องหาและพยานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่ง
- 4.9 การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติม
- 4.10 การตรวจสอบและสรุปข้อเท็จจริงพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดคนผิด ก่อนส่งฟ้องศาล
- 4.11 การให้ความคุ้มครองและดูแลพยานบุคคล
- 4.12 การให้การเป็นพยานในกระบวนการยุติธรรม นับแต่ชั้นพนักงานสอบสวน อัยการ และศาล
- 4.13 การสืบสวนขยายผลให้ถึงที่สุด
- 4.14 การเก็บรวบรวมข้อมูลของการกระทำผิด คนผิด การสืบสวน สอบสวน ไว้เป็นแฟ้มคดี

สืบสวนอย่างเป็นระบบ

4.15 การนำข้อมูลอาชญากรรมจากแฟ้มคดีสืบสวนไปใช้ประโยชน์

1. การแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิด

เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ ทุกชนิดของนักสืบทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ เพื่อนำไปใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อย วางแผนการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการคลี่คลายคดี

ซึ่งนักสืบจะต้องมีความรู้เรื่องพยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ พยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร และพยานพฤติกรรมข้อเท็จจริง อีกทั้งนักสืบยังจะต้องรู้ลึกไปกว่า พยานหลักฐานที่สามารถใช้ได้ในการสอบสวนพิจารณาชั้นศาล พยานหลักฐานที่ใช้ไม่ได้ในการสอบสวนพิจารณาชั้นศาล พยานหลักฐานใดมีน้ำหนัก ไม่มีน้ำหนัก การกระทำใดของเจ้าหน้าที่ที่จะทำให้ศาลตัดพยานหลักฐานออกจากสำนวนคดี เป็นต้น เพราะ การสืบสวนมิได้จบอยู่แค่นักสืบ จะต้องนำข้อเท็จจริงและหลักฐานที่แสวงหาได้ ไปดำเนินการออกหมายจับ และส่งให้พนักงานสอบสวนรวบรวม เพื่อให้พนักงานอัยการส่งฟ้องและนำตัวผู้ต้องหาไปสืบพยานดำเนินคดีชั้นศาลอีกต่อไป

ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำผิด แบ่งออกเป็น

การแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิด **เท่าที่เห็นเท่าที่รู้** ได้แก่ การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ (ข้อมูลท้องถิ่น ฐานข้อมูลการสืบสวน เป็นต้น) การสืบสวนหลังเกิดเหตุ (สิ่งที่พบเห็น ในที่เกิดเหตุจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น) ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่นักสืบหาได้ในวงรอบแรกในการสืบสวนคดี ส่วนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิดขณะเกิดเหตุ นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่นักสืบไม่รู้ ซึ่งนักสืบจะต้องหาวิธีการให้รับรู้ในวงรอบการสืบสวนต่อไป

การแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิด **มากกว่าที่รับรู้** ได้แก่ ส่วนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิดก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุ และข้อเท็จจริงและพยานแวดล้อมกรณี ที่นักสืบยังไม่รู้ซึ่งนักสืบจะต้องหาวิธีการให้รับรู้ต่อไป เช่น

1. จุดที่พบศพเป็นที่เกิดเหตุจริงหรือไม่ ที่เกิดเหตุหลัก (first crime scene) ที่เกิดเหตุรอง (secondary crime scene)
2. ผู้ตาย เป็นใคร
3. ผู้ตายตายเมื่อไหร่
4. ผู้ตายมาจากไหน จะไปไหน เป็นต้น

การแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิด **ให้ครบถ้วนสมบูรณ์** คือ การหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในส่วนจิ๊กซอว์ที่ขาดหายไปให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น

1. ประวัติภูมิหลังผู้ตาย

2. มูลเหตุการณ์ฆ่า เหตุขัดแย้งของผู้ตาย
3. ข้อมูลการใช้โทรศัพท์เปรียบเทียบกับยืนยันคำให้การของผู้ต้องหา พยาน เป็นต้น
4. ผลการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากกองพิสูจน์หลักฐาน นิติเวชวิทยา เป็นต้น

2. แสวงหาพยานหลักฐานพิสูจน์ยืนยันข้อเท็จจริง ตามข้อ 1

เป็นการหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมายืนยันกับข้อเท็จจริงที่รู้ที่เห็น (เท่าที่เห็นเท่าที่รู้) มากกว่าที่รับรู้ของนักสืบ เช่น การสอบพยานยืนยันประวัติภูมิหลังของผู้ตาย เป็นต้น

3. วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานประกอบกัน เพื่อทราบว่าพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความผิดที่แท้จริง เป็นอย่างไร คือ การประชุมวิเคราะห์ข้อเท็จจริงทางคดี มีหลักปฏิบัติดังนี้

1. ต้องรับฟังเหตุผลของผู้ร่วมประชุมวิเคราะห์
2. หลักและเหตุผลผลการประชุมวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ต้องอาศัยพยานหลักฐานประกอบ จึงจะได้

ข้อเท็จจริงทางคดี

4. สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิด คนผิด เป็นการสรุปข้อเท็จจริงทางคดี ซึ่งมีพยานหลักฐานประกอบ เพื่อพิสูจน์ความผิด และเพื่อทราบตัวคนร้าย

1. ได้ข้อเท็จจริง
2. มีพยานหลักฐานประกอบพร้อม
3. ทราบตัวผู้กระทำผิด

5. ส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หลักงานสืบสวนต้องทำควบคู่ไป กับงานสอบสวน ดังนี้

1. เป็นการนำพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวน
2. รายงานการสืบสวน ประกอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารการตรวจสอบการใช้ โทรศัพท์ของผู้ตาย ผู้ต้องสงสัย ข้อมูลการวิเคราะห์การใช้โทรศัพท์ของผู้ต้องหาจากโปรแกรม Analysis link notebook (I2) เป็นต้น
3. พนักงานสอบสวนขออนุมัติศาลออกหมายจับ

6. สืบสวนติดตามผู้กระทำผิดเพื่อจับกุมมาดำเนินคดี ตรวจสอบตามแนวทางต่อไปนี้

1. ตรวจสอบจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อน (Cell Side Mobile Phone) ว่าผู้ใช้อยู่จุดใด
2. ตรวจสอบจากประกันสังคม เพื่อทราบว่าทำงานที่ไหน
3. ตรวจสอบประกันสุขภาพ
4. ตรวจสอบจากเครือข่าย
5. ตรวจสอบจากบุคคลผู้กว้างขวาง
6. ใช้สายลับ
7. ตั้งรางวัลนำจับ เป็นต้น

7. เลือกใช้วิธีการจับกุมที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย เช่น กัดด้นให้มอบบัว เรียกมาแจ้งข้อกล่าวหา เจรจาผ่านบุคคลผู้กว้างขวางในพื้นที่ เป็นต้น

8. ซักถามปากคำผู้ต้องหาและพยานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่ง ในการสืบสวน ผู้สืบสวนต้องมีทักษะและความชำนาญในการซักถาม ได้แก่

1. การซักถามผู้ต้องสงสัย ตามหลักวิชาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อจับข้อพิรุฑ หรือเพื่อขยายผลคดี เป็นต้น

2. การซักถามประจักษ์พยาน ตามประเด็นเพื่อให้ได้ประโยชน์แก่รูปคดี การซักถามนั้น ผู้ซักถามจะวางตัวอย่างไร ให้พยานเชื่อถือและวางใจที่จะให้ข้อเท็จจริง เป็นไปตามหลักวิชา

3. การซักถามพยานแวดล้อม เพื่อกำชับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เป็นประจักษ์พยาน หรือพยานนิติวิทยาศาสตร์ ให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี

การซักถามเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ ดังนี้

- เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้ได้รายละเอียด
- เพื่ออุดช่องว่างรายละเอียดให้สมบูรณ์
- เพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมให้ละเอียด

9. แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติม

1. เพื่อให้คดีสมบูรณ์
2. เพื่อให้หลักฐานทางคดีพร้อมในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา

10. ตรวจสอบและสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด คนผิด ก่อนส่งฟ้องศาล

1. ชุดสืบสวนและพนักงานสอบสวน ช่วยกันตรวจสอบ
2. หัวหน้าสถานีตำรวจควบคุมตรวจสอบก่อนมีคำสั่งทางคดี

11. ให้ความคุ้มครองและดูแลพยานบุคคล

1. ศึกษาดูระเบียบการคุ้มครองพยาน
2. เพื่อความปลอดภัยของพยานที่จะเบิกความต่อศาล
3. เพื่อไม่ให้พยานถูกข่มขู่และกลับคำให้การ โดยเฉพาะพยานที่ถูกกันตัวมาจากผู้ต้องหา

มาเป็นพยาน

12. ให้การเป็นพยานในกระบวนการยุติธรรม นับแต่ชั้นพนักงานสอบสวน อัยการ และศาล

1. นักสืบต้องอ่านและตรวจคำให้การอย่างละเอียดก่อนลงชื่อในคำให้การ เพราะส่วนใหญ่ พนักงานสอบสวนไม่ได้สอบต่อหน้า จะสอบอ้างอิงบันทึกการจับกุมและรายงานการสืบสวน เพราะบางประเด็น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญจะขาดหายไป

2. นักสืบที่จะเบิกความต่อศาล ต้องเตรียมตัวก่อนเบิกความ โดยเฉพาะพยานคู่ ต้องเบิกความสอดคล้องตรงกัน หากเบิกความขัดแย้งกันในข้อเท็จจริง อาจทำให้ศาลยกฟ้องเสียรูปคดีได้ ในคดีสำคัญ นักสืบควรไปดูสถานที่เกิดเหตุอีกครั้ง เพราะที่เกิดเหตุนายจำเลยจะใช้ประโยชน์ในการถามค้าน

3. พยานซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา นักสืบและพนักงานสอบสวน ควรนัดมาซ้อมคำให้การก่อนเบิกความ เพราะปัจจุบันทางอัยการจะไม่ค่อยซ้อมพยาน ไม่ใช่ไม่เชื่อถืออัยการแต่ระยะหลังฝ่ายผู้ต้องหา จะมีการวิ่งเต้นอัยการ หรือวิ่งผ่านทนายความ

13. สืบสวนขยายผลให้ถึงที่สุด โดยดูว่า

1. สามารถจับกุมขยายผลผู้ร่วมกระทำผิดทั้งหมด ครบถ้วนไหม หากไม่ครบถ้วนดำเนินการขยายผลให้ครบถ้วน

2. เครื่องมือเครื่องใช้ อาวุธ หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่น่าจะมีเหลืออยู่เพิ่มเติม ดำเนินการตรวจสอบให้ครบถ้วน

3. ทรัพย์สินของผู้เสียหายที่ถูกประทุษร้ายยังไม่ได้คืน ติดตามมาเป็นของกลางและคืนแก่เจ้าทรัพย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่รูปคดี และสร้างความศรัทธาแก่ประชาชนผู้ได้รับความเสียหาย

4. สรุปสาเหตุหรือแรงจูงใจในการกระทำผิดสุดท้ายที่แท้จริงอีกครั้งหนึ่ง

5. การกระทำผิดในคดีอื่นก่อนเกิดเหตุและก่อนจับกุม เพื่อฟ้องลงโทษผู้ต้องหาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

14. เก็บรวบรวมข้อมูลของการกระทำผิด คนผิด การสืบสวนสอบสวน ไว้เป็นแฟ้มคดีสืบสวนอย่างเป็นระบบ

1. เพื่อสืบสวนคดีต่อให้สำเร็จ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์คดีอาชญากรรมและบันทึกแนวทางสืบสวนไว้เป็นกรณีศึกษาต่อไป

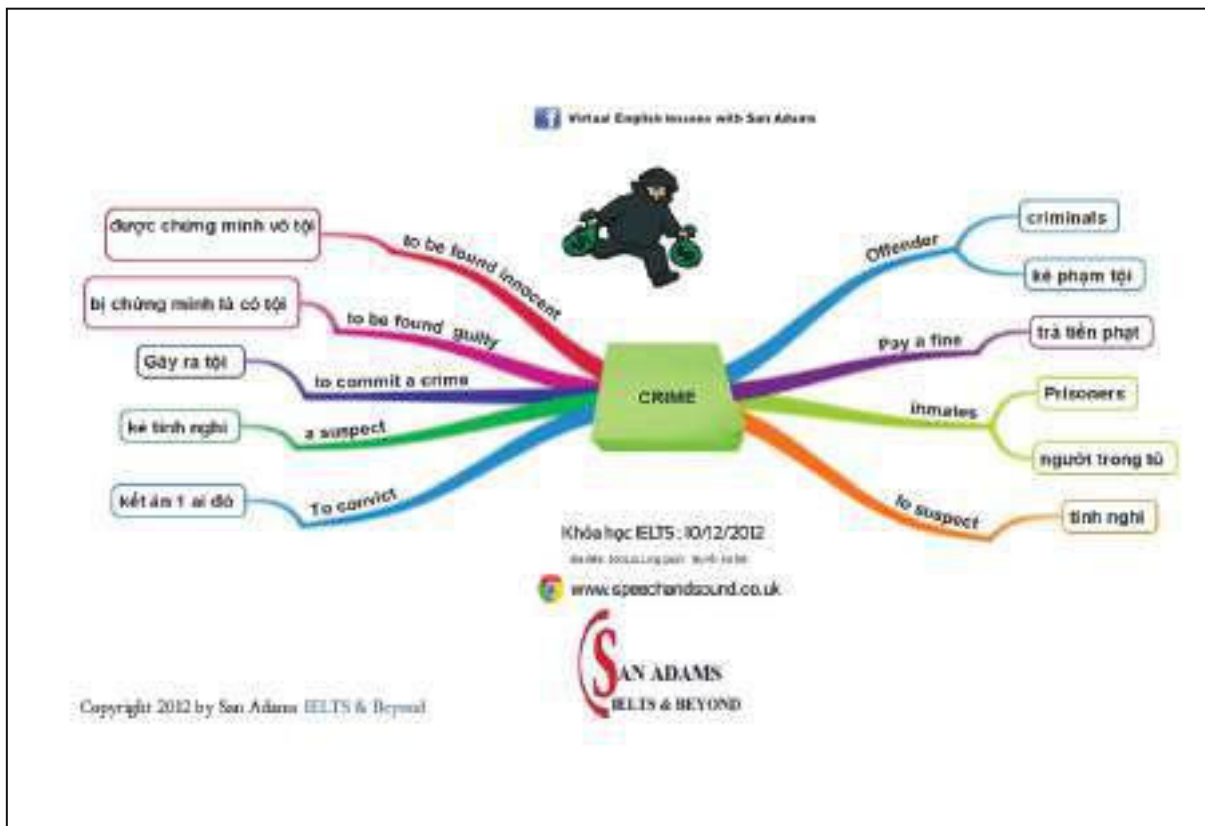
15. นำข้อมูลอาชญากรรมจากแฟ้มคดีสืบสวนไปใช้ประโยชน์ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

5. เทคนิคที่สามารถช่วยในการวิเคราะห์คดี

5.1 การวิเคราะห์คดีโดยใช้ผังแสดงการเชื่อมโยง Mindmap

ผังมโนภาพ หรือ แผนที่ความคิด หรือ ไมด์แม็ป (Mind map) คือ ไดอะแกรมที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของมโนภาพที่สัมพันธ์กันรูปแบบหนึ่ง โดยปกติจะใช้รูปวงกลมแทนมโนภาพหรือความคิด และเส้นลูกศรแทนลักษณะและทิศทางของความสัมพันธ์นั้น มีคำกำกับไว้ว่าวงกลมแทนมโนภาพของอะไร เส้นลูกศรแทนความสัมพันธ์ในลักษณะและทิศทางใด ในบางครั้งมีการใช้การเน้นและแจกแจงเนื้อความด้วยสีและการวาดรูปประกอบ เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยบันทึกความคิดเพื่อให้เห็นภาพความคิดที่หลากหลายมุมมองที่กว้าง และชัดเจนกว่าการบันทึกที่โดยยังไม่จัดระบบระเบียบความคิดใดๆ อีกทั้งเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับโครงสร้างทางการคิดของมนุษย์ที่บางช่วงมนุษย์จะสูญเสียสมาธิ และความจดจ่อไปโดยอัตโนมัติขณะที่กำลังคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การทำให้สมองได้คิด ได้ทำงานตามธรรมชาตินั้น มีลักษณะเหมือนต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านออกไปเรื่อยๆ สามารถทำการระดมความคิด Brain Storm ได้

ตัวอย่างของผังมโนภาพ

การเขียนผังมโนภาพ

1. เป้าหมาย สามารถใช้ผังเชื่อมโยงเป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์คดีอาชญากรรม หรือใช้ใน
2. จุดประสงค์

- 2.1 สามารถอธิบายประโยชน์ของการใช้ผังเชื่อมโยงในการวิเคราะห์คดีอาชญากรรม
- 2.2 สามารถใช้ผังเชื่อมโยงวิเคราะห์คดีอาชญากรรม (กรณีศึกษา) ได้อย่างเข้าใจ

3. คำจำกัดความของการวิเคราะห์คดีอาชญากรรม

- 3.1 การดำเนินการอย่างมีขั้นตอนต่อข้อมูลดิบ ซึ่งได้มาจากการจัดเก็บและรวบรวมจากเทคนิคและวิธีการสืบสวน
- 3.2 ใช้หลักการวิเคราะห์จาก ความมีเหตุผลที่เหมาะสม ประสบการณ์ และจินตนาการ
- 3.3 เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการสืบสวน
- 3.4 ให้ได้มาซึ่งคำตอบสุดท้ายคือ ใครคือคนร้าย มันอยู่ที่ไหน และจะใช้หลักฐานอะไรยืนยันการกระทำผิดของคนร้าย

4. คำจำกัดความของผังแสดงการเชื่อมโยง

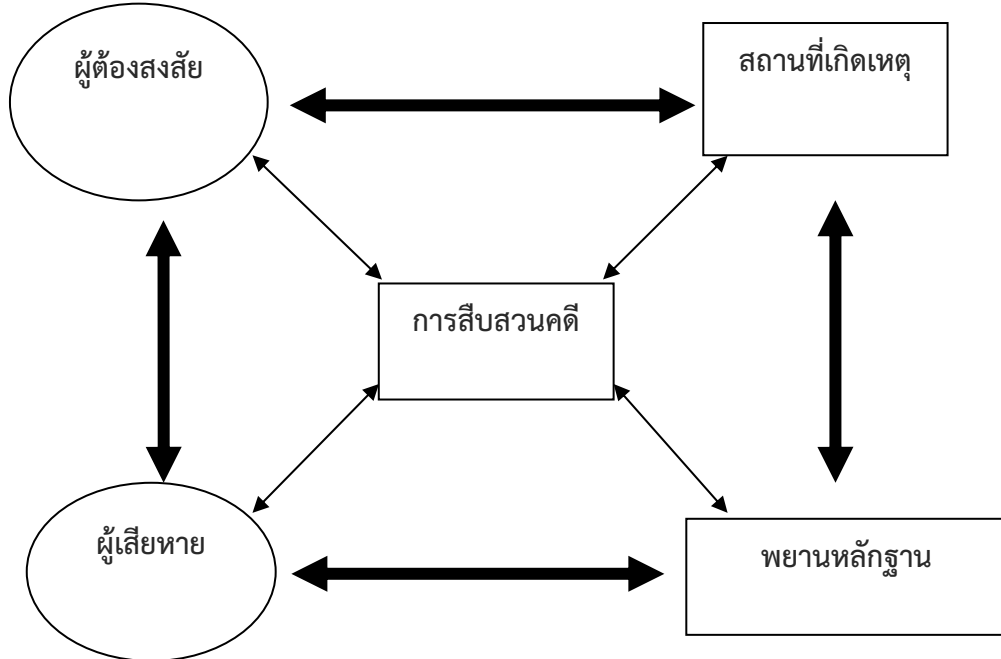
- 4.1 เป็นเครื่องมือสำหรับจัดเตรียมข้อมูลให้กับการวิเคราะห์คดี
- 4.2 เป็นการวาดภาพข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์ ทางตรงและทางอ้อม ระหว่างสิ่งต่างๆ ในคดี
- 4.3 ใช้แสดงความเข้มข้นของความสัมพันธ์
- 4.4 ใช้แสดงข้อมูลจำนวนที่มีมาก ซับซ้อน ให้เห็นภาพที่ชัดเจนในรูปแบบที่ตีความออกมาได้ง่ายยิ่งขึ้น

ง่ายยิ่งขึ้น

5. การวิเคราะห์คดีอาชญากรรมโดยใช้ผังแสดงเชื่อมโยง

ผู้เสียหาย ผู้ต้องสงสัย สถานที่เกิดเหตุอาชญากรรม การข่าวทางการสืบสวนและพยานหลักฐาน
อื่นๆ ในคดี คือ พื้นฐานสำคัญที่สุดในการสืบสวนและดำเนินคดีที่จะประสบความสำเร็จ

หากไม่มีการจัดการความเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ข้างต้น นักสืบอาจมองภาพคดีไม่ออกและไม่อาจ
ตั้งรูปการสืบสวนได้

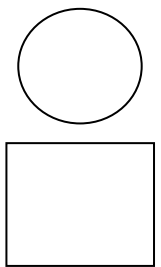

6. ประโยชน์ของการใช้ผังเชื่อมโยง ในการวิเคราะห์คดี

- 6.1 เชื่อมโยง คน สถานที่ สิ่งของ วันที่ เวลา เหตุการณ์
- 6.2 ลดการทำงานซ้ำซ้อน โดยหนึ่งคดีอาจมีผู้สืบสวนหลายคนแบ่งหน้าที่กันออกไปทำงาน เมื่อใช้ผังเชื่อมโยงจะทำให้สามารถต่อยอดการสืบสวนที่ดำเนินการไปแล้วได้ทันที
- 6.3 ทำให้ผู้สืบสวนทำรายงานสรุปได้ชัดเจน กระชับรัด เน้นภาพรวมของคดีได้ง่ายกว่า
- 6.4 ชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ขาดหายไปในการดำเนินการสืบสวน ซึ่งอาจเป็นช่องทางในการค้นหาความจริงทางคดี
- 6.5 เพิ่มความน่าเชื่อถือ แสดงถึงความเป็นมืออาชีพให้กับผู้สืบสวน
- 6.6 มองภาพรวมทางคดีได้อย่างชัดเจน แม้ข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนจะมีปริมาณมาก

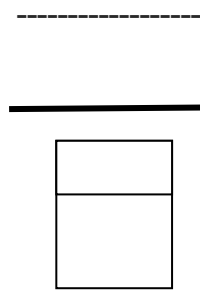
7. การสร้างผังแสดงความเชื่อมโยง

- 7.1 รวบรวมข้อมูลดิบทั้งหมด
- 7.2 แยกข้อมูลที่มีออกเป็นชิ้นๆ
- 7.3 เลือกจุดศูนย์กลางการเชื่อมโยง อาจเป็นบุคคล องค์กร หรือเหตุการณ์ที่มีความเชื่อมโยงมากที่สุดเป็นจุดศูนย์กลาง
- 7.4 นำข้อมูลดิบที่ถูกแยกเป็นชิ้นมาใส่ไว้ในผังพร้อมกำหนดความสัมพันธ์
- 7.5 การวาดผังเบื้องต้น

แทน บุคคล

แทน สถานที่ หรือองค์กร

แทน ความเชื่อมโยงแบบไม่ยั่งยืน

แทน ความเชื่อมโยงแบบยั่งยืน

แทน เรื่องราว / เหตุการณ์ / การข่าว

7.6 มองภาพรวมของผังเราจะพบสิ่งที่เราต้องการรู้ในการสืบสวนอีกมากมาย ให้นำสิ่งที่เราต้องการรู้เหล่านั้นไปกำหนดเป็นแนวทางการสืบสวน

7.7 กลับไปทำข้อ 1 ลงมาอีก ทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนกว่าจะได้คำตอบหรือสิ่งบ่งชี้ยืนยันว่าใครคือคนร้าย

7.8 ผังที่ดีต้องมีคำอธิบายที่มุมล่างขวาของผัง ประกอบด้วย

7.8.1 ชื่อผัง เช่น การสืบสวนเหตุมือปืนสุโขทัย

7.8.2 วัน เดือนปี ที่ดำเนินการแก้ไขครั้งสุดท้าย

7.8.3 ชื่อผู้จัดทำ

7.9 โปรแกรมสำหรับช่วยสร้างแผนผังความคิด

8. โปรแกรมสำหรับช่วยสร้างแผนผังความคิด

8.1 Program Analysis link notebook หรือ I2 เป็นโปรแกรมที่มีลิขสิทธิ์ ต้องเสียค่าใช้จ่าย สามารถนำมาเขียนแผนผังความคิด เช่น เขียนแผนผังความสัมพันธ์ แผนผังการไหลของสินค้า การเงิน การเดินทาง และผังเหตุการณ์ (time line) เป็นต้น อีกทั้งยังสามารถนำเข้าข้อมูลให้โปรแกรมช่วยวิเคราะห์ ความถี่ ความเชื่อมโยง เช่น การวิเคราะห์การใช้โทรศัพท์ เป็นต้น

8.2 โปรแกรมแผนผังความคิดอื่น ๆ ที่ให้ดาวน์โหลดใช้ฟรี (Open Source Software Program)

8.2.1 โปรแกรม XMind ดาวน์โหลดโปรแกรมได้ที่ www.xmind.net คู่มือการใช้งาน <http://ftp.psu.ac.th/pub/xmind/xMind.pdf>

8.2.2 โปรแกรม Dia เป็นโปรแกรมออกแบบผังงาน หรือ Diagram สำหรับออกแบบแผนผัง Diagram Flowchart ในกลุ่มโอเพนซอร์ส (OSS) มีเครื่องมือให้ใช้งานหลากหลายรูปแบบ เช่น Flowchart Map เป็นต้นดาวน์โหลดโปรแกรมได้ที่ <http://dia-installer.de/download/index.html.en> คู่มือการใช้งาน <http://www.boonlert.in.th/2011/02/27/dia/>

8.3 โปรแกรม Edraw Mind Map เป็นโปรแกรมสร้างแผนผังความคิด โดยโปรแกรมมีตัวอย่างมีแม่แบบตลอดจนมีวัตถุ (Object) ในลักษณะต่างๆ ที่เอาไว้ใช้จัดการกับแผนผังความคิดที่หลากหลาย การใช้งานโปรแกรมมีความง่าย ผลงานที่ได้จึงมีความสวยงาม นอกจากนั้นผลงานเมื่อจัดทำเสร็จแล้วยังสามารถนำไปเพื่อใช้งานได้หลากหลายรูปแบบครอบคลุมการทำงานปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ดาวน์โหลดโปรแกรมได้ที่ <http://www.edrawsoft.com/freemind.php> คู่มือการใช้งาน <http://elearning.secondary35.go.th>

8.4 โปรแกรม Free Mind เป็นโปรแกรมสำหรับสร้างแผนผังความคิด ที่ใช้สำหรับการจัดการ และ บริหารความคิดของสมองให้เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน โปรแกรมเป็นซอฟต์แวร์โอเพนซอร์ส รองรับการทำงานบนระบบปฏิบัติการได้หลากหลายอาทิเช่น Windows, Mac OS และ LINUX ดังนั้น จึงต้องดาวน์โหลดตัวแปลภาษาจาวามาติดตั้งก่อน จึงจะสามารถทำการติดตั้ง FreeMind และใช้งาน FreeMind ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงที่สุดดาวน์โหลดโปรแกรม ได้ที่ <http://software.thaiware.com/download.php?id=2664> คู่มือการใช้งาน <http://www.agri.cmu.ac.th/upload/download/49080097.pdf>

5.2 เทคนิคการวิเคราะห์คดีโดยการตั้งคำถามแบบต่าง

การตั้งคำถามแบบวิเคราะห์ 5W1H (Who What Where When Why How) เป็นการแยกแยะข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีออกมาเป็นข้อย่อยๆ เพื่อแยกส่วนข้อเท็จจริงย่อยๆ ในคดีออกมาวิเคราะห์โดยละเอียด ดังนี้

- ใคร
- ทำอะไร
- ที่ไหน
- เมื่อไหร่
- อย่างไร
- ทำไม
- มีพยานหลักฐานอะไรบ้าง เป็นต้น

2.

วิชา เทคนิคการสืบสวน

2. วิชา เทคนิคการสืบสวน

การสืบสวน เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด ซึ่งในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานของตำรวจนั้นต้องมีวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ คือ เทคนิคการสืบสวน

เทคนิคการสืบสวน จึงหมายถึง วิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งอาจหาได้โดยทั่วไป เช่น ข้อมูลเปิด อาจต้องใช้ขั้นตอนการเข้าถึงตัวข้อมูลบางประการ เช่น การขอบัตรผ่าน การสมัครสมาชิก เป็นต้น เรียกว่าข้อมูลกึ่งเปิดกึ่งปิด และบางทีอาจเป็นข้อมูลลับปกปิดที่เจ้าหน้าที่สืบสวนต้องใช้เทคนิควิธีการสืบสวนแบบพิเศษหรือแบบลับเพื่อเข้าไปเอาข้อมูล

1. วัตถุประสงค์/ประโยชน์

- 1.1 เพื่อรวบรวมข้อมูลในรูปแบบต่างๆ
- 1.2 เพื่อใช้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้มา
- 1.3 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์คดี
- 1.4 เพื่อติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิด เป็นต้น

2. ประเภทของเทคนิคการสืบสวน

- 2.1 การข่าว (Intelligence)
- 2.2 การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- 2.3 การสังเกตจดจำ
- 2.4 การวิเคราะห์คดี
- 2.5 แผนประทุษกรรม
- 2.6 การสำรวจสถานที่ (Casing)
- 2.7 การเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย
- 2.8 การประสานงาน
- 2.9 เครื่องมือพิเศษ
- 2.10 ยุทธวิธีการตรวจค้น จับกุม
- 2.11 การซักถาม
- 2.12 การขยายผล
- 2.13 การบริหารงานงบประมาณ

2.1 เทคนิคการข่าว (Intelligence)

2.1.1 การข่าว หมายถึง วิชาหรือระบบการหา รวบรวม ข่าวสาร และการดำเนินการให้ข่าวสารเป็นข่าวกรอง และการส่งให้หน่วยข่าวใช้ประโยชน์

นักสืบต้องมีความรู้เรื่อง วงรอบข่าวกรอง ซึ่งมีทั้งหมด 4 ส่วน คือ

1. การอำนวยการวางแผนรวบรวมข่าวสาร
2. การรวบรวมข่าวสาร
3. การดำเนินการวิธีต่อข่าวสาร
4. การกระจายและการใช้ข่าวกรอง

2.1.2 การรวบรวมข้าวหรือหาข้าว

การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้าวสาร โดยใช้ประโยชน์จาก แหล่งข้าว ทั้งหมด จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการหาข้าว จะต้องดำเนินการรวบรวมข้าวให้ครอบคลุมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นส่งข้าวไปยังผู้รับผิดชอบในการดำเนินการผลิตข้าวกรอง

2.1.3 ประเภทของข้าว

1. แหล่งข้าวเปิด เช่น นสพ. วิทย์ โทรทัศน์ ประกาศต่างๆ
2. แหล่งข้าวกึ่งปิด คือ ไม่เผยแพร่แก่บุคคลทั่วไปโดยเปิดเผย ต้องขอเป็นทางการจึงจะได้ข้อมูล เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ธนาคาร ที่ดินฯ
3. แหล่งข้าวปิดหรือแหล่งข้าวลับ คือ ไม่เปิดเผย และไม่อาจขอข้อมูลเป็นทางการได้ การได้มาข้อมูลต้องกระทำโดยทางลับ เช่น การสะกดรอยติดตาม การแอบถ่ายภาพ ถ่ายวีดีโอ การลวงถาม การใช้สายลับ การใช้เครื่องมือพิเศษในการหาข้าว

2.1.4 การดำเนินการผลิตข้าวกรอง

1. การคัดเลือกข้าว
2. การบ้นทีก (จัดเก็บอย่างเป็นระบบ)
3. การประเมินค่า (ถูกต้อง แม่นยำ ครบถ้วน)
4. การวิเคราะห์ (แยกแยะหาความสำคัญ)
5. การประมวล (ปะติดปะต่อเรื่อง)
6. การตีความ (แปลความหมาย)
7. การประเมินค่าข้าว (น่าเชื่อถือ/ไม่น่าเชื่อถือ)

2.1.5 การประเมินค่าของแหล่งข้าวและตัวข้าว

การประเมินค่าของแหล่งข้าว (น่าเชื่อถือ/ไม่น่าเชื่อถือ)	การประเมินค่าของตัวข้าวหรือเนื้อหาของข้าว (น่าเชื่อถือ/ไม่น่าเชื่อถือ)
-ตัวแหล่งข้าว (สายข้าว/สายลับ) มี 6 ระดับ	-การประเมิน เนื้อข้าว (มี 6 ระดับ)
ก เชื่อได้เต็มที่	1 ได้รับการยืนยันจากแหล่งข้าวอื่น
ข เชื่อถือได้	2 น่าจะเป็นความจริง
ค พอลงจะเชื่อถือได้	3 อาจจะเป็นความจริง
ง ยังไม่ควรจะเชื่อถือ	4 สงสัยว่าจะเป็นความจริง
จ เชื่อถือไม่ได้	5 ไม่น่าจะเป็นไปได้
ฉ ไม่สามารถกำหนดความเชื่อถือได้	6 ไม่น่าตัดสินความจริงได้

<p>-(ของต่างประเทศ)</p> <p>A * โดยปราศจากข้อสงสัยว่าเชื่อได้แน่นอน (ที่มาเชื่อมั่นได้อย่างสมบูรณ์)</p> <p>B * ที่ผ่านมาเชื่อถือได้เป็นส่วนใหญ่</p> <p>C * ที่ผ่านมาเชื่อถือไม่ได้เป็นส่วนใหญ่</p> <p>X * ไม่สามารถตัดสินได้ (เป็นแหล่งที่ไม่เคยใช้มาก่อน)</p>	<p>-(ของต่างประเทศ)</p> <p>1 รู้ว่าเป็นความจริงโดยปราศจากข้อสงสัย</p> <p>2 ข่าวก่อน เป็นที่รู้จักจากแหล่งแต่ยังไม่ได้รายงานให้เจ้าหน้าที่</p> <p>3 ข่าวก่อน ไม่เป็นที่รู้จักจากแหล่งแต่รู้มาจากผู้อื่น และได้มีการบันทึกไว้แล้ว</p> <p>4 ไม่สามารถตัดสินได้* ข่าวก่อน ไม่สามารถรู้ได้จากแหล่งและผู้อื่น</p>
---	---

2.1.6 ตารางการประเมินค่าการข่าว

มาตรการความเชื่อมั่น ของแหล่งข่าว →		โดยปราศจาก ข้อสงสัยว่า เชื่อได้แน่นอน	ที่ผ่านมา เชื่อถือได้ เป็นส่วนใหญ่	ที่ผ่านมา เชื่อถือไม่ได้ เป็นส่วนใหญ่	ไม่สามารถ ตัดสินได้
มาตรการความเที่ยงตรงของข่าว ↓		A	B	C	X
รู้ว่าเป็นความจริงโดยปราศจากข้อสงสัย	1	A1	B1	C1	X1
ข่าวเป็นที่รู้จักจากแหล่งแต่ยังไม่ได้รายงานให้เจ้าหน้าที่	2	A2	B2	C2	X2
ข่าวไม่เป็นที่รู้จักจากแหล่งแต่รู้มาจากผู้อื่น และได้มีการบันทึกไว้แล้ว	3	A3	B3	C3	X3
ไม่สามารถตัดสินได้	4	A4	B4	C4	X4

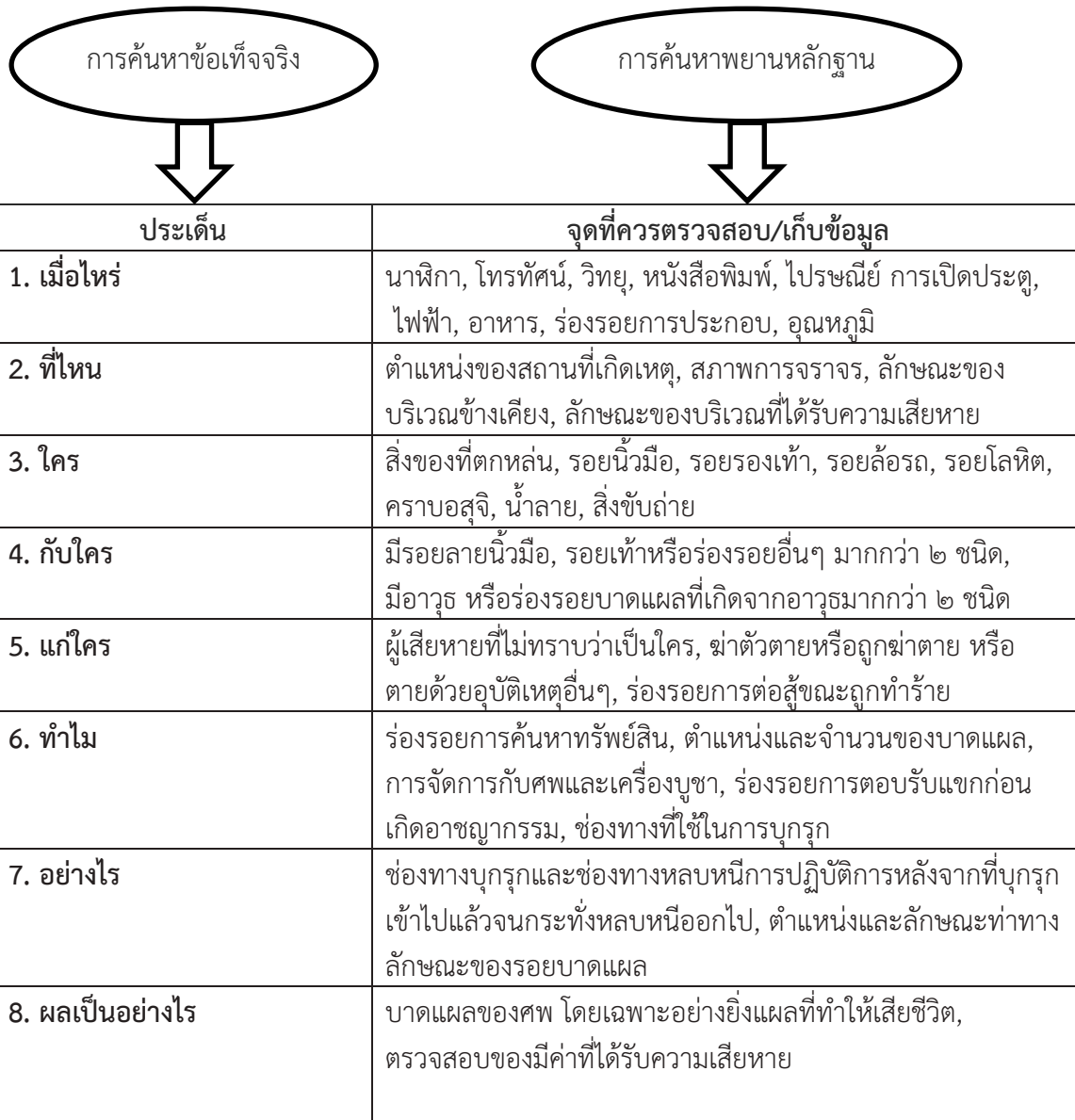
ข่าวที่ น่าเชื่อถือที่สุด คือ ก1 หรือ A1

ข่าวที่ ไม่น่าเชื่อถือที่สุด คือ ฉ1 หรือ X4

2.2 เทคนิคการตรวจที่เกิดเหตุ (Crime Scene Investigation)

สาระสำคัญของการตรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุ สรุปได้ดังนี้

2.3 เทคนิคการสังเกตและจดจำ (Observed recognition)

2.3.1 การสังเกตและจดจำ หมายถึง การที่สมองสามารถจดจำภาพที่สัมผัสได้อย่างแม่นยำ โดยสามารถแยกรายละเอียดการจดจำได้ว่าภาพที่เห็นทั้งหมดนั้นประกอบด้วยรายละเอียดอะไรบ้าง

2.3.2 ขั้นตอนของการสังเกต/จดจำ

1. สัมผัส
2. สังเกต
3. จดจำ
4. แสดงออก

2.3.3 การจดจำตำหนิบุคคล

1. **จดจำลักษณะใหญ่** เช่น เพศ วัย รูปร่าง สีผิว
2. **จดจำลักษณะเด่น** เช่น แผลเป็น ลายสัก ความพิการ ลักษณะเพียงบางอย่างที่สามารถจำได้อย่างแม่นยำ เช่น หน้าเหมือนนักการเมือง ดารา
3. **ให้รีบจดบันทึกทันที** ให้จดตามที่เห็นจริงแล้วมอบรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

ตารางแสดงลักษณะภายนอกที่ใช้สังเกตจดจำได้ง่าย

ลักษณะ	รายละเอียดต่างๆ
เพศ	ชาย หญิง กระเทย
วัย	เด็ก ผู้ใหญ่ วัยรุ่นหรือประมาณ อายุ เท่าไร ฯลฯ
รูปร่าง	อ้วนผอม สูง เตี้ย สั้นท้วม ร่างกายกำยำหรือผอมแห้ง ฯลฯ
สีผิว	ขาว เหลือง คคล้ำ ซีด เที้ยวเข้ม ฯลฯ
เชื้อชาติ	ไทย จีน แขก ฝรั่งเศส ลูกครึ่ง ฯลฯ

2.4 เทคนิคการคิดวิเคราะห์คดี

คนโดยส่วนใหญ่มีความรู้เป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว แต่สิ่งที่ยังขาดคือการนำความรู้ที่มีมาจัดเป็นกลุ่มและนำความรู้แต่ละกลุ่มมาเชื่อมโยงให้เข้ากันอย่างเป็นระบบ

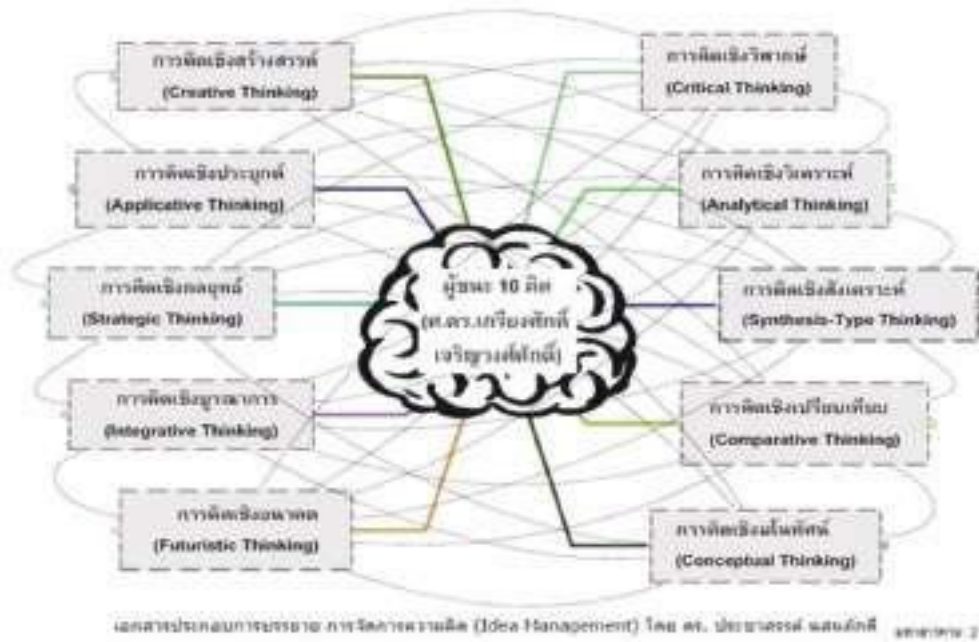
2.4.1 วิธีการคิดเป็นระบบ คิดแบบกว้าง ลึก ไกล กล้า ดังนี้

- กว้าง** มองให้รอบด้านเช่นการมองเหรียญ
- ลึก** การคิดให้ละเอียดรอบคอบ
- ไกล** วิสัยทัศน์
- กล้า** มีความกล้าที่จะคิด กล้าที่จะทำ และกล้าที่จะตัดสินใจ

2.4.2 รูปแบบการคิดเป็นระบบ ผู้ชนะ 10 คิด

ผู้ชนะ 10 คิด ได้แก่ รูปแบบวิธีคิด 10 ประการที่ผู้บริหารทุกคนนำไปใช้ในการบริหาร ประกอบด้วย การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงอนาคต การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงบูรณาการ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดเชิงสังเคราะห์การคิดเชิงมโนทัศน์ และการคิดเชิงประยุกต์ ดังนี้

2.4.2.1 การคิดเชิงกลยุทธ์ ขบวนการคิดเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาวโดยการจัดสรรทรัพยากร ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง	กำหนดเป้าหมายที่ต้องการจะไปให้ถึง
ขั้นที่สอง	วิเคราะห์และประเมินสถานะ
ขั้นที่สาม	การหาทางเลือกกลยุทธ์
ขั้นที่สี่	การวางแผนปฏิบัติการ
ขั้นที่ห้า	การวางแผนคู่ขนาน
ขั้นที่หก	การทดสอบในสถานการณ์จำลอง
ขั้นที่เจ็ด	การลงมือปฏิบัติการ
ขั้นที่แปด	การประเมินผล

2.4.2.2 การคิดเชิงอนาคต เป็นการคาดการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมประกอบด้วย 6 หลัก ดังนี้

1. หลักการมองอย่างองค์รวม (Holistic Approach)
2. หลักความต่อเนื่อง (Continuity)
3. หลักความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship)
4. หลักการอุปมา (Analogy)
5. หลักการจินตนาการ (Imagination)
6. หลักดุลยภาพ (Equilibrium)

2.4.2.3 การคิดเชิงสร้างสรรค์ คือ การแหวกผ่านความคิดต่างๆ ออกไป เพื่อค้นพบในการแก้ปัญหาใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน

1. ฝึกถามคำถามที่กระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ๆ
2. อย่าละทิ้งความคิดใดๆจนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าไร้ประโยชน์
3. การพัฒนาเทคนิคช่วยคิดสร้างสรรค์

2.4.2.4 การคิดเชิงวิพากษ์ ความตั้งใจพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่เห็นคล้อยตามข้อเสนอ ไม่ด่วนสรุป การเห็นคล้อยตามเป็นการตั้งคำถามท้าทายหรือโต้แย้งสมมุติฐานที่อยู่เบื้องหลัง พยายามเปิดกว้างทางความคิดออกสู่ความแตกต่างในด้านต่างๆ มากขึ้นให้ได้ประโยชน์มากกว่าเดิม

หลักที่ 1 ให้สงสัยไว้ก่อนอย่าเพิ่งเชื่อ

หลักที่ 2 เพื่อใจไว้ว่าจะจริงหรืออาจจะไม่จริงก็ได้

หลักที่ 3 เป็นพยานฝ่ายมารยงค์คำถามซัดค้านหลักที่ 1

2.4.2.5 การคิดเชิงบูรณาการ ต้องคิดแก้ปัญหาในเชิงบูรณาการต้องคิดไม่แยกส่วน ต้องคิดแบบแกนหลักได้อย่างเหมาะสมครบถ้วนทุกมุมมองไม่แยกส่วนในการแก้ปัญหาหลักการคิด

1. ตั้ง“แกนหลัก”

2. หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับแกนหลัก

3. วิพากษ์เพื่อให้เกิดการบูรณาการครบถ้วน

2.4.2.6 การคิดเชิงวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อนมีเหตุมีผลย่อมมีองค์ประกอบย่อยๆ ที่ซ่อนอยู่ด้วยและองค์ประกอบนั้นมีความสอดคล้องหรือตรงข้ามกันกับสิ่งที่ปรากฏ

1. หาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูลที่ได้รับ

2. ใช้หลักการตั้งคำถาม

3. ใช้หลักการแยกแยะความจริง

2.4.2.7 การคิดเชิงเปรียบเทียบ เพื่อวิเคราะห์กับเหตุการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันเพื่อให้เราลดความผิดพลาด การคิดเชิงเปรียบเทียบมี 3 ด้าน

1. คิดเปรียบเทียบใช้วิเคราะห์

2. คิดเปรียบเทียบใช้อธิบาย

3. คิดเปรียบเทียบเพื่อแก้ปัญหา

หลักการคิดเชิงเปรียบเทียบ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการเปรียบเทียบ

2. กำหนดเกณฑ์ (Criteria) การเปรียบเทียบ

3. แจกแจงรายละเอียดของแต่ละเกณฑ์

4. เปรียบเทียบและตอบวัตถุประสงค์

2.4.2.8 การคิดเชิงสังเคราะห์ เป็นความสามารถขององค์ประกอบต่างๆ แล้วนำมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้สิ่งใหม่ตามความประสงค์ที่เราต้องการ นำข้อดีของแต่ละอันมาสังเคราะห์เพื่อเป็นวิธีใหม่ ที่นำมาใช้การคิดจากเชิงสังเคราะห์ตั้งประเด็นว่า

1. มีอะไร ? ที่เกี่ยวกับเรื่องการสังเคราะห์

2. นำเอาสิ่งนั้นมาแยกแยะออกจากกัน

3. เลือกที่จะนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน

4. มีการกำหนดลักษณะและขอบเขตข้อมูลที่จะนำมาสังเคราะห์

5. เป็นเรื่องสำคัญ เช่น การเลือกเฉพาะข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้โดยเลือกขอบเขตที่ชัดเจน

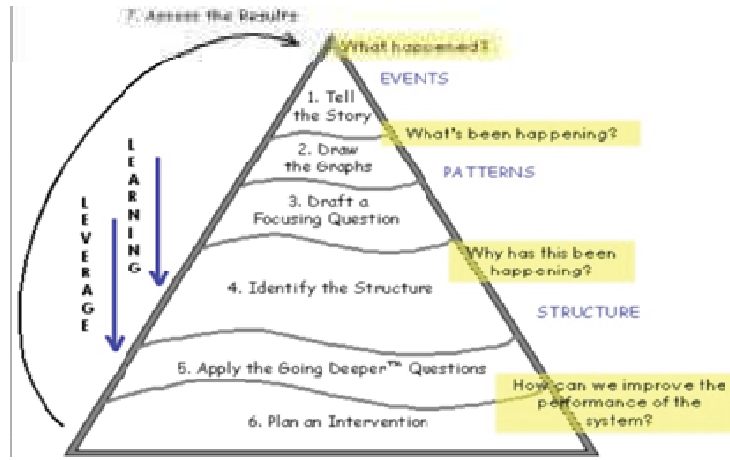
2.4.2.9 การคิดเชิงมโนทัศน์ การประสานข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเข้าด้วยกันโดยไม่ขัดแย้งเป็นการมอบภาพต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกันให้เป็นภาพที่คมชัดกระชับสามารถอธิบายได้เป็นการคิดรวบยอดสร้างกรอบความคิดให้ชัดเจนสามารถถ่ายทอดออกไปได้ ประกอบด้วย

1. การเป็นนักสังเกต

2. การตีความ

3. การเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลที่ได้รับมากับกรอบความคิดเดิม
 - สามารถเปรียบเทียบความแตกต่าง/เหมือนกันในรายละเอียด
 - สามารถแยกมโนทัศน์หลัก
 - มโนทัศน์ย่อยได้
 - การปรับกรอบมโนทัศน์ใหม่

2.4.2.10 การคิดเชิงประยุกต์

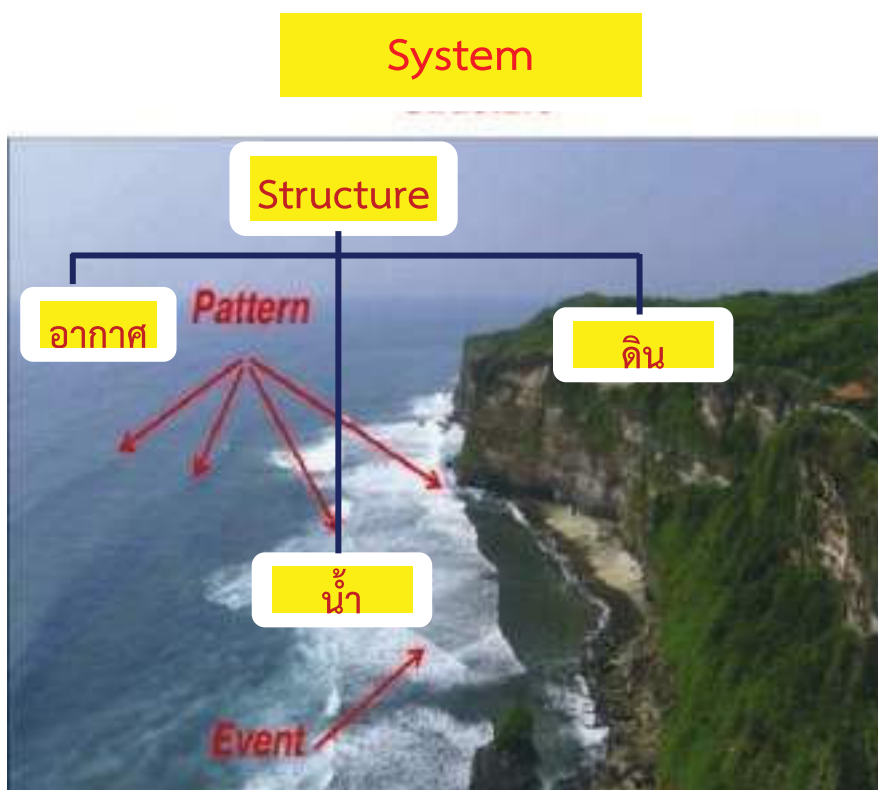
ระดับของการคิด

Event = เป็นการมองเหตุการณ์ทีละเหตุการณ์ case by case เช่น คลื่นกระทบฝั่ง (ตามภาพ)

Patterns = เป็นการนำเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์มารวมกันจนเกิดเป็นรูปที่ซ้ำ ๆ กัน เช่น แผนประทุษกรรม หรือรูปแบบของลูกคลื่น (ตามภาพ)

Structure = เป็นการมองโครงสร้างของระบบ เช่น ดิน น้ำ และอากาศ (ตามภาพ)

System = เป็นการมองปรากฏการณ์ทั้งระบบที่เกิดขึ้น

2.5 เทคนิคทางด้านแผนประทุษกรรม

แผนประทุษกรรม หมายถึง พฤติการณ์ต่างๆของคนร้ายที่ได้กระทำการกระทำความผิดซึ่งแตกต่างกันไปตามความถนัดของคนร้าย

2.5.1 การจัดเก็บ

ควรมีการจัดให้ครบถ้วนอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาใช้ประโยชน์เมื่อมีคดีเกิดขึ้น

ปัจจุบันได้มีการจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลแผนประทุษกรรมของ ทว. ซึ่งเป็นระบบที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้บันทึกและจัดเก็บข้อมูลแผนประทุษกรรมและประวัติตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการให้ข้อมูลและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสอบสวนในการหาตัวผู้กระทำความผิดที่หลบหนีและติดตามตัวยังไม่ได้การสืบค้นแผนประทุษกรรม โดยการค้นหาวิธีการกระทำความผิดที่มีความเหมือนหรือคล้ายๆกันหรือสืบค้นตัวผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะและความชำนาญในการกระทำความผิดและตำหนิรูปพรรณที่คล้ายคลึงกัน

2.5.2 การเปรียบเทียบแผนประทุษกรรม

คนร้ายมักจะเลือกกระทำผิดในรูปแบบที่ตนเองมีความชำนาญ ดังนั้น เมื่อพบมีการกระทำผิดเกิดขึ้นและได้นำแผนประทุษกรรมมาเปรียบเทียบกันแล้วหากพบว่า มีรูปแบบ ของแผนประทุษกรรมที่ซ้ำหรือคล้ายกับของเดิมก็อาจเป็นไปได้ว่าคนร้ายที่ก่อเหตุอาจเป็นคนร้ายกลุ่มเดียวกันกับที่เคยก่อเหตุมาแล้ว แต่หากมีแผนประทุษกรรมต่างก็อาจเป็นไปได้ว่าคนร้ายที่ก่อเหตุเป็นคนละกลุ่มกัน

ตัวอย่างตามภาพเป็นการลักเงินจากตู้ ATM โดยใช้ความร้อนจากแก๊สมาตัดตัวตู้เหมือนกัน แต่ลักษณะการตัดไม่เหมือนกันก็ทำให้สามารถสันนิษฐานได้ว่าเป็นคนร้ายคนละกลุ่มกันและต่อมาเมื่อสามารถจับกุมตัวคนร้ายได้แล้วก็พบว่า เป็นคนร้ายคนละกลุ่มกันจริง

ตัวอย่างแผนประทุษกรรมที่พบบ่อยเช่น

คดีลักทรัพย์คนร้ายมีวิธีการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ กัน อาทิ การเข้าบ้านโดยการตัดแม่กุญแจ ไม่ตัดแม่กุญแจการเข้าทางประตูหน้าต่างหรือเพดานหรือบางครั้งคนร้ายอาจมีรูปแบบของแผนประทุษกรรมที่แปลกเป็นพิเศษ เช่น เมื่อเข้าไปก่อเหตุก็จะถ่ายอุจจาระทิ้งไว้ เป็นต้น

2.6 เทคนิคการสำรวจ (Casing)

2.6.1 การสำรวจ หมายถึง การสำรวจตรวจสอบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่ที่จะปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการสืบสวนแบบเฝ้าจุด สอดครอย และติดตามพฤติกรรมของบุคคล เป็นการกระทำเพื่อหาข้อมูลทางการข่าวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่ ก่อนการปฏิบัติงาน ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาใช้ในการวางแผน การปฏิบัติงาน กำหนดจุดและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ปฏิบัติแต่ละคน

2.6.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้ช่องทางที่ดีที่สุด ในการเข้า – ออก สถานที่ปฏิบัติการ
2. เพื่อให้รู้ว่าจะใช้วิธีใดในการอำพรางตัว เพื่อที่จะเข้าไปในสถานที่ปฏิบัติการ
3. เพื่อให้รู้ว่าสถานที่ปฏิบัติการมีอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร

2.6.3 ประเภทของการสำรวจ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. สำรวจด้วยตา
2. สำรวจในทางลับ

2.6.4 การสำรวจสถานที่ จะต้องมียรายละเอียดดังนี้

1. สถานที่

- ชื่ออาคาร เลขที่อาคาร
- ถนน ตำบล และอำเภอ
- สถานที่ใกล้เคียง
- ที่สังเกต
- เส้นทางเข้า – ออก
- ตลอดจน รั้ว กำแพง สิ่งกีดขวางต่าง ๆ
- ถ้าสามารถหาเส้นทางเข้าออกภายในอาคารได้ด้วยก็จะดีมาก
- ลักษณะเด่น – ลักษณะด้อยของอาคาร
- ขนาดของพื้นที่
- ในเวลากลางคืน มีแสงสว่างที่จุดใดบ้าง และสามารถมองเห็นได้ในระยะเท่าใด

2. เส้นทาง/การคมนาคม

- รถประจำทางสายใดผ่าน
- เป็นวันเวย์หรือไม่
- จราจรคับคั่งหรือไม่เวลาใด
- มีควรถมอเตอรืไซค์หรือไม่ เป็นต้น

3. บุคคลภายในสถานที่

- การแต่งกาย
- ภาษาที่ใช้
- ขนบธรรมเนียมและประเพณี

4. การสื่อสาร

- ภายใน/ภายนอก สถานที่
- หมายเลขใด
- อยู่บริเวณใด
- มีพนักงานรับโทรศัพท์หรือไม่
- ให้บริการเวลาไหน
- โทรศัพท์สาธารณะหรือส่วนตัว

- มีผู้ใช้บริการมากน้อยเพียงใด เวลาใด
- ตู้ใช้บัตรหรือเหรียญ (ชำระ)
- ใช้มากช่วงเวลาใด

การสำรวจมักจะต้องกระทำคู่กับการสังเกตและจดจำเสมอ เพราะบางครั้งเมื่อไปทำการสำรวจ จะไม่สามารถนำกระดาษ และปากกามาเขียน มาจดข้อมูลต่างๆ ได้ ฉะนั้น จึงต้องอาศัยการสังเกตและจดจำให้ดีและให้รีบจดรายละเอียดทันทีที่สามารถจะจดได้ เพราะหากทิ้งไว้เป็นเวลานานจะทำให้ลืมข้อมูลต่างๆ ที่ไปสำรวจมา

2.6.5 การเตรียมการในการสำรวจสถานที่

1. เตรียมเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่
2. เตรียมสร้างเรื่องเพื่อปกปิดตนเอง
3. การเตรียมในการวัดระยะโดยการเทียบกับส่วนต่างๆ ของร่างกาย
4. สภาพทั่วไปเท่าที่ศึกษาได้จากแผนที่ หรือภาพถ่าย หรือข้อมูลที่มีอยู่แล้ว
5. เวลาที่เข้าไปสำรวจ ควรมีการเข้าไปสำรวจหลายๆ ครั้ง ในช่วงเวลาที่ต่างๆ กัน เพื่อดูสภาพบุคคล และสถานที่ที่ไปสำรวจ

6. เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น
7. กำหนดข่าวสารที่ต้องการหา
8. กำหนดวิธีการหาข่าวอื่น ๆ นอกเหนือจากการสำรวจสถานที่
9. คาดคะเนอันตราย และอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้เตรียมการแก้ไขไว้ล่วงหน้า

2.6.6 การลงมือปฏิบัติงานในการสำรวจสถานที่

1. ระหว่างปฏิบัติการต้องทำตัวเป็นปกติ และคิดถึงเรื่องที่ใช้ในการอำพรางตัว
2. รวบรวมข่าวสารด้วยการจดบันทึก การวัด โดยไม่ให้ผู้อื่นสังเกตเห็น
3. พยายามรวบรวมข่าวสารให้ได้ครบถ้วน ตั้งแต่ครั้งแรก เพื่อจะได้ไม่ต้องกลับไปอีก เพราะอาจผิดสังเกต
4. เหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ในสภาพที่เป็นอยู่ตามเวลาต่างๆ ต้องบันทึกอย่างถูกต้อง
5. จุดที่ถ่ายภาพ หรือจุดที่มองเห็นภาพของสถานที่ต้องทำการบันทึกไว้ด้วย

2.6.7 การเขียนรายงานการสำรวจ จะต้องมียรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ชื่อผู้สำรวจ ถ้าเป็นไปได้ควรใช้รหัสแทน เพราะถ้าใส่ชื่อแล้ว อาจเป็นอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติในภายหลัง
2. วัน เวลาที่ทำการสำรวจ
3. ข้อมูลสถานที่
4. เลขที่อาคาร / ชื่ออาคาร
5. ที่ตั้งของอาคาร
6. สถานที่ที่ใกล้เคียง
7. เส้นทางเข้า - ออก
 - ภายนอกอาคาร
 - ภายในอาคาร (ถ้าสามารถทำได้)
8. เส้นทางคมนาคม และการจราจร
9. บุคคลในสถานที่
 - การแต่งกาย

- การพูดจา
 - ขนบธรรมเนียมประเพณี
10. การติดต่อสื่อสาร
- มีโทรศัพท์ หมายเลขใดบ้าง อยู่จุดใด และเครื่องใดใช้งานได้บ้าง
 - มีผู้ใช้โทรศัพท์มาก – น้อยเพียงใด
 - การใช้วิทยุสื่อสารในจุดต่างๆ มีความชัดเจนเพียงใด
11. อุปกรณ์ต่างๆ
- ยาม / รปภ. / สุนัข
 - CCTV
 - กำแพงสูง / ลวดหนาม
12. ความคิดเห็น
- ดี และไม่ดี
 - ฝ้าจุดได้หรือไม่ ถ้าได้ จะฝ้าได้ที่จุดใด
 - สามารถปฏิบัติการทางลับได้หรือไม่
13. จัดทำแผนที่ประกอบ
- แผนที่โดยรอบ ประกอบที่ตั้ง สถานที่ใกล้เคียง เส้นทางคมนาคม เป็นต้น
 - แผนที่สถานที่
 - แผนที่ภายในสถานที่ เช่น ภายในอาคาร แผนที่ชั้นต่างๆ ของอาคาร เป็นต้น

2.7 เทคนิคการฝ้าจุดติดตามสะกดรอย (Surveillance)

กรณีนักสืบต้องการหาข้อมูลพยานหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ ข้อเท็จจริงและพฤติกรรม หรือต้องการตรวจสอบความถูกต้องของข่าว สามารถใช้เทคนิคการฝ้าจุดติดตามสะกดรอยมาใช้ ซึ่งเป็นเทคนิคในการรวบรวมข้อมูลของนักสืบชนิดหนึ่ง เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่ต้องใช้ระยะเวลา กำลังคน และความอดทนต่อเนื่องของนักสืบด้วย

2.7.1 การฝ้าจุดติดตามสะกดรอย (Surveillance) รายละเอียดจะปรากฏอยู่ในวิชาที่ 3 การฝ้าจุดติดตามสะกดรอย

2.7.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสะกดรอยติดตาม ได้แก่ การอำพรางตัว (Cover)

2.7.2.1 การอำพราง (Cover)

Clandestine Operation คือ การปฏิบัติการลับ ทำให้เกิด “การอำพราง” หมายถึง เรื่องที่เรา “สร้างขึ้น” เพื่อให้

- บุคคล
- องค์กร
- สถานที่
- สิ่งของ

ได้ใช้เพื่อปกปิดอำพรางตัวเองว่ามีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีโอกาสเข้าไปอยู่ในสถานที่ หรือเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายให้เข้าไปปฏิบัติงานโดยไม่มีใครสงสัย
2. เพื่อให้มี (การ) ข้อแก้ตัวได้อย่างสมเหตุผล ในกรณีที่จะต้องมีการเคลื่อนไหวทางลับ หรือให้มี การติดต่ออย่างลับ
3. เพื่อเป็นการปกปิดความจริงที่ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยลับ

4. เพื่อปกปิดพฤติการณ์ลับ หรือเทคนิคในการทำงานลับของเรา

ประเภทของการอำพราง

1. อำพรางบุคคล (Personal Cover)

อำพรางสภาพ (Status) หรืออาชีพ

- นักธุรกิจ
- นักหนังสือพิมพ์
- นายช่าง
- นักท่องเที่ยว
- ครูอาจารย์
- นักเขียนนิยาย
- หมอ ดู ฯลฯ

หลัก อำพรางให้เหมือนธรรมชาติ (Natural Cover)

การทำอำพรางตัวบุคคล

- เรื่องที่สร้างขึ้นจะต้องให้เหมาะสมกับตัวบุคคล ทำทาง พื้นฐาน ประวัติ ความชำนาญส่วนตัว (เรื่องอะไร)
- ให้อิสระ (ไม่ใช่เข้าที่ทำงานตรงเวลา เข้าพบทุกวัน สักทุกวัน)
- เวลาว่างต้องมาก ทำตามชอบ เช่น การใช้เงิน เล่นกีฬา
- ต้องอิสระจริง ๆ
- ต้องเป็นอิสระเรื่องเงิน
- ต้องทำงานให้ได้

2. อำพรางสร้างเรื่อง (Artificial Cover) ไม่ต้องใช้มาก (Backstopped)

ตรวจสอบไม่ได้ง่ายกว่า เช่น หากเป็นนักท่องเที่ยว ใครก็เป็นได้ ไม่ต้องตรวจสอบ ถ้าตรวจสอบก็ตรวจสอบไม่ได้ (ที่ทำเพราะว่า Natural Cover ไม่ได้) เรื่องที่สร้างขึ้นมาต้องเหมาะสมกับตัวบุคคล ทำทาง พื้นฐาน ประวัติ

3. อำพรางองค์กร Safe House ไม่ใช่ห้องในสถานที่ทำการ ร้านค้า ต้องอยู่ด้านนอกที่ทำการจริง ทำให้เหมือนที่พักอาศัยธรรมดา

ระยะเวลาการอำพราง Cover

Light Cover ระยะสั้น ง่าย

Deep Cover ระยะยาว ยาก

เช่น จะเข้าไปทราบถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยว่ามีกิจกรรมอะไร ก็ต้องเข้าไปเรียน และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

2.8 เทคนิคการประสานงาน

การประสานงาน หมายถึง การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิดความเข้าใจตรงกัน ในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้อง ทั้งเวลาและกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์และมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่เกิดการดำเนินงานซ้ำซ้อนขัดแย้งกันหรือเหลื่อมล้ำกัน การประสานงาน จึงเป็นกระบวนการหนึ่งของเทคนิคการสืบสวนในหน่วยงานตำรวจ ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาทและความสามารถของบุคลากรแต่ละคน

2.8.1 การประสานงานด้านการสืบสวน หมายถึง วิธีการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือและข้อมูลที่ต้องการ อาจกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การประสานงานอย่างเป็นทางการ หมายถึง การประสานงานแบบมีพิธีรีตองที่ต้องปฏิบัติเช่นมีหนังสือติดต่อหรือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรการขอข้อมูลจากสถาบันการเงิน เป็นต้น

2. การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ หมายถึง การประสานงานแบบไม่มีพิธีรีตองเพียง แต่ทำความตกลงให้ทราบถึงการที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามจังหวะเวลาเดียวกันและด้วยจุดประสงค์เดียวกัน การดำเนินการต้องอาศัยความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นส่วนตัว เช่น การติดต่อขอข้อมูลโทรศัพท์เบื้องต้น

2.8.2 เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เช่น การพาไปเลี้ยงข้าว ดูแลเอาใจใส่ ตามโอกาสสำคัญ
2. เข้าใจ และรู้ใจ บุคคลที่เราติดต่อประสานงานชอบอะไร เราก็จัดหาสิ่งนั้นให้ เช่น เขาชอบตีกอล์ฟก็พาไปเล่นกอล์ฟ หรือ สนับสนุนอุปกรณ์การเล่น
3. ให้ความสำคัญกับบุคคลที่ประสานงาน เช่น วันเกิดก็ส่งการ์ดพร้อมของขวัญไปให้
4. ใช้ตัวเชื่อม เป็นการหาคนกลางในการเข้าไปติดต่อ ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน เราจะใช้รูปแบบอย่างไรก็ได้ เป็นการใช้นุขนิยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน หรือ องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อมูลที่เราต้องการ

2.8.3 ข้อควรระวังในการประสานงาน

1. ให้เกียรติ อย่าใช้อำนาจ
2. เลือกใช้คนทีไปประสานงานให้เหมาะสม
3. รู้กาลเทศะเช่น การขอข้อมูลการใช้โทรศัพท์ อย่าขอพร้าเพื่อ ให้ขอเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เพราะเป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ที่เราประสานงาน

2.9 เทคนิคเครื่องมือพิเศษ

ในการค้นหาพยานหลักฐานบางอย่าง เราไม่สามารถทำได้โดยตรงด้วยตัวเราเอง เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มคนร้ายมีการระมัดระวังตัวมากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องมือพิเศษต่างๆ มาเป็นตัวช่วยในการทำงาน เช่น

2.9.1 อุปกรณ์กล้องแอบถ่ายต่างๆ ทั้งภาพนิ่ง และวิดีโอ

กล้องปากกา

กล้องแว่นตา

กล้องหมากฝรั่ง

กล้องรีโมทรถยนต์

กล้องบัตรพนักงาน

กล้องในกล่องกระดาษชำระ

กล้องกระดุม

กล้องงู

กล้องนาฬิกาตั้งโต๊ะ

กล้องซ่อน
ในเครื่องคิดเลข

กล้องไฟแช็ค

กล้องในเครื่องMP3

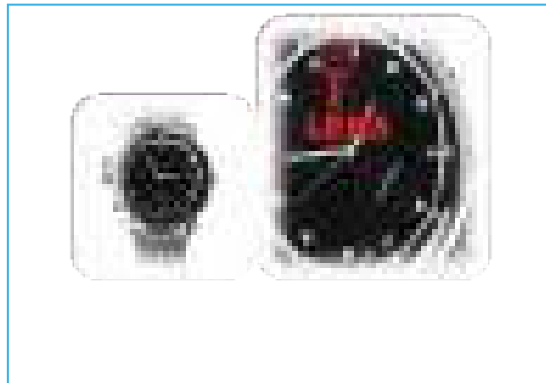
กล้องUSB

กล้อง BLUETOOTH

กล้อง BLUETOOTH
แบบเสียบหู

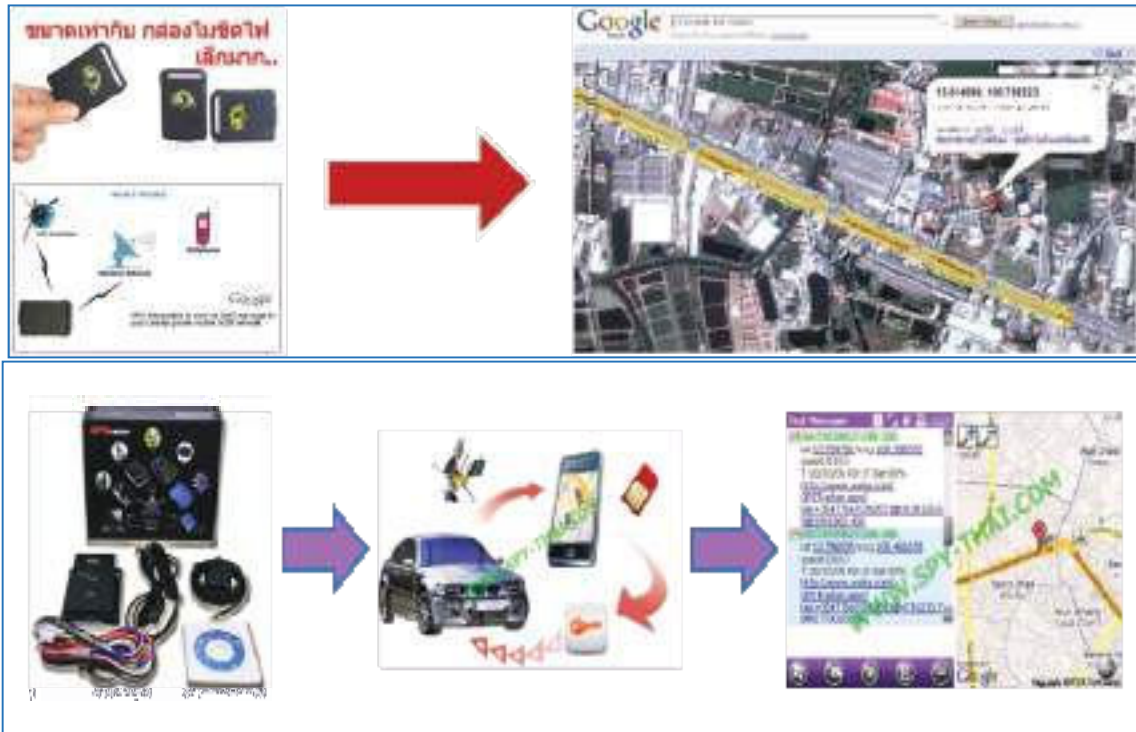

กล้องนาฬิกาข้อมือ

2.9.2 อุปกรณ์ดักฟังต่างๆ

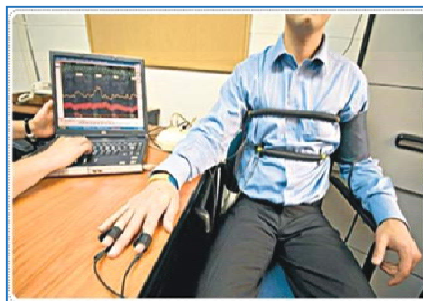
2.9.3 อุปกรณ์ค้นหาตำแหน่ง GPS

2.9.4 เครื่องอ่านข้อมูลจากโทรศัพท์และซิมการ์ด

2.9.5 เครื่องจับเท็จ

เครื่องจับเท็จ

2.9.6 อุปกรณ์อื่นๆ

เครื่องดักเสียงขยายเสียง

โปรแกรม Spy Phone

รู้การสนทนา ทุกคำพูด ทุก sms ทุกตำแหน่ง จากทุกมุมโลกด้วยโปรแกรมสพายโฟน สืบด้วยตัวเอง ข้อมูลส่วนตัวไม่รั่วไหล สะดวก ทำได้เอง ติดตั้งสพายโฟนได้เอง เพียง 5 นาที

2.10 เทคนิคยุทธวิธีการตรวจค้นจับกุม

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ชุดสืบสวนประสบความสำเร็จ คือขั้นตอนในการเข้าตรวจค้นจับกุม บุคคล สถานที่ ยานพาหนะ โดยขาดยุทธวิธีเป็นเหตุให้เกิดความไม่ปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน คนร้ายสามารถหลบหนีไปได้ พยานหลักฐานถูกทำลายการนำข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนทั้งหมดมาวางแผนซักซ้อมขั้นตอนในการเข้าตรวจค้นจับกุมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งหลังจากที่มีการวางแผนแล้วจะต้องมีการจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ให้พร้อมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการดังกล่าว ทั้งจำนวนบุคคล ยานพาหนะ เครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันอันตราย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน

การจัดระบบการติดต่อสื่อสารในขณะที่ปฏิบัติการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว มีความเสถียรและมีระบบการสื่อสารสำรองเสมอ อย่าหวังพึ่งการสื่อสารเพียงระบบเดียว การใช้วิทยุติดต่อสื่อสารยังมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในขั้นตอนของการตรวจค้นจับกุม ยกตัวอย่าง เช่น ในการสืบสวนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดในขั้นตอนการส่งมอบยาเสพติดหรือล่อซื้อ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด และกลุ่มคนร้ายใช้ความระมัดระวังที่สุดในขั้นตอนนี้ ถ้าการติดต่อสื่อสารระหว่างชุดสืบสวนไม่ดีพอ ไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เช่น จุดนัดพบของคนร้าย หรือยานพาหนะของคนร้ายที่มีการ

เพิ่มขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้สืบสวนทราบมาจนเกิดความสับสนของผู้ปฏิบัติงานทำให้คนร้ายรู้ตัว อาจหลบหนีไปหรือทำอันตรายเจ้าหน้าที่อาพราง สายลับ หรือทำให้การสืบสวนทั้งหมดที่ได้ดำเนินการ มาสูญเสียไป

เจ้าหน้าที่ในชุดสืบสวนทุกนายควรได้รับการฝึกฝนยุทธวิธีในการตรวจค้น บุคคล ยานพาหนะ อาคารสถานที่ (CQB) ให้เกิดความชำนาญเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกรณีเกิดการปะทะต่อสู้ หรือจากอุบัติเหตุ จากพวกเดียวกัน การฝึกฝนจะต้องกระทำต่อเนื่องเป็นวงรอบจนเจ้าหน้าที่เกิดทักษะในการปฏิบัติและสามารถ นำยุทธวิธีที่ได้รับการฝึกฝนมาปรับใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันที่

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจหัวหน้าชุดสืบสวนและเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องสรุปบทเรียนจากการ ปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง ทั้งข้อดีและข้อด้อยของกรณีแต่ละครั้ง รวมทั้งศึกษาข้อผิดพลาดของกรณีอื่นๆ มาเป็นบทเรียน เพื่อพัฒนาชุดสืบสวนให้มีศักยภาพมากขึ้น พึงระลึกเสมอว่าคนฉลาดเรียนรู้จากความผิดพลาด ของบุคคลอื่น คนโง่เรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง

2.11 เทคนิคการซักถาม

การซักถาม หมายถึง การซักถามด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าใครกระทำผิด และ เพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์การกระทำผิดของผู้ต้องหา

2.11.1 การซักถามแหล่งข่าวที่ได้ผลที่สุด

1. แหล่งข่าวไม่รู้ตัวว่าถูกซักถาม
2. หลีกเลี่ยงการจดบันทึก หรือทำอะไรต่อหน้าแหล่งข่าวให้เขารู้ว่าถูกซักถาม
3. หากต้องการบันทึกการซักถาม ให้ใช้เครื่องมือพิเศษในลักษณะซ่อน หรืออำพรางในการบันทึก โดยไม่ให้แหล่งข่าวทราบได้

2.11.2 มีจิตวิทยา ในการซักถาม

1. คนจะพูดมากหลังจากประสบเหตุการณ์ขมขื่นมาใหม่ๆ
2. คนมักจะคล้อยตามความคิดเห็น ของผู้มีอำนาจเหนือตน
3. คนมักจะให้เหตุผล เมื่อตนเองทำผิด (แก้ตัว)
4. คนมักจะตกตะลึง เมื่อเกิดเหตุการณ์คับขัน
5. คนมักจะโกรธเมื่อถูกลบล้างความผิด
6. คนมักจะชอบการยกยอปอปั้น
7. คนมักจะเห็นความสำคัญของตนเอง มากกว่าเห็นความสำคัญของผู้อื่น
8. คนมักจะตอบสนองความเมตตาปรานี และเห็นอกเห็นใจที่มีผู้อื่นมอบให้

2.11.3 ลักษณะคำถาม

1. ตั้งคำถามง่ายๆ
2. ตั้งคำถามตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม
3. ตั้งคำถามแบบแนบเนียน และถูกต้องตามกาลเวลา
4. มีคำถามมูลฐานอยู่ 6 ประการ คือ หลัก 5 W 1 H

Who (ใคร)

What (ทำอะไร)

When (เมื่อไหร่)

Where (ที่ไหน)

Why (ทำไม)

How (อย่างไร)

2.11.4 วิธีแก้ปัญหา ในการซักถามแหล่งข่าว

1. พุดอ้อมค้อม

- อดทนฟังเขาพูดต่อไป
- คอยจับผิดให้ได้
- ถามย้ำให้พูดยืนยันอีกครั้ง

2. ดื้อ ถือดี หัวแข็ง

- พุดแห่ พุดเร็วอย่างให้ตั้งตัวติด
- พุดดูถูกดูแคลนด่าว่า
- พุดโอ้อวม แสดงเหตุผล

3. โทกเก่ง

- ปลอ่ยให้เขาพูดไปก่อน แล้วค่อยจับโทกให้ได้
- เมื่อพูดจบ ให้พูดอีกครั้งว่าตรงกันหรือไม่
- หยุดถาม แล้วเรียกมาซักถามใหม่

2.12 เทคนิคการขยายผล

การขยายผล หมายถึง การเข้าถึงข้อมูลของเครือข่ายของอาชญากรรมเพื่อตัดวงจรกลุ่มแก๊งอาชญากรรมและให้ได้ผลในการปราบปรามอาชญากรรม ระดับเครือข่าย ในปัจจุบันการทำงานของคนร้ายจะมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน เช่น แก๊งยาเสพติด แก๊งลักทรัพย์ (ลักรถยนต์ , แก๊งจัดตู้เงินร้าย) เป็นต้น

2.12.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม
2. เพื่อแสวงหาผู้กระทำความผิดเพิ่มเติม
3. เพื่อให้ได้รายละเอียดในเชิงลึกแห่งคดีและมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด
4. เพื่อวางแผนการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในอนาคต
5. เพื่อคลี่คลายคดีที่เกิดในอดีตแต่ยังจับกุมผู้กระทำความผิดไม่ได้
6. เพื่อตรวจยึดทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการ

กระทำความผิด

2.12.2 เทคนิคการขยายผลต้องใช้ในการบูรณาการกับเทคนิคอื่น ๆ เช่น

2.12.2.1 เทคนิคการซักถาม

1.การแยกเป้าหมาย โดยการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้กระทำความผิดมา เมื่อมีการซักถามเบื้องต้นทำให้ทราบว่าบุคคลที่กระทำความผิดนั้นบุคคลใดที่เป็นบุคคลสำคัญและสามารถขยายผลได้ จนสามารถนำไปสู่ผู้ร่วมขบวนการได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจควรแยกบุคคลดังกล่าวไว้ในห้องเฉพาะเพื่อดำเนินการขยายผลต่อไป

2.การซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลของเครือข่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องนี้อยู่เสมอว่าการกระทำความผิดที่เป็นกลุ่ม แก๊ง จะไม่ได้ลงมือกระทำความผิดเพียงคนเดียว ต้องมีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคนและมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในการปฏิบัติการแต่ละครั้ง หากเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถซักถามจนได้ข้อมูลของผู้กระทำความผิดทั้งหมดก็จะสามารถนำไปสู่การขยายผลผู้ร่วมขบวนการได้

3.ผู้ขยายผลปรับทัศนะให้บุคคลที่เราขยายผลไว้วางใจจนยอมเปิดเผยข้อมูล ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการขยายผลว่าจะสามารถขยายผลจนสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ เนื่องจากผู้ขยายผลกับบุคคลที่ถูกขยายผลไม่เคยรู้จักหรือเป็นญาติกันมาก่อน การที่จะขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ข้อมูล ตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการนั้นเป็นเรื่องยาก แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำการขยายผลสามารถปรับทัศนะตนเองให้บุคคลที่ถูกขยายผลเกิด

ความไว้วางใจและเชื่อมั่นตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่ขยายผล ข้อมูลทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการจากการขยายผลก็จะสัมฤทธิ์ผล

4. มอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงคนเดียวให้เป็นผู้ซักถามขยายผล โดยการซักถามขยายผลต้องมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่เพียงคนเดียวเป็นผู้ซักถาม หากเจ้าหน้าที่ตำรวจซักถามหลายคนก็จะทำให้บุคคลที่เราขยายผลเกิดความสับสน หวาดกลัวและไม่ไว้วางใจบุคคลที่ซักถาม ก็จะทำให้ไม่ได้ข้อมูลในการซักถาม ทำให้การขยายไม่สำเร็จ

5. มอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งคอยจดข้อมูลที่ได้จากการขยายผล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบ ซึ่งในการปฏิบัติงานซักถามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้อมูลที่ได้จากบุคคลที่ถูกขยายผลเราควรมีการจดบันทึกข้อมูลทั้งหมด เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการขยายผลจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.12.2.2 เทคนิคด้านเทคโนโลยี

1. ตรวจสอบโทรศัพท์เพื่อหาเครือข่าย เนื่องจากโทรศัพท์เป็นอุปกรณ์สื่อสารของกลุ่มคนร้ายที่จะใช้ในการติดต่อกันเองภายในกลุ่มเครือข่ายในการกระทำความผิดแต่ละประเภท หากสามารถเข้าถึงข้อมูลทางโทรศัพท์ก็จะติดตามจับกุมผู้ร่วมกระทำความผิดได้

2. การเก็บข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์จากเศษกระดาษในที่เกิดเหตุ เพื่อนำหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวมาขอข้อมูลการใช้เพื่อหาความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นกลุ่มขบวนการ

2.12.2.3 เทคนิคการประสานงาน

1. นำสมุดบันทึกที่มีหมายเลขที่บัญชีของธนาคารมาทำการสืบค้นโดยการประสานงานกับธนาคารผู้ให้บริการ เพื่อให้ทราบบุคคลที่เกี่ยวข้องทางการเงิน เช่น เครือข่ายยาเสพติดที่จะมีการให้ผู้ร่วมขบวนการรับผิดชอบด้านการเงิน

2. นำหมายเลขโทรศัพท์จากเศษกระดาษมาขยายผลเกี่ยวกับหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าว โดยการประสานงานกับผู้ให้บริการในแต่ละเครือข่ายจนได้ข้อมูลนำมาสู่การขยายผล

3. ผู้ปฏิบัติงานต้องวางแผนในการปฏิบัติการแข่งกับเวลา ในการจับกุมบุคคลที่กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นเครือข่ายและยังไม่สามารถจับกุมผู้ร่วมขบวนการได้ทั้งหมด หากผู้ปฏิบัติงานปล่อย ให้ความล่าช้าไม่ให้ความสำคัญในการขยายผล ก็จะทำให้ผู้ร่วมขบวนการรู้ตัวว่ากลุ่มแก๊งของตนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมก็จะมีอาการพยายาทาลายพยานหลักฐาน หลบหนีการจับกุม ซึ่งในทางกลับกัน หากเราให้ความสำคัญกับเวลา เมื่อได้ข้อมูลบุคคลที่ร่วมขบวนการและเจ้าหน้าที่ตำรวจรีบดำเนินการติดตามก็จะได้ตัวบุคคลผู้ร่วมกระทำความผิดและพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง จนสามารถนำไปสู่การจับกุมบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งเครือข่าย

4. ความพร้อมของบุคคลและทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ในแต่ละคดีที่มีการขยายผลต้องมีการปฏิบัติการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายนี้พร้อมกัน หากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอก็จะทำให้การขยายไม่สำเร็จ นอกจากนั้นทรัพยากรด้านรถยนต์ เครื่องมือสื่อสาร เงิน น้ำมัน อุปกรณ์พิเศษอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการขยายผลในแต่ละคดี หากทรัพยากรเหล่านี้ไม่มีความพร้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เป็นผลสำเร็จ

2.13 เทคนิคการบริหารงบประมาณ

งบประมาณการสืบสวน ในที่นี้หมายถึงเงินถือเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการสืบสวน พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว ผบ.ตร. มักจะพูดเสมอว่า ชาติ เกียรติ วินัย (เงิน) ถ้าหาญ ต้องมีเงินก่อน ถึงจะกล้าหาญ หมายถึง กองทัพจะต้องเดินด้วยท้อง เพราะการจะไปหาข่าวหรือทำงานต้องมีเงิน มีน้ำมันในการขับเคลื่อนการทำงาน เราแบ่งเทคนิคนี้ออกเป็น

- เทคนิคการหางบประมาณ

- เทคนิคการใช้งบประมาณ
- เทคนิคการติดตามการใช้งบประมาณ

2.13.1 เทคนิคการหางบประมาณ (เงิน) นั้นมีที่มาจาก

1. กองทุนการสืบสวน เป็นเงินงบประมาณที่ทางราชการให้มาสำหรับการสืบสวน จะต้องมีการทำหลักฐานการเบิกจ่ายที่ถูกต้องของระบบราชการ แต่บางครั้งเราอาจจะไม่ใช่ตามหลักฐานที่เบิกเราก็ใช้เทคนิค ตั้งเรื่องการติดตามคนร้ายจากการเดินทาง การสืบคดีที่ตั้งเรื่องสืบสวน และเซ็นเบิกอย่างถูกต้องตามราชการ แต่อาจนำเงินที่เบิกมานั้นไปใช้ในคดีอื่น หรือใช้งานอื่น ในงานสืบสวน เช่น ใช้ในการหาข่าว (ชุดข่าว) หรือตั้งเป็นรางวัลในการจับคดีก็ได้ ต้องทำความเข้าใจกับลูกทีมให้ได้ต้องโปร่งใสและจริงใจ

2. กองทุนที่ได้จากผู้บังคับบัญชา คือ เงินที่นายมอบให้มา จะมาจากที่ไหนเป็นเรื่องของผู้บังคับบัญชา อาจจะเป็นเงินในระบบหรือนอกระบบงบประมาณก็ได้ เมื่อได้มาแล้วก็จะจัดตั้งผู้ถือเงิน ทำบัญชีควบคุมเงิน เพื่อใช้เป็นกองทุนการสืบสวน ควรมีความโปร่งใส รับทราบทั่วกัน หรือได้มาจากหน่วยงานเฉพาะทาง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

3. ทุนที่ได้มาจากการแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น คอนเสิร์ตมวอลชน เพราะส่วนใหญ่งานสืบสวนจะใช้เงินในการสืบสวนแต่ละคดีเป็นจำนวนมาก

2.13.2 เทคนิคการใช้งบประมาณ

การใช้งบประมาณ ถ้ามองว่าใช้จ่ายขนาดใดถึงจะพอเหมาะ ถ้าให้ใช้ตามผู้ร้องขอเท่าไรก็ไม่พอ จึงต้องตั้งงบไว้สำหรับคดีต่างๆ ว่าจะจัดสรรเท่าไร โดยดูปริมาณงานว่ามีกี่คดี และควรจัดสรรให้โดยใช้วิธี ดังนี้

1. ล่อใจ หรือจูงใจ คือให้ไปก่อนเบื้องต้น หากงานสำเร็จแล้วค่อยให้ตามจำนวนที่ตั้งไว้
2. ให้แบบดูผลงาน คือ ดูงานที่ทำ ความยากง่ายของงาน
3. ให้แบบจำนวนวันเวลาและระยะทางที่ทำงาน ดูว่าจะต้องใช้จำนวนวันที่จะติดตามคดีหรือระยะทางที่ไปติดตามคดีว่าไกล ใกล้ขนาดใด

2.13.3 เทคนิคการติดตามงบประมาณ

คือ ติดตามการใช้จ่ายเงินทุกครั้ง งานสืบสวนส่วนใหญ่จะไม่ติดตาม หรือเปรียบเทียบความคุ้มค่าจากการใช้งบประมาณถือว่าสำคัญ ไม่ใช่ชี้เหนียว แต่ต้องตรวจสอบ และต้องพูดคุยกันในชุดว่าคุ้มหรือไม่ เพราะงบประมาณนั้นหายาก

อย่างไรก็ตาม หัวหน้างานสืบสวนจะต้องเป็นผู้ที่มีน้ำใจ และเป็นผู้ที่รู้ระบบงานสืบสวน ถึงจะเข้าใจในการหางบประมาณ ใช้งบประมาณ ติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณ ถึงจะทำให้งานสืบสวนประสบผลสำเร็จ และได้รับความร่วมมือจากทีมงานสืบสวนเป็นอย่างดี นำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในงานสืบสวน

3.

วิชา การเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย

3. วิชา การเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย

กรณีนักสืบต้องการหาข้อมูลพยานหลักฐานเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ ข้อเท็จจริงและพฤติกรรม หรือต้องการตรวจสอบความถูกต้องของข่าว สามารถใช้เทคนิคการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอยมาใช้ ซึ่งเป็นเทคนิค ในการรวบรวมข้อมูลของนักสืบชนิดหนึ่ง เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่ต้องใช้ระยะเวลา กำลังคน และความอดทน ต่อเนื่องของนักสืบด้วย

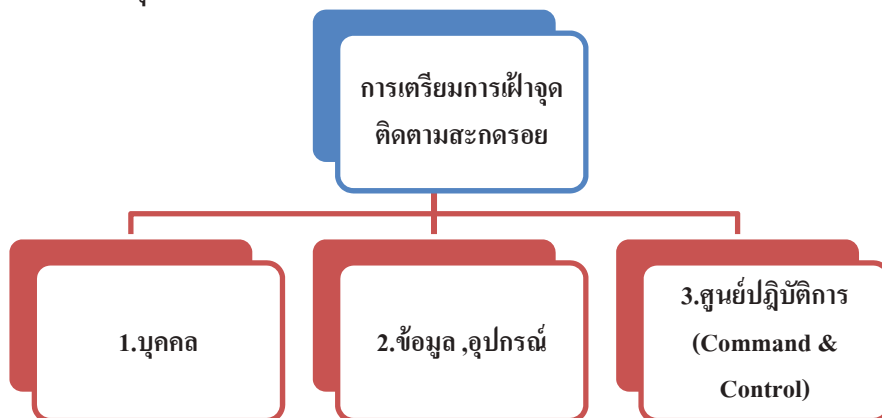
1. ความหมายการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย (Monitoring And Surveillance)

หมายถึง การเฝ้าสังเกตการณ์หรือติดตาม บุคคล ยานพาหนะสถานที่ หรือสิ่งของอื่นอย่างต่อเนื่องหรือ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งโดยไม่ให้ผู้ถูกเฝ้าสังเกตการณ์หรือผู้ถูกติดตามรู้ตัว (เว้นบางกรณีที่ผู้ถูกเฝ้าสังเกตการณ์ หรือผู้ถูกติดตามรู้ตัวได้ เช่น เพื่อป้องกันไม่ให้คนร้ายกระทำความผิด เพื่ออารักขาบุคคล หรือสายลับ)

2. วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย

- 2.1 เพื่อพิทักษ์เจ้าหน้าที่ บุคคลสำคัญ หรือสายลับ
- 2.2 เพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ
- 2.3 เพื่อหาหรือชี้ตัวบุคคลหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเป้าหมาย
- 2.4 เพื่อหารายละเอียดข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ของเป้าหมาย เช่น ที่พัก แหล่งที่หลบซ่อน แหล่งที่ไป เป็นประจำ เป็นต้น
- 2.5 เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของข่าว ความน่าเชื่อถือของสายลับ หรือแหล่งข่าว
- 2.6 เพื่อต้องการทราบที่ซุกซ่อนสิ่งของผิดกฎหมาย
- 2.7 เพื่อหาข้อมูลสำหรับการซักถาม สอบปากคำ
- 2.8 เพื่อต้องการทราบแหล่งที่พัก ที่หลบซ่อนของผู้กระทำความผิด
- 2.9 เพื่อหาข้อมูลสนับสนุนการขอหมายจับ
- 2.10 เพื่อพัฒนาด้านข่าวกรอง หรือติดตามแหล่งที่มาของข่าวลือ
- 2.11 เพื่อหาข้อมูลในการป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

3. การเตรียมการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย

3.1 บุคคล เป็นการเตรียมตัวของเจ้าหน้าที่เฝ้าจุดสะกดรอยในด้านต่างๆ ได้แก่

3.1.1 คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่สะกดรอยที่ดี ต้องมี

3.1.1.1 มีความรู้ทางด้านหลักวิชาเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย การสำรวจ (Casing) การทำแผนที่ การวางแผน การอำพราง การถ่ายภาพ และยุทธวิธีตำรวจ เป็นต้น

3.1.1.2 มีความรอบรู้ ชำนาญสถานที่ เส้นทาง ในพื้นที่ที่จะไปฝ้าจุดติดตาม
สะกดรอย

3.1.1.3 มีรูปร่าง และบุคลิกภาพ และการแต่งกายที่เหมาะสม

3.1.1.4 มีความจดจำที่ดี มีสมาธิ รอบคอบ ระมัดระวัง

3.1.1.5 มีความสามารถในการประเมินบุคคล สถานการณ์

3.1.1.6 เก็บความลับได้ดี ดิ้นตัวอยู่เสมอ

3.1.1.7 มีไหวพริบปฏิภาณดี สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีจินตนาการ

3.1.1.8 มีความอดทน เสียสละ และควบคุมอารมณ์ได้ดี

3.1.1.9 สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้

3.1.2 สิ่งที่เจ้าหน้าที่สะกดรอยต้องทำหรือต้องรู้ก่อนปฏิบัติการ

3.1.2.1 เจ้าหน้าที่สะกดรอยต้องทำการศึกษาสถานที่ที่จะไปทำการฝ้าจุด
ติดตามสะกดรอย โดยต้องไปสำรวจสถานที่ ดูที่ตั้ง การคมนาคม ยานพาหนะโดยสาร สิ่งแวดล้อม กิจกรรม
พื้นฐานในพื้นที่ เส้นทางเข้า-ออก จุดที่สามารถวางตัวสังเกตการณ์ จุดจอดรถ เป็นต้น โดยต้องทำการถ่ายภาพ
เขียนแผนที่มาก่อน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการปฏิบัติการ

3.1.2.2 เจ้าหน้าที่สะกดรอยต้องทำความรู้จักกับตัวเป้าหมายจากการชี้ตัว หรือ
ดูภาพถ่าย

3.1.2.3 เจ้าหน้าที่สะกดรอยต้องเตรียมกระดาษ สมุด ดินสอ ปากกา หรือ
เครื่องมือบันทึกภาพ บันทึกเสียง ตำหนิรูปพรรณของเป้าหมาย เงินทุนสำรอง

3.1.2.4 เจ้าหน้าที่สะกดรอยต้องรู้เกี่ยวกับทีมงาน มีใครบ้าง จำนวนกี่คน
ใช้ยานพาหนะอะไร มีเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร สัญญาณที่ใช้เป็นอย่างไร (แบบไม่ใช่เครื่องมือ แบบ
ใช้เครื่องมือสื่อสาร แบบการใช้สื่อสารสนเทศ เป็นต้น)

3.2 ข้อมูล อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่สะกดรอยต้องเตรียมข้อมูล ทรัพยากรอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับ
ใช้ดำเนินการให้ครบถ้วน ได้แก่

3.2.1 ข้อมูลของบุคคลเป้าหมาย เช่น ภาพถ่าย ตำหนิรูปพรรณ ตำหนิพิเศษ นิสัย
พฤติกรรม ยานพาหนะ การติดต่อสื่อสาร อาชีพสถานที่ทำงาน ประวัติต้องคดี ความอันตราย ครอบครัวบุคคล
ที่เกี่ยวข้องด้วย โดยสังเขป เป็นต้น

3.2.2 อุปกรณ์การสื่อสาร เช่น วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ เครื่องมือพิเศษ เป็นต้น
ควรตรวจสอบให้ใช้งานได้เป็นอย่างดี มีถ่านหรือแบตเตอรี่สำรองไว้ เพราะอาจต้องปฏิบัติการเป็นเวลานาน
ไม่สามารถสับเปลี่ยนกำลังได้

3.2.3 ยานพาหนะต้องไม่ฉูดฉาด ต้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ไม่เป็นยานพาหนะ
รุ่นยี่ห้อ สี ของทางราชการตำรวจใช้ ไม่ติดสติ๊กเกอร์เป็นจุดเด่น เป็นต้น

3.2.4 เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายต้องเข้ากับสภาพแวดล้อม รู้จักกาลเทศะ สีไม่ฉูดฉาด
ไม่เป็นที่สะดุดตา เช่นเป็นยี่ห้อดังที่กำลังนิยม ควรเป็นเสื้อผ้าที่ดูปกติที่สุดเท่าที่ทำได้ นอกจากนั้นควรเป็น
เสื้อผ้าที่มีความสะดวกสบายในการสวมใส่ เนื่องจากชั่วโมงในการทำงานอาจยาวนาน เจ้าหน้าที่อาจต้องเตรียม
เสื้อผ้าสำรองไว้อีกชุดหนึ่งเพื่อเปลี่ยนระหว่างปฏิบัติการได้

3.3 ศูนย์ปฏิบัติการ (Command and Control) ในการปฏิบัติการสะกดรอยติดตาม
ต้องมีการตั้งศูนย์ควบคุมสั่งการ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการสะกดรอย ควบคุม สั่งการให้เป็นไป
ตามเป้าหมาย ให้ข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลที่เจ้าหน้าที่สะกดรอยได้มาและส่งกลับไปให้เจ้าหน้าที่สะกดรอย
ใช้ประโยชน์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ ทะเบียนรถ ประวัติหมายจับ ตามโปรแกรม POLIS เป็นต้น และทำการช่วยเหลือ

สนับสนุนในด้านต่าง ๆ แก่ชุดปฏิบัติการ รวมถึงรวบรวมรายงานการสะกดรอย ภาพถ่าย ข้อมูลทุกชนิดที่ได้มาจากการปฏิบัติการ นำไปวิเคราะห์ต่อไป

4. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย

- 4.1 การสำรวจ Casing
- 4.2 การเขียนแผนที่
- 4.3 การอำพรางตัว
- 4.4 การสังเกตจดจำ
- 4.5 การบันทึกภาพ และเสียง
- 4.6 การเคลื่อนที่การวางตัว
- 4.7 การเฝ้าจุด
- 4.8 การจดบันทึก ทำรายงาน
- 4.9 แผน ยุทธการ และการส่งกำลังบำรุง

5. อุดมคติ ข้อระลึกรของเจ้าหน้าที่ติดตามสะกดรอย

เจ้าหน้าที่สะกดรอยต้องระลึกอยู่เสมอว่าในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่สะกดรอยมีหน้าที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

- 5.1 เป็นนักสืบ
- 5.2 เป็นนักรวบรวมข้อมูล และคำนึงอยู่อีกเสมอว่า “เป้าหมายหลุด ดีกว่างานแตก”

การปฏิบัติงานสะกดรอย เน้นการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

สมาชิกทุกคนในทีมมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ต้องรู้ข้อมูลเท่า ๆ กัน แต่อย่างไรก็ตามต้องยอมรับว่าทุกคนมีความสามารถและถนัดไม่เท่ากัน จึงเป็นหน้าที่ของหัวหน้าชุดที่จะแบ่งภารกิจตามความเหมาะสม “มีการสื่อสารที่ดี คิดเหมือนกัน ไว้ใจ เชื่อมั่นในทีมงาน ซื่อสัตย์ และภูมิใจในงานที่ทำ”

6. การติดต่อสื่อสารระหว่างการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย

6.1 การติดต่อสื่อสารที่มีเครื่องมือสื่อสาร ในหลักการสากลเจ้าหน้าที่สะกดรอยจะใช้สัญลักษณ์หรือคำพูดแทนบุคคลหรือกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

6.1.1 ผู้ที่เราติดตาม ใช้คำว่า “เป้าหมาย” หรือ “Target” (T) หรือในการพูดภาษาวิหุ อาจใช้คำว่า “กระต่าย”

6.1.2 เจ้าหน้าที่สะกดรอยผู้ที่อยู่ด้านหน้าสุดจะเป็นผู้สังเกตการณ์เป้าหมายและแจ้งความเคลื่อนไหวของเป้าหมาย ใช้คำว่า “ตา” หรือ “Eyeball”

6.1.3 เจ้าหน้าที่สะกดรอยคนต่อไปที่ติดตามมาจะใช้คำว่า Footman1 หรือ 1 Footman2 หรือ 2 ต่อไปเรื่อยๆ จะไม่มีการเรียกชื่อจริงนามสกุลจริง ตำแหน่ง หรืออะไรที่บอกที่มาที่ไปได้เด็ดขาด

6.1.4 ยานพาหนะ ใช้แทนคำว่า “1” “2” “3” หรือ “คันที่ 1” “คันที่ 2” “คันที่ 2” ต่อไปเรื่อยๆ จะไม่เรียกยี่ห้อ สี หรือชื่อคนขับ

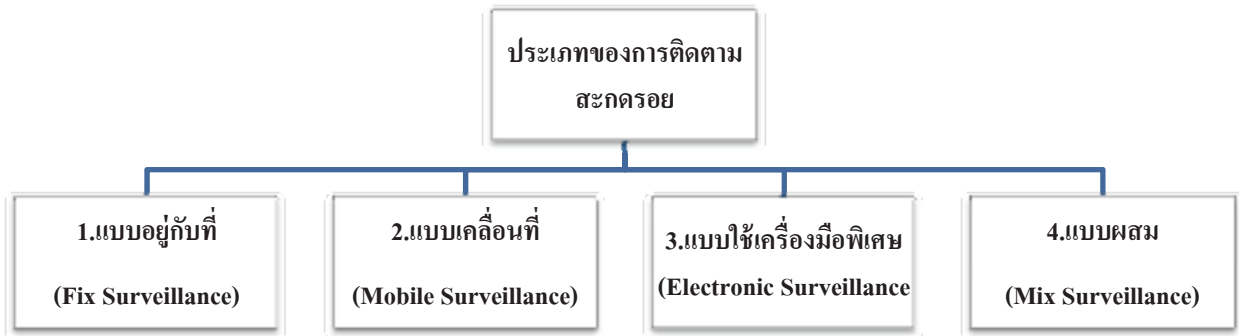
6.2 การติดต่อสื่อสารโดยไม่มีเครื่องมือสื่อสาร อาจใช้สัญลักษณ์ต่างๆ แทนการพูดได้ เช่น

= เป็นตา (eyeball) หรือเป็นผู้ที่สังเกตเป้าหมาย

วางมือแนบลำตัวแบ่มือโบกไปข้างหน้า	=	เคลื่อนที่ไปข้างหน้า
วางมือแนบลำตัวแบ่มือโบกไปข้างหลัง	=	เคลื่อนที่ไปข้างหลัง
การวางมือแนบลำตัวแบ่มือ	=	หยุดเคลื่อนที่
วางมือแนบลำตัวโบกฝ่ามือไปทางซ้าย	=	เลี้ยวซ้าย
วางมือแนบลำตัวโบกฝ่ามือไปทางซ้าย	=	เลี้ยวขวา เป็นต้น

7. ประเภทของการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย (Surveillance Style)

7.1 แบบอยู่กับที่ หรือ การเฝ้าจุด (Fix Surveillance)

เป็นการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอยอยู่กับที่ ต้องมีจุดหรือสถานที่เฝ้าดู (Observation Post / OP) ที่เป็นอาคาร สถานที่ บางโอกาสอาจใช้รถยนต์เป็นจุดเฝ้าดูได้ การเฝ้าจุดติดตามสะกดรอยแบบนี้ เป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมที่อาจใช้เวลานาน

7.1.1 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอยแบบอยู่กับที่ ได้แก่

- การถ่ายภาพ บันทึกเสียง
- การเข้าออกจุด OP ของเจ้าหน้าที่
- เพื่อนบ้าน
- แสงอาทิตย์ที่ส่องเข้ามาใน OP มากเกินไปหรือไม่ อาจทำให้บุคคลภายนอกเห็น

เจ้าหน้าที่สะกดรอยใน OP ได้

- กลางคืน ความมืดสร้างปัญหาให้ OP หรือไม่
- สุนัข
- การติดต่อสื่อสาร
- เรื่องการอำพราง

7.1.2 ข้อคำนึงการใช้รถยนต์เป็น OP

- ไม่ควรใช้ในระยะเวลา เนื่องจากอาจผิดปกติและสามารถถูกจับพริ้วได้ง่าย
- ล้อคประตูทุกครั้ง
- จอดรถยนต์ในจุดที่ไม่ผิดปกติ เป็นธรรมชาติ
- ใช้เจ้าหน้าที่ 1 คน เท่านั้น
- นั่งในที่นั่งผู้โดยสาร
- ลดระดับเสียงวิทยุสื่อสารโดยเฉพาะในเวลากลางคืน
- ไม่ควรสูบบุหรี่
- ไม่จอดรถใกล้ธนาคาร โรงเรียน
- เตรียมเรื่องอำพราง

- ใช้กำบังธรรมชาติ เป็นต้น

7.2 แบบเคลื่อนที่ (Mobile Surveillance)

เป็นการติดตามเป้าหมายหรือผู้ต้องสงสัยโดยวิธีเดินเท้า หรือใช้ยานพาหนะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ และการจราจร ซึ่งแยกออกเป็นประเภทย่อยๆ ดังนี้

7.2.1 การติดตามสะกดรอยโดยการเดินเท้า (foot Surveillance)

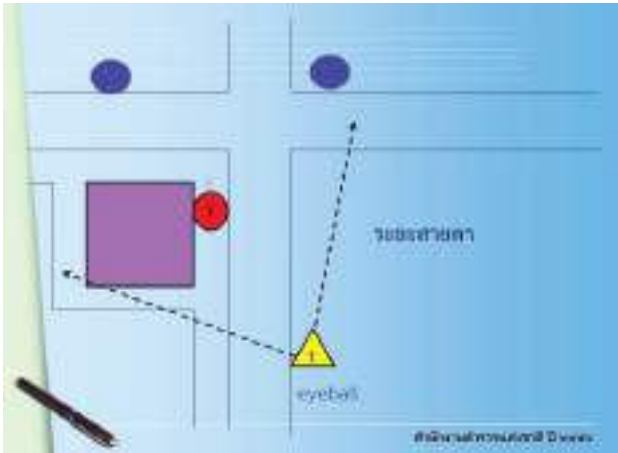
7.2.2 การติดตามสะกดรอยโดยใช้ยานพาหนะ (Mobile Surveillance)

7.2.3 การติดตามสะกดรอยโดยวิธีกบกระโดด (Leap Frog Forward Method)

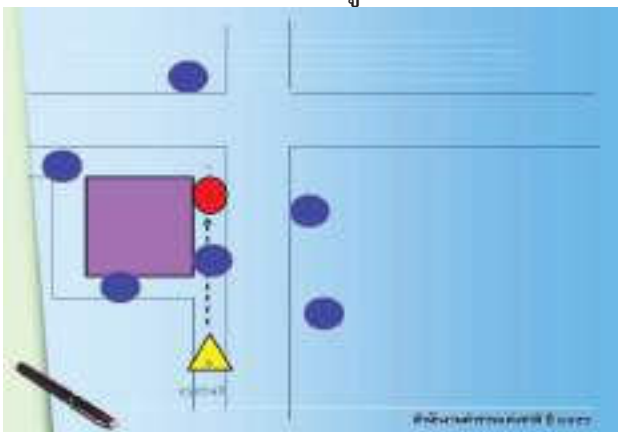
7.2.1 การติดตามสะกดรอยโดยการเดินเท้า (foot surveillance) การสะกดรอยแบบนี้ จุดสำคัญอยู่ที่เจ้าหน้าที่สะกดรอยคนแรก (Eyeball) ต้องดำรงการสื่อสารกับทีมสะกดรอยได้ ตำแหน่งของ Eyeball จะอยู่ในจุดที่สามารถเฝ้าสังเกตความเคลื่อนไหวของเป้าหมาย (Target) ในระยะที่ใกล้มาก และสามารถเฝ้าดูสังเกตการณ์ในรายละเอียดของเป้าหมายให้ได้มากที่สุด ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการถูกจับพริฐมากที่สุด ฉะนั้นระยะห่างระหว่าง Eyeball กับ Target จะใกล้ไกลแค่ไหนขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น มีกำบังหรือไม่ เป็นต้น ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ Eyeball แต่อยู่ในระยะสายตา

การติดตามสะกดรอยโดยการเดินเท้า แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1) โดยใช้คนๆ เดียว (One man method) เป็นวิธีการสะกดรอยที่เสี่ยงต่อการถูกจับพริฐมากที่สุด แต่ในบางสถานการณ์ก็จำเป็นต้องใช้ เนื่องจากขาดเจ้าหน้าที่ หรือกรณีเจ้าหน้าที่คนอื่นตามมาไม่ทัน เป็นต้น ต่อเมื่อมีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่อื่นตามมาทันแล้ว ควรปรับวิธีการสะกดรอยใหม่

กรณีมีคนเฝ้าข้างให้อยู่ฝั่งตรงข้ามถนน

กรณีผู้คนพลุกพล่าน

การสะกดรอยแบบเดินเท้าโดยใช้คนๆ เดียว กรณีไม่มีสิ่งกำบัง หรือผู้คนเบาบาง Eyeball (E) ควรเดินอยู่คนละฝั่งถนนกับ Target (T) เยื้องไปทางด้านหลัง แต่ถ้าถนนกว้างมาก E สามารถอยู่ถนนฝั่งเดียวกับ T ได้

ระยะห่างให้อยู่ในระยะสายตา แต่ไม่ไกลเกินกว่าจะติดตามได้ทัน

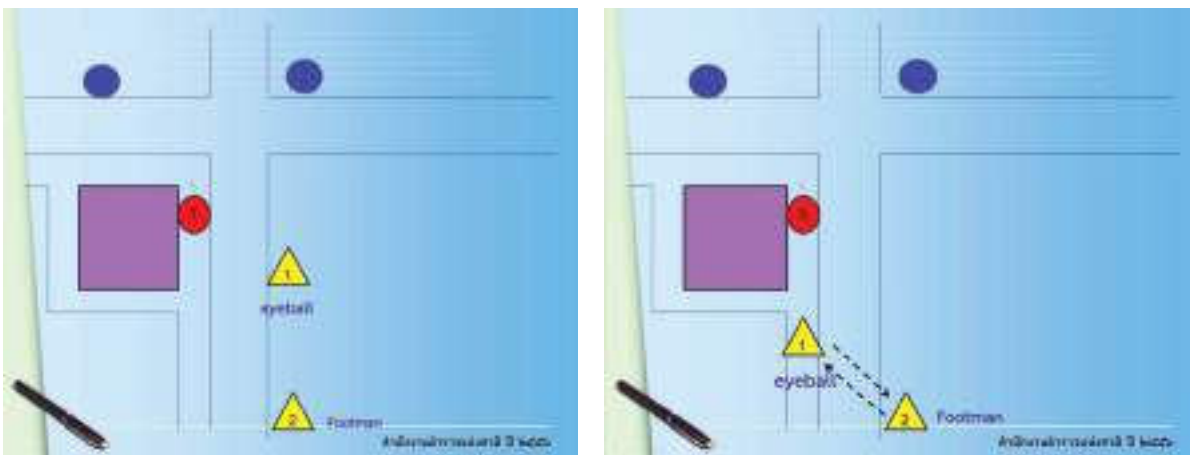
กรณีมีคนพลุกพล่าน สามารถใช้ผู้คนเป็นที่กำบังและเข้าใกล้ T มากขึ้นได้

2) การติดตามสะเกตรอยโดยการเดินเท้าแบบคู่ หรือ 2 คน (Two man method)

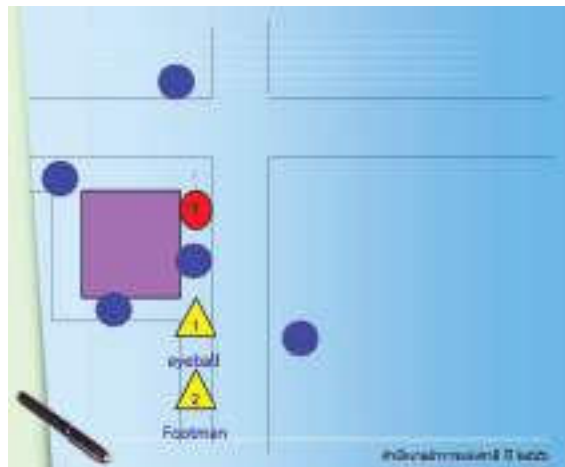
วิธีการแบบนี้จะช่วยลดความเสี่ยงในการถูกจับพิรุช เนื่องจากเจ้าหน้าที่ 2 นายจะสามารถสลับตำแหน่งได้ตลอดเวลา วิธีนี้จะใช้เทคนิคเช่นเดียวกับแบบคนๆ เดียว แต่จะมีเจ้าหน้าที่สะเกตรอยคนอื่นมาช่วยสนับสนุนในการสะเกตรอย เรียกว่า Footman มีหน้าที่ติดตาม E และคอยสับเปลี่ยนกับ E ลักษณะการเดินจะเดินตาม E โดย Footman ไม่จำเป็นต้องสังเกตเห็นเป้าหมาย

ตำแหน่งของ E จะอยู่หลังเป้าหมาย ส่วน Footman จะอยู่ด้านหลังของ E ในสถานการณ์ที่การติดตามสะเกตรอยมีผู้คนเบาบางตำแหน่งของ E ควรอยู่คนละฝั่งถนนกับ T เยื้องไปด้านหลัง กรณีมีผู้คนพลุกพล่าน E ควรอยู่ฝั่งเดียวกับ T

ระหว่าง E กับ Footman อย่าลืมสลับตำแหน่ง กรณีเห็นว่าเป้าหมายอาจจู้ตัว

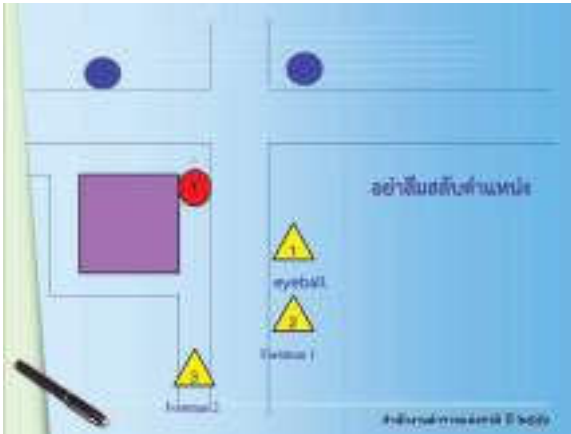

กรณีผู้คนเบาบาง

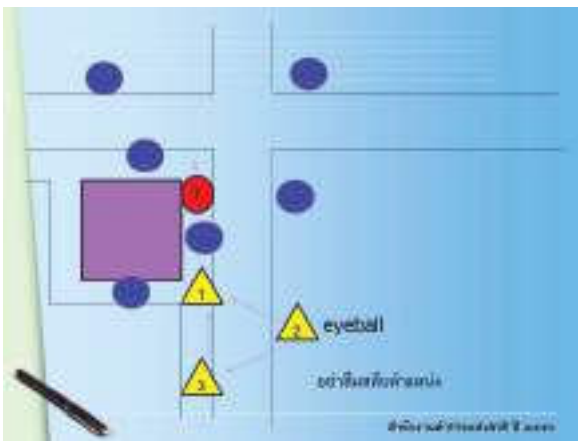
กรณีผู้คนพลุกพล่าน

3) การติดตามสะเกตรอยโดยการเดินเท้าแบบทีม หรือ ABC System เป็นวิธีการสะเกตรอยที่ได้ผลมากที่สุด เจ้าหน้าที่สะเกตรอยคนที่ 1 Eyeball (E) และคนที่ 2 Footman 1 จะอยู่ถนนฝั่งตรงข้ามเยื้องกับเป้าหมาย Target (T) โดยไม่จำเป็นต้องเห็น T ส่วนเจ้าหน้าที่คนที่ 3 Footman 2 จะอยู่ฝั่งเดียวกับ T ห่างๆ โดยไม่จำเป็นต้องเห็น T

กรณีผู้คนเบาบาง

- การระงับการรบกวนแบบ ABC System กรณีผู้คนเบาบาง

กรณีผู้คนพลุกพล่าน

- กรณีมีผู้คนพลุกพล่าน และการสับเปลี่ยนตำแหน่ง
- ระยะเวลาในการสับเปลี่ยนตำแหน่ง แล้วแต่สถานการณ์ เมื่อคิดว่าเป้าหมายอาจรู้ตัว

ข้อสังเกตบางประการในการติดตามระงับการรบกวนโดยวิธีเดินเท้า

- ทำตัวให้เป็นธรรมชาติ
- การรักษาความลับ
- เตรียมการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- ไม่ควรสัมผัสทางสายตาโดยตรงกับเป้าหมาย
- ระยะห่างระหว่างเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ควรอยู่ในระยะที่เหมาะสมหรืออยู่ในสายตา
- ต้องตื่นตัวตลอดเวลา
- ใช้กำบังธรรมชาติเพื่อปกปิด
- การถ่ายภาพ จดบันทึกต่างๆ ต้องระวังไม่ให้มีท่าทางผิดปกติ ต้องปกปิด
- กรณีเป้าหมายเข้าไปในตัวอาคาร เจ้าหน้าที่อย่างน้อย 1 นาย ต้องติดตามเข้าไป แต่หากเป็นสถานที่กว้างใหญ่ ควรเข้าไปหลายนาย แต่ต้องทิ้งเจ้าหน้าที่เฝ้าทางเข้าออกไว้ด้วย
- กรณีเป้าหมายขึ้นลิฟต์ ถ้าเป้าหมายเข้าไปคนเดียวไม่ควรติดตามไป ให้คอยสังเกตชั้นจากสัญญาณไฟของลิฟต์แล้วตามไปทีหลัง แต่หากมีเจ้าหน้าที่ระงับการรบกวนหลายคน ให้เข้าไปในลิฟต์อย่างน้อย 1 นาย เพื่อตามเป้าหมายไป (เมื่อตามไปแล้วได้จังหวะอันสมควรต้องเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่ระงับการรบกวนที่ติดตามเป้าหมายเข้าไปในลิฟต์ทันที)
- กรณีเป้าหมายเข้าไปในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ โรงแรม ห้องสุขา เป็นต้น เจ้าหน้าที่ระงับการรบกวนสามารถเข้าไปพร้อมกับเป้าหมาย

ดำเนินกิจกรรมคล้ายๆ เป้าหมาย และอยู่ใกล้เป้าหมายได้มากที่สุด อาจเข้าไปแอบฟังการสนทนา ถ่ายภาพใกล้ๆ ได้ เพราะในที่สาธารณะเป็นสถานที่เปิด การสงสัยมีน้อย

- กรณีเป้าหมายเข้าที่ทำการไปรษณีย์ ใช้บริการ internet ใช้โทรศัพท์ มือถือ สาธารณะ ใช้บริการตู้ ATM ถ้ามีเอกสารรายการให้เก็บ และจดเวลาการใช้บริการไว้ เพื่อกลับมาเอาข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลในภายหลัง

- เมื่อเป้าหมายพบกับผู้หนึ่งผู้ใดให้ถ่ายภาพผู้ที่มาพบไว้ หากเป็นกรณีสงสัยร่วมกระทำผิด อาจแยกชุดสะกดรอยติดตามไปได้

- เมื่อเป้าหมายหลุดจากการติดตาม Eyeball ต้องแจ้งให้ทุกคนทราบ เพื่อติดตามหาเป้าหมาย หากไม่พบเป้าหมายจริงๆ ให้แจ้ง CO เพื่อแก้ปัญหาต่อไป เป็นต้น

ข้อควรทำ และไม่ควรทำ ของเจ้าหน้าที่ติดตามสะกดรอย (Do & Don't)

● ควรทำ DO	● ไม่ควรทำ Don't
ทำตัวให้กลมกลืน ใส่ใจทำงานอย่างเต็มที่ อาศัยความคุ้นเคยสถานที่ให้เกิดประโยชน์ เตรียมเรื่องอำพราง ทำงานเป็นทีม ดำรงการสื่อสารระหว่างทีมไว้ เก็บข้อมูลให้ได้มากที่สุด เป็นต้น	เคลื่อนไหว ลูกนั่งผิดปกติ การปรากฏตัวในที่โล่งแจ้ง การสบตากับเป้าหมาย การประเมินความสามารถของเป้าหมายต่ำเกินไป จดบันทึกโดยเปิดเผย แสดงกิริยาอาการแปลก ๆ มีพิรุณ ไม่ปกปิดอาวุธหรือเครื่องมือสื่อสาร เดินวนเวียน เป็นต้น

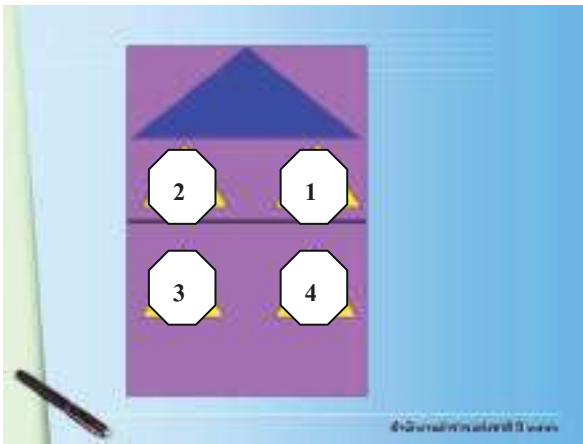
7.2.2 การติดตามสะกดรอยโดยใช้ยานพาหนะ (Mobile Surveillance) วิธีการติดตามสะกดรอยโดยใช้ยานพาหนะ ได้แก่ การติดตามสะกดรอยเป้าหมายโดยใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์ บอลูนหรือเฮลิคอปเตอร์ก็ได้ หลักการจะใช้หลักการเดียวกันกับการติดตามสะกดรอยโดยการเดินเท้า แต่เปลี่ยนมาเป็นมาใช้ยานพาหนะแทน แต่จะมีปัญหาที่แตกต่างกัน คือ ระยะห่างระหว่างเป้าหมาย (T) กับเจ้าหน้าที่สะกดรอยจะมีมากขึ้น ความเร็วในการเคลื่อนที่จะมีมากขึ้น และมีองค์ประกอบของการจราจรเข้ามาเกี่ยวข้อง

7.2.2.1 ยานพาหนะที่ใช้ในการติดตามสะเกตรอย

- ต้องเป็นธรรมชาติกลมกลืน สีต้องไม่ฉูดฉาด สีต้องไม่ซ้ำ ยี่ห้อและรุ่นต้องไม่ซ้ำกัน
- ไม่เป็นรถยนต์รุ่นที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้
- เครื่องยนต์ต้องสมบูรณ์น้ำมันต้องมีเพียงพอ
- แผ่นป้ายทะเบียน เสืออากาศวิทยุต้องไม่ผิดปกติ
- ไม่มีรอยบุบ หรือเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น สติกเกอร์
- การแต่งกายเหมาะสมกับรถยนต์ เป็นต้น

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ติดตามสะเกตรอยในยานพาหนะ

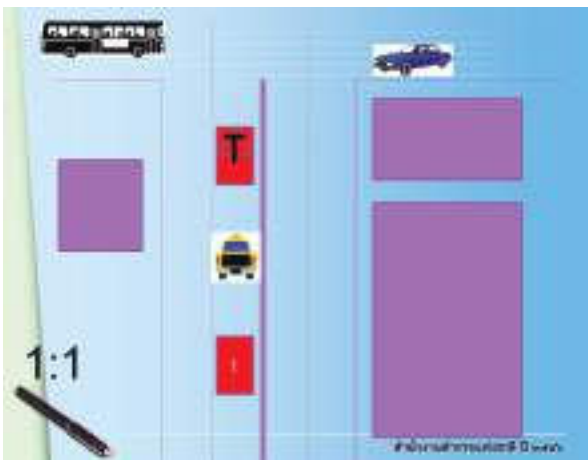

- 1.คนขับ (Driver)
2. ผู้สังเกตการณ์ตา หรือผู้ทวนสัญญาณ (Relay หรือ Eyeball)
- 3.เจ้าหน้าที่สะเกตรอย 1 (Footman 1)
- 4.เจ้าหน้าที่สะเกตรอย 2 (Footman 2)

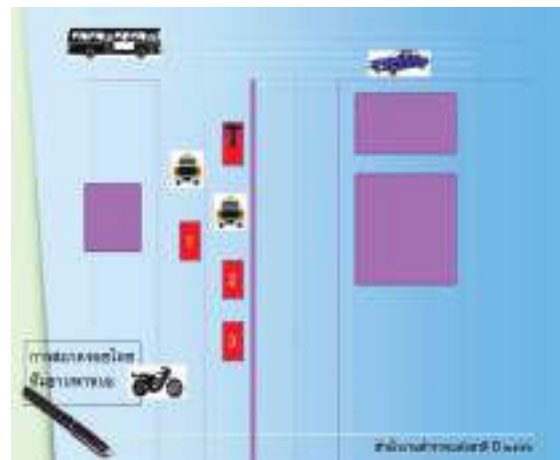
7.2.2.2 รูปแบบการติดตามสะเกตรอยโดยใชยานพาหนะ

1) แบบคาราวาน (Caravan) เป็นวิธีการสะเกตรอยโดยใชยานพาหนะแบบทั่วๆ ไป โดย Eyeball จะอยู่เป็นคันแรก และหากมีรถคันอื่นอีกก็จะอยู่ในตำแหน่งต่อจาก Eyeball โดยทิ้งระยะห่างพอประมาณต่อๆ กันไป แบ่งออกได้เป็น

1.1 แบบ 1 : 1

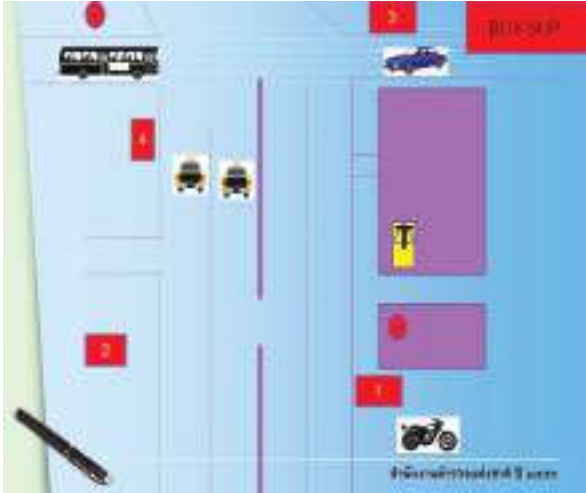

1.2 แบบทีม ABC System

2) แบบกล่อง หรือ Box System เป็นวิธีการติดตามสะเกตรอยกรณีเป้าหมายขับรถเข้าไปแวะ หรือจอดในอาคาร หรือพื้นที่เมืองที่มีผังถนนแบบตารางเชื่อมต่อกัน

การสะกดรอยจึงต้องให้รถสะกดรอยต่าง ๆ ประจำจุดปิดตรงเส้นทางที่เป้าหมายสามารถออกหรือเลี้ยวเดินทางไปได้ หรืออีกกรณีหนึ่งเป็นวิธีการสะกดรอยกรณีถนนมีลักษณะเป็นทางคู่ขนานและตาราง เช่นในต่างประเทศ หรือถนนในเมืองพัทยา รูปแบบนี้จะใช้รถยนต์หนึ่งคันวิ่งนำหน้ารถยนต์เป้าหมาย ส่วน Eyeball จะวิ่งตามหลังเป้าหมายและรถติดตามที่เหลือจะวิ่งประกบถนนคู่ขนานทางซ้ายและทางขวาไปเรื่อยๆ

การติดตามสะกดรอยแบบกล่อง หรือ Box System

7.2.3 การติดตามสะกดรอยโดยวิธีกบกระโดด(Leap Frog Forward Method)

การสะกดรอยเป้าหมายในกรณีที่เราพบพฤติกรรมซ้ำซาก (PATTERN OF ACTION) ของเป้าหมายกรณีเป้าหมายมีพฤติกรรม การเดินทางกิจกรรมที่ทำประจำจนเป็นปกตินิสัยในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่สะกดรอยในกรณีที่เป้าหมายหลุดจากการติดตาม เจ้าหน้าที่สะกดรอยสามารถไปดักหรือเริ่มต้นสะกดรอยตรงจุดที่เป้าหมายไปประจำเป็นปกตินิสัยได้ เป็นต้น

7.3. การเฝ้าจุดติดตามสะกดรอยแบบใช้เครื่องมือพิเศษ (Electronic Surveillance) เป็นการติดตามสะกดรอย โดยเอาเครื่องมือพิเศษ เช่น กล้องวงจรปิด ระบบ GPS มาใช้ในการติดตามสะกดรอย ได้แก่

7.3.1 การติดตามสะกดรอยโดยใช้กล้องวงจรปิดไร้สาย หรือติดตามผ่าน internet

Indoor and outdoor 4-channel systems available.

7.3.2 การติดตามสะกดรอยตามรถยนต์โดยใช้ระบบ GPS หรือ Global Positioning System คือ ระบบบอกพิกัดผ่านทางดาวเทียมซึ่งโคจรสูงจากพื้นโลกประมาณ 20,000 กิโลเมตร โดยจะทำหน้าที่ ส่งสัญญาณให้กับอุปกรณ์ลูกข่าย เพื่อคำนวณ ตรวจสอบ และถอดรหัสสัญญาณ ที่ได้จากดาวเทียม เพื่อให้ได้พิกัดตำแหน่ง และข้อมูลการเคลื่อนที่ของยานพาหนะที่ถูกต้องตลอด 24 ชั่วโมง

ตัวอย่างหน้าจอแผนที่การติดตามตำแหน่งอุปกรณ์หรือรถยนต์ที่มีระบบ GPS Tracking ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

7.4 การติดตามสะกดรอยแบบผสม (Mix Surveillance) เป็นการสะกดรอยแบบที่รวมการสะกดรอยแบบต่างๆ มาใช้ผสมผสานกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพและสถานการณ์

8. การสังเกตเป้าหมายทำการตรวจสอบการติดตามสะกดรอย

1. ขึ้นรถประจำทางในขณะที่รถกำลังเคลื่อนออก
2. ขึ้นรถแท็กซี่แล้วให้ขับวนเวียนไปมา
3. เดินปะปนไปกับฝูงชนที่หนาแน่น
4. เดินหลบเข้าไปตามซอกตึกหรือซอยแยกเมื่อเดินเลี้ยวลับมุมหรือตีกลุ่มถนน
5. เข้าไปในร้านหรือตัวอาคารแล้วรีบหลบออกไปทางอื่น
6. เปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่เพื่ออำพรางเจ้าหน้าที่
7. ขึ้นรถประจำทางแล้วกระโดดลงเมื่อรถยังไม่ถึงป้ายจอดหรือเมื่อรถติดสัญญาณไฟแดง
8. ให้นักต่อล้อให้หลงทาง
9. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจว่ามีคนติดตามจะทำร้ายแล้วชี้คนติดตามให้ตำรวจดู
10. วิ่งหลบหนีไปตึกๆ

11. ขับรถฝ่าฝืนกฎจราจรเช่นฝ่าสัญญาณไฟแดงกลับรถในที่ห้ามกลับจอรถในที่ห้ามจอดขับรถสวนทางที่อนุญาตให้รถเดินทางเดียว เป็นต้น
12. ขับรถเข้าไปในซอยตัน
13. หยุดรถบ่อยๆ
14. ขับรถด้วยความเร็วสูง หรือขับรถเร็วและซ้สลับกันไป
15. เลี้ยวมุมถนนแล้วหยุดรถทันที
16. ขับรถวนรอบๆวงเวียน
17. ขับรถย้อนกลับมาทางเดิม
18. ขับรถโดยใช้ทางอ้อม
19. จอดรถในที่โล่งแจ้ง
20. เลี้ยวรถในขณะที่ไม่อยู่ในช่องเลี้ยวรถ
21. จอดรถแล้วลงจากรถเดินเข้าไปในตัวอาคารแล้วรีบเดินกลับออกมาขับรถต่อไปอีก
22. ใช้กระจกเงาสำหรับส่องดูท้ายรถเป็นที่สังเกตดูการติดตาม เป็นต้น

9.การเขียนรายงานการเฝ้าจุดติดตามสะกดรอย (Surveillance Report)

การติดตามสะกดรอยมีจุดประสงค์หลักคือการหาข้อมูลจากตัวเป้าหมายตามจุดประสงค์ ที่ตั้งไว้ เจ้าหน้าที่สะกดรอยเมื่อออกปฏิบัติหน้าที่แล้วต้องมาบันทึกไว้เสมอ เรียกว่า เขียนรายงานการสะกดรอย การบันทึกและเขียนรายงานการสะกดรอยต้องมีรายละเอียดดังนี้

1. วัน เวลา
2. ผู้ปฏิบัติการสะกดรอย
3. เหตุการณ์ รายละเอียดในการสะกดรอย
4. ผู้เขียนรายงานการสะกดรอย (หมายเหตุ ทุกคนในชุดต้องเขียน)

10.กรณีศึกษา (Case Study)

- วีดีโอเทคนิคการติดตามสะกดรอยของต่างประเทศ

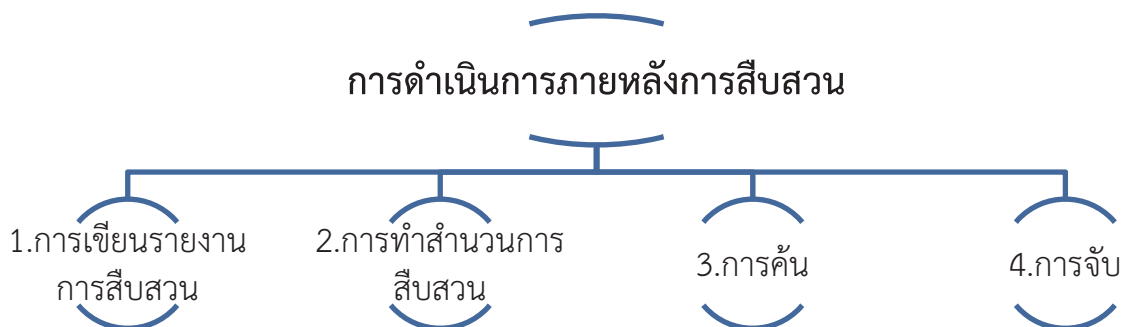

4.

วิชา การดำเนินการภายหลัง
การสืบสวน

4. วิชา การดำเนินการภายหลังการสืบสวน

1. การดำเนินการภายหลังการสืบสวน ประกอบด้วย

1. การเขียนรายงานการสืบสวน
2. การทำสำนวนการสืบสวน
3. การค้น
4. การจับ

2. ความหมายของการสืบสวน

การสืบสวน (คดีอาญา) หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด (ป.วิอาญา ม.1(10))

3. ขั้นตอนการสืบสวน

เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานรวมทั้งขั้นตอนในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ด้วยกล่าวโดยสรุปคือ

3.1 แสวงหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำผิดทั้งหมดให้ครบองค์ประกอบในคดี

ไม่ใช่เฉพาะข้อเท็จจริงเท่าที่ได้รับแจ้ง รายงาน หรือร้องเรียนเท่านั้น จำเป็นต้องสืบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดทุกแง่มุมให้ครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาคำเ็นคดีที่ต้องการเป็นธรรมมากที่สุด

3.2 แสวงหาพยานหลักฐานพิสูจน์ยืนยันข้อเท็จจริงที่ได้รับ

เพื่อความน่าเชื่อถือว่าเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นจริง หรือน่าจะเป็นความจริง ซึ่งสามารถบอกเรื่องราวในคดีได้อย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง หรือค่อนข้างตรงต่อความเป็นจริงมากที่สุด เนื่องจากข้อเท็จจริงจะปรากฏออกมาในหลายลักษณะ ทั้งแบบครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นบางส่วนหรือหลายส่วน ซึ่งมีทั้งสองคดียังต้องกันและขัดแย้งกัน จึงจำเป็นต้องมีพยานหลักฐาน 3 ประเภทดังกล่าวแล้วรับรองยืนยัน

3.3 วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานประกอบกัน

เพื่อทราบว่าพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดหรือรายละเอียดของการกระทำผิดที่แท้จริงเป็นอย่างไรซึ่งอาจมีการวิเคราะห์ทั้งความเป็นไปได้ตามความเป็นจริง ความสมเหตุสมผลการเปรียบเทียบหาความเหมือนหรือความแตกต่าง เพื่อหาเหตุการณ์จริงที่มีเพียงเหตุการณ์เดียวเท่านั้นว่าเป็นอย่างไร

3.4 สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

เพื่อพิสูจน์ความผิดและผู้กระทำผิดเมื่อได้รับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมากพอสมควร ในระยะเวลาหนึ่งแล้ว ซึ่งอาจพอสรุปได้ว่าพฤติการณ์แห่งคดีเป็นความผิดจริงและใครเป็นผู้กระทำผิด เพื่อที่จะได้มุ่งเน้นการสืบสวนให้ตรงประเด็นและลงลึกในรายละเอียดได้มากขึ้นต่อไป

3.5 ส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อ

เนื่องจากตามกฎหมายแล้วผู้รับผิดชอบทำสำนวนการสอบสวนและมีความเห็นสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้องหรือให้งดการสอบสวน คือ พนักงานสอบสวน ในเบื้องต้นอาจสรุปการสืบสวน เพื่อมอบให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการขอหมายจับหรือหมายค้นจากศาล เพื่อการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ต่อไป โดยพยานหลักฐานที่จะใช้พิสูจน์ความผิด เมื่อได้แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานจากการสืบสวนมาแล้ว ได้แก่ พยานวัตถุ พยานเอกสารพยานบุคคล ซึ่งนำไปพิสูจน์ความผิดได้ และต้องเป็นพยาน ที่มีได้เกิดจากการจงใจมีค้ำมั่นสัญญาขู่เช้ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบด้วยประการใดๆ (ป.วิอาญา ม.226) รวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ (ป.วิอาญา ม.243)

3.6 ตัวอย่าง รายงานการสืบสวน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่

วันที่

เรื่อง รายงานการสืบสวนคดี.....

เรียน

ตามที่เมื่อวันที่.....เวลาประมาณ.....น. ได้เกิดเหตุ

เหตุเกิด บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด..... นั้น

(...ระบุชื่อหน่วยงาน...) ขอรายงานผลการสืบสวน (เบื้องต้นหลังเกิดเหตุ) ดังนี้

1.รายละเอียดในคดี

1.1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของ สภ.

คดีอาญาที่/2554 คดีอุกฉกรรจ์ ที่ อ./2554

1.2 ข้อหา.....

1.3 สถานที่เกิดเหตุ.....

1.4 ผู้เสียหาย

(1)

(2)

(3)

(4)

1.5 ทรัพย์สินเสียหาย

(1)

(2)

1.6 คนร้ายหรือผู้ต้องหา

(1)ประวัติการกระทำ
ผิด.....(ถ้ามี).....อาวุธหรือเครื่องมือเครื่องใช้

(2)ประวัติการกระทำ
ผิด.....(ถ้ามี).....อาวุธหรือเครื่องมือเครื่องใช้

1.7 ยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำผิด

(1)

(2)

1.8 รายละเอียดหรือพฤติการณ์แห่งคดี

.....(บรรยายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยย่อ).....

1.9 พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

1.10 พนักงานสอบสวนชั้นผู้ใหญ่ควบคุม

2. ผลการสืบสวน(เบื้องต้น) หลังเกิดเหตุ

2.1 ข้อเท็จจริง

(ข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่ตามจริง หรือ ข้อความหรือเหตุการณ์ที่วินิจฉัยแล้วว่าเป็นจริง หรือ พฤติการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติธรรมดาของบุคคลและสถานการณ์ทั่วไป หรือ อีกนัยหนึ่งหมายถึง ผู้ใด ทำอะไร แก่ใคร อย่างไร ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่สืบสวนจึงต้องแสวงหาข้อเท็จจริงให้ได้ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ และบรรยายให้ปรากฏในรายงานสืบสวนว่า ใคร ทำอะไร แก่ใคร อย่างไร)

2.1.1 ข้อเท็จจริงในคดี

(1) ก่อนเกิดเหตุ

.....
.....
(2) ขณะเกิดเหตุ
.....
.....

.....
.....
(3) หลังเกิดเหตุ
.....
.....

.....
.....
2.1.2 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหาย หรือผู้เสียชีวิต

(1) ประวัติบุคคล
.....
.....

.....
.....
(2) ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
.....
.....

.....
.....
(เช่น อาชีพ ความประพฤติ ฯลฯ)
.....

2.2 หลักฐาน

2.2.1 พยานบุคคล

(พยานบุคคล หมายถึง คำให้การของบุคคลที่มาให้การต่อเจ้าพนักงานตำรวจ โดยพยานบุคคลจะเป็นผู้เล่าเรื่องราวให้ฟังเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่พยานได้ประสบเหตุการณ์ ได้เห็น ได้ยิน หรือได้ฟังมา)

(1) ประจักษ์พยาน

(ประจักษ์พยาน หมายถึง พยานบุคคลที่เป็นผู้ได้เห็น ได้ยิน หรือรับทราบเหตุการณ์ด้วยตนเอง และให้เรียงลำดับความสำคัญตามช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังด้วย)

ก.....

ข.....

(2) พยานแวดล้อม

(พยานแวดล้อม เป็นพยานที่ช่วยสนับสนุนการรู้เห็นเหตุการณ์ของประจักษ์พยานว่ามีข้อเท็จจริงบางอย่างอยู่หรือไม่ และให้เรียงลำดับความสำคัญตามช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน และหลัง)

(2.1) พยานแวดล้อมก่อนเกิดเหตุ

ก.....

ข.....

(2.2) พยานแวดล้อมหลังเกิดเหตุ

ก.....

ข.....

(2) พยานบอกเล่า

(พยานบอกเล่า เป็นพยานบุคคลซึ่งให้การโดยตนมิได้เห็น ได้ยินหรือรู้เรื่องที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง แต่ได้ยินหรือได้ฟังมาจากผู้อื่น)

ก.....

ข.....

2.2.2 พยานวัตถุ

(หมายถึง สิ่งของใดๆ ที่สามารถจะให้เจ้าพนักงานตำรวจตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน เป็นพยานหลักฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีและพบในสถานที่เกิดเหตุ เช่น วัตถุสิ่งของต่าง ๆ มีด ปืน ท่อนไม้ ศพ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เศษผ้า ภาพถ่าย ภาพวิดีโอ ภาพจากกล้องวงจรปิด เป็นต้น)

(1)(เป็นอะไร พบที่ใด หรือยึดได้จากที่ใด ระบุให้ละเอียด).....

(2).....(เป็นอะไร พบที่ใด หรือยึดได้จากที่ใด ระบุให้ละเอียด).....

2.2.3 พยานเอกสาร

(หมายถึง ข้อความใดๆ ที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรหรือรูปรอยใดๆ ที่สามารถใช้เป็นเครื่องหมายแทนคำพูด เพื่อให้เข้าใจข้อความหรือตามความหมายนั้น ๆ ได้ ไม่ว่าจะบันทึกด้วยการเขียน การพิมพ์ แกะสลัก บนวัสดุใดๆ เช่น กระดาษ ผ้า โลหะ เป็นต้น)

(1).....(เป็นอะไร พบที่ใด หรือยึดได้จากที่ใด ระบุให้ละเอียด).....

(2).....(เป็นอะไร พบที่ใด หรือยึดได้จากที่ใด ระบุให้ละเอียด).....

2.2.4 พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือการตรวจวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

(หมายถึง การตรวจพิสูจน์หลักฐานหรือความเห็นในเบื้องต้นของผู้ชำนาญการ ก่อนการมีความเห็นเป็นทางการ เช่น การตรวจพิสูจน์อาวุธปืน หัวกระสุนปืน / การตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจคราบเลือด การตรวจการเปลี่ยนแปลงหลังการตาย ฯลฯ แล้วข้อมูลดังกล่าวไปสู่กระบวนการสืบสวนต่อไป โดยไม่ต้องรอผลการตรวจอย่างเป็นทางการ)

(1) การตรวจพิสูจน์หลักฐาน

.....
.....
.....

(2) การตรวจพิสูจน์ทางนิติเวชวิทยา

.....
.....
.....

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลทางทะเบียน

.....
.....
.....

(4) การวิเคราะห์ข้อมูลทางโทรศัพท์

.....
.....
.....

(5) อื่น ๆ

.....

.....

.....

3. ประเด็นที่น่าเชื่อว่าเป็นสาเหตุในคดี

(การตั้งสาเหตุในคดีควรอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและหลักฐานที่ปรากฏและในแต่ละประเด็นจะต้องสืบสวนในเบื้องต้นให้ได้ความด้วยว่าบุคคลต้องสงสัยหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์กับข้อเท็จจริงและหลักฐานที่ปรากฏในคดีอย่างไร)

- 3.1
- 3.2
- 3.3
- 3.4

4. บุคคลต้องสงสัยและบุคคลที่น่าเชื่อที่เกี่ยวข้องในคดี

(จะต้องนำข้อเท็จจริงและหลักฐานที่ได้จากที่เกิดเหตุ จากการสืบสวน และจากการตัวประเด็นที่น่าเชื่อว่าเป็นสาเหตุในคดี มาประกอบการวินิจฉัยว่าจากข้อเท็จจริงและหลักฐานที่ปรากฏ ผู้ใดต้องสงสัยหรือเกี่ยวข้องกับคดีอย่างไร ในเรื่องใด จะต้องมีเหตุและผล มีข้อเท็จจริงและมีพยานหลักฐานชนิดใดเชื่อมโยงไปถึงอย่างไร)

- 4.1 บุคคลต้องสงสัย
 - 1)
 - 2)
- 4.2 บุคคลที่น่าเชื่อว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี
 - 1)
 - 2)

5. สรุปข้อเท็จจริงและหลักฐานจากการสืบสวน (เบื้องต้น) หลังเกิดเหตุ

5.1 ข้อเท็จจริงได้ว่าความว่า

.....

.....

.....

5.2 หลักฐานในทางคดี

.....

.....

6. การดำเนินการในขั้นต่อไป

(การดำเนินการในขั้นต่อไปของการสืบสวน สามารถแบ่งออกได้เป็น การแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและการแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพิ่มเติมนั้น จะต้องกระทำควบคู่กันไป ถ้าเป็นพยานบุคคลสามารถดำเนินการได้โดยการเรียกมาสอบปากคำ หรือออกหมายเรียกมาสอบปากคำ ส่วนพยานวัตถุและพยานเอกสาร สามารถดำเนินการได้โดยให้พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกให้บุคคลที่ครอบครองสิ่งของนั้นนำสิ่งของมาส่งมอบให้พนักงานสอบสวน หรือการขอให้ศาลออกหมายค้นแล้วผู้ทำหน้าที่สืบสวนเข้าทำการตรวจสถานที่ค้นเพื่อพบและยึดสิ่งของเพื่อเป็นหลักฐานประกอบคดีต่อไป บรรยายโดยละเอียด)

6.1

6.2

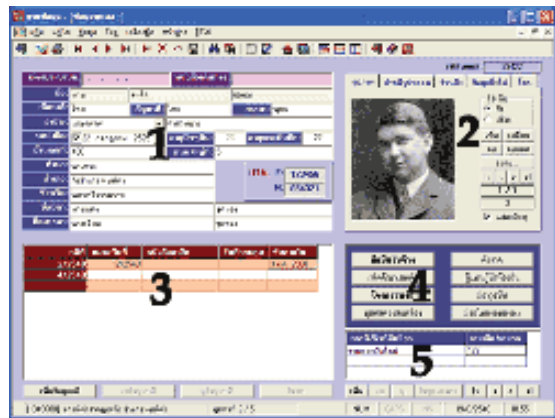
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาสั่งการ

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง

4. การทำสำนวนการสืบสวน

แฟ้มสำนวนการสืบสวน

แฟ้มระบบฐานข้อมูลสำนวนการสืบสวน

การทำสำนวนการสืบสวนเป็นการบันทึกการสืบสวนไว้ในทุกขั้นตอน นับแต่เริ่มรับแจ้งหรือรับทราบเหตุแห่งคดี การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การวางแผนงานสืบสวน การดำเนินงานสืบสวน การตรวจค้น การจับกุม และการติดตามผลการดำเนินคดีจนถึงที่สุดแล้วเก็บรวบรวมไว้เป็นแฟ้มข้อมูลแห่งคดีหรือสำนวน การสืบสวนในแต่ละคดีพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

4.1 วัตถุประสงค์ของการทำสำนวนการสืบสวน

4.1.1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสืบสวนและติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีที่ทั้งกรณีคดีที่ไม่รู้ตัวและคดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือยังจับกุมตัวคนร้ายไม่ได้

4.1.2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสืบสวนขยายผลคดีให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด ทั้งในกรณีของผู้ร่วมกระทำความผิดอื่นที่ยังไม่รู้ตัว พยานหลักฐานที่ยังไม่สามารถตรวจพบให้ครบถ้วน ทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายยังไม่ได้คืนทั้งหมด ข้อเท็จจริงในคดีบางส่วนที่ยังไม่ทราบแน่ชัด เช่น สาเหตุหรือแรงจูงใจในการกระทำความผิด เป็นต้น รวมทั้งพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดในคดีอื่นนอกเหนือจากความผิดในคดีที่สืบสวนของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด

4.1.3 เพื่อให้ผู้สืบสวนรับผิดชอบคดีใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนขั้นตอนและลำดับเหตุการณ์ในการดำเนินงานสืบสวนคดีทั้งหมดเพื่อใช้ประโยชน์ในการเป็นพยานให้ปากคำในชั้นสอบสวนซึ่งนับเป็น

ส่วนสำคัญในการพิจารณาสิ่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานสอบสวนหรืออัยการและใช้เป็นข้อมูลเบิกความในชั้นพิจารณาของศาลว่าจำเลยมีความผิดหรือยกฟ้องในชั้นศาล

4.1.4 เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาในการสืบสวนคดีอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จมากขึ้นหรือประสบความสำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งนำข้อมูลในสำนวนการสืบสวนไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การศึกษาถึงแผนประทุษกรรมของคนร้าย หรือพฤติกรรมของเหยื่ออาชญากรรมในแต่ละประเภท เป็นต้น เพื่อการวางแผนงานหรือหามาตรการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

4.2 รูปแบบและวิธีการจัดทำสำนวนการสืบสวน ควรดำเนินการดังนี้

4.2.1 จัดเก็บรวบรวมไว้เป็นลักษณะแบบพิมพ์ทั้งในระบบแฟ้มเอกสารและระบบสารสนเทศที่มั่นคงแข็งแรงและป้องกัน โดยจำกัดผู้เข้าถึงข้อมูลในสำนวนการสืบสวนเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

4.2.2 มีการจัดเรียงลำดับหมวดหมู่เอกสารประเภทต่าง ๆ ในสำนวนไว้อย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ โดยมีแผนเอกสารระบุหัวข้อเรื่องหรือประเภทของเอกสารค้นไว้ด้านหน้าในแต่ละส่วนให้เรียบร้อย

4.2.3 บันทึกในสำนวนการสืบสวน ต้องระบุชื่อและตำแหน่งผู้บันทึก วันเวลาที่บันทึก และลงลายมือชื่อของผู้บันทึกไว้ท้ายบันทึกเพื่อเป็นหลักฐานด้วย

4.2.4 ผู้รับผิดชอบสำนวนการสืบสวนควรเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร โดยมีการส่ง-รับมอบสำนวนการสืบสวนอย่างเป็นทางการทุกครั้ง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง หรือโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวนการสืบสวน

4.2.5 สำนวนการสืบสวนถือเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายสืบสวน

4.3 เอกสารในสำนวนการสืบสวน ควรประกอบด้วย

4.3.1 บันทึกการรับทราบเหตุหรือสำเนาบันทึกประจำวันรับคำร้องทุกข์

บันทึกการรายงานเหตุคดีของพนักงานสอบสวน บันทึกของพนักงานสืบสวนที่แสดงที่มาของการรับทราบเหตุหรือคดีอาญาที่เกิดขึ้น เช่น การสืบทราบโดยพนักงานสืบสวนเอง การรับแจ้งเบาะแสจากประชาชน องค์กร หน่วยงานหรือสื่อสารมวลชนที่นอกเหนือไปจากการรับแจ้งความร้องทุกข์ของพนักงานสอบสวนตามปกติ

4.3.2 สำเนาบันทึกคำให้การผู้เสียหาย/พยาน

สำเนาบันทึกคำให้การผู้เสียหายหรือพยานของพนักงานสอบสวนที่พนักงานสืบสวนขอไว้แนบในสำนวนการสืบสวนเพื่อทราบรายละเอียดการกระทำผิด

4.3.3 บันทึกการตรวจสอบเหตุเบื้องต้น (กรณียังไม่แน่ชัดว่าเป็นคดีอาญาหรือไม่)

บันทึกของพนักงานสืบสวนที่แสดงรายละเอียดการตรวจสอบเหตุเบื้องต้น หลังรับทราบเหตุตามข้อ 1 กรณียังไม่แน่ชัดว่าเหตุดังกล่าวจะเป็นคดีอาญาหรือไม่ ซึ่งควรต้องระบุวันเวลา ผู้ปฏิบัติ บุคคลหรือสถานที่ วิธีปฏิบัติ และผลสรุปการตรวจสอบอย่างครบถ้วน

4.3.4 บันทึกการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ พร้อมแผนที่และภาพถ่ายร่องรอยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

บันทึกของพนักงานสืบสวนที่แสดงรายละเอียดของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งต้องระบุวันเวลา ระยะเวลา ผู้ร่วมปฏิบัติ สถานที่ลักษณะสภาพที่เกิดเหตุโดยทั่วไป และเฉพาะจุดที่สำคัญของคดี วิธีการและเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจ ร่องรอยพยานหลักฐานที่ ตรวจพบ และผลสรุปของพฤติการณ์

แห่งคดีภายหลังการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น พร้อมแผนที่และภาพถ่ายของสถานที่และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งนำสำเนาบันทีกการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนมาประกอบด้วย

4.3.5 บันทีกการประชุมวางแผนการสืบสวน

บันทีกของพนักงานสืบสวนที่แสดงรายละเอียดของการประชุมวางแผนการสืบสวนในแต่ละครั้งซึ่งต้องระบุถึงสถานที่ วันเวลา ระยะเวลา ผู้เข้าร่วมประชุม ประเด็นการพิจารณา และผลสรุปของการประชุมในแต่ละประเด็น

4.3.6 บันทีกการสืบสวน พร้อมเอกสารหรือภาพถ่ายของบุคคล/สถานที่ หรือร่องรอยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

บันทีกของพนักงานสืบสวนที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติในการสืบสวนแต่ละครั้ง ในทุกขั้นตอนของการสืบสวน ซึ่งควรต้องระบุถึงวันเวลา ผู้ร่วมปฏิบัติ สถานที่ วิธีการและผลการปฏิบัติ พร้อมเอกสารหลักฐาน ภาพถ่ายหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ประกอบ

4.3.7 สำเนาบันทีกขอหมายค้น

สำเนาบันทีกขอหมายค้นของพนักงานสืบสวนหรือพนักงานสอบสวนที่แสดง รายละเอียดของเหตุผลและความจำเป็นของผู้ร้องขอต่อศาลที่จะตรวจค้นสถานที่เพื่อพบร่องรอย พยานหลักฐานในคดี พร้อมสำเนาหมายค้นในแต่ละครั้ง

4.3.8 สำเนาบันทีกการตรวจค้น พร้อมแผนที่/แผนผังและภาพถ่ายประกอบ

สำเนาบันทีกการตรวจค้นของพนักงานสืบสวนหรือพนักงานสอบสวนที่แสดงรายละเอียดของการตรวจค้นในแต่ละครั้งระหว่างการสืบสวน ซึ่งควรต้องระบุถึงวันเวลา สถานที่ ผู้ร่วมปฏิบัติ วิธีการผลการตรวจค้น และร่องรอยพยานหลักฐานที่ตรวจพบ พร้อมแผนที่ แผนผังหรือภาพถ่ายสถานที่และสิ่งของที่เกี่ยวข้อง

4.3.9 สำเนาบันทีกการตรวจยึดสิ่งของ/ของกลาง พร้อมภาพถ่าย (หากมี)

สำเนาบันทีกของพนักงานสืบสวนหรือพนักงานสอบสวนที่แสดงรายละเอียดของการตรวจยึดสิ่งของหรือของกลางในคดี พร้อมภาพถ่ายประกอบ ซึ่งควรต้องระบุถึงวันเวลา สถานที่ ผู้ร่วมปฏิบัติ รายการทรัพย์สินหรือสิ่งของ มูลค่าของทรัพย์สินหรือสิ่งของและวัตถุประสงค์ของการตรวจยึด พร้อมภาพถ่ายประกอบ

4.3.10 สำเนาบันทีกขอหมายจับ พร้อมภาพถ่ายหรือภาพสเก็ทซ์ของผู้ต้องหา

สำเนาบันทีกของพนักงานสอบสวนที่แสดงรายละเอียดของเหตุผลหรือความจำเป็นในการขอให้ศาลออกหมายจับผู้ต้องหา โดยมีสำเนาหมายจับพร้อมภาพถ่ายผู้ต้องหาประกอบ

4.3.11 สำเนาบันทีกการจับกุม พร้อมภาพถ่าย (หากมี)

สำเนาบันทีกการจับกุมของผู้จับกุมซึ่งอาจเป็นพนักงานสืบสวนในคดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นที่แสดงรายละเอียดการจับกุมผู้ต้องหาแต่ละคน ซึ่งควรต้องระบุถึงวันเวลา สถานที่ผู้ร่วมปฏิบัติ ผู้ถูกจับกุม รายการทรัพย์สินของกลางและพฤติการณ์การจับกุม พร้อมภาพถ่ายประกอบ (หากมี)

4.3.12 สำเนาบันทีกการดูหรือชี้ตัวผู้ต้องหา (หากมี)

สำเนาบันทีกของพนักงานสอบสวนที่แสดงการดูหรือชี้ตัวผู้ต้องหาของพยาน ซึ่งควรต้องระบุถึงพยานผู้อื่นที่ยืนร่วมอยู่กับผู้ต้องหาตามจำนวนที่กำหนด วันเวลา สถานที่ และผลการดูหรือชี้ตัวผู้ต้องหาพร้อมภาพถ่ายประกอบ

4.3.13 สำเนาบันทีกคำให้การผู้ต้องหา

สำเนาบันทีกของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานสืบสวนที่จัดทำขึ้นในการสอบปากคำผู้ต้องหาเพื่อทราบรายละเอียดของการกระทำผิดนอกเหนือจากรายละเอียดที่ได้รับทราบจากผู้เสียหายหรือพยานแล้ว

4.3.14 สำเนาบันทึกการชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ พร้อมภาพถ่าย (หากมี)

สำเนาบันทึกของพนักงานสอบสวนที่แสดงรายละเอียดของผู้ต้องหาที่ชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำสารภาพ กรณีผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ซึ่งควรต้องระบุถึงวันเวลา สถานที่ ผู้ร่วมปฏิบัติหรือพยาน วิธีการกระทำผิด พร้อมร่องรอยพยานหลักฐานและภาพถ่ายประกอบ

4.3.15 แบบประวัติและภาพถ่ายผู้ต้องหา บันทึกของพนักงานสืบสวนที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา ซึ่งควรต้องระบุภาพถ่าย ข้อมูลส่วนตัว ประวัติการกระทำผิดและรายละเอียดของคดีในแต่ละครั้ง ที่เคยกระทำผิด เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาแผนประทุษกรรมคนร้าย การขยายผลคดีและการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาอีกในภายหลัง

4.3.16 สำเนาบันทึกพนักงานสอบสวน

สำเนาบันทึกของพนักงานสอบสวนที่แสดงรายละเอียดของการปฏิบัติทั้งหมดในทุกขั้นตอนของการสอบสวน เพื่อการประสานงานที่ดีกับฝ่ายสอบสวนในการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.17 สำเนารายงานการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและบันทึกสังเกตของพนักงานอัยการ

สำเนาบันทึกของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่แสดงถึงความเห็นและคำสั่งในคดีพร้อมเหตุผลประกอบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการสืบสวนต่อไป

4.3.18 บันทึกการติดตามผลการดำเนินคดีในชั้นศาลจนคดีถึงที่สุด

บันทึกของพนักงานสืบสวนที่แสดงผลของการติดตามการดำเนินคดีในชั้นศาลจนคดีถึงที่สุดว่าขณะนี้จำเลยถูกพิจารณาคดีอยู่ในศาลใดแล้ว และจำเลยมีความผิดตามที่ฟ้องหรือไม่ ด้วยเหตุผลใดตามคำพิพากษา รวมทั้งศาลได้ปล่อยตัวจำเลยหรือจำเลยหลบหนีไม่มาศาล

4.3.19 บันทึกการตรวจสอบข้อมูลการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา/จำเลย

บันทึกของพนักงานสืบสวนที่แสดงผลของการติดตามตรวจสอบข้อมูลการปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งควรต้องระบุเหตุผลของการปล่อยตัว วันเวลาที่ปล่อย รายละเอียดของหลักประกัน วันเวลาที่ครบกำหนด สถานที่ติดต่อได้ระหว่างปล่อยตัวและชื่อ ที่อยู่ของนายประกัน ทั้งนี้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบพฤติการณ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย และการสืบสวนติดตามจับกุม กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีประกัน

4.3.20 บันทึกการตรวจสอบข้อมูลการคุมขังหรือจำคุกจำเลย

บันทึกของพนักงานสืบสวนที่แสดงผลการตรวจสอบข้อมูลการคุมขังหรือจำคุกจำเลย ซึ่งควรต้องระบุถึงสถานที่ ผู้ออกหมาย วันเวลาและระยะเวลาคุมขังหรือจำคุก วันพ้นโทษและสถานที่พักอาศัยภายหลังพ้นโทษ หรือพักการลงโทษ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบสวนขยายผลคดีหรือสืบสวนติดตามจับกุม กรณีจำเลยหลบหนีระหว่างถูกคุมขัง จำคุกหรือปล่อยตัวในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่ครบกำหนดการลงโทษ

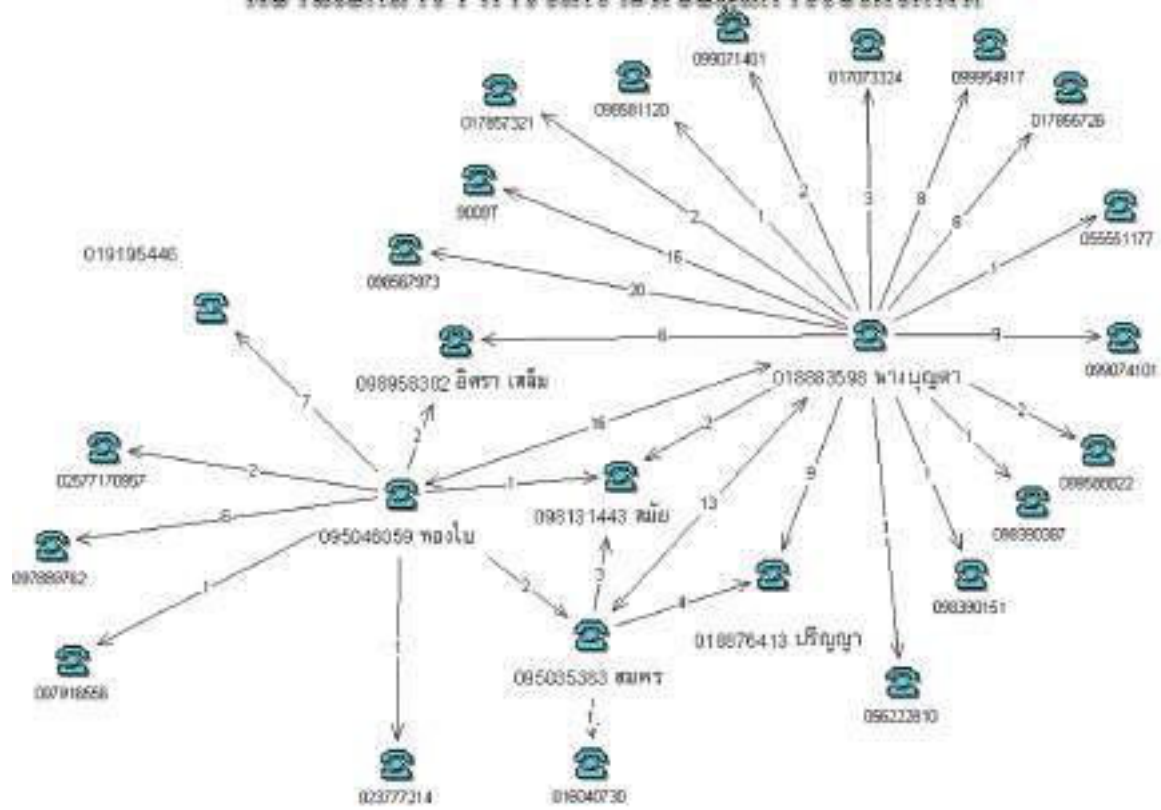
4.3.21 บัญชีท้ายสำนวนการสืบสวน

บัญชีท้ายสำนวนการสืบสวนของพนักงานสืบสวนที่แสดงรายการเอกสารประเภทต่าง ๆ ทั้งหมดในสำนวนการสืบสวน โดยมีการเรียงลำดับของประเภทเอกสารตามขั้นตอนการปฏิบัติจริง รวมทั้งควรจะต้องระบุเจ้าของผู้รับผิดชอบเอกสารและจำนวนแผ่นของเอกสารแต่ละประเภทด้วย

4.3.22 ข้อมูลการวิเคราะห์คดี (หากมี) เช่น

1) ข้อมูลการวิเคราะห์การใช้โทรศัพท์

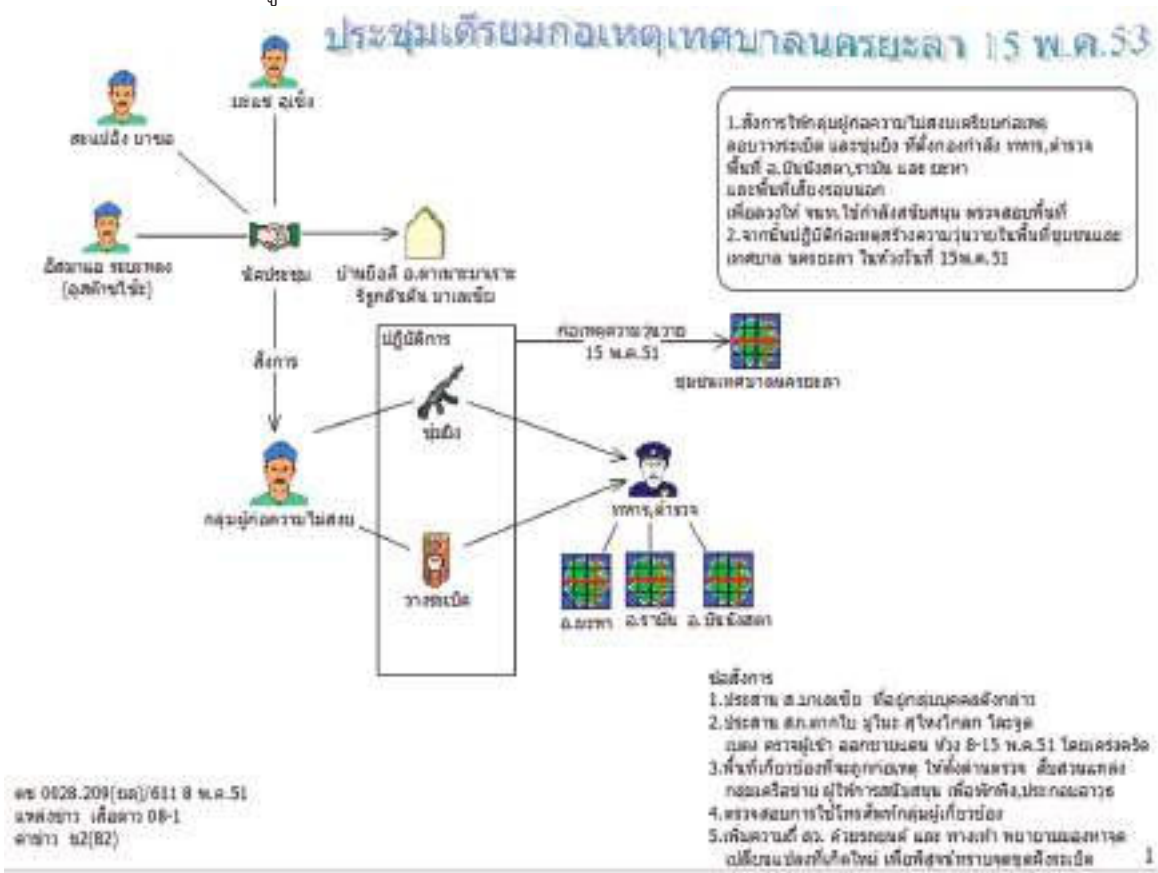
พยานเอกสาร : การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้โทรศัพท์

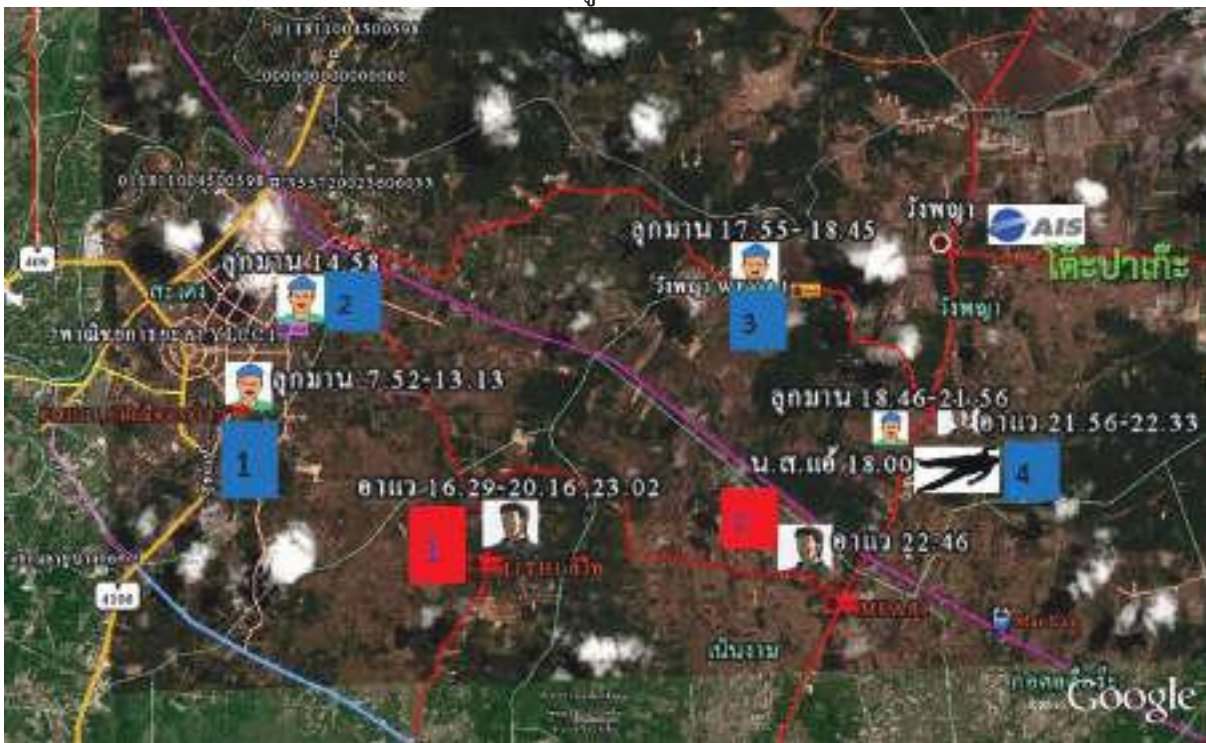
2) ข้อมูลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบุคคล

3) ข้อมูลการข่าวกรอง

4) แผนที่สังเขปแสดงตำแหน่งที่อยู่ เวลา ของคนร้าย เป็นต้น

บัญชีท้ายสำนวนการสืบสวน

1. บันทึกการรับทราบเหตุหรือสำเนาบันทึกประจำวันรับคำร้องทุกข์
2. สำเนาบันทึกคำให้การผู้เสียหาย/พยาน
3. บันทึกการตรวจสอบเหตุเบื้องต้น (กรณียังไม่แน่ชัดว่าเป็นคดีอาญาหรือไม่)
4. บันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ พร้อมแผนที่และภาพถ่ายร่องรอยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
5. บันทึกการประชุมวางแผนการสืบสวน
6. บันทึกการสืบสวน พร้อมเอกสารหรือภาพถ่ายของบุคคล/สถานที่ หรือร่องรอยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
7. สำเนาบันทึกขอหมายค้น
8. สำเนาบันทึกการตรวจค้น พร้อมแผนที่/แผนผังและภาพถ่ายประกอบ
9. สำเนาบันทึกการตรวจยึดทรัพย์สิน/ของกลาง พร้อมภาพถ่าย (หากมี)
10. สำเนาบันทึกขอหมายจับ พร้อมภาพถ่ายหรือภาพสเก็ตช์ของผู้ต้องหา
11. สำเนาบันทึกการจับกุม พร้อมภาพถ่าย (หากมี)
12. สำเนาบันทึกการดูหรือชี้ตัวผู้ต้องหา บันทึกการชี้รูป ,บันทึกการสาธิต (หากมี)
13. สำเนาบันทึกคำให้การผู้ต้องหา
14. สำเนาบันทึกการชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ พร้อมภาพถ่าย (หากมี)
15. แบบประวัติและภาพถ่ายผู้ต้องหา
16. สำเนาบันทึกพนักงานสอบสวน
17. สำเนารายงานการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและบันทึกสำคดีของพนักงานอัยการ
18. บันทึกการติดตามผลการดำเนินคดีในชั้นศาลจนคดีถึงที่สุด
19. บันทึกการตรวจสอบข้อมูลการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา/จำเลย
20. บันทึกการตรวจสอบข้อมูลการคุมขังหรือจำคุกจำเลย
21. บัญชีท้ายสำนวนการสืบสวน
22. ข้อมูลการวิเคราะห์คดี (หากมี)

5. การค้น

5.1 วัตถุประสงค์ในการค้น

1. เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน
2. เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า
ได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ ในการกระทำความผิด
3. เพื่อพบบุคคลซึ่งมีหมายให้จับ

5.2 การดำเนินการในการค้น

5.2.1 การวางแผนการค้น

- 1) กำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการค้น
- 2) การแบ่งมอบหน้าที่ในการตรวจค้น
 - (1) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลบุคคล และสถานที่
 - (2) เจ้าหน้าที่ควบคุมพื้นที่และบุคคล
 - (3) เจ้าหน้าที่ตรวจค้น
 - (4) เจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจค้น
 - (5) เจ้าหน้าที่บันทึกการตรวจค้นและบันทึกการตรวจยึด
 - (6) เจ้าหน้าที่ประสานผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการตรวจค้น
 - (7) เจ้าหน้าที่บันทึกภาพ
 - (8) เจ้าหน้าที่คุ้มกันผู้ตรวจค้น ฯลฯ

5.2.2 วิธีการค้น

- 1) ค้นโดยไม่มีหมาย
- 2) ค้นโดยมีหมาย

5.2.3 การดำเนินการภายหลังการค้น

- 1) การประสานงานพนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) การขยายผลการตรวจค้นเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพิ่มเติม และนำเข้าสู่สำนวนการสอบสวนต่อไป
- 3) การประเมินผล

6. การจับ

6.1 วัตถุประสงค์ในการจับ

เพื่อนำผู้กระทำความผิดมาฟ้องร้องลงโทษ

6.2 การดำเนินการในการจับ

6.2.1 การแบ่งมอบหน้าที่

- 1) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลบุคคลและสถานที่
- 2) เจ้าหน้าที่ควบคุมพื้นที่และบุคคล
- 3) เจ้าหน้าที่ชุดจับกุม
- 4) เจ้าหน้าที่บันทึกการจับและบันทึกการตรวจยึด
- 5) เจ้าหน้าที่ขยายผล
- 6) เจ้าหน้าที่ซักปากคำ
- 7) เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

6.2.2 วิธีการจับ

- 1) การจับโดยไม่มีหมายจับ
- 2) การจับโดยมีหมายจับ

6.2.3 การดำเนินการภายหลังการจับ

- 1) การประสานงานพนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) การขยายผลการจับเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพิ่มเติม และนำเข้าสู่สำนวน
การสอบสวนต่อไป
- 3) การประเมินผล

5.

วิชา นิติวิทยาศาสตร์

5. วิชา นิติวิทยาศาสตร์

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางนิติวิทยาศาสตร์ช่วยนักสืบสามารถคลี่คลายคดีที่มีปัญหาได้มากขึ้นและก้าวตามอาชญากรรมที่มีความทันสมัยได้ ทั้งในกระบวนการพิสูจน์พยานในชั้นศาล พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานที่ศาลให้ความเชื่อถือเป็นอย่างมาก เห็นควรที่นักสืบต้องมีความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างดี เริ่มจากมีความรู้ เกี่ยวกับพยานหลักฐานที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์มีอะไรบ้าง สามารถนำไปใช้ในการสืบสวนได้อย่างไร มีความรู้ด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุ การเก็บ ขนส่ง และส่งมอบ พิสูจน์หลักฐานนิติเวชศาสตร์และทะเบียนประวัติอาชญากร

1. พยานหลักฐาน

หมายถึง พยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ตลอดจนหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งอาจจะใช้เป็นเครื่องพิสูจน์การกระทำความผิดได้

เมื่อกล่าวถึงพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นพยานวัตถุ การวิเคราะห์พยานดังกล่าวกระทำได้โดยศึกษาคุณลักษณะ 2 ประการ คือ คุณลักษณะทั่วไป (Class Characteristics) ใช้สำหรับบอกชนิดหรือประเภทของสิ่ง ๆ นั้น และคุณลักษณะเฉพาะ (Individual Characteristics) ใช้สำหรับบอกความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) ของวัตถุสิ่งนั้นว่าไม่ใช่สิ่งอื่น แต่เป็นสิ่งนั้นสิ่งเดียว เช่น ขนาดลักษณะของลูกกระสุนปืน ตลอดจนจำนวนร่องเกลียว สันเกลียว สามารถบอกให้ทราบว่ายิงมาจากอาวุธปืนชนิดใด ขนาดใด หรือลายนิ้วมือ ลายนิ้วมือแฝง สามารถระบุตัวบุคคลได้

2. แหล่งที่จะพบวัตถุพยาน

1. สถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุขึ้นและเป็นแหล่งรวมของบรรดาวัตถุพยานส่วนใหญ่ เช่น รอยลายนิ้วมือแฝง ปลอกกระสุนปืน ศพ ร่องรอยคนร้าย เราถือว่าสถานที่เกิดเหตุคือหัวใจของการสืบสวนหรือขุมทรัพย์พยานหลักฐาน คนร้ายจะทิ้งร่องรอยไว้เสมอไม่มากก็น้อยขึ้นกับเจ้าหน้าที่จะมีความรู้ความสามารถในการที่จะค้นหาและเก็บวัตถุพยานได้มากน้อยเพียงใด

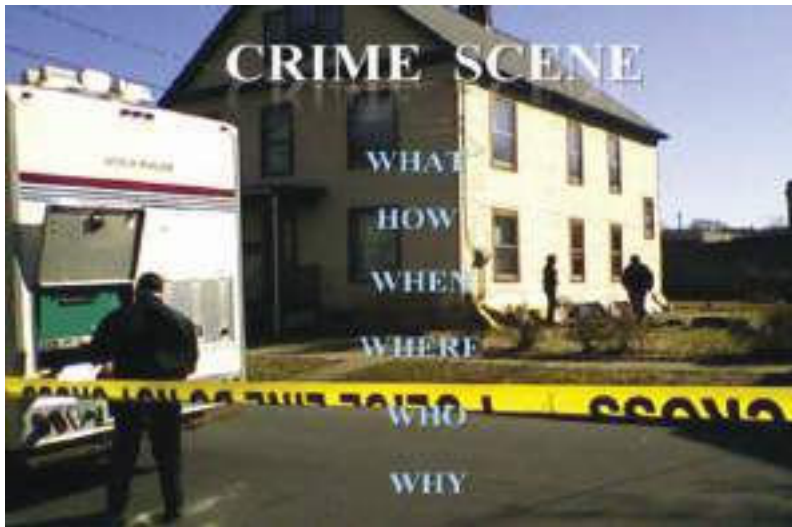
2. ที่ตัวของผู้เสียหาย เช่น ในศพ หรือในกรณีผู้ถูกอาวุธปืนและมีกระสุนฝังอยู่ในร่างกาย หรือคิดข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งวัตถุพยานสำคัญ เช่น บาดแผล เส้นขน เนื้อเยื่อ อสุจิ เป็นต้น จะอยู่ในร่างกายผู้เสียหาย

3. ที่ตัวคนร้าย เพราะหากคนร้ายเข้าไปในที่เกิดเหตุแล้วจะต้องนำสิ่งของบางอย่างหรือมีสิ่งของบางอย่างติดตัวไป เช่น ทรัพย์สิน เศษหิน ดิน ทราาย (ไปกับพื้นรองเท้า) หรือทิ้งร่องรอยไว้ เช่น คราบโลหิต น้ำลาย ลายนิ้วมือ เป็นต้น

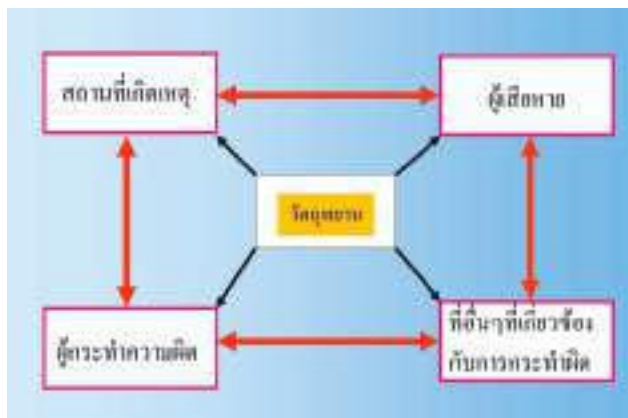
4. ที่อื่น ๆ เช่น คนร้ายยิงคนตายแล้วหลบหนีไปพร้อมอาวุธปืนของกลาง ระหว่างหลบหนี ได้นำปืนไปโยนทิ้งแม่น้ำ เป็นต้น

3. สถานที่เกิดเหตุ

หมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น และสามารถหาวัตถุพยานได้ทำให้ผู้ที่เข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่าใครน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดอะไร เมื่อเวลาใด ที่ไหน ด้วยวิธีการอย่างไร และประสงค์ต่อสิ่งใด ดังนั้นจึงเห็นว่าสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง สถานที่ที่จะพบวัตถุพยานนั่นเอง

เมื่อกล่าวถึงสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานสิ่งที่นักนิติวิทยาศาสตร์ทั่วโลกใช้เป็นหลักในการตรวจสอบที่เกิดเหตุ และพิสูจน์คือ กฎ ของโลคาร์ด (Locard’s Principle) “Every Contact Leaves Trace” การสัมผัสทุกครั้งย่อมทิ้งร่องรอย การเชื่อมโยงระหว่างผู้เสียหาย ผู้ต้องสงสัย วัตถุสิ่งของ และสถานที่เกิดเหตุ ทั้งหมดถูกเชื่อมโยงกันด้วยวัตถุพยาน (ทฤษฎีการเชื่อมโยง Linkage Theory)

ซึ่งตรงกับคติของนักสืบที่ว่า “ไม่มีคดีใดที่คลี่คลายไม่ได้ อาชญากรย่อมทิ้งร่องรอยเสมอ”

จุดมุ่งหมายในการตรวจสอบที่เกิดเหตุ คือ การจำแนก การป้องกันรักษา การเก็บวัตถุพยานการแปลผล และการประมวลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากวัตถุพยานที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุ โดยห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ข้อมูลแก่นักสืบ ในการคลี่คลายคดี การเชื่อมโยงบุคคล สถานที่เกิดเหตุและสิ่งของกับวัตถุพยาน

4. ขั้นตอนการตรวจสอบที่เกิดเหตุ

4.1 เมื่อรับแจ้งเหตุ ต้องไปสถานที่เกิดเหตุโดยเร็วที่สุด การไปสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว มีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- อาจสามารถระงับเหตุได้ทันทั่วทั้งที่
- อาจพบผู้เสียหาย ประจักษ์พยาน บุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์ สามารถซักถามได้
- คนร้ายอาจยังอยู่ในสถานที่เกิดเหตุสามารถจับกุมตัวได้
- สามารถป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาพเดิมได้มากที่สุด
- กรณีพบผู้บาดเจ็บในสถานที่เกิดเหตุ

กรณีบาดเจ็บสาหัส ให้รีบเคลื่อนย้ายนำส่งโรงพยาบาลเป็นอันดับแรก ถึงแม้บางครั้ง วัตถุประสงค์อาจถูกทำลายหรือเสียหายไป ชีวิตคนย่อมสำคัญกว่าแต่ก็ต้องระมัดระวังไม่ทำให้ร่องรอย พยานหลักฐานเสียหายไปให้มากที่สุด

กรณีบาดเจ็บเล็กน้อย ให้บันทึกตำแหน่งของผู้บาดเจ็บไว้ก่อนแล้วนำส่งโรงพยาบาลภายหลัง เมื่อรถพยาบาลมาถึง เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องให้คำแนะนำถึงเส้นทางในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายพยานหลักฐานให้น้อยที่สุด และขณะเดียวกันต้องบันทึกสิ่งที่เจ้าหน้าที่พยาบาล เคลื่อนย้ายจับต้อง และบันทึกการเคลื่อนที่ของเจ้าหน้าที่พยาบาลในสถานที่เกิดเหตุ การนำส่งควรมีเจ้าหน้าที่ ตำรวจไปด้วย เพราะคนเจ็บอาจพูดหรือให้การอะไรที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังเพื่อตรวจหาพยานหลักฐานในตัว ผู้บาดเจ็บ และอาจให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่พยาบาลให้หลีกเลี่ยงการทำลายวัตถุพยานจากร่างกายและเสื้อผ้า ของผู้บาดเจ็บได้

กรณีพบศพในที่เกิดเหตุ ให้รักษาสภาพเดิมของศพ ห้ามเคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ศพโดยเด็ดขาด จนกว่าจะได้มีการตรวจศพจากผู้ชำนาญ ยกเว้นกรณีมีความจำเป็นจริง ๆ เช่น ศพอยู่ในบริเวณ ที่มีการจราจรหนาแน่น หรือในบริเวณเส้นทางเสด็จ กรณีนี้ต้องมีการบันทึกลักษณะที่เกิดเหตุ ตำแหน่งของศพ สภาพเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายโดยละเอียด โดยทำการสเก็ตซ์ภาพแสดงตำแหน่ง ถ่ายภาพในทุกแง่มุมของศพ ก่อนเคลื่อนย้ายศพให้ใช้ชอล์กวาดที่พื้น หรือใช้เชือกวางรอบ ๆ ท่าทางของศพ เพื่อแสดงตำแหน่งและลักษณะ ท่าทางศพ

กรณีพบอาวุธในสถานที่เกิดเหตุ ไม่ควรจับต้องหรือเคลื่อนย้ายจากตำแหน่งเดิม จนกว่าจะได้ มีการตรวจโดยละเอียดจากผู้ชำนาญ ยกเว้น ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าวัตถุพยานอาจสูญหายหรือลดคุณค่าไป ถ้าทิ้งไว้

4.2 ให้หัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบ รักษา สถานที่เกิดเหตุและปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ โดยใช้สายแถบกันสถานที่เกิดเหตุหรืออุปกรณ์อื่นใด กันสถานที่เกิดเหตุไว้อย่าให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยเด็ดขาด เพราะนอกจากจะเป็นการทำลายหลักฐานทางคดีแล้วยังเป็นการเพิ่มเติมร่องรอยที่มีได้เกิดจากการกระทำผิดด้วย

การแบ่งพื้นที่ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุควรใช้เทปกันสถานที่เกิดเหตุ (Police Line) ล้อมรอบ สถานที่เกิดเหตุเป็น 3 ชั้น

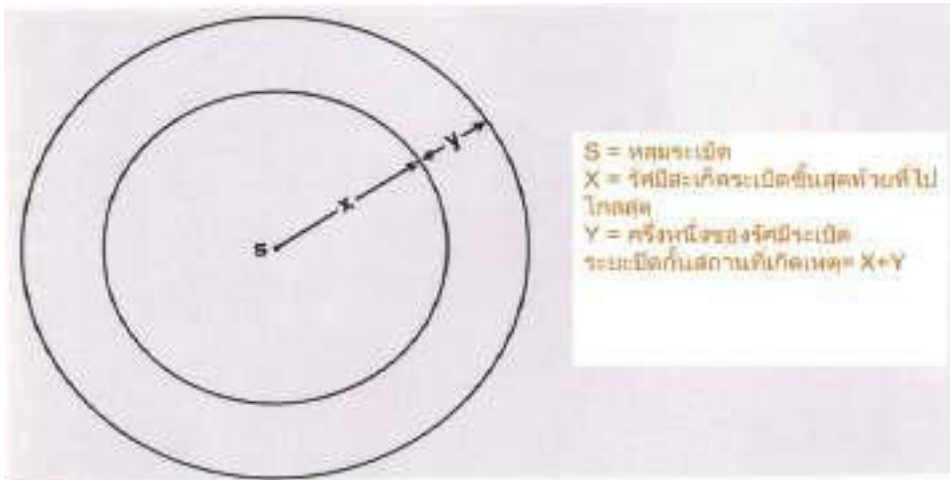
ชั้นที่ 1 วงรอบนอกสุด เป็นวงรอบชั้นแรกที่ใช้รักษาความปลอดภัยและป้องกัน สถานที่เกิดเหตุจาก ผุ้ชชน จะล้อมเป็นวงกว้าง ๆ ผู้สื่อข่าวสามารถอยู่ในชั้นนี้ได้ แต่เข้าไปในวงรอบที่ 2 ไม่ได้

ชั้นที่ 2 วงรอบที่ 2 เป็นเขตหวงห้ามและเป็นที่ตั้งของศูนย์สั่งการ บริเวณนี้ห้ามเจ้าหน้าที่ อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานที่เกิดเหตุเข้าไป

ชั้นที่ 3 วงรอบในสุด เป็นวงรอบบริเวณสถานที่เกิดเหตุ (พื้นที่เป้าหมาย) เป็นบริเวณที่จะทำการตรวจ ที่เกิดเหตุจะต้องมีการรักษาความปลอดภัยสูงสุด

ขอบเขตของการรักษาสถานที่เกิดเหตุคดีทั่วไป

ขอบเขตของการรักษาสถานที่เกิดเหตุคดีระเบิด

การกำหนดขอบเขตการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

1. สภาพภูมิศาสตร์ของสถานที่เกิดเหตุและการจราจร
2. ชนิดของอาชญากรรมและลักษณะของสถานที่เกิดเหตุ
3. ลักษณะของที่พิกอาศัยที่ได้รับความเสียหาย
4. ช่องทางเข้า-ออกของคนร้าย
5. สถานที่ซึ่งคนร้ายรอเวลาก่อนการก่ออาชญากรรม

ปัจจัยที่ทำให้สถานที่เกิดเหตุเสียหาย

1. ไทยมุง
2. ปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุซ้ำเกินไป
3. มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่เกิดเหตุโดยความตั้งใจของคนร้าย
4. มีการเปลี่ยนแปลงรูปคดีของคนบางคน
5. สภาพภูมิประเทศ
6. ความพลั่งผลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4.3 ให้พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างในสถานที่เกิดเหตุว่าเป็นวัตถุพยาน

4.4 รีบแจ้งเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานมาตรวจสถานที่เกิดเหตุ

4.5 ระหว่างที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันไม่ได้รับรองพยานหลักฐานถูกทำร้าย บุคคลอื่นใดที่มีความจำเป็นจะเข้าไปในสถานที่ปิดกั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจที่มีพื้นที่รับผิดชอบก่อน

4.6 เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องที่จะเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุต้องมีอุปกรณ์ป้องกันและระมัดระวังมิให้ร่องรอยพยานหลักฐานถูกทำลายหรือทำให้เสื่อมค่าหรือไปเพิ่มร่องรอยขึ้น ควรใส่ถุงคลุมเท้าและถุงมือหรืออุปกรณ์อื่นๆ ตามความจำเป็นแห่งคดี

4.7 ในคดีที่ไม่สามารถตรวจสถานที่เกิดเหตุให้เสร็จภายในวันเดียว หรือมีเหตุความจำเป็นต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุประสานกับสถานีตำรวจท้องที่เพื่อเฝ้าดูแลโดยปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้จนกว่าจะหมดความจำเป็นหรือเสร็จการตรวจสถานที่เกิดเหตุดังกล่าว

4.8 เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพิสูจน์หลักฐาน คนแรกที่เข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ต้องพิจารณาสถานที่เกิดเหตุว่ามีเหตุเกิดขึ้นอย่างไรและมีร่องรอยวัตถุพยานอะไรบ้าง วางแผนการปฏิบัติงานเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและกำหนดทางเดินของเจ้าหน้าที่ชุดต่าง ๆ โดยขอทราบข้อมูลเบื้องต้นจากพนักงานสอบสวน

4.9 บันทึกสถานที่เกิดเหตุ ทำแผนที่ และถ่ายภาพ โดยใช้กล้องถ่ายรูปหรือวิดีโอ ทำการเก็บภาพเหตุการณ์ ลักษณะสถานที่ บริเวณโดยรอบ และสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งภาพผู้เสียชีวิตในมุมต่าง ๆ และภาพร่างกายส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ

4.10 ค้นหาและตรวจเก็บร่องรอยวัตถุพยานต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ เช่น การเก็บลายนิ้วมือแฝงตามวัตถุต่าง ๆ เช่น ลูกบิด ประตู หน้าต่าง มือจับหน้าต่าง ในห้องที่เกิดเหตุ และห้องข้างเคียง เก็บร่องรอยจากวัตถุพยาน ต่าง ๆ เช่น มีด ปืน ไขควง ค้อน หรืออุปกรณ์ที่อาจใช้ในการฆาตกรรม รวมทั้งตรวจเก็บวัตถุพยานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในคดี เช่น คราบโลหิต เส้นผม เส้นขน เส้นใย ลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืน เป็นต้น

โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสภาพศพ จัดเก็บหลักฐานใส่ถุงพร้อมระบุรายละเอียดและหมายเลข โดยทำบันทึกรับ-ส่ง มอบให้พนักงานสอบสวนไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและส่งเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานกลางหรือศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1-10 หรือพิสูจน์หลักฐานจังหวัด แล้วแต่กรณีตรวจพิสูจน์ต่อไป

4.11 เมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนข้างต้นเสร็จสิ้นแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นใดจึงสามารถเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุได้

4.12 การป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุภายในและนอกอาคาร

4.12.1 การป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุภายในอาคาร ให้ปิดล็อกประตูทางเข้าทุกบานหรือใช้เชือกหรือเทปป้องกันสถานที่เกิดเหตุ (Police Line) ล้อมรอบบริเวณสถานที่เกิดเหตุ ถ้าไม่มีอาจใช้รถยนต์ กระจาด เครื่องเรือน เป็นตัวกั้นพื้นที่แทนได้

4.12.2 การป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุภายนอกอาคาร ควรกั้นพื้นที่ให้มีขนาดกว้างกว่าบริเวณที่เกิดเหตุจริงโดยใช้เชือก หรือใช้เชือกหรือเทปป้องกันสถานที่เกิดเหตุ (Police Line) และบริเวณรอบนอกสถานที่เกิดเหตุที่กั้นไว้ควรมีเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาการณ์หรือเดินตรวจตราไปมา

5. การค้นหาวัตถุพยาน

หลังจากมีการบันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุ ขึ้นตอนต่อมา คือ การค้นวัตถุพยานซึ่งผู้ทำหน้าที่ค้นหาจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมโดยทำความเข้าใจเสียก่อนว่า สิ่งที่ต้องการค้นหาคืออะไร จำนวนเท่าไร สถานที่กว้างแคบอย่างไร สิ่งที่ต้องให้ความสนใจในการค้นหา แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

5.1 วัตถุพยานที่บ่งชี้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว เป็นพยานวัตถุประเภทแรก ที่จำเป็นต้องค้นหาให้พบก่อนที่จะเชื่อได้ว่าเกิดการกระทำผิดได้แล้ว ก่อนที่ดำเนินการอย่างอื่นต่อไป เช่น ถ้าเป็นคดีฆาตกรรมหากยังไม่พบศพหรือชิ้นส่วนของศพก็ยังไม่อาจเชื่อได้ว่าเกิดการฆาตกรรมขึ้น แต่หลักใหญ่ควรคิด ให้เป็นเรื่องใหญ่ดีกว่าเรื่องเล็กโดยให้นึกสงสัยไว้ก่อนว่าเป็นคดีฆาตกรรมแล้วค่อย ๆ พิสูจน์ข้อเท็จจริง ต่อไป

5.2 วัตถุพยานที่บ่งชี้ว่าคนร้ายทำความผิดด้วยวิธีใด เป็นพยานวัตถุจำพวกที่จะบอกให้รู้ถึงวิธีการที่คนร้ายใช้ในการกระทำผิด เช่น รอยบาดแผลกระสุนปืนที่ศพบ่งบอกว่าคนร้ายใช้อาวุธปืนในการกระทำผิด รอยจัด รอยตัด รอยป็นป้าย บ่งบอกถึงเส้นทางที่คนร้ายใช้เข้าไปในเคหสถาน เป็นต้น

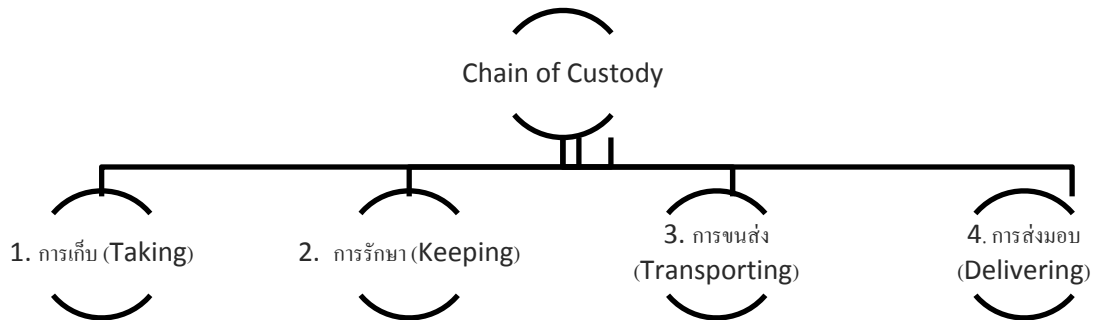
5.3 วัตถุพยานที่บ่งชี้ว่าคนร้ายเป็นใคร เป็นเครื่องพิสูจน์ยืนยันว่าคนร้ายเป็นใครและใช้บุคคลที่สงสัยหรือไม่ วัตถุพยานประเภทนี้แยกเป็น 2 ลักษณะคือ สิ่งที่คนร้ายทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ เช่น เสื้อผ้า ลายนิ้วมือ รอยเท้า เส้นผม เส้นขน คราบเลือด DNA เป็นต้น และสิ่งที่คนร้ายนำไปจากสถานที่เกิดเหตุที่สามารถจะโยงคนร้ายเข้ากับสถานที่เกิดเหตุและการกระทำผิดได้ เช่น ร่องรอยบาดแผลตามเนื้อตัวของคนร้าย เศษดินในรองเท้า เส้นใยต่าง ๆ เป็นต้น

6. กฎเกณฑ์พื้นฐาน 4 ประการที่ทำให้วัตถุพยานได้รับการยอมรับในชั้นศาล

1. การป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ
2. เก็บวัตถุพยานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
3. กระทำการค้นหาวัตถุพยานอย่างเหมาะสม
4. มีความต่อเนื่องของการครอบครองวัตถุพยานโดยตลอด (Chain of Custody)

6.1 ความต่อเนื่องของการครอบครองวัตถุพยาน (Chain of Custody)

หมายถึง ห่วงโซ่แห่งการครอบครองวัตถุพยาน โดยวัตถุพยานนั้นจะอยู่ภายใต้การรักษา การครอบครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย ตั้งแต่การเก็บ รักษา ตรวจสอบ พิสูจน์ จนกระทั่งนำมาแสดงในชั้นศาล โดยไม่ขาดช่วงของการครอบครองและถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการครอบครอง จะต้องมียุทธศาสตร์บันทึกแสดงการรับ-ส่ง วัตถุพยานนั้นตลอด

6.2 สิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนควรยึดเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อให้การตรวจสอบที่เกิดเหตุได้ผลดีที่สุด

1. เมื่อได้รับแจ้งเหตุ ต้องรีบไปสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด
2. พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างในสถานที่เกิดเหตุว่าเป็นวัตถุพยาน
3. รับแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาทำการตรวจสอบที่เกิดเหตุ

6.3 สิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนควรปฏิบัติขณะรอผู้ชำนาญ

1. บันทึกชื่อของพยาน และบุคคลอื่นที่เข้า-ออกสถานที่เกิดเหตุ
2. บันทึกข้อมูลของบุคคลที่อยู่ในที่เกิดเหตุเมื่อเจ้าหน้าที่ไปถึง
3. หาข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่เกิดขึ้น
4. แยกตัวผู้ต้องสงสัยออกจากพยาน
5. แนะนำพยานไม่ให้ถกเถียงหรือพูดคุยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
6. เจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็ไม่ควรพูดคุยหรือถกเถียงกับพยาน
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจควรฟังคำบอกเล่าของพยานอย่างตั้งใจ
8. ป้องกันวัตถุพยานต่างๆ จากการถูกทำลาย

6.4 การตรวจสอบที่เกิดเหตุตามหลักสากล (FBI) 12 ขั้นตอน

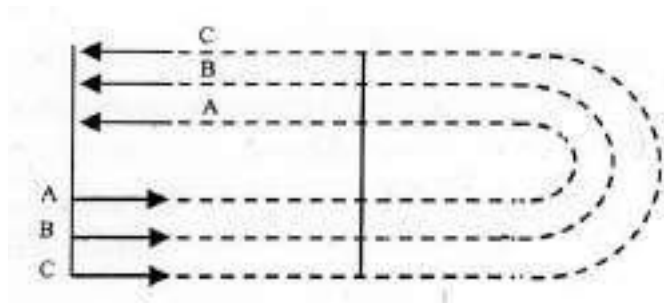
1. การจัดเตรียม (Preparation)
2. การเข้าปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ (Approach scene)
3. การป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ (Secure and Protect)
4. การเริ่มสำรวจเบื้องต้น (Initiate preliminary survey)
5. การประเมินความเป็นไปได้ของวัตถุพยาน (Evaluate physical evidence)
6. จัดเตรียมคำบรรยายลักษณะ (Prepare narrative description)
7. การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ (Depict scene photographically)
8. การจัดเตรียมแผนผังหรือสเก็ชภาพที่เกิดเหตุ (Prepare diagram /Sketch of scene)
9. การตรวจค้นอย่างละเอียด (Conduct detailed search)

10. บันทึกและเก็บวัตถุพยาน (Record and Collect physical evidence)
11. การปฏิบัติการสำรวจครั้งสุดท้าย (Conduct final survey)
12. การส่งคืนสถานที่เกิดเหตุจากความรับผิดชอบ (Release scene)

7. วิธีการตรวจค้นหาวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ

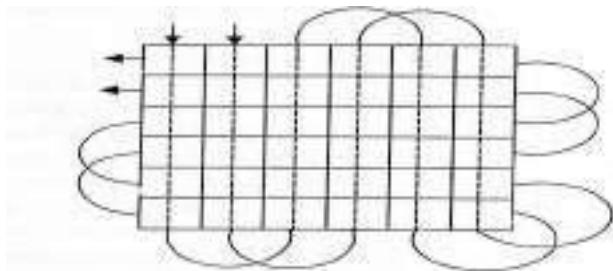
7.1 วิธีค้นหาแบบแถวหน้ากระดาน (Strip Method)

วิธีนี้เจ้าหน้าที่ 3 - 4 นาย แล้วแต่ความจำเป็นหรืออาจมากกว่าได้ให้เหมาะสมสำหรับบริเวณกว้างกลางแจ้งสนามป่าละเมาะ ผู้ตรวจค้นจะเดินเรียงแถวกันเป็นหน้ากระดานจากจุดเริ่มต้นเดินขนานกับขอบพื้นที่ด้านใดด้านหนึ่ง เดินไปจนสุดบริเวณแล้วเลี้ยวกลับไปมีระยะเลี้ยวประมาณ 1 เมตร โดยแบ่งพื้นที่ให้แต่ละคนรับผิดชอบในเขตของตนอาจแบ่งในลักษณะเป็นแถบ (Strip) มีขนาดเท่า ๆ กันหลาย ๆ แถบก็ได้ จึงเรียกรูปวิธีนี้ว่าแถวหน้ากระดาน (Strip Method) โดยแต่ละนายรับผิดชอบหาพยานวัตถุที่อยู่ในเขตของตนถ้าหากพบพุ่มไม้ข้างหน้าขวางอยู่จะต้องคลานเข้าไปดูข้างใต้จะเดินหลบไม่ได้ หากพบพยานวัตถุ เช่น อาวุธ เครื่องมือ ปลอกกระสุนหรือวัตถุสิ่งใดให้ทุกคนหยุดตรวจจนกว่าพยานวัตถุจะถูกเก็บรวบรวมและถ่ายภาพเรียบร้อยแล้ว จึงเดินต่อไปได้ดังภาพ การกำหนดขนาดของแถบ (Strip) ขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ ถ้าพื้นที่ ที่ทำการค้นเป็นพื้นที่โล่ง เช่น บนถนนทางเท้าขนาดของแถบก็จะใหญ่ขึ้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทำการค้นสามารถที่จะมองเห็นพยานวัตถุต่าง ๆ ได้ง่าย ในขณะที่ถ้าพื้นที่นั้นมีหญ้าขึ้นรก เช่น ในทุ่งนาขนาดของแถบ ก็อาจจะแคบลงมาเนื่องจากไม่สามารถเห็นพยานวัตถุได้โดยง่ายต้องทำการค้นอย่างละเอียดทุกตารางนิ้ว

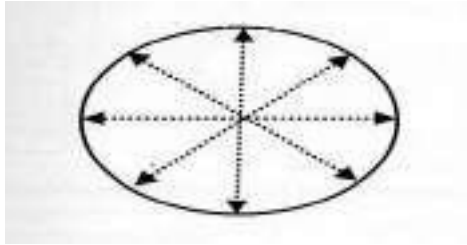
7.2 วิธีการค้นแบบแถวหน้ากระดานประยุกต์ (Applied Strip Method or Grid Method)

เป็นการค้นหาพยานวัตถุที่จะเพิ่มความละเอียดมากขึ้นกว่าเดิมโดยใช้การเดินแบบแถวหน้ากระดานทั้งในแนวราบและแนวตั้ง เพื่อผลในการค้นหาที่ละเอียดมากขึ้นกว่าวิธีแรกเหมาะสำหรับใช้กับพื้นที่ที่เป็นป่ารกหรือสถานที่ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการตรวจสอบเพียงครั้งเดียวพยานวัตถุมีโอกาสจะถูกค้นพบมากขึ้น หากเลือกใช้วิธีนี้ ดังภาพ

7.3 วิธีค้นหาแบบวงล้อ (Wheel Method)

การค้นหาพยานวัตถุในพื้นที่เป็นวงกลมจะใช้แบบวงล้อก็ได้ โดยแบ่งวงกลมออกเป็นเสี้ยวๆ ขนาดเท่า ๆ กัน ให้แต่ละคนรับผิดชอบภายในเสี้ยวของวงกลมนั้นๆ เริ่มต้นค้นหาจากจุดศูนย์กลางพร้อมกัน แล้วเดินหน้าไปสู่เส้นรอบวง ระหว่างเส้นทางหากพบพยานวัตถุใดๆ ก็ดำเนินการตามวิธีการเก็บรวบรวมต่อไป วิธีค้นแบบนี้มีข้อเสียที่พยานวัตถุอาจถูกทำลายหรือเสียหายขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้ค้นทุกคนอยู่ตรงจุดศูนย์กลาง และยังตรวจไล่ออกไปจากจุดศูนย์กลางอาณาเขตด้านซ้ายมือและขวามือของแต่ละคนก็ยิ่งมากขึ้น โอกาสที่พยานวัตถุจะมองข้ามไปจึงเป็นไปได้สูง

7.4 วิธีการค้นหาแบบวงกลมหรือก้นหอย (Spiral Method)

วิธีนี้ผู้ตรวจค้นจะเริ่มจากศูนย์กลางเดิมเป็นวงกลมให้รัศมีเพิ่มขึ้นตามลำดับทั่วบริเวณ วิธีนี้เหมาะสำหรับใช้ภายนอกอาคารซึ่งมีบริเวณแคบๆ เช่น สนามหญ้าภายในบ้านและในกรณีที่มีผู้ช่วยจำกัด เพราะอาจใช้เพียงคนเดียวก็ได้ดังภาพ วิธีการค้นหาแบบนี้บางตำราแนะนำให้เริ่มจากเส้นรอบนอกเข้ามาสู่จุดศูนย์กลางเนื่องจากการเริ่มต้นจากจุดศูนย์กลางก่อน อาจทำให้พยานวัตถุเสียหายได้ในขณะที่ผู้ค้นเดินไปเริ่มต้นจุดศูนย์กลาง

7.5 วิธีค้นหาแบบโซน (Zone Method)

เป็นการแบ่งพื้นที่ที่จะตรวจค้นออกเป็น 4 ส่วน โดยในแต่ละส่วนนั้นอาจแบ่งเป็นพื้นที่ย่อยได้อีก (ดังภาพ) วิธีการนี้เหมาะสำหรับใช้ในอาคารซึ่งมีบริเวณขนาดใหญ่ และมีจำนวนของพยานวัตถุในแต่ละพื้นที่ของบริเวณนั้นแตกต่างกัน การแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ทำให้สามารถเลือกใช้วิธีค้นหาที่เหมาะสมกับส่วนนั้นได้ เช่น 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 เป็นส่วนที่คาดว่าพยานวัตถุอยู่น้อยเราอาจจะเลือกใช้วิธีการค้นแบบก้นหอยซึ่งสามารถใช้ผู้ค้นเพียงคนเดียว สำหรับในส่วนที่ 2 เป็นพื้นที่ที่พบศพอยู่จึงคาดว่าจะต้องมีพยานวัตถุอยู่มาก ต้องการความละเอียดในการค้นสูง ดังนั้น อาจเลือกใช้วิธีการค้นแบบหน้ากระดานประยุกต์ในพื้นที่ส่วนนี้

1	2	
3	4	5
	6	7

3	
4	1
5	2

3	2	3
2	บ้าน	2
3	2	3

8. วัตถุประสงค์ของสถาบันที่เกิดเหตุ

วัตถุประสงค์ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างหากอยู่ในสถานะที่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ สสาร หรือ ร่องรอยต่าง ๆ สิ่งใดก็ตามถ้าสามารถใช้พิสูจน์ได้ว่ามีผลกระทบทำให้เกิดขึ้น

8.1 คุณค่าของวัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงของคดี หรือเป็นการพิสูจน์ว่ามีผลกระทบทำให้เกิดขึ้น
2. วัตถุประสงค์ สามารถเชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยให้เข้าเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายหรือกับสถานที่เกิดเหตุ
3. วัตถุประสงค์ สามารถชี้ถึงตัวผู้กระทำความผิด
4. วัตถุประสงค์ สามารถป้องกันผู้บริสุทธิ์ที่ถูกกล่าวหาได้
5. วัตถุประสงค์ สามารถยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย
6. วัตถุประสงค์ สามารถทำให้เกิดการสารภาพหรือยอมรับการกระทำความผิด
7. วัตถุประสงค์ สามารถเชื่อถือได้มากกว่าประจักษ์พยาน
8. วัตถุประสงค์ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีปัญหาในเรื่องการทำสำนวน พยานวัตถุประสงค์มีความสำคัญมากขึ้น ศาลจะใช้พยานวัตถุประสงค์เป็นหลักเพื่อช่วยตัดสินคดีได้เร็วขึ้น
9. วัตถุประสงค์ ซึ่งผ่านการตรวจวิเคราะห์ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย จะเพิ่มความเชื่อถือได้มากขึ้นในชั้นศาล
10. การไม่มีวัตถุประสงค์ ซึ่งจะนำไปชี้ถึงข้อเท็จจริงในสถานที่เกิดเหตุ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการยุติข้อโต้แย้ง

8.2 การตรวจพิสูจน์วัตถุประสงค์ประเภทเอกสาร

เอกสาร หมายถึง กระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ฝ่า หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น

“เอกสารปัญหา” หรือ “เอกสารพิพาท” หมายความว่า เอกสารที่ถูกสงสัยว่าจะมีการปลอมแปลง หรือเอกสารที่ความเป็นมายังมีข้อโต้แย้งกันอยู่

8.2.1 ลักษณะเอกสารสำคัญที่ถูกปลอมแปลงขึ้นและเป็นคดี มีดังนี้

- เอกสารที่เกี่ยวกับการเงินการธนาคาร
- โฉนดที่ดิน หนังสือมอบอำนาจ
- แผ่นป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษีและแผ่นป้ายทะเบียนรถ
- หนังสือเดินทาง
- จดหมายชู้กรรโชก บัตรสนเท่ห์
- หนังสือพินัยกรรม
- ธนบัตร
- บัตรประจำตัว ใบสูติบัตร ใบสุทธิ ฯลฯ

8.2.2 ขอบเขตและประเภทของการตรวจพิสูจน์เอกสาร

การตรวจพิสูจน์เอกสารมีประโยชน์ต่อการสืบสวนอย่างกว้างขวาง การตรวจลายมือเขียน ลายมือชื่อ หรือตัวอักษรพิมพ์ดีด และการตรวจสอบหาการปลอมแปลง เป็นการตรวจพิสูจน์เอกสารโดยทั่วไป แต่ก็ยังไม่สามารถกล่าวได้ว่าการตรวจสอบเหล่านี้จะครอบคลุมงานทั้งหมดเกี่ยวกับเอกสารปัญหาในทุกกรณี

ปัญหาทั้งหมดเกี่ยวกับเอกสาร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1. ปัญหาที่สามารถตรวจพิสูจน์ได้โดยการตรวจเพียงเอกสารปัญหาอย่างเดียวหรือเปรียบเทียบกับตัวอย่างอ้างอิงที่มีเก็บไว้เรียบร้อยแล้ว

2. ปัญหาที่ต้องตรวจพิสูจน์โดยการเปรียบเทียบเอกสารปัญหา กับเอกสารตัวอย่างเฉพาะที่ทราบแหล่งที่มาเฉพาะราย จึงจะสามารถบรรลุจุดประสงค์

โดยทั่วไปแล้วทุกคนทราบดีว่า เอกสารประกอบขึ้นด้วยวัสดุหลายอย่าง เช่น กระดาษกับหมึกประกอบเข้าด้วยกันโดยเครื่องมือบางอย่าง เช่น ปากกาหรือเครื่องพิมพ์ดีด แต่น้อยคนนักที่จะทราบว่า วัสดุและเครื่องมือแต่ละชิ้นนั้นจะมีลักษณะเฉพาะตัวอยู่ซึ่งเมื่อนำตรวจพิสูจน์ประกอบกันแล้วจะช่วยให้ทราบแหล่งที่และความเป็นมาของเอกสารนั้นได้ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเอกสารเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว หากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลังจากนั้น ทั้งจากความตั้งใจ หรือโดยบังเอิญตามธรรมชาติก็ตาม จะแสดงว่าเอกสารนั้นเป็นเอกสารปลอม หรือเอกสารที่ลดความน่าเชื่อถือลงไปได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบและประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้อย่างระมัดระวัง ซึ่งสิ่งที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไปนี้เป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะการตรวจพิสูจน์ที่จัดแยกเอกสารตามประเภทของปัญหา หรือวัตถุประสงค์ในการตรวจพิสูจน์

8.2.3 การตรวจพิสูจน์ประเภทที่ต้องมีเอกสารตัวอย่างหรือตัวอย่างอ้างอิงอยู่แล้ว

1. เอกสารที่ถูกขูดลบ ลบล้าง แก้ไข และอ่านข้อความเดิม
2. การป้ายทับด้วยหมึก หรือน้ำยาลบคำผิด
3. การต่อเติมเขียนแทรก
4. การอ่านข้อความจากกระดาษเปล่า เช่น การเปรียบเทียบรอยฉีกขาดของกระดาษ รอยคลิพหนีบกระดาษแบบต่าง ๆ กัน รอยลายนิ้วมือแฝง ซึ่งเทคนิคที่จะใช้ตรวจอ่านข้อความที่อยู่ในเอกสารเปล่านี้จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของเอกสาร เช่น หากเป็นรอยขาดก็อาจตรวจโดยใช้เทคนิคแสงเฉียด หรือตรวจด้วยเครื่อง ESDA (Electro Static Discharged Analyzer) หากเป็นหมึกที่ลบเลือนหรือหมึกกลับ ก็อาจใช้แสงอัลตราไวโอเล็ต หรือแสงอินฟราเรด หรือพ่นด้วยน้ำยาเคมี
5. การตรวจการเขียนก่อนหลัง
6. การตรวจธนบัตรและเหรียญกษาปณ์
7. การตรวจแผ่นป้ายรถยนต์และจักรยานยนต์
8. การตรวจพิสูจน์ลายมือเขียนข้อความ ลายมือชื่อ (ลายเซ็น)
9. การตรวจพิสูจน์ตัวอักษรพิมพ์ดีด เครื่องพิมพ์จำนวนเงินบนเช็ค

10. การตรวจพิสูจน์เอกสารทางเคมีและฟิสิกส์
11. การตรวจเกี่ยวกับแม่พิมพ์ต่าง ๆ
12. การตรวจรอยตราประทับ
13. การตรวจพิสูจน์รูปรอยตราบนไม้ซุง หรือต่อไม้

8.2.4 ตัวอย่างการตั้งคำถามในการตรวจพิสูจน์

- เพื่อทราบว่า ลายมือชื่อตรงบริเวณใดในเอกสารปัญหาฉบับใด กับตัวอย่างลายมือชื่อในเอกสารตัวอย่างฉบับใด จะเป็นลายมือชื่อของบุคคลคนเดียวกันใช่หรือไม่
- เพื่อทราบว่า ข้อความตัวอักษรพิมพ์ดีดในเอกสารปัญหา กับข้อความตัวอักษรพิมพ์ดีดจากเครื่องพิมพ์ดีดยี่ห้อใด หมายเลขอะไร จะพิมพ์จากเครื่องพิมพ์ดีดเครื่องเดียวกันหรือไม่
- เพื่อทราบว่า หมึกที่ใช้เขียนข้อความตรงบริเวณใดในเอกสารปัญหา กับหมึกที่ใช้เขียนข้อความตรงบริเวณใดในเอกสารที่ต้องการจะเปรียบเทียบ จะเป็นหมึกชนิดเดียวกันใช่หรือไม่
- เพื่อทราบว่า (บริเวณ) มีร่องรอยการชูดลบ ลบล้าง แก้วไข หรือไม่ ถ้ามี ข้อความเดิมอ่านว่าอย่างไร
- เพื่อทราบว่า รอยตราประทับ (ตรงบริเวณใด ในเอกสารฉบับใด) กับตัวอย่างรอยตราประทับที่แท้จริง จะเป็นรอยตราประทับที่เกิดจากรอยตราประทับเดียวกัน ใช่หรือไม่
- เพื่อทราบว่า ธนบัตร เหรียญกษาปณ์ ของกลาง เป็นธนบัตร หรือเหรียญกษาปณ์ปลอมหรือไม่

8.2.5 เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์เอกสาร

1. เครื่อง ESDA(ELECTROSTATIC DATA ANALYZER)
2. เครื่อง DOCUCENTER

8.3 วัตถุพยานประเภทอาวุธปืนเครื่องกระสุนและวิถีกระสุนปืน

ในการสืบสวนคดีเกี่ยวกับอาวุธปืน วัตถุพยานต่าง ๆ เกี่ยวกับอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน เช่น อาวุธปืน ซองกระสุนปืน ลูกกระสุนปืน หมอนกระสุนปืนลูกซอง หรือลูกกระสุนปรายกระสุนปืนลูกซอง ฯลฯ ซึ่งได้จากสถานที่เกิดเหตุ ผู้บาดเจ็บหรือศพ และการตรวจวิถีกระสุนปืน จำเป็นต้องมีการตรวจพิสูจน์เพื่อหาข้อมูลในการสืบสวนสอบสวนเพื่อนำไปใช้หาตัวผู้กระทำความผิด และทราบถึงพฤติการณ์การกระทำของคนร้าย

สำหรับอาวุธปืนนั้น สามารถนำมาตรวจพิสูจน์เพื่อทราบเครื่องหมายเลขทะเบียนและเลขหมายประจำปืน ทำให้ทราบได้ว่าเจ้าของปืนเป็นใคร นอกจากนี้ยังอาจตรวจพิสูจน์หาลายนิ้วมือแฝงที่อาวุธปืนและซองกระสุนปืนได้ด้วย

ส่วนปลอกกระสุนปืนและลูกกระสุนปืน ก็สามารถนำมาตรวจพิสูจน์ได้ว่าเป็นชนิดใด ขนาดใด ใช้ยิงมาจากปืนชนิดใด ขนาดใดบ้าง และท้ายที่สุดเมื่อฝ่ายสืบสวนสอบสวนสามารถยึดอาวุธปืนที่ต้องสงสัยมาได้ ฝ่ายตรวจพิสูจน์ก็สามารถตรวจยืนยันได้ว่าลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืนนั้นใช้ยิงมาจากอาวุธปืนที่ต้องสงสัยหรือไม่ ซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญยิ่งในการที่จะโยงไปถึงตัวคนร้ายและเป็นการยืนยันความผิดของคนร้ายได้เป็นอย่างดี

นอกจากนั้น ลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืนยังสามารถนำมาตรวจเปรียบเทียบด้วยเครื่องตรวจเปรียบเทียบลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืนอัตโนมัติ (IBIS = INTEGRATED BALLISTIC IDENTIFICATION SYSTEM) อันจะมีประโยชน์เป็นอย่างมากในด้านการตรวจเปรียบเทียบลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืนซึ่งได้จากสถานที่เกิดเหตุ ผู้บาดเจ็บหรือศพโดยไม่ต้องมีอาวุธปืนที่ต้องสงสัย ถ้าหากมีข้อมูล

ของอาวุธที่ใช้ยิงเก็บไว้ในเครื่องก็จะสามารถบอกได้ทันทีว่าเป็นที่ใช้อย่างเป็นกระบอกใด ของใคร อยู่ที่ไหน นอกจากนี้ยังตรวจพิสูจน์ได้ว่าลูกกระสุนปืนหรือปลอกกระสุนปืนนั้น ใช้อย่างมาจากอาวุธปืนกระบอกเดียวกัน กับลูกกระสุนปืนหรือปลอกกระสุนปืนในคดีอื่น ๆ หรือไม่

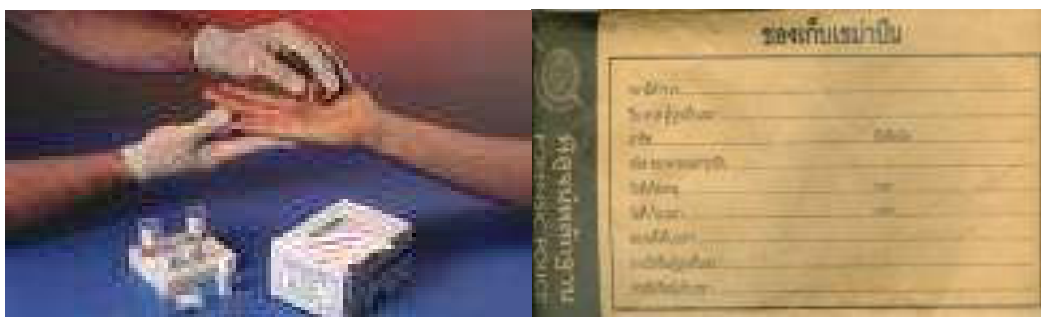
การตรวจพิสูจน์เกี่ยวกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้น นอกจากจะสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานและพิสูจน์ประกอบกับพยานบุคคลในการพิสูจน์ความผิดของคนร้ายแล้ว ยังใช้ประกอบเพื่อคลี่คลายคดีอื่น ๆ เช่น การฆ่าตัวตาย อุบัติเหตุ ฯลฯ

8.3.1 รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์เกี่ยวกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน

1. การตรวจหาระยะยิงในทางชันวิธี ได้แก่ การตรวจหาระยะยิงจากการกระจายของเขม่าดินปืน การตรวจหาระยะยิงจากการกระจายของกระสุนลูกปราย และกระสุนปืนลูกซอง

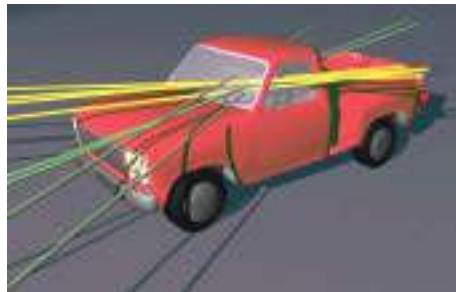
2. การตรวจหาเขม่าปืนที่มีมือของผู้ยิง งานตรวจหาเขม่าปืนที่มีมือผู้ยิงหาธาตุแบเรียมและแอนติโมนี โดยใช้เครื่อง อะตอมมิกแอพซอพชั่น สามารถส่งตรวจได้ที่ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง ศพฐ.3 (โคราช) ศพฐ.4 (ขอนแก่น) ศพฐ.9 (สงขลา) และศพฐ.10 (ยะลา) คนเป็นเก็บภายใน 6 ชั่วโมง คนตายเก็บภายใน 24 ชั่วโมง

3. การตรวจเปรียบเทียบลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืน

4. การตรวจวิธีกระสุนปืน เป็นการตรวจหาทิศทางของการยิงปืนว่าเป็นเช่นไร ยิงมาจากทิศทางใด ซึ่งอาจอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ยานพาหนะ หรือศพ การตรวจหาวิถีกระสุนปืนเพื่อหาว่ารอยที่พบเป็นรอยที่เกิดจากลูกกระสุนปืนยิงหรือไม่ชนิดขนาดใด และมีทิศทางเป็นอย่างไร ดูลักษณะของรูทางเข้ารูทางออกเช่นยิงจากนอกรถ หรือยิงจากในรถ

5. การตรวจพิสูจน์ร่องรอยการชูดลบ แก๊ซ เครื่องหมายทะเบียนและหมายเลขประจำปืนเครื่องที่ใช้ในการตรวจเปรียบเทียบลูกกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืน

ได้แก่ เครื่อง (IBIS = INTEGRATED BALLISTIC IDENTIFICATION SYSTEM) สถานที่ให้บริการ คือ ศพฐ.10

8.4 การตรวจหารอยที่เกิดจากเครื่องมือ (Tool mark)

เช่น รอยจัด หรือ รอยตัด (รอยไขควง รอยคีม เช่นคนร้ายตัดสายไฟฟ้า) รอยดอกรางรถยนต์ รอยสึกหรอ ความกว้างดอกราง ยี่ห้อ เช่น รถยนต์เก๋ง รถยนต์กระบะ รถจักรยานยนต์

รอยพื้นรองเท้า ความกว้างยาว รอยกดทับ ลวดลาย ความสึกหรอ ตำแหน่งพิเศษ ระยะห่างของรอย ลักษณะของรอย

การเปลี่ยนแปลงสภาพรถ เลขหมายประจำตัวถัง เลขหมายประจำเครื่องยนต์ และ สีตรวจการปลอมแปลง ตัดต่อ ขูดลบแก้ไข ตัด ปะ ตรวจชั้นของสีรถ การเปลี่ยนแปลงและพ่นสีใหม่

8.5 การตรวจพิสูจน์ของกลางในคดีเพลิงไหม้

1. น้ำมันเชื้อเพลิงกรณีเพลิงไหม้ตรวจว่า เป็นน้ำมันหรือไม่ ชนิดใด หรือการปลอมปน
2. ไฟฟ้า เช่น มิเตอร์ไฟฟ้า แผงวงจร สายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ
3. สารเคมีชนิดใด

8.6 การตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบเศษหิน ดิน ทราย เศษแก้ว เศษกระจก

ตรวจสอบแหล่งที่มาเดียวกันหรือไม่ เชื่อมโยงบุคคล กับสถานที่เกิดเหตุ ยกตัวอย่าง เช่น คดียิงผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ สภ.ธงชัยฯ

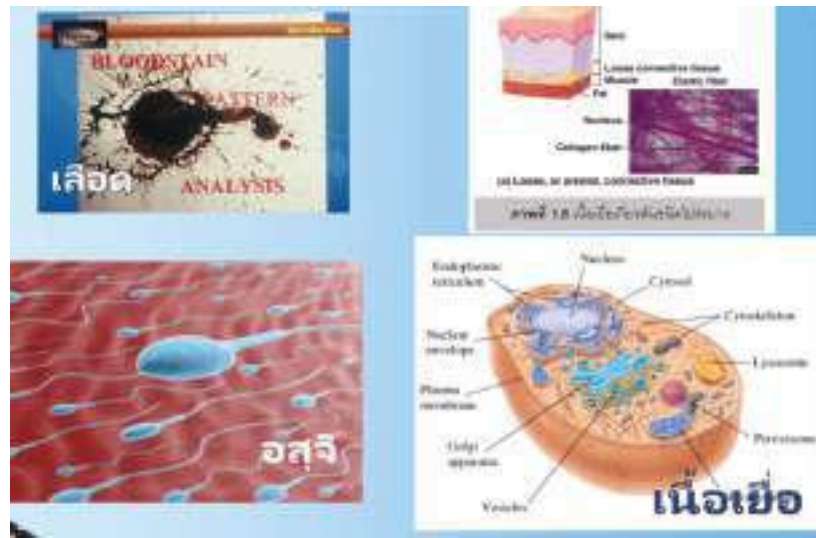

8.7 เครื่องจับเท็จ (POLYGRAPH)

หลักการ การตรวจจับระดับคลื่นไฟฟ้าหัวใจและการเต้นของชีพจรใช้วิเคราะห์ตรวจจับการพูดจริงหรือพูดเท็จของบุคคลโดยอาศัยปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคล ที่มีต่อคำถามที่ป้อนให้

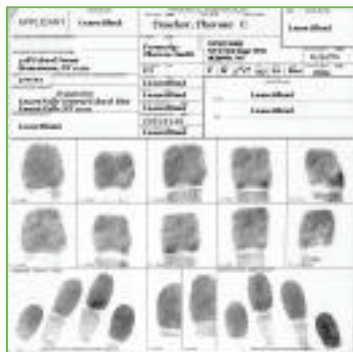
เทคนิคการตรวจมีพัฒนามากขึ้นเช่น การตรวจเก็บดีเอ็นเอจากการสัมผัส ตรวจพิสูจน์ที่ พฐก. ศพฐ.3 (นครราชสีมา) ศพฐ.5 (ลำปาง) ศพฐ.10 (สงขลา)

8.10 การตรวจพิสูจน์รอยลายนิ้วมือแฝง

การตรวจลายนิ้วมือ เป็นการตรวจรวมถึงลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และฝ่าเท้าแฝงด้วย เป็นวัตถุพยานที่พบได้จากที่เกิดเหตุมากที่สุดใช้ตรวจพิสูจน์ยืนยันบุคคลได้ เพราะ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล เนื่องจากลายนิ้วมือไม่มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เกิดจนตาย

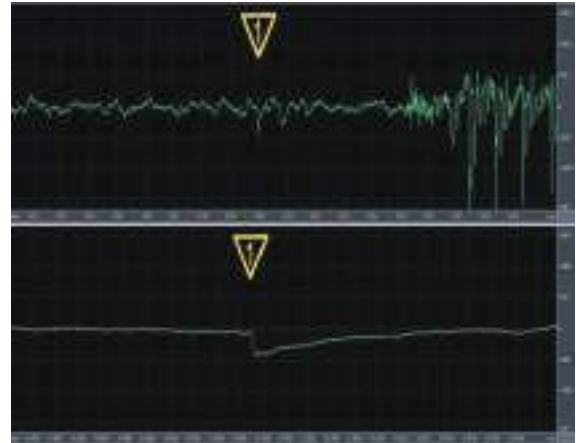
ลายนิ้วมือของบุคคลจะไม่ซ้ำกันเลย แม้จะเป็นแฝดแท้ที่เกิดจากไข่ใบเดียวกันและมีการตรวจเปรียบเทียบลายนิ้วมือแฝงของผู้ต้องสงสัยกับลายพิมพ์นิ้วมือสืบนิ้ว ที่เก็บไว้ในสารระบบ ซึ่งปัจจุบันมีข้อมูลอยู่ประมาณ 10 ล้านคน (ระบบ AFIS)

ตัวอย่างการตรวจเปรียบเทียบลายนิ้วมือแฝงจากที่เกิดเหตุกับผู้ต้องสงสัย

8.11 การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ตรวจพิสูจน์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ข้อมูลดิจิทัลที่บันทึกในหน่วยบันทึกข้อมูล หรือหน่วยความจำคอมพิวเตอร์ การตัดต่อสื่อบันทึกเสียง และวีดิทัศน์ และตรวจเปรียบเทียบร่องรอยบนแผ่นซีดี

นิติเวชศาสตร์

นิติเวชศาสตร์ ซึ่งเป็นการใช้วิชาความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานที่ได้จากร่างกายมนุษย์ งานหลักทางด้านนิติเวชศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับงานสืบสวน ได้แก่ การชันสูตรพลิกศพ

1. การชันสูตรพลิกศพ

จะเริ่มต้นจากแพทย์ได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนให้เดินทางเข้าร่วมชันสูตรพลิกศพในสถานที่ที่พบศพ ซึ่งแพทย์จะเริ่มดำเนินการชันสูตรพลิกศพ เมื่อการตรวจเก็บพยานหลักฐานของผู้เชี่ยวชาญการตรวจสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นแล้ว หรืออย่างน้อยเมื่อประสานกับผู้เชี่ยวชาญการตรวจสถานที่เกิดเหตุแล้วว่า การชันสูตรพลิกศพจะไม่รบกวนหรือทำให้วัตถุพยานในที่เกิดเหตุเสียหายไป

สิ่งแรก ต้องตอบให้ได้ว่าศพที่พบเป็นใคร เพราะถ้ารู้ว่าเป็นใครแล้ว การสืบสวนเชื่อมโยงเบาะแสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แห่งคดีก็ง่ายขึ้นมากในกรณีที่อยู่แล้วว่าเป็นใคร ก็ข้ามเรื่องนี้ไปได้ แต่ถ้ายังไม่รู้ว่าผู้ตายเป็นใคร ก็ต้องใช้หลักวิชา ในการตรวจพิสูจน์ให้ได้ว่าผู้ตายเป็นใคร

ซึ่งเราเรียกในทางวิชาการว่า "การตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล" ซึ่งประเทศไทยใช้หลักการมาตรฐานของตำรวจสากล โดยเริ่มจากการตรวจพิสูจน์ง่าย ๆ จากสิ่งของติดตัว เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับและทรัพย์สินติดตัวต่างๆ

1.1 การตรวจเก็บรูปพรรณสัณฐานของผู้ตาย เช่น รูปร่างหน้าตารอยสักต่าง ๆ ตามร่างกายตำหนิแผลเป็น หรือความพิการติดตัวต่างๆแม้แต่ร่องรอย พยานหลักฐานการตรวจรักษา ก็สามารถนำมาพิจารณา

ประกอบกับสิ่งของติดตัวที่ตรวจพบ ก็พอจะบอกเราได้เบื้องต้นว่าผู้ตายน่าจะเป็นใคร ซึ่งจะนำไปสู่การตรวจพิสูจน์ยืนยันด้วยวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ในขั้นต่อไป

การตรวจพิสูจน์ยืนยันเอกลักษณ์บุคคลด้วยวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่ง่ายและต้นทุนต่ำที่สุด ได้แก่ การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือหรือไม่ก็สามารถตรวจยืนยันได้จากเอกลักษณ์ฟันและถ้าจำเป็นสามารถตรวจยืนยันได้จากดีเอ็นเอถ้าตรวจพิสูจน์ได้ด้วยลายพิมพ์นิ้วมือ หรือเอกลักษณ์ฟัน หรือดีเอ็นเอ เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง สามารถยืนยันได้ว่าผู้ตายเป็นใคร

1.2 หลักวิชาทางนิติเวชบอกได้ คือระยะเวลาตายเพราะเมื่อเสียชีวิต ร่างกายของมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นลำดับ สัมพันธ์กับระยะเวลาที่เพิ่มมากขึ้น

การชันสูตรพลิกศพ

1. กล้ามเนื้อแข็งตัว
2. เลือดตกลงสู่ส่วนต่ำ
3. เศษอาหารในกระเพาะอาหาร
4. การเน่า
5. หนองแมลง

1.2.1 การแข็งตัวของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกาย คอจะเริ่มแข็งหลังตายประมาณ 2 ชั่วโมง แขนประมาณ 5-6 ชั่วโมง ส่วนขาจะเริ่มแข็งประมาณ 9-12 ชั่วโมงและกล้ามเนื้อที่แข็งเต็มที่ทั่วร่างกายแล้ว จะเริ่มอ่อนตัวอีกครั้ง หลังตายประมาณ 24 ชั่วโมง

1.2.2 การตกลงสู่ส่วนต่ำของเลือด ซึ่งถ้าศพนอนหงายจะพบใต้บริเวณหลัง จะเริ่มเห็นได้ บริเวณด้านหลังคอ หลังตายไปแล้วประมาณ 1-2 ชั่วโมงและจะเห็นได้เต็มหลังเหมือนในรูป แล้วใช้นิ้วกดแรง ๆ ค้างไว้ประมาณ 15 วินาที แล้วปล่อย จะสังเกตเห็นว่ามีรอยขีดเกิดขึ้น แสดงว่าน่าจะตายมาประมาณ 5-6 ชั่วโมง

แต่ถ้าไม่ซีดเลยแสดงว่าตายมาแล้วประมาณ 9-10 ชั่วโมง

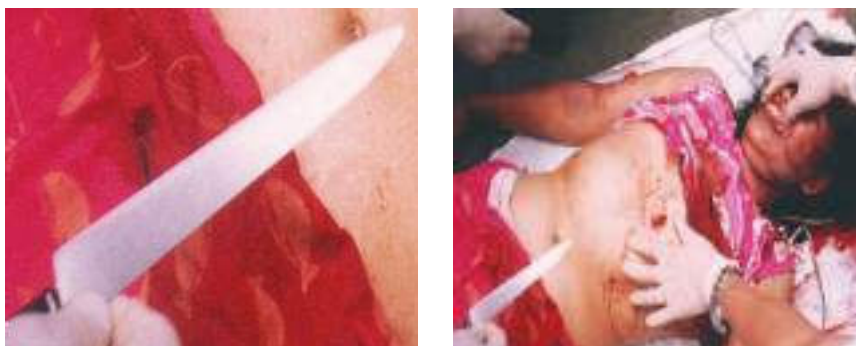

1.2.3 การเน่าของศพ ศพจะเริ่มเน่า เมื่อเวลาล่วงเลยไปเกินกว่า 24 ชั่วโมง โดยจะเริ่มจากท้องน้อยข้างขวาจะเขียวคล้ำให้เห็นก่อน แล้วก็เริ่มเน่ามากขึ้นจนเหลือแต่โครงกระดูก เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 3 เดือน แต่ถ้าเป็นกรณีที่ศพถูกฝัง ปฏิกริยาการเน่าจะเกิดช้ากว่านี้

นอกจากนี้ ยังอาจสังเกตรยะเวลาการตายได้จากสิ่งอื่นๆ เช่น อุณหภูมิของศพ ถ้าตายใหม่ ๆ ตัวจะยังอุ่นอยู่ หนองแมลงวันที่ตัวศพ ซึ่งพบได้เสมอหลังเสียชีวิตแล้วประมาณ 5 วันขึ้นไป ในสถานที่ที่เกิดเหตุ ก็อาจจะมีสิ่งอื่นที่พอจะบอกได้ว่าผู้ตายน่าจะตายมาเมื่อใด เช่น นาฬิกาที่ข้อมือของศพที่พบในน้ำ จดหมายหรือหนังสือพิมพ์ที่ผู้ตายยังไม่ได้เปิดอ่าน เป็นต้น

1.2.4 ลักษณะของบาดแผล ก็อาจบอกได้ว่าสัมพันธ์กับอาวุธชนิดและขนาดเท่าใด เช่น บาดแผลถูกแทงเมื่อนำอาวุธที่สันนิษฐานว่าทำให้เกิดบาดแผลมาเปรียบเทียบกับ ก็จะเข้ากันได้กับลักษณะบาดแผลที่มุมแผลแหลมข้างเดียว เข้าได้กับอาวุธที่มีคมเดียว และขนาดของบาดแผลก็เข้ากันได้กับขนาดของอาวุธรูปทรงแทງ

1.2.4.1 บาดแผลถูกฟันด้วยอาวุธมีคม จะมีลักษณะขอบเรียบให้เห็นได้ชัดเจน ทางด้านขวาเป็นศพท่านผู้ว่าปริณชิตฯ ที่มีลักษณะทั้งถูกแทงด้วยอาวุธมีคมปลายแหลม และถูกเชือดบริเวณลำคอด้วย

1.2.4.2 บาดแผลถลอกฟกช้ำ หรือกระดูกที่แตก สามารถเชื่อมโยงไปถึงลักษณะอาวุธที่ได้ไม่ยาก

1.2.4.3 บาดแผลกระสุนปืนพก สามารถบอกได้ว่ายิงมาจากทิศทางใด โดยดูจากบาดแผลทางเข้ากระสุนปืน และถ้ามีบาดแผลทางออกกระสุนปืนหรือรูตำหน่งที่แน่นอนของหัวกระสุนที่ฝังอยู่ จะบอกวิถีกระสุนได้ นอกจากนี้ลักษณะบางอย่างของบาดแผลทางเข้ายังบอกระยะยิงโดยประมาณได้ด้วยนี่ก็เป็นลักษณะบาดแผลทางเข้ากระสุนปืนลูกซอง ซึ่งบอกได้ทุกอย่างคล้ายบาดแผลกระสุนปืนพก

ระยะประชิด

ระยะใกล้

ระยะไกล

1.3 สาเหตุและพฤติการณ์การตาย การตรวจศพอย่างละเอียด นอกจากจะบอกสาเหตุการตายทางการแพทย์ได้แล้ว ก็อาจบอกได้ว่าพฤติการณ์เกิดจากการทำตนเอง หรือเป็นฆาตกรรมหรือเป็นอุบัติเหตุ

บางครั้งที่เราคิดว่าเป็นอุบัติเหตุ อย่างรายนี้ขับรถเสียหลักชนคนตาย วิ่งข้ามเลนมาจอดอยู่อีกฝั่งหนึ่ง จากการตรวจศพอย่างละเอียดเราพบว่าตายจากกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด ซึ่งแสดงว่าตายจากโรคขณะขับรถอยู่ ทำให้ไม่สามารถควบคุมรถจนเกิดอุบัติเหตุซ้ำซ้อนตามมา

จากการตรวจศพ เราอาจพบหลักฐานสำคัญที่เชื่อมโยงไปถึงผู้กระทำความผิด เช่น การตรวจพบดีเอ็นเอของผู้กระทำความผิดติดอยู่ที่ศพ เช่น คราบเลือดหรือคราบอสุจิบนเสื้อผ้าหรือร่างกายของ ศพ เนื้อเยื่อผิวหนังในชอกเล็บ หรือตัวอสุจิในช่องคลอดของศพ

คราบเลือด

เนื้อเยื่อชอกเล็บ

ตัวอสุจิ

การทะเบียนประวัติอาชญากร

กองทะเบียนประวัติอาชญากรอยู่ในบังคับบัญชาของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจตั้งอยู่ อาคาร 25 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถนนพระรามที่ 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330 โทรศัพท์ 02 2051339 โทรสาร 02 2051338 เว็บไซต์ [www.http://criminal.police.go.th](http://criminal.police.go.th) แบ่ง ส่วนราชการ ดังนี้

1. ภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบ

1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลประวัติจากสถานีตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ

1.2 สนับสนุนข้อมูลประวัติให้แก่ฝ่ายสืบสวน เพื่อหาตัวผู้กระทำผิดฝ่ายสอบสวน เพื่อทราบประวัติการกระทำผิดเดิมนำไปฟ้องเพิ่มโทษกรณีไม่เช็ดหลาย

1.3 ตรวจสอบเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือเพื่อยืนยันตัวตนบุคคล

1.4 พิมพ์ลายนิ้วมือส่งผู้ร้ายข้ามแดน, นักโทษประหาร

2. ข้อมูลต่างๆที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรเก็บในสารบบ

2.1 ประวัติผู้กระทำผิด (ชื่อ-ชื่อสกุล , ลายพิมพ์นิ้วมือ)

2.2 ทรัพย์,รถ,คน หาย คนตายไม่ทราบชื่อ

2.3 บุคคลพันโทษ

2.4 ประกาศสืบจับ

2.5 แผนประทุษกรรม

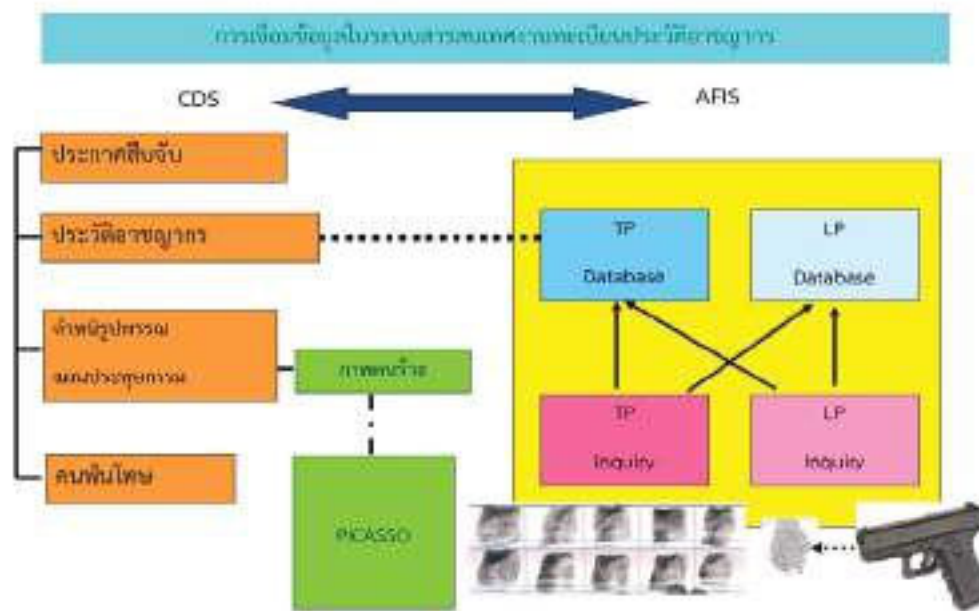
2.6 สมุดภาพคนร้าย

3. ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ใน กองทะเบียนประวัติอาชญากร

3.1 CDS Criminal Database System

3.2 PICASSO Police Identikit :Computer Assisted suspect Sketching Outfit

3.3 AFIS Automated Fingerprint Identification System

4. การตรวจสอบลายนิ้วมือ 10 นิ้ว

4.1 ความสำคัญของลายนิ้วมือ การตรวจสอบประวัติความสำคัญของลายนิ้วมือ มีลักษณะพิเศษดังนี้

1. มีลักษณะคงทน
2. ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้
3. มีเอกลักษณ์ของตนเอง

4.2 ประโยชน์อันพึงได้จากลายพิมพ์นิ้วมือ

ลายนิ้วมือจะช่วยให้ทราบว่าคนร้ายเป็นใคร เมื่อมีการก่ออาชญากรรม

1. ใช้ตรวจสอบประวัติผู้ต้องหาและความประพฤติของบุคคล
2. ใช้สำหรับตรวจสอบศพของคนตายไม่ทราบชื่อ
3. ใช้พิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือที่พิมพ์ลงในต้นข้าว ต้นจันทน์
4. ตรวจสอบกับลายพิมพ์นิ้วมือที่พบในที่เกิดเหตุ

4.3 ระบบการตรวจสอบลายนิ้วมือ ศพฐ.1 – 10 และ พฐ.จว. มีการปฏิบัติ 2 ระบบ คือ

ลายนิ้วมือที่ใช้ในการแยกประเภทให้คำรหัส ใช้ตั้งแต่ข้อนิ้วข้อที่ 1 ถึงปลายนิ้วต้องพิมพ์ ลายนิ้วมือกลิ้งนิ้วจากขอบเล็บข้างหนึ่งไปจนสุดขอบเล็บอีกข้างหนึ่งให้เห็นลายเส้นชัดเจน

4.3.1 ตรวจสอบเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ 10 นิ้ว ด้วยระบบ AFIS (เฉพาะจังหวัดที่มี เครื่อง AFIS ตั้งอยู่ 19 วท. เขตเดิม) คือ ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี ปราจีนบุรี นครราชสีมา อุบลราชธานี ขอนแก่น สกลนคร ลำปาง เชียงใหม่ พิษณุโลก นครสวรรค์ นครปฐม เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สงขลา ยะลา

4.3.2 ตรวจสอบเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ 10 นิ้ว โดยให้คำรหัสแยกประเภทลายพิมพ์ นิ้วมือ นับเส้น สาวเส้น ด้วยแว่นขยาย

- ทว. AFIS 10 นิ้ว
- ศพฐ. 1 – 10 และ พฐ.จว.ที่มี AFIS AFIS 10 นิ้ว + AFIS แผลง + Manual แว่นขยาย
- พฐ.จว.อื่น Manual แว่นขยาย

4.4 ปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ ที่บกพร่องไม่สามารถตรวจสอบได้

1. กรอกข้อความในสาระสำคัญไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง

1.1 ไม่กรอกชื่อ-ชื่อสกุลผู้ต้องหา , เลขคดี , ข้อหา , ว.ต.ป.ที่เกิดเหตุ , ว.ต.ป. ที่จับกุม , หมายเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักใน พลม.

1.2 ชื่อ-ชื่อสกุล หน้า/หลัง พลม.ไม่ตรงกัน

1.3 ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องหาที่รายละเอียดในแผ่น พลม.เป็นของบุคคลคนละคนกัน

1.4 วันจับก่อนวันเกิดเหตุ

1.5 ชื่อ-ชื่อสกุลผู้ต้องหา , ข้อหา ใน พลม.ไม่ตรงกับในหนังสือนำส่ง

1.6 ไม่มีลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ , เจ้าหน้าที่ผู้บันทึกข้อความ , พนักงานสอบสวน ,

ผู้ต้องหา

2. คุณภาพลายพิมพ์นิ้วมือไม่ดี

2.1 เลอะเลือน , พร่ามัว , นิ้วเลื่อนไถล

2.2 นิ้วลอก (ให้พักนิ้ว 15 วันแล้วพิมพ์ส่งใหม่)

2.3 พิมพ์ซ้ำมือ , ซ้ำนิ้ว , สลับมือ , สลับนิ้ว

2.4 ไม่พิมพ์นิ้วใดนิ้วหนึ่งโดยไม่หมายเหตุ

2.5 ไม่พิมพ์กลิ้งนิ้วให้สุดขอบเล็บ , พิมพ์ไม่เต็มหน้านิ้ว

2.6 พิมพ์สูง/ต่ำกว่าข้อนิ้วมากเกินไป

2.7 หมึกสีเข้มแตกต่างกันในแต่ละนิ้ว ไม่สม่ำเสมอทุกนิ้ว

2.8 กดนิ้วแรงเกินไป

2.9 พิมพ์นิ้วเอียง ไม่ตั้งตรง พิมพ์เกินกรอบ

2.10 ไม่ใช่หมึกสีดำในการพิมพ์ลายนิ้วมือ

5. ประกาศสืบจับ

ประกาศสืบจับ คือ การนำเอาข้อมูลรายละเอียดที่สำคัญของหมายจับ ตำหนิ รูปพรรณ ของผู้กระทำผิด ที่พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีส่งมายังกองทะเบียนประวัติอาชญากร, ศูนย์พิสูจน์หลักฐานให้ออกประกาศ และแจกจ่ายให้กับสถานีตำรวจนครบาล สถานีตำรวจภูธร รวมทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักร ทราบเพื่อช่วยสืบจับ

5.1 ประกาศสืบจับจำแจกออกเป็น 3 ชนิด คือ

- 1) ออกประกาศสืบจับทั่วไป
- 2) ออกประกาศสืบจับพิเศษ
- 3) ออกประกาศสืบจับมีสินบนนำจับ

5.2 ประโยชน์ของประกาศสืบจับ สนับสนุนข้อมูลให้กับพนักงานสืบสวน สอบสวน และปราบปราม ดังนี้

5.2.1 ในด้านการสืบสวน

1) ในกรณีที่มีคนร้ายหลบหนีการจับกุมเมื่อพนักงานสอบสวนส่งหมายจับและตำหนิ รูปพรรณให้ออกประกาศสืบจับผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีจะดำเนินการออกประกาศแจกจ่ายให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักรทราบเพื่อช่วยสืบจับ

2) เป็นแหล่งรวบรวมนาครตรวจสอบประวัติหมายจับ ผู้ต้องหา หรือจำเลย หลบหนีทั่วราชอาณาจักร โดยตรวจสอบทางบัตรดัชนีผู้กระทำผิด และเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่ออำนวยความสะดวกสนับสนุนงานด้านการสืบสวนที่รวดเร็ว

5.2.2 ในด้านการสอบสวน

1) ช่วยในการตรวจสอบประวัติหมายจับผู้กระทำผิดหลบหนีจากบัตรดัชนี ประกาศสืบจับเพื่อต้องการทราบว่าผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยเป็นผู้กระทำความผิดอาญาและอยู่ในระหว่างการหลบหนีการจับกุมหรือไม่ และสถานีตำรวจใดต้องการตัว

5.2.3 ในด้านการป้องกันปราบปราม

1) ได้รวบรวมรายชื่อบุคคลที่มีหมายจับทั่วราชอาณาจักร เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์เป็นเล่มเพื่อทราบคดีที่ค้างเก่ายังจับกุมตัวบุคคลนั้นไม่ได้และสะดวกต่อการตรวจสอบ

2) ได้รวบรวมประกาศสืบจับทุกฉบับที่ได้แจกจ่ายเป็นเล่มประจำปี เพื่อใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบ

5.3 ในการขอให้ประกาศสืบจับบุคคล

เมื่อมีการแจ้งความว่า บุคคลใดกระทำความผิดแล้วหลบหนีจับตัวไม่ได้ หรือผู้ต้องหาผู้ต้องขังหรือนักโทษ ซึ่งอยู่ในระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่ได้หลบหนี ผู้รับผิดชอบยังติดตามจับกุมตัวไม่ได้เป็นการสมควรที่จะให้ตำรวจทั่วประเทศซึ่งรับผิดชอบในเขตท้องที่ต่าง ๆ ได้ช่วยสอดส่องจับกุมตัวให้ ถ้าได้หลบหนีไปอยู่ในเขตของตน เป็นการช่วยระดมพลังตำรวจทั่วประเทศให้ช่วยค้นหาติดตามตัว

การปฏิบัติให้ปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 14 บทที่ 1 เรื่องการออกตำหนิรูปพรรณผู้กระทำผิดและคำสั่ง 61/2505 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2505 เรื่องการจัดทำบัญชีคนร้ายหลบหนีเพิ่มเติมเป็นวรรค 3 ของข้อ 399 บทที่ 1 ลักษณะ 14 (รายละเอียดตามภาคผนวก หน้า 9-11)

5.4 การติดต่อกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อให้ออกประกาศสืบจับบุคคล

โดยมีเอกสารในการขอให้ออกประกาศสืบจับ ดังนี้

- 1) ตำหนิรูปพรรณผู้กระทำความผิด ตามแบบฟอร์ม วท. 7-ต.321
- 2) หมายจับหรือสำเนา
- 3) รูปถ่ายถ้ามี

กรณีที่ผู้หลบหนีมีลายพิมพ์นิ้วมืออยู่แล้ว ให้อ้างลายนิ้วมือนั้น หรือส่งไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร ด้วย เพื่อเป็นการอายัดบุคคลเหล่านี้ไว้ในสารบบการตรวจสอบพิมพ์ลายนิ้วมือ

6. การสกัดซ์ภาพใบหน้าคนร้าย

คือการวาดภาพใบหน้าคนร้าย ตามคำบอกเล่าของผู้เสียหายหรือพยานที่จำหน้าคนร้ายได้ ปัจจุบันสามารถสกัดซ์ภาพคนร้ายทางไกลผ่านระบบออนไลน์ โดยพยานไม่ต้องเดินทางมาที่ พฐ.จว. หรือ ศพฐ. ซึ่งเป็นทางเลือกของพนักงานสอบสวนการสกัดซ์ภาพคนร้ายจะเหมือนหรือไม่เหมือนขึ้นอยู่กับ

1. ความจำของผู้เสียหายหรือพยาน
2. ความสามารถของพยานที่จะถ่ายทอดภาพที่เห็นออกมาเป็นคำพูด
3. ผู้เขียนต้องมีสมาธิ และมีจิตวิทยาในการซักถาม

7. บุคคลพันโทษ

คือ การสอดส่องพฤติกรรมและความเคลื่อนไหวของบุคคลที่พันโทษจากเรือนจำเป็นเวลา 12 เดือน เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลนั้นกลับไปกระทำความผิดอีก หรือถ้าไปกระทำความผิดอีกก็สามารถจับกุมตัวได้อย่างรวดเร็ว เป็นการป้องกันอาชญากรรมก่อนเกิดเหตุการณ์สอดส่องบุคคลพันโทษคอยสอดส่องพฤติกรรมเป็นเวลา 12 เดือน

7.1 การสอดส่องคนพันโทษ คนพักการลงโทษ ผู้ร้ายท้องถิ่น

เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลอย่างแท้จริงและช่วยในการสืบสวนหาผู้กระทำความผิดมาลงโทษอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสอดส่องพฤติกรรม การเคลื่อนไหวของบุคคลพันโทษ

ภารกิจและหน้าที่ของ ฝ่ายฯ 1 ทว.

1. สนับสนุนพนักงานสืบสวน สอบสวน โดยให้ข้อมูลข่าวสารของบุคคลพันโทษ
2. จัดเก็บประวัติไว้เป็นสารบบ เพื่อสนับสนุนข้อมูลอย่างรวดเร็ว
3. ประสานงานกับกรมราชทัณฑ์ เรือนจำ ทัณฑสถานเพื่อให้ได้มาซึ่งประวัติของบุคคลพันโทษ บุคคลพักการลงโทษ บุคคลที่ได้รับอภัยโทษและบุคคลที่ได้รับวันลดโทษจำคุก

4. จัดส่งประวัติไปให้ สน./สภ. ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาอยู่

7.2 ประเภทของบุคคลพ้นโทษที่จะต้องควบคุมสอดส่องในหน้าที่ตำรวจ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษถึงจำคุก และได้รับการพักการลงโทษหรือพ้นอาญาออกไปจากเรือนจำ และทัณฑสถานแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ตำรวจท้องที่ที่บุคคลพ้นโทษจะไปมีภูมิลำเนาอยู่จะต้องคอยสังเกต พฤติการณ์และการเคลื่อนไหวของผู้นั้นหลังจากได้รับข่าวสารและข้อมูลจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร หรือวิทยาการส่วนภูมิภาค คือ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ซึ่งบุคคลพ้นโทษที่ต้องควบคุม สอดส่องพฤติการณ์และการเคลื่อนไหวในหน้าที่ของตำรวจนั้น มีอยู่ 3 ประเภท

7.2.1 บุคคลพักการลงโทษ หมายถึง ผู้ต้องขังในเรือนจำที่ได้รับโทษไปแล้วแต่เพียงบางส่วนแต่ ในขณะที่ถูกคุมขังอยู่นั้น ทางกรมราชทัณฑ์เห็นว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี อยู่ในระเบียบวินัยของ ทางราชการ มีกิริยาวิจาจาเรียบร้อยดี จึงสั่งให้พักการลงโทษตามกำหนดเวลาที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนด ให้หรือจนกว่าจะได้รับการปลดปล่อยให้พ้นโทษไปอย่างจริงจัง

7.2.2 บุคคลพ้นโทษ หมายถึง บุคคลที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษให้จำคุก ปรับสถานเดียวหรือ เพียงแต่การรอกการลงอาญา หรือพิพากษาให้ส่งตัวเข้าฝึกอบรมในสถานสงเคราะห์ของกรมราชทัณฑ์ และเมื่อ ได้รับโทษนั้นครบกำหนดตามคำพิพากษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นบุคคลพ้นโทษ

7.2.3 บุคคลที่เป็นผู้ร้ายต้องถ่วง หมายถึง บุคคลที่เคยต้องโทษและระยะการสอดส่อง พฤติการณ์ไปแล้ว แต่ยังปรากฏว่าประพฤติตนเป็นผู้ร้ายอาชิว หรือมีพฤติกรรมที่สื่อแสดงว่าเป็นผู้ร้ายอยู่หรือ อาจฟังได้ว่ากระทำความผิดอยู่เสมอแล้วแต่โอกาสจะอำนวยให้เมื่อใด ให้ถือว่าเป็นผู้ร้ายต้องถ่วง

โดยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 ได้กำหนดวิธีการการให้ประโยชน์แก่ผู้ต้องขัง ที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปอยู่กับครอบครัวก่อนกำหนดโทษ โดยวิธีการคุมประพฤติในชุมชนรวม 3 วิธี

1. พักการลงโทษ

มีวัตถุประสงค์เพื่อปลดปล่อยนักโทษที่มีความประพฤติดี มีความอดุสาหะ ความก้าวหน้า ใน การศึกษาและทำงานเกิดผลดีหรือทำความชอบแก่พิเศษ ออกไปอยู่ภายนอกเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษตาม คำพิพากษา

เงื่อนไข สำหรับผู้พักการลงโทษต้องปฏิบัติ

- กำหนดให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่เป็นประจำ
- ให้อยู่ในท้องที่อันจำกัด จะออกนอกเขตท้องที่ที่ต้องได้รับอนุญาตก่อน
- ห้ามมิให้พกอาวุธปืน
- ห้ามคบค้าสมาคมกับนักเลงอันธพาลหรือบุคคลผู้พักการลงโทษด้วยกัน

ถ้าผู้ได้รับการพักการลงโทษประพฤติอยู่ในกรอบแห่งการพักการลงโทษโดยตลอดเมื่อครบกำหนด ตามคำพิพากษาแล้วก็จะได้รับการปล่อยตัวเป็นบุคคลพ้นโทษ แต่ถ้าระหว่างพักการลงโทษผู้ใดประพฤติผิด เงื่อนไขการพักการลงโทษที่กำหนดไว้ หรือกระทำความผิดอาญาขึ้นมาใหม่ก็จะถูกคุมขังยังเรือนจำเพื่อรับโทษ ที่เหลืออยู่ต่อไปและถูกเพิกถอนการพักการลงโทษ

2. บุคคลพ้นโทษ

คือบุคคลที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ปรับสถานเดียวหรือเพียงแต่รอกการลงอาญาหรือพิพากษา ให้ส่งตัวเข้าสถานฝึกอบรมในสถานสงเคราะห์ของกรมราชทัณฑ์ เมื่อได้รับโทษนั้นครบกำหนดตามคำพิพากษา แล้ว ให้ถือว่าเป็นบุคคลพ้นโทษ

ตำรวจท้องที่กับบุคคลพันโท

สำหรับการควบคุมพฤติกรรมและการสอดส่องความเคลื่อนไหวของบุคคลพันโทชนั้น เมื่อหน่วยงานวิทยากร ส่งประวัติคนพันโท (แบบฟอร์ม ทว.กำหนด) ไปให้สถานีตำรวจท้องที่ที่ผู้พันโทจะไปอยู่แล้วให้ทางสถานีตำรวจท้องที่ปฏิบัติ ดังนี้

- สั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยสังเกตการณ์และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของบุคคลพันโทรายงานพฤติกรรมความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของบุคคลพันโทชนั้น ส่งไปให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ สำหรับ สน.ให้ส่งแบบรายงานพฤติกรรมและความเคลื่อนไหวนี้ตรงไปยัง ฝ่าย ฯ 1 ทว. ส่วน สภ.ให้ส่งไปยังศูนย์พิสูจน์หลักฐาน และให้ส่ง ทว.ด้วย

- การรายงานให้รายงานทุกเดือน โดยส่งไปรายงานนี้ออกจาก สน./สภ. ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือนจนกว่าจะครบ 12 เดือน หลังจากที่ได้พันโทไป แต่ถ้ามีเหตุการณ์เป็นพิเศษที่จะต้องรายงานให้ทราบจะต้องรายงานให้ทราบเป็นการด่วนโดยไม่ต้องรอให้ครบกำหนดวันรายงานประจำเดือน

- เมื่อบุคคลพันโทหรือบุคคลผู้พักการลงโทษคนใดย้ายภูมิลำเนาออกไปจากท้องที่ให้ สน./สภ. เดิมส่งบัตรประวัติอาชญากรของบุคคลพันโทไปให้ สน./สภ. แห่งใหม่เพื่อดำเนินการสืบพฤติกรรมและความเคลื่อนไหวของบุคคลนั้นต่อไปแล้วรายงานการย้ายภูมิลำเนาของบุคคลพันโทไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ถ้าบุคคลพันโทนั้นกระทำความผิดอีกถึงกับถูกจับกุมขัง ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกให้ส่งบัตรประวัติคนนั้นคืนหน่วยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรายงานด้วยว่าถูกจับกุมในข้อหาอะไร ถูกศาลพิพากษาว่าอย่างไร ถ้าถูกศาลพิพากษาให้ปล่อยตัวไปโดยยกฟ้องไม่ต้องส่งบัตรประวัติคืนให้รายงานพฤติกรรมและความเคลื่อนไหวต่อไป

- สอดส่องและรายงานพฤติกรรมความเคลื่อนไหวของบุคคลพันโท ให้กระทำและรายงานเพียง 12 เดือน นับตั้งแต่วันที่บุคคลนั้นพันโทได้ถูกปล่อยตัวออกมาจากเรือนจำ

- เมื่อพ้น 12 เดือนแล้ว ให้เก็บบัตรประวัติอาชญากรนั้นไว้ที่ สน./สภ. เพื่อจะได้สอดส่องดูแลพฤติกรรมต่อไปแต่ไม่ต้องรายงานอีก

7.3 หลักการปฏิบัติกับบุคคลที่เป็นผู้ร้ายท้องถิ่น ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- 1) สอดส่องดูแลพฤติกรรม และการเคลื่อนไหวเป็นพิเศษอย่างใกล้ชิด
- 2) ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ร้ายท้องถิ่น โดยแยกเก็บบัตรประวัติอาชญากร
- 3) แจ้งการขึ้นทะเบียนบุคคลเป็นผู้ร้ายท้องถิ่นไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- 4) เมื่อผู้ร้ายท้องถิ่นย้ายภูมิลำเนา ให้ส่งบัตรประวัติไปยัง สถานีตำรวจที่ย้ายไปอยู่แห่งใหม่แล้วรายงานหน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ
- 5) เมื่อผู้ร้ายท้องถิ่นกระทำความผิด ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ให้ส่งบัตรประวัติคืนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 6) เมื่อผู้ร้ายท้องถิ่นกลับตนเป็นพลเมืองดี หรือแก่กรรมให้รายงานหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อถอนทะเบียนผู้ร้ายท้องถิ่น

7.4 หลักปฏิบัติของวิทยากรจังหวัดที่เกี่ยวกับบุคคลพันโท

หมวดควบคุมบุคคลพันโท มีหน้าที่ ดำเนินการควบคุมบุคคลพันโท คนอันตรายและผู้ร้ายท้องถิ่น เพื่อผลแห่งการป้องกันอาชญากรรมในจังหวัดนั้น ๆ

- ให้วิทยากรติดต่อเรือนจำภายในจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปพรรณและประวัติย่อของผู้ต้องขังที่พันโทหรือพักการลงโทษ (แบบฟอร์ม ทว.กำหนด) ก่อนที่ผู้นั้นจะถูกปลดปล่อยหรือพันโท 30 วัน และปิดภาพถ่ายคนพันโทชนั้นลงในช่องที่กำหนดไว้กับให้ลงทะเบียนในสมุดพันโทชนั้นเป็นหลักฐาน

- การทำประวัติคนพันโทช (แบบฟอร์ม ทว.กำหนด) ให้ทำ 4 ฉบับ เก็บในแฟ้มประวัติ 1 ฉบับ ส่งศูนย์พิสูจน์หลักฐาน และฝ่ายทะเบียนประวัติอาชญากร 1 อย่างละ 1 ฉบับ
- รวบรวมใบรายงานผลการสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลพันโทชตามแบบ วท.16-ต.330 ที่ สก. ส่งมาโดยเก็บแยกแต่ละบุคคลไว้เพื่อเป็นหลักฐานต่อไป
- ดำเนินการควบคุมทุกประเภทตามที่กล่าวมา ให้ทำสารบบชื่อกลางขึ้นไว้ทุกคน เพื่อตรวจสอบ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

แบบประวัติและคำทนายรูปพรรณคนพันโทช

ส่วนราชการจัดทำ กองทะเบียนประวัติอาชญากร เลขประวัติคนพันโทช ๙๔๘๙๐๐๔๒๓
คำนำหน้าชื่อ นาย ชื่อ เรืองวิทย์ ขาญณรงค์
ชื่ออื่น วิทย์
ชื่ออังกฤษ
เพศ ชาย เลขประจำตัวประชาชน ๓-๑๑๐๑-๐๒๑๔๐-๒๙-๗
เลขหนังสือเดินทาง เลขบัตรอื่น ประเภท
วันเดือนปีเกิด ๐๐ ๐๐ ๒๕๑๓ นับถือศาสนา พุทธศาสนา
เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
ที่อยู่ก่อนต้องโทษ
จังหวัด สมุทรปราการ
ระดับการศึกษาสูงสุด จากสถานศึกษา
ชื่อบิดา ภูวิล ชื่อมารดา คำใส
ชื่อภรรยา/สามี
อาชีพก่อนต้องโทษ
พันโทชในข้อหา/ฐาน มีเมทแอมเฟตามีนเพื่อจำหน่าย
ตน./สก. เจ้าของคดี สน.คันทนายาว
เลขผู้ต้องขัง/พันโทช ๒๑๙๙๓/๔๕ ของเรือนจำ เรือนจำพิเศษมีนบุรี
วันเดือนปีที่พันโทช ๘ ก.ค. ๒๕๔๘
เลขคดีดำที่ ๗๕๔๘/๒๕๔๕ เลขคดีแดงที่ ๗๕๕๐/๒๕๔๕
ศาล ศาลจังหวัดมีนบุรี
คำพิพากษา/กำหนดโทษ ๓ ปี ๒ เดือน ๑๒ วัน เมื่อ/นับแต่วันที่ ๑๒ พ.ย. ๒๕๔๕
พันโทชจะไปอยู่ที่ ๑๐๖/๑๘๑ ม.๔ แขวง/เขตคันทนายาว
จังหวัด กรุงเทพมหานคร
เขตท้องที่คนพันโทชจะไปอยู่ สน.คันทนายาว

8. แผนประทุษกรรม

คือ แบบอย่างหรือวิธีการกระทำความผิดของคนร้าย ตามทฤษฎีเชื่อว่าคนร้ายคนเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกันที่กระทำความผิดแต่ละครั้งจะใช้วิธีการที่เหมือน ๆ กัน

8.1 ประโยชน์ของแผนประทุษกรรม

1) ในด้านการสืบสวน ช่วยในการชี้ช่องทางหรือแนะแนวทางการสืบสวนหาตัวคนร้าย โดยการนำข้อมูลรายละเอียดแผนประทุษกรรมของคนร้ายที่เกิดขึ้นมา วิจัยเปรียบเทียบกับแผนประทุษกรรมของคนร้ายที่มีประวัติเก็บอยู่ ว่าน่าจะเป็นการกระทำของคนร้ายพวกใด เพื่อช่วยการสืบสวนแค้นลง

2) ในด้านการสอบสวน ช่วยรื้อฟื้นคดีเก่า ๆ ที่ยังจับตัวคนร้ายไม่ได้ หากต่อมาจับตัวคนร้ายได้และมีแผนประทุษกรรมคล้าย ๆ กัน ก็อาจสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคนร้ายคนเดียวกัน

3) ในด้านการป้องกันและปราบปราม เพื่อประโยชน์ในการศึกษา รายละเอียดแผนประทุษกรรมของคนร้ายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

การปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานแผนประทุษกรรม

ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบตำรวจ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่และการประสานงานเกี่ยวกับการตรวจสอบประวัติและการตรวจสอบแผนประทุษกรรมระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานวิทยาการตำรวจ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2534 ลง 26 มิถุนายน 2534

รูปถ่าย ลายนิ้ว ลายนิ้ว และลายนิ้ว

(เขียนชื่อนามสกุลด้านหลังรูป แล้วติดด้วยสวคเป็นกระดาษ)

ลายนิ้วหัวแม่มือซ้าย	รหัสลายพิมพ์นิ้วมือเดี่ยว หมายเลขภาพถ่าย ลายมือชื่อผู้ต้องหา	ลายนิ้วหัวแม่มือขวา
----------------------	--	---------------------

แบบรายงานแผนประชุมกรรม

(เพื่อข้อความในช่องว่าง และกาเครื่องหมาย ใน หน้าข้อความที่ต้องการได้มากกว่านี้รายการ)

ส่วนราชการ สถานีตำรวจ/แผนก.....ภ.ก.....บ.ก.....

ที่...../.....วันที่.....

เขียน สมก.ทว./สมก.ทว.เขต...../สว.ทว.จว.....

เลขคดีที่...../๒๕.....ข้อหา.....

ชื่อผู้ต้องหา(ภาษาไทย).....ชื่อผู้เสียหาย.....

ชื่อผู้ต้องหา(ภาษาอังกฤษตามหนังสือเดินทาง).....

สถานที่เกิดเหตุ.....ชอย.....ถนน.....

หมู่บ้าน/ตำบล.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

วัน เดือน ปี ที่เกิดเหตุ.....เวลา.....น. วันรับคำร้องทุกข์.....ป.จ.ว.ข้อ.....

จำนวนคนร้าย.....คน (ผู้ใหญ่)ชาย.....คน หญิง.....คน, (เด็ก/เยาวชน)ชาย.....คน หญิง.....คน)

จับกุมผู้ต้องหาได้.....คน อังหลบหนีอยู่.....คน

ผู้เสียหายเป็น ผู้ใหญ่ อายุ.....ปี ชาย คนไทย จำนวนผู้เสียหาย.....คน
 เด็ก/เยาวชน อายุ.....ปี หญิง ชาวต่างประเทศ (นักท่องเที่ยว ไม่ใช่)

จุดเกิดเหตุ เชนสถานที่ บ้านค้า ศูนย์การค้า โรงงาน โกดัง
 ตลาด สถานขอขมด ธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม บ้านพระ/ของ
 ร้านเสริมสวย ห้องอาหาร สถานบริการ โรงแรม โรงรถรถ
 สำนักงานธุรกิจ สถานพยาบาล สถานศึกษา สถานที่ราชการ ศาสนสถาน
 ถนน/สวน/ชอช สถานขอขมด ตู้โทรศัพท์ บัญชีประจำทาง สวนสาธารณะ
 สวน/ไร่/นา ป่า ที่รกร้างว่างเปล่า สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง
 ท่าเรือ บนรถไฟ รถยนต์ประจำทาง รถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์วินจาง
 อื่น ๆ.....

ทรัพย์สินที่ รถยนต์ (.....ชื่อ ประเภท.....) รถจักรยานยนต์ เครื่องประดับ
ถูกประทุษร้าย โฉนดที่ดิน พงศพทุรูป พระเครื่อง เครื่องจักร/เครื่องยนต์ หักจักร
 เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุ/ของ ปืน กล้องถ่ายรูป นาฬิกา
 เสื้อผ้า เงินสด เครื่องใช้ไฟฟ้า(ระบุ).....
 อื่น ๆ.....
 รวมมูลค่า.....บาท

ยานพาหนะที่ใช้ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เรือ อื่น ๆ.....
(ประเภท.....ชื่อ.....รุ่น.....สี.....หมายเลขทะเบียน.....)

อาวุธที่ใช้ ปืนพก/ลูกไม้ ปืนพกอัตโนมัติ ปืนลูกซองตก ปืนพกไม่ทราบชนิด ปืนยาว
 ปืนสงครามชนิด.....ขนาดกระสุนปืน.....นิ้ว/.....มม./เบอร์..... ปืนปลอก
 ระเบิดชนิด..... ระเบิดปลอก มีด ของแหลม/มีด
 พ้อมเหล็ก/ไม้ ค้อน อื่น ๆ.....

ชุดประมุขที่ใช้ ไซคม คีม ฆนแขว ตัง ตะไบ ขนแขว กุญแจ
 น้ำกรด กุญแจมือ มีด ของแหลม/มีด พ้อมเหล็ก/ไม้ ค้อน ฆัดดา
 ฆัดดา อื่น ๆ.....

วิธีการของ คนร้าย	☐ ล้วงกระเป๋า	☐ กรีดกระเป๋า	☐ ตกของ/ตกพระ	☐ หลอกเล่นการพนัน
	☐ สมัครงานเป็นคนรับใช้	☐ แอบอ้างตัวเป็นเจ้าของบ้าน/เจ้าพนักงาน	☐ แอบอ้างตัวเป็นญาติมิตร	
	☐ แอบอ้างติดต่อธุรกิจซื้อขาย/รับบริการ/สมัครงาน	☐ แอบอ้างเป็นพนักงานซ่อมแซมของใช้		
	☐ เปิดร้านล้างสินค้า	☐ ปลอมแปลงบัตรเครดิต	☐ ขายแปลงเป็นหญิง	
	☐ ชักชวนไปร่วมเพศ	☐ มอมเมา/วางยา ผู้เสียหาย	☐ ใช้กำลังกาย	
	☐ ใช้อาวุธ	☐ ใช้กาจลุ่มขู่	☐ ใช้กาจหลอกต่อ	☐ หลอกให้เงิน/สิ่งของ
	☐ วางยาเบ็ดขุ่นน้ำ	☐ จัดแนะเข้าทางประตู/หน้าต่าง/ช่องลม	☐ จัดแนะเข้าทางหลังคา/เพดาน	
	☐ กระทำผิดและถอยออกจากระ	☐ กระทำผิดและรับประทานอาหาร	☐ กระทำผิดและข่มขืนผู้เสียหาย	
	☐ กระทำผิดและกระทำอนาจาร	☐ พันธนาการผู้เสียหาย	☐ ขังผู้เสียหายในห้องน้ำ ฯลฯ	
	☐ ฉวยโอกาสขณะจุดบุหรี่	☐ ฉวยโอกาสขณะผู้เสียหายหลับ	☐ ฉวยโอกาสขณะผู้เสียหายนอนหลับ	
	☐ จำงัดให้ไปส่ง	☐ รับจำงัดให้ไปส่ง	☐ ชักชวนให้ไปด้วยกัน	
	☐ คัดลอกผู้เสียหาย	☐ คัดลอกผู้เสียหาย	☐ ติดตามผู้เสียหายจากอาคาร	
	☐ มีเครือข่ายโยงใยกับต่างประเทศ	☐ อื่น ๆ		

ร่องรอย/พยานหลักฐาน ลายนิ้วมือแฝง เส้นผม/เส้นขน ปลอกกระสุน จำนวน.....
 ในที่เกิดเหตุ อื่น ๆ.....

มูลเหตุ (สำหรับคดี ประทุษร้าย ต่อชีวิต)	☐ ไม่ทราบสาเหตุ	☐ ขัดแย้งผลประโยชน์	☐ ขัดแย้งทางการเมือง	☐ ทิพาททางคดี
	☐ ปกปิดความผิดอื่น	☐ รุ้สาว	☐ แก๊งค์	☐ ทะเลาะวิวาท
	☐ เจ้าใจผิด	☐ เมารุอา	☐ ทิพยาสเหตุ	☐ จัดวิบัติ
	☐ อื่น ๆ.....			
	☐ เป็นการใช้จ่ายงาน	☐ มีข้อพิพาท		

พฤติการณ์แห่งคดี (รวมทั้งพฤติการณ์แห่งคดีที่มีลักษณะเป็นคนร้ายข้ามชาติ (ถ้ามี)).....

(ลงชื่อ).....
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

ที่.....
 เขียน พนักงานสอบสวน.....
 พบประวัติหรือวิธีการที่คล้ายกับคดีที่เกิดขึ้น ปรากฏตามรายการที่แนบมาพร้อมนี้
 ไม่พบประวัติหรือวิธีการตรงกับแผนประทุษกรรมคนร้ายรายใด
 (ลงชื่อ).....
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

คำอธิบายการกรอกข้อความ แบบรายงานแผนประทุษกรรม (ผ.๑-๒๕๔๕)

๑. **ส่วนราชการ** ให้กรอกชื่อสถานีตำรวจ หรือแผนก กองกำกับการและกองบังคับการ ที่ส่งแบบรายงานแผนประทุษกรรม
๒. **ที่** ให้กรอกเลขประจำของส่วนราชการนั้น ๆ พร้อมทั้งวัน เดือน ปี ที่ออกเลขหนังสือ
๓. **เวียน** ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากร ในส่วนภูมิภาค หมายถึง ผู้กำกับการวิทยากรเขต หรือสารวัตรวิทยากรจังหวัด และให้ขีดฆ่าคำที่ไม่ต้องการออก
๔. **เลขคดีที่** ให้กรอกเลขลำดับคดีตามที่ปรากฏในสมุดรับคำร้องทุกข์หรือสมุดรายงานคดีอาญาทั่วไป
๕. **ข้อหา** ให้กรอกฐานความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่ากระทำความผิดฐานใด
๖. **ชื่อผู้ต้องหา** ให้กรอกชื่อบุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาลกรณีผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าว ให้ระบุชื่อ และนามสกุล พร้อมบันทึกเลขที่ออกใบสำคัญของผู้นั้นตามใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว และหากผู้ต้องหาเป็นชาวต่างประเทศ ให้ระบุชื่อและนามสกุลภาษาอังกฤษพร้อมระบุประเทศ และเลขที่ตามหนังสือเดินทางประกอบไปด้วย
๗. **ชื่อผู้เสียหาย** ให้กรอกชื่อบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้
๘. **สถานที่เกิดเหตุ** ให้กรอกบ้านเลขที่ ซอย ถนน ฯลฯ ตามที่ระบุไว้ให้ชัดเจน
๙. **วัน เดือน ปี ที่เกิดเหตุ** ให้กรอกวัน เดือน ปี และเวลาที่ไขข้ออยู่ในปัจจุบัน คือวันหนึ่งมี ๒๔ ชั่วโมง ขึ้นวันใหม่ตั้งแต่เวลา ๐๐.๐๑ น.
๑๐. **วันรับคำร้องทุกข์** ให้กรอกวัน เดือน ปี ที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายและการกล่าวหาเช่นนั้น ได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษพร้อมกรอกชื่อประจำวันที่ได้รับแจ้ง เหตุที่เกิดไว้ด้วย
๑๑. **จำนวนคนร้าย** ให้กรอกจำนวนคนร้ายที่ร่วมกระทำผิดว่ามีกี่คน เป็นผู้ใหญ่ชายกี่คน หญิงกี่คน เด็กหรือเยาวชนเป็นชายกี่คน หญิงกี่คน จับกุมผู้ต้องหาได้กี่คน ยังหลบหนีอยู่กี่คน
๑๒. **ผู้เสียหายเป็น** ให้กาเครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้
๑๓. **จุดเกิดเหตุ** ให้กาเครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้ ถ้าเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุไว้ด้วย
๑๔. **ทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย** ให้กาเครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้ ถ้าเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุไว้ด้วย

- ๑๕. **ยานพาหนะที่ใช้** ให้ภาครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้ ถ้าเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุไว้ด้วย
- ๑๖. **อาวุธที่ใช้** ให้ภาครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้ ถ้าเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุไว้ด้วย
- ๑๗. **อุปกรณ์ที่ใช้** ให้ภาครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้ถ้าเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุไว้ด้วย
- ๑๘. **วิธีการของคนร้าย** ให้ภาครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้ ถ้าเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุไว้ด้วย
- ๑๙. **มูลเหตุ** (สำหรับคดีประทุษร้ายต่อชีวิต) ให้ภาครื่องหมายลงในข้อความที่ระบุไว้ถ้าเป็นอย่างอื่นก็ให้ระบุไว้ด้วย
- ๒๐. **พฤติกรรมแห่งคดี** หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งก่อนและหลัง นอกจากวิธีการของคนร้ายดังกล่าวข้างต้น มีรายละเอียดที่สื่อเคื่อก่อนเกิดเหตุอะไรบ้าง และเมื่อเกิดเหตุแล้ว ปรากฏว่า คนร้ายได้กระทำการอะไรเป็นลักษณะพิเศษสำคัญบ้าง รวมทั้งพฤติกรรมแห่งคดีที่มีลักษณะเป็นคนร้ายข้ามชาติ โดยมีเครือข่ายโยงใยกับต่างประเทศ หากมีปรากฏให้เขียนบรรยายให้ชัดเจน
- ๒๑. **ลงชื่อ ตำแหน่ง** ให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดี เป็นผู้ลงชื่อพร้อมตำแหน่ง
- ๒๒. **ข้อความก่อนท้ายแบบรายงานนี้** เป็นข้อความสำหรับเจ้าหน้าที่ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร หรือกองกำกับการสำรวจวิทยากร หรือวิทยาการจังหวัด เป็นผู้ตรวจกรอก เพื่อแจ้งผลการตรวจสอบให้พนักงานสอบสวนรับคืนไปติดสำนักงานการสอบสวนต่อไป

9. การขอให้ประกาศสืบหาทรัพย์สินหาย รถหาย และคนหายพลัดหลง

9.1 การประกาศสืบหาทรัพย์สินหาย รถหาย คือการทำข้อมูลรายละเอียดที่สำคัญของรูปพรรณทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย แจกจ่ายให้หน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันสืบหา

เมื่อมีทรัพย์สินที่ตกหาย หรือถูกประทุษร้ายยังติดตามคืนไม่ได้ ให้ดำเนินการขอให้ประกาศสืบหาทรัพย์สินหาย โดยให้ปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 14 บพที่ 2 เรื่องการออกคำาหนดินรูปพรรณทรัพย์สินหายได้คีน ดังนี้

9.1.1 การติดต่อกับหน่วยทะเบียนประวัติอาชญากร

กรอกข้อความลงในแบบ ขอให้ประกาศสืบหาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย และทรัพย์สินไม่เกี่ยวกับคดีซึ่งมี 4 แบบ ดังนี้ คือ

- 1) ทรัพย์สินประเภทอื่น ๆ แบบ วท. 8-ต.322
- 2) รถยนต์ หรือจักรยานยนต์ แบบ วท. 9-ต.323
- 3) จักรยาน 2 ล้อ 3 ล้อ แบบ วท. 10-ต.324
- 4) ทรัพย์สินหลงลืมหรือตกลงน แบบ วท. 11-ต.325 (ทรัพย์สินไม่เกี่ยวกับคดี)

9.1.2 การส่งเอกสารที่จะต้องดำเนินการ มีดังนี้

- 1) ในกรุงเทพมหานคร ส่งตรง ทว. ภายใน 24 ชั่วโมง
- 2) ในส่วนภูมิภาค ทำ 3 ชุด ส่ง ทว. ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 4 1 ชุด, ศูนย์พิสูจน์หลักฐานจังหวัดอุดรธานี 1 ชุด (กรณีการดำเนินการอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1-10 ก็ให้ส่งศูนย์นั้น ๆ) จังหวัดที่ไม่มีศูนย์พิสูจน์หลักฐานที่รับผิดชอบจังหวัดนั้น ๆ ให้ทำ

การปฏิบัติในบางกรณี

1. ทรัพย์สินที่หาย ถ้าเป็นทรัพย์สินที่ต้องจดทะเบียนไว้กับเจ้าหน้าที่ ให้คัดสำเนาทะเบียนของทรัพย์สินนั้น ส่งพร้อมกับคำาหนดินรูปพรรณทรัพย์สิน

2. โดยเฉพาะสำหรับอาวุธปืน ให้พนักงานสอบสวนจัดการส่งทะเบียนอาวุธปืน ไปยังนายทะเบียน อีกส่วนหนึ่งด้วย

9.1.3 การจัดทำประกาศตำหนิรูปพรรณ

1. ตรวจสอบข้อมูลในแบบรายการรูปพรรณทรัพย์สินหาย แบบรูปพรรณรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่ถูกลโจรกรรม

2. พิมพ์ข้อความที่ประกาศลงในกระดาษไข

3. โรเนียวประกาศ

4. บรรจุซองและแจกจ่าย (ทุกวันทำการ)

5. พิมพ์และเก็บบัตรดัชนีตามสารบบ

- ทรัพย์สิน เก็บตามประเภทและหมายเลขทะเบียน

- รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ เก็บตามหมายเลข เครื่องยนต์, เลขตัวถัง เลข

ทะเบียนรถ

6. การถอนประกาศตำหนิรูปพรรณที่ได้คืน

9.1.4 การตรวจสอบและรายงานผล

1. หน่วยงานที่ขอตรวจสอบ

1.1 สถานีตำรวจที่วราชอาณาจักร

1.2 ศูนย์ปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์นครบาล (ศปร.น.)

1.3 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรม (กปร.)

1.4 กรมการขนส่งทางบกที่วราชอาณาจักร

1.5 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

2. การตรวจสอบและรายงานผล

2.1 ทางหนังสือ

2.2 ทางโทรศัพท์และเครื่อง FACSIMILE

2.3 ศูนย์วิทยุ “ทิวา”

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
แบบรูปพรรณรถยนต์หรือจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรม

ที่...../.....

เสนอ หัวหน้ากองทะเบียนประวัติอาชญากร

ขอได้ออกประกาศสืบหารถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ตามรายการ รูปพรรณที่เสนอมานี้ด้วย
(ข้อความใดที่ไม่ใช่ให้ขีดฆ่า)

๑. ชื่อรถ.....ชนิด.....รุ่น.....ประเภท.....

๒. หมายเลขทะเบียน.....หมายเลขตำแหน่งเครื่องยนต์.....

๓. สีตัวถัง.....สีบังโคลน.....สีฝาครอบเครื่อง.....

๔. เลขตัวถังรถ.....แรมผ้า.....สูบ.....เพล.....ล้อ.....
ชนิด.....ยาง.....

๕. น้ำหนักรถ.....น้ำหนักบรรทุก.....น้ำหนักรวม.....

๖. เครื่องตกแต่งภายในและภายนอก.....

๗. ถูกโจรกรรมไปเมื่อ.....

๘. สถานที่ที่ถูกโจรกรรม.....

๙. ได้รับแจ้งไว้ตาม ป.จ.ว. ชื่อ.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๐. คดีที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑๑. ชื่อเจ้าของรถ.....

๑๒. ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๑๓. รายการพิเศษอย่างอื่นที่ควรรายงาน รวมทั้งพฤติกรรมที่ถูกโจรกรรม.....

๑๔. ก่อนส่งรายงานนี้มีการติดต่ออะไรบ้าง.....

๑๕. ถ้าพบรถให้แจ้งต่อ.....หมายเลขโทรศัพท์.....

หรือที่.....

ลงชื่อ.....พนักงานสอบสวน

สถานีตำรวจ.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่...../...../.....

9.2 คนหายพลัดหลง คนตายไม่ทราบชื่อ ทรัพย์สินที่ไม่เกี่ยวกับคดี

คนหายพลัดหลง

คนหายพลัดหลง หมายถึง บุคคลที่หายไปจากบ้านหรือภูมิลำเนาเดิมของตน อันอาจทราบสาเหตุของคนหายนั้นได้ในโอกาสต่อมา อาจหายไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เมื่อคนหายกลับมาถึงได้ทราบสาเหตุ แต่คนหายบางรายอาจหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ สาบสูญไปหรือบางรายปรากฏว่าถึงแก่ชีวิต เป็นต้น เรื่องของคนหายนั้นนับว่าเป็นผลสะท้อนให้มองเห็นสภาพของสังคมในขณะนั้น เป็นเรื่องยากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะตามไปแก้ไขปัญหาส่วนตัวของคนหายแต่ละคนได้ เพราะตำรวจทำงานที่ปลายเหตุตำรวจเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่สืบหาติดตามเท่านั้น การป้องกันมิได้เกิด หรือแนะนำก็ไม่เป็นผลโดยตรงเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมิได้รู้ล่วงหน้า หรือคาดการณ์ไว้ก่อนได้

แบบแจ้งรูปพรรณเกี่ยวกับคนหายพลัดหลง

แบบแจ้งรูปพรรณคนหายพลัดหลง แบ่งออกเป็น 3 ชนิด

1. แบบแจ้งรูปพรรณคนหาย (วท.12/1-ต.326) พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งใช้สำหรับกรอกข้อความลงในแบบฟอร์มท้องที่ตำรวจนครบาลใช้แบบรายงานนี้ จำนวน 2 ฉบับ ท้องที่ตำรวจภูธรใช้ จำนวน 4 ฉบับ รายละเอียดในแบบฟอร์มระบุชื่อสถานีตำรวจ ชื่อผู้แจ้ง ชื่อคนหาย ภูมิลำเนาคนหาย ตำแหน่งรูปพรรณต่าง ๆ

2. แบบแจ้งผลการได้ตัวคนหาย (วท.12/2-ต.326) กำหนดขึ้นใช้สำหรับพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ใช้กรอกข้อความต่าง ๆ หลังจากได้ตัวคนหายคืนแล้ว ลักษณะแบบฟอร์มระบุรายละเอียด เช่น ชื่อสถานีตำรวจ ชื่อคนหายได้คืน เหตุที่ได้ตัวคนหายคืน สถานที่พบตัว

3. แบบแจ้งการสืบสวนติดตามคนหาย (วท.12/3-ต.326) ใช้สำหรับพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่กรอกข้อความลงในแบบฟอร์ม ซึ่งระบุลักษณะการสืบสวนติดตามคนหายไว้ เช่น สถานีที่รับแจ้ง ผู้รับผิดชอบในการสืบสวนติดตาม รายการเยี่ยมเยียนผู้ปกครองคนหาย รายละเอียดการสืบสวนติดตาม ครั้งที่ เป็นต้น

คนตายไม่ทราบชื่อ

คนตายไม่ทราบชื่อ หมายถึง บุคคลซึ่งตายโดยไม่ทราบว่าเป็นใครไม่ทราบชื่อและถิ่นที่อยู่ เพราะผู้ตายไม่ทิ้งร่องรอยและหลักฐานต่าง ๆ ไว้ให้ทราบ เช่น ไม่มีบัตรประจำตัว หรือไม่มีผู้ใดรู้จัก ซึ่งคนตายในประเภทนี้จะมีสาเหตุการตายทั้งจากการกระทำผิดทางคดีอาญา และจากการตายโดยผิดธรรมชาติ และเมื่อพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ประสบเหตุการณ์หรือมีผู้แจ้งให้ทราบเจ้าหน้าที่จะต้องรับดำเนินการทำการชันสูตรพลิกศพและทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อต้องการทราบว่าผู้ตายเป็นใคร ต่อไป

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แบบแจ้งรูปพรรณคนหาย

สถานที่ตำรวจ..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 คนหายเลขที่..... ปจว. ชื่อ..... วันแจ้งวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น.
 คนหายเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น.
 ชื่อผู้นำความแจ้ง..... เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน, ซอย..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 เกี่ยวข้องกับผู้หายโดยเป็น บิดา, มารดา, พี่น้อง, ญาติ เพื่อน, นายจ้าง บุคคลอื่น

รายละเอียดคนหาย	ชาติ	การศึกษา	อาชีพ
เป็น นาย ☐ นาง ☐ น.ส. ☐ ศ.ญ. ☐ ศ.ช. ☐	☐ ไทย	☐ ป. ๑-๕	☐ นักเขียน, นักศึกษา
ชื่อจริง.....อายุ.....ปี	☐ จีน	☐ ป. ๕-๘	☐ ค้าขาย
ชื่อแฝง.....	☐ อื่น ๆ	☐ ม.ศ. ๑-๕	☐ พนักงาน, ลูกจ้าง
วัน เดือน ปี เกิด	☐	☐ เกิน ม.ศ. ๕	☐
	☐	☐ ไม่มี	☐

ชื่อบิดา, มารดาคนหาย..... ชื่อญาติ..... ชื่อเพื่อนสนิท.....
 ภูมิสำเนาเดิมก่อนหาย เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน, ซอย..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 ภูมิสำเนาขณะหาย เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน, ซอย..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

รูปพรรณคนหาย

รูปร่าง	ส่วนสูง	ผิวเนื้อ	ใบหน้า	ศีรษะ	ผม
☐ เตี้ย	☐ ไม่ถึง ๑๐๐ ซม.	☐ ขาว	☐ กลม	☐ โด	☐ ค่ำ
☐ สูง	☐ ๑๐๐-๑๒๐	☐ ขาวเหลือง	☐ รูปไข่	☐ เล็ก	☐ แดง
☐ สั้นทึด	☐ ๑๒๑-๑๓๐	☐ ค่ำ	☐ ยาว	☐ ขุบ	☐ สั้น
☐ อ้วน	☐ ๑๓๑-๑๖๐	☐ ค่ำแดง	☐ สามเหลี่ยม	☐ โหนก	☐ ยาว
☐ ผอม	☐ เกิน ๑๖๐	☐	☐ สี่เหลี่ยม	☐ แหลม	☐ คัด
หู	คิ้ว	ตา	จมูก	ริมฝีปาก	คาง
☐ กลม	☐ ตก	☐ โด	☐ เจ็ว, ื่น	☐ หนา	☐ ยื่น
☐ สามเหลี่ยม	☐ บาง	☐ พอง	☐ เล็ก	☐ บาง	☐ สั้น
☐ สี่เหลี่ยม	☐ คิ้วค่อ	☐ เด็ก	☐ ใหญ่	☐ ยื่นบน, เข็ด	☐ ป้าน
☐ กาง	☐ โคน	☐ สีก	☐	☐ ยื่นล่าง, แบน	☐ เหลี่ยม
☐ ยาว	☐	☐ ยื่นเฉียง	☐	☐	☐ บุ่ม

สำเนียงพูด เหนือ, ใต้, อีสาน, กลาง

คำหนี.....

แผลเป็น.....

ลายสัก.....

ลักษณะพิการและนิสัยที่เห็นได้ชัด.....

ก่อนหายมีสาเหตุ..... สถานที่ควรสืบ.....

เครื่องแต่งกายเมื่อวันที่หายไป..... ทรัพย์สินของที่นำติดตัวไป.....

สันนิษฐานว่าหายไปโดย ตมกว.ใจ, ถูกต่อลวง, เป็นอันตราย, พงศทวง ลักพา, การเมือง

พบตัวแล้วให้ส่งตัวไปที่..... ผู้รับมีชอบในการสืบสวนติดตาม.....

ลงชื่อพนักงานสอบสวน.....

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แบบการสืบสวนติดตามคนหาย

สถานีตำรวจ..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 คนหายเลขที่..... ชื่อ..... รับแจ้งเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
 ผู้รับผิดชอบในการสืบสวนติดตาม.....
 เยี่ยมผู้ปกครองคนหาย.....

ครั้งที่ ๑	เมื่อวันที่.....	เดือน.....	พ.ศ.....	ไป.....	ชื่อกลับ.....
" ๒	"	"	"	"	"
" ๓	"	"	"	"	"
" ๔	"	"	"	"	"
" ๕	"	"	"	"	"

รายละเอียดในการสืบสวนติดตาม.....

ครั้งที่ ๑

" ๒

" ๓

" ๔

" ๕

หมายเหตุ

ลงชื่อ.....
 (.....)
 หัวหน้าพนักงานสอบสวน
 วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

6.

วิชา การสรุปรายงานเพื่อเสนอ
ผู้บังคับบัญชา

6. วิชา การสรุปรายงานเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชา

1. ความหมายของการ “รายงาน”

โดยทั่วไปการรายงาน หมายถึง การเสนอข่าวสารจากผู้หนึ่งไปถึงอีกผู้หนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นการรายงานจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไปยังผู้บังคับบัญชา จากระดับล่างไปสู่ระดับสูง และ หรือรายงานในระดับเดียวกัน นั่นคือ การรายงานจากหน่วยหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่งหรือจากกองหนึ่ง ไปยังอีกกองหนึ่ง ลักษณะการรายงานมี 2 แบบใหญ่ ๆ คือ

- รายงานลายลักษณ์อักษร ซึ่งยังแบ่งออกได้เป็น อักษร แผ่นภาพ แผนที่ แผนภูมิ ฯลฯ
- รายงานวาจา

อย่างไรก็ตามในการข่าวนั้น แม้จะเสนอรายงานด้วยวาจา ก็จะต้องมีรายงานลายลักษณ์อักษรควบคู่ไปด้วยทุกครั้ง เพราะในการรายงานข่าวจะต้องรวบรวมรายงานทุกเรื่องไว้อย่างเป็นระบบสำหรับการศึกษาทั้งในขณะที่เขียนรายงาน และในอนาคตข้างหน้า

การรายงานเป็นสิ่งที่แทรกซึมอยู่ในทุกระดับของการข่าว เพราะจะต้องมีการสื่อเรื่องราว จากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ ขั้นตอนของการหาข่าวและขั้นตอนของการผลิตข่าวสารให้เป็นข่าวกรอง เพราะถ้าไม่มีการเขียนรายงานไว้ ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะสูญหายได้ในชั่วระยะเวลาอันสั้น ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีกต่อไป

2. ความสำคัญของการเขียนรายงาน

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่าการเขียนรายงานในขั้นตอนที่สำคัญ คือ การเขียนรายงานข่าวกรองและการเขียนรายงานการสืบสวน

ทั้งนี้ การเขียนรายงานข่าวกรองจะเป็นผลผลิตสุดท้ายที่ได้จากข่าวสารต่างๆ และส่งไปยังผู้ใช้ประโยชน์ได้ใช้ประกอบการตัดสินใจหรือการดำเนินการต่างๆ รายงานในขั้นตอนนี้จะเขียนได้ในหลายรูปแบบ เช่น รายงานสถานการณ์ตามห้วงระยะเวลา รายงานเฉพาะกรณีต่างๆ อาทิ รายงานเฉพาะคดี รายงานสรุปข่าวงานต่างๆ ฯลฯ

แต่สำหรับรายงานการสืบสวนนั้นจะอยู่ในขั้นตอนของการหาข่าวของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะหากไม่มีรายงานการสืบสวน ผู้ผลิตข่าวกรองก็ไม่สามารถจะเขียนรายงานข่าวกรองได้เลยในการปฏิบัติการสืบสวน การเขียนรายงานเป็นหัวใจสำคัญและเป็นจุดสุดท้ายของการปฏิบัติการในครั้งหนึ่งๆและเป็นขั้นต่อไปของการดำเนินการสืบสวน การดำเนินการอื่นๆ เจ้าหน้าที่สืบสวนหาข่าวไม่เขียนรายงานหรือเขียนรายงานไม่เป็น ผลการปฏิบัติงานจะเท่ากับ 0 (ศูนย์) แม้ว่าจะปฏิบัติการได้เก่ง และได้ข่าวมาดีแต่ไม่มีการเขียนรายงาน สิ่งที่ทำสิ่งที่ลงแรง เงิน และสมองไปก็จะไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง

สิ่งหนึ่งที่จะต้องไม่ลืมก็คือ ความทรงจำของมนุษย์มีขีดจำกัด เพราะเมื่อเวลาผ่านไป ความทรงจำต่างๆ ก็จะเลือนหายไป แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่เราไปสืบสวนจับกุมมาเองก็ยังสามารถจะลืมรายละเอียดได้ เมื่อเวลาผ่านไปการเขียนรายงานจึงเป็นการบันทึกความทรงจำในการทำงาน

ความสำคัญของการเขียนรายงานอีกประการหนึ่ง ในด้านการสืบสวนจับกุมคดีต่างๆ เราสามารถจะใช้รายงานการสืบสวนที่จัดทำอย่างครบถ้วนเพื่อประกอบเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดได้

3. ประเภทของรายงานสืบสวน

แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 1) รายงานข่าวสาร Information Report
- 2) รายงานปฏิบัติการ Operational Report เช่น
 - รายงานการพบปะแหล่งข่าว หรือผู้ให้ข่าว
 - รายงานการสะกดรอย
 - รายงานความก้าวหน้าของการสืบสวน ฯลฯ

รายงานข่าวสาร อาจจะทำให้คำจำกัดความได้ว่า หมายถึงการรายงานความจริง หรือสิ่งที่เป็นจริงเกี่ยวกับบุคคล องค์กร สถานที่ หรือสิ่งของ ซึ่งเป็นที่สนใจของหน่วยงานนั้น

รายงานปฏิบัติการ หมายถึง รายงานความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติการที่ได้กระทำไปจนทำให้ได้ข่าวสารตามที่ต้องการ

4. ข้อแตกต่างระหว่างรายงานข่าวสารและรายงานปฏิบัติการ

รายงานทั้ง 2 ชนิดแตกต่างกัน เพราะรายงานข่าวสารมุ่งที่เนื้อหา เป้าหมายและผล ส่วนรายงานปฏิบัติการมุ่งที่วิธีการปฏิบัติการที่จะได้เนื้อหาหรือผลนั้นมา แม้จะเป็นเรื่องเดียวกัน แต่เวลาเขียนจะเขียนรายงาน 2 อย่าง เจ้าหน้าที่จะต้องแยกให้ได้ไม่นำมาปะปนกัน สาเหตุที่ต้องมีทั้ง 2 ประเภทนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้ทราบถึงการปฏิบัติการเพื่อหาข่าวในรายละเอียดว่าได้ดำเนินการเพื่อหาข่าวอย่างไรบ้าง ขั้นตอนในการดำเนินงานมีอะไร ปัญหาในการหาข่าวและอุปสรรคในการปฏิบัติการในสนามมีอะไร หรือมีจุดที่อาจจะก่อให้เกิดผลเสีย หรือก่อให้เกิดผลเสีย หรือก่อให้เกิดความลับรั่วไหลหรือไม่ และมีจุดใดที่จะต้องแก้ไข ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานลับให้มีประสิทธิภาพและรักษาความลับได้ดี รายงานประเภทนี้จะอยู่ในหน่วยปฏิบัติงานเท่านั้น จะไม่เสนอไปยังผู้บังคับบัญชาระดับสูงหรือส่งออกไปนอกหน่วย

5. ลักษณะโดยทั่วไปของรายงานที่ดี

5.1 ประกอบด้วยข่าวสารที่เป็นจริง โดยเจ้าหน้าที่จะต้องรายงานตามความจริง ไม่ใช่แต่งเรื่องขึ้นหรือต่อเติมเรื่องระบายนี่หรือใส่ความคิดเห็นหรือการคาดคะเน หรือสันนิษฐานจากสิ่งที่เห็นไว้ในเนื้อหาข่าว (แยก fact จาก inference) เจ้าหน้าที่จะต้องแยกข่าวที่เป็นจริงออกจากข้อสันนิษฐาน และระบุด้วยว่าเป็นข้อสันนิษฐานของตน

5.2 ต้องชัดเจน แจ่มแจ้ง กระชับ (Clear and Concise) จะต้องไม่เยิ่นเย้อเพื่อเจ้อ หรือมีรายละเอียดปลีกย่อยที่ไม่จำเป็น โดยใช้คำที่กระชับ ไม่คลุมเครือ หลีกเลี่ยงการใช้คำที่กว้างเกินไป เช่น ยาเสพติดจำนวนมาก คนจำนวนมาก ทั้งนี้ต้องพยายามระบุจำนวนโดยประมาณให้ได้ เช่น รายงานว่าพบกองคาราวานชาวเขาประมาณ 25 – 30 คน ลำเลียงของบรรทุกลาต่าง จำนวนประมาณ 20 ตัว หรือหากจะรายงานรูปข่าวลักษณะของคน ก็จะต้องกำหนดน้ำหนักส่วนสูงและอายุโดยประมาณ ดังนี้ ชายที่ต้องสงสัยสูงประมาณ 165 – 170

ช.ม. อายุประมาณ 42 – 45 ปี น้ำหนักประมาณ 70 – 75 กก. แทนที่จะรายงานว่าเขาที่ต้องสงสัยรูปร่างอ้วน
วัยกลางคน ในกรณีที่ถูกตั้งสถานที่ในแผนที่ควรจะมียกเว้นที่ทางทหารไว้ด้วย

5.3 ต้องสมบูรณ์ในตัวเอง โดยระบุให้ชัดเจนว่า

- มีอะไรเกิดขึ้น (what)
- เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร (when)
- เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน (where)
- เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไร (how)
- มีใครเกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้น (who)
- เพราะเหตุไรจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น (why)

ทั้งนี้ความสมบูรณ์จะต้องคำนึงถึงความกระชับด้วย ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของ
แหล่งข่าวด้วย โดยเฉพาะกรณีที่ยานไปนอกองค์กร กล่าวคือจะต้องไม่เปิดเผยชื่อแหล่งข่าวและวิธีใน
การหาข่าว อนึ่งถ้ารายงานยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากกำลังหาข่าวอยู่ต้องระบุไว้ด้วย

5.4 ประกอบด้วยข่าวสารที่มีความสำคัญ ให้ข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่ใช่เป็นเรื่องเลื่อนลอย
หรือเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับภารกิจเลย

5.5 ประกอบด้วยข่าวสารที่ตรงประเด็น ต้องการรายงานเรื่องไหน ก็พูดถึงเฉพาะเรื่องนั้น ถ้าต้องการ
เล่าเรื่องอีกเรื่องหนึ่งให้เขียนรายงานใหม่อีก 1 ฉบับ ถึงแม้จะได้รับรายงานจากคนๆ เดียวก็ตาม พึงระลึกไว้
เสมอว่า 1 เรื่อง 1 งาน

5.6 ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญ เน้นน้ำหนักในจุดที่ควรเน้น

5.7 ผู้เขียนต้องวางตัวเป็นกลาง ไม่มีอคติเอนเอียงไม่ว่าจะเป็นในทางบวกหรือลบ

6. รายงานการสืบสวน

หลังจากที่เจ้าหน้าที่สืบสวนได้ทำการสืบแสวงหาข่าวสารมาได้ จะโดยวิธีการใดๆก็ตาม ภารกิจที่
จำเป็นอีกสิ่งหนึ่งของเจ้าหน้าที่สืบสวนที่จะต้องปฏิบัติก็คือการบรรยายถึงข่าวสารหรือเหตุการณ์ที่ได้รับรู้มา
ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ไม่ว่าจะเป็นการบรรยายด้วยวาจาหรือด้วยลายลักษณ์อักษรก็ตามการบรรยายดังกล่าว
นี้ก็คือการรายงานการสืบสวนนั่นเอง

เนื่องจากมนุษย์มีขีดจำกัด ในเรื่องของความทรงจำ และเพื่อให้เป็นไปตามระบบของการข่าว
ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการนำเอกสารรายงานที่บันทึกข่าวสารนั้น มาใช้ประกอบสำนวนในการดำเนินคดี
ต่อผู้กระทำผิด ดังนั้นการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่สืบสวนที่จะต้องทำ
แม้ว่าจะได้รายงานด้วยวาจาแล้วก็ตาม

ความหมายและความสำคัญของรายงานตลอดจนลักษณะของรายงานที่ดีนั้น ได้กล่าวไว้โดยละเอียด
แล้วในหัวข้อเรื่องการข่าว ดังนั้นในที่นี้จึงจะกล่าวถึงรายงานการสืบสวนในด้านอื่นๆ

7. ปัจจัยด้านตัวผู้รายงานที่มีผลทำให้ได้รายงานที่ดีขึ้นอยู่กับ

7.1 **ขีดความสามารถในการสังเกตจดจำของเจ้าหน้าที่ผู้รายงาน** คือขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการรับรู้ในการทำความเข้าใจ และขีดความสามารถในการจดจำข่าวสารที่ได้ทำการสืบสวนมาขีดความสามารถในการที่จะบรรยายสิ่งที่ได้รับรู้มาให้บุคคลอื่นเข้าใจแจ่มแจ้ง อันได้แก่ขีดความสามารถในการบรรยายลักษณะบุคคล สถานที่ วัตถุ สถานการณ์ และเหตุการณ์ที่ได้รับรู้มาหรือพบเห็นมาให้ผู้อื่นเข้าใจและถูกต้องตามความเป็นจริง

7.2 **ขีดความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องและสละสลวย**

7.3 **ความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่**

8. คุณสมบัติของผู้เขียนรายงานที่ดี (Quality of a good Reporter)

8.1 **ต้องเข้าใจคำชี้แจง คำสั่ง ของผู้บังคับบัญชาให้่องแท้ (Instruction & Direction)**

8.2 **สามารถรวบรวมเรียบเรียง ข่าวสารที่ได้มาโดยละเอียด เรียบร้อย และถูกต้องตามความเป็นจริง**

8.3 **ต้องสามารถแยกข้อเท็จจริง (Fact) จากข้อวินิจฉัย (Inferent) หรือข้อคิดเห็น (Opinion) อื่นๆ ได้**

8.4 **กล้าพอที่จะยอมรับในเรื่องที่ตนไม่รู้ (ignorance)**

8.5 **ต้องสามารถยืนยันความแน่นอนแห่งรายงานได้ โดยให้ข้อพิจารณาหรือข้อคิดเห็นในรายงาน**

8.6 **ต้องรายงานให้ทันเวลา (Timeliness)**

9. เทคนิคในการเขียนรายงาน

9.1 ย่อหน้าแรก

- ย่อหน้าแรกยกเอาเรื่องสำคัญของเรื่องมาเขียน เพื่อเรียกความสนใจของผู้อ่าน
- ย่อหน้าต่อมาจะเป็นข้อเท็จจริงและรายละเอียด ควรลำดับว่าเหตุการณ์ใดเกิด ก่อน – หลัง
- เมื่อกล่าวถึงบุคคลต้องเขียนชื่อให้ถูกต้อง พร้อมทั้งยศ-ตำแหน่ง หากเป็นภาษาต่างประเทศ

ควรลอกให้เหมือนต้นฉบับ

- บรรดาข้อคิดเห็นหรือข้อสันนิษฐานต่าง ๆ ให้ไว้ในตอนท้ายของรายงาน
- เมื่อมีแผนที่จะตั้งที่พิกัดทางทหารไว้ด้วย

9.2 หลักการเขียนรายงานข่าวสารที่ได้มาจากเครื่องมือเทคนิค

9.2.1 พยายามชักนำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าข่าวสารมาโดยวิธีอื่น

9.2.2 ศึกษาข่าวสารที่ได้มาแล้วตัดแปลงเขียนเป็นรายงาน

9.2.3 เมื่อได้ชักนำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ได้ข่าวสารมาโดยวิธีใดแล้วต้องชักนำให้ผู้อ่านเข้าใจ

เช่นนั้นตลอด

9.2.4 การระบุว่าผู้ใดพูดอะไรนั้นต้องไม่เป็นอันตรายต่อแหล่งข่าว

9.2.5 หลีกเลี่ยงการระบุชื่อผู้สนทนา

9.2.6 หลีกเลี่ยงการลอกคำพูดของเป้าหมายลงในรายงาน

9.3 หลักในการพิจารณาว่าข่าวสารในรายงานมีความจริงเพียงใด

- 9.3.1 พิจารณาจากความเป็นไปได้ของข่าวสารในรายงาน
- 9.3.2 พิจารณาข่าวสารในรายงานตรงกับเหตุการณ์ได้พบเห็นหรือไม่
- 9.3.3 พิจารณาจากความเข้าใจของผู้รายงานในเหตุการณ์นั้นว่าเข้าใจอย่างไร
- 9.3.4 พิจารณาว่าเหตุการณ์นั้น สามารถเรียกความสนใจได้เพียงใด
- 9.3.5 พิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบต่อความเข้าใจของผู้รายงาน ฯลฯ

10. การสรุปรายงานการสืบสวนเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชา

- 10.1 วัตถุประสงค์ในการจัดทำรายงาน
- 10.2 แบบฟอร์มรายงานการสืบสวน
- 10.3 ตัวอย่างแบบฟอร์มรายงานการสืบสวน
- 10.4 การนำเสนอในที่ประชุม

ข้อ 10.1 วัตถุประสงค์ของการทำงาน

- 1) เพื่อรวบรวมภาพและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในที่เกิดเหตุให้มากที่สุด
- 2) เพื่อจัดแยกหมวดหมู่ของชนิดพยานไว้เป็นระบบ
- 3) เพื่อจัดแยกความสำคัญและเรียงลำดับน้ำหนักของพยานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำเสนอ
- 4) เพื่อจัดทำกรนำเสนอในรูปแบบรายงาน

ข้อ 10.2 แบบฟอร์มการรายงาน

- 1) แบบฟอร์มรายงานการสืบสวนก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุทั่วไป (สส.1)
 - เป็นการหาข้อมูลทั่วไปในพื้นที่เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ได้แก่ข้อมูลท้องถิ่น เพื่อผลทางป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย
 - ข้อมูลเกี่ยวกับคนร้ายที่เคยกระทำผิดในพื้นที่ คนร้ายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่แต่เคยกระทำความผิดในพื้นที่อื่น และคนร้ายที่คาบเกี่ยวกับพื้นที่ที่รับผิดชอบ
 - ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลพื้น โทษที่อยู่หรือเข้ามาในพื้นที่
 - ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่อยู่หรือเข้ามาในพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิดหรือสงสัยว่าได้กระทำความผิด
 - ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งมั่วสุม อายุมข
 - ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นแล้ว
- 2) แบบฟอร์มรายงานการสืบสวนเฉพาะคดี (รายงานเบื้องต้นหลังเกิดเหตุ) (สส.2)
 - เป็นการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดี
 - รายละเอียดของเหตุที่เกิด ตั้งแต่วันเวลา สถานที่เกิดเหตุ
 - ผู้เสียหาย
 - ทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย

- จำนวนคนร้าย ที่จับได้ และยังจับไม่ได้
 - ของกลางที่ยึดได้
 - รายละเอียดของเหตุที่เกิดมูลเหตุ
 - อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด
 - ยานพาหนะที่ใช้
 - พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ
 - แผนที่ และลักษณะของสถานที่เกิดเหตุ
 - ความเห็นทางคดีเบื้องต้น พร้อมด้วยการสืบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และที่จะได้ดำเนินการต่อ
- 3) แบบฟอร์มรายงานการสืบสวนเฉพาะคดี (รายงานเพิ่มเติม) (สส.3)
- เป็นการรายงานข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสืบสวน
 - รายละเอียดของเหตุที่ได้เพิ่มเติม
 - ขั้นตอนที่จะดำเนินการต่อไป

ข้อ 10.3 แบบฟอร์มการรายงาน

- แบบ สส.1 – รายงานการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุทั่วไป
- แบบ สส.2 – รายงานการสืบสวนเฉพาะคดี (รายงานเบื้องต้นหลังเกิดเหตุ)
- แบบ สส.3 – รายงานการสืบสวนเฉพาะคดี (รายงานเพิ่มเติม)
- แบบ 3.1 – แบบประวัติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม
- แบบ 3.2 – แบบรายงานประวัติ และคำหารูปพรรณสัณฐานผู้กระทำความผิด (แบบรายงานนี้ใช้กระทำผู้กระทำความผิด 1 คน)
- แบบ 3.3 – แบบรายงานแผนประทุษกรรม
- แบบ 3.4 – แบบประวัติสถานที่ทั่วไป
- แบบ 3.5 – แบบประวัติบุคคลทั่วไป
- แบบ 3.6 – แบบประวัติสายลับ
- แบบ 4 – สมุดคุมแหล่งข่าวประจำตัวตำรวจสืบสวน
- แบบ 5 – สมุดคุมแหล่งข่าว สน.....
- แบบ 6 – แบบฟอร์มรายละเอียดที่จะต้องบันทึกในสมุดรับคำร้องเรียน

รายงานการสืบสวนก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุทั่วไป

วันที่.....

เสนอ.....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

กับพวกคือ.....

ได้ทำการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ เพื่อผลในทางป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย มีรายละเอียดที่จะ
รายงานดังต่อไปนี้

1. เป็นผลการสืบสวนของวันที่.....//.....//25.....เวลา.....น.

ถึงวันที่.....//.....//25.....เวลา.....น.

2. ทำการสืบสวนในเขตพื้นที่.....

3. ข่าวเกี่ยวกับคนร้ายที่เคยกระทำผิดในพื้นที่ คนร้ายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่แต่เคยกระทำ
ผิดในพื้นที่อื่น และคนร้ายที่ปฏิบัติการคาบเกี่ยวกับพื้นที่รับผิดชอบ

(1) รายละเอียดของข่าว

(2) แหล่งข่าว.....

(3) ความน่าเชื่อถือของข่าวพร้อมเหตุผล.....

(4) สิ่งที่ควรดำเนินการในขั้นต่อไป.....

4. ข่าวเกี่ยวกับบุคคลพัน โทษที่อยู่หรือเข้ามาในพื้นที่

(1) รายละเอียด.....

(2) แหล่งข่าว.....

(3) ความน่าเชื่อถือของข่าวพร้อมเหตุผล.....

สิ่งที่ควรดำเนินการในขั้นต่อไป.....

5. ข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่อยู่หรือเข้ามาในพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิด หรือสงสัยว่าได้กระทำความผิด

(1) รายละเอียด.....

(2) แหล่งข่าว.....

(3) ความน่าเชื่อถือของข่าวพร้อมเหตุผล.....

(4) สิ่งที่ควรดำเนินการในขั้นต่อไป.....

6. ข่าวเกี่ยวกับแหล่งมั่วสุ่ม แหล่งอบายมุข

(1) รายละเอียด.....

(2) แหล่งข่าว.....

(3) ความน่าเชื่อถือของข่าวพร้อมเหตุผล.....

(4) สิ่งที่ต้องดำเนินการในขั้นต่อไป.....

.....

.....

7. ข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นแล้ว

(1) รายละเอียด.....

.....

.....

(2) แหล่งข่าว.....

(3) ความน่าเชื่อถือของข่าวพร้อมเหตุผล.....

.....

.....

8. ข่าวอื่น ๆ ที่ควรรายงานให้ทราบ

(1) รายละเอียด.....

.....

.....

(2) แหล่งข่าว.....

(3) ความน่าเชื่อถือของข่าวพร้อมเหตุผล.....

.....

.....

(4) สิ่งที่ต้องดำเนินการในขั้นต่อไป.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

รายงานการสืบสวนเฉพาะคดี (รายงานเบื้องต้นหลังเกิดเหตุ)

คดีสืบสวนที่.....

คดีรับคำร้องทุกข์ที่.....

เรียน.....

1. ข้าพเจ้า.....

2. ปฏิบัติหน้าที่เวรสืบสวน ตั้งแต่เวลา.....น. ของวันที่.....

ถึงเวลา.....น. ของวันที่.....

3. เมื่อวันที่..... เวลา น. ได้รับแจ้งจาก (ระบุชื่อ).....

..... ผู้มีหน้าที่

4. ได้รับแจ้งว่า

.....

.....

5. ข้าพเจ้าไปถึงที่เกิดเหตุเวลา น. เสร็จสิ้นเวลา น.

6. ชื่อเจ้าพนักงานสอบสวนเบื้องต้น.....

7. ชื่อเจ้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ.....

8. ชื่อเจ้าพนักงานสืบสวน ที่เริ่มไปทำการสืบสวน ณ ที่เกิดเหตุ

ก.

ข.

ค.

ง.

9. รายละเอียดของเหตุที่เกิดขึ้น มีดังนี้

(1) เกิดเหตุเมื่อ

(2) สถานที่เกิดเหตุ

.....

(3) ผู้เสียหาย

ก. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่

โทร

ที่ทำงาน

โทร

การติดต่อที่สะดวก

รายละเอียดอื่น ๆ

ข. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ
ที่อยู่ โทร
ที่ทำงาน โทร
การติดต่อที่สะดวก
รายละเอียดอื่น ๆ

(4) ผู้ตาย

ก. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ
ที่อยู่ โทร
ที่ทำงาน โทร
สาเหตุการตาย
รายละเอียดอื่น ๆ

ข. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ
ที่อยู่ โทร
ที่ทำงาน โทร
สาเหตุการตาย
รายละเอียดอื่น ๆ

ค. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ
ที่อยู่ โทร
ที่ทำงาน โทร
สาเหตุการตาย
รายละเอียดอื่น ๆ

(5) ทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย (ระบุประเภท, จำนวน, ราคา, คำนีรูปพรรณและรายละเอียด)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(6) จำนวนคนร้าย คน จับได้ คน จับไม่ได้คน

(7) คนร้ายที่จับกุมได้

ก. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

รายละเอียดอื่น ๆ

ข. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

รายละเอียดอื่น ๆ

ค. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

รายละเอียดอื่น ๆ

(8) คนร้ายที่ยังจับกุมไม่ได้

ก. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

สถานที่ควรสืบหาตัว

รายละเอียดอื่น ๆ

ข. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

สถานที่ควรสืบหาตัว

รายละเอียดอื่น ๆ

ค. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

ตำหนิรูปพรรณ.....

สถานที่ควรสืบหาตัว

รายละเอียดอื่น ๆ

ง. กรณีไม่ทราบชื่อให้ระบุรายละเอียดเท่าที่ทราบพร้อมตำหนิรูปพรรณโดยละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(9) ของกลางที่ยึดได้ (ระบุประเภท, จำนวน, ราคา, ตำหนิรูปพรรณและรายละเอียด อื่น ๆ)

.....

.....

.....

.....

(10) รายละเอียดของเหตุที่เกิดมูลเหตุ.....

.....

.....

.....

.....

(11) อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด

ก. ประเภทตำหนิรูปพรรณ โดยละเอียด.....

.....

.....

.....

ข. ประเภทตำหนิรูปพรรณ โดยละเอียด.....

.....

.....

.....

ค. ประเภทตำหนิรูปพรรณ โดยละเอียด.....

(12) พาหนะที่ใช้

ก. ประเภทรายละเอียดเกี่ยวกับยานพาหนะ.....

ข. ประเภทรายละเอียดเกี่ยวกับยานพาหนะ.....

ค. ประเภทรายละเอียดเกี่ยวกับยานพาหนะ.....

(13) พยานบุคคล

ก. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

รายละเอียดอื่น ๆ

ข. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

รายละเอียดอื่น ๆ

ค. ชื่อ อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ โทร

ที่ทำงาน โทร

คำหารูปพรรณ.....

รายละเอียดอื่น ๆ

(14) พยานหลักฐานอื่น ๆ

ก.สถานที่พบ.....

ลักษณะที่พบ.....

ข.สถานที่พบ.....

ลักษณะที่พบ.....

ค.สถานที่พบ.....

(15) แผนที่เกิดเหตุ

ลักษณะของสถานที่เกิดเหตุ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(16) ความเห็นทางคดีเบื้องต้น

.....
.....
.....

เหตุผล

.....
.....
.....

(17) การสืบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว.....

.....
.....
.....

(18) จะได้ดำเนินการอย่างไรต่อไป

.....
.....
.....

.....
.....
.....

(ลงชื่อ) ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

รายงานผลการสืบสวนเฉพาะคดี (รายงานเพิ่มเติม)

หน่วยงาน	วันเดือนปี
ผู้รายงาน	เรียน
	เหตุ
	คดีสืบสวนที่
รายละเอียดของเหตุที่ได้เพิ่มเติม	
ขั้นตอนที่จะดำเนินการต่อไป	
ผู้ดำเนินการ	หัวหน้างาน

รูปถ่าย ด้านข้าง ด้านตรง และด้านเฉียง
(เขียนชื่อนามสกุลด้านหลังรูป แล้วติดลวดเสียบกระดาษ)

ลายนิ้วหัวแม่มือซ้าย

รหัสลายพิมพ์นิ้วมือเดียว

ลายนิ้วหัวแม่มือขวา

.....

หมายเลขภาพถ่าย

.....

ลายมือชื่อผู้ต้องหา

.....

แบบ 1)

สมุดควบคุมการสืบสวนของ.....

ลำดับ	วัน/เดือน/ปี ที่เกิดเหตุ	ข้อหา	ชื่อ-ที่อยู่ ผู้ถูก กล่าวหา	ชื่อผู้ต้องหา	สถานที่ เกิดเหตุ	ชื่อ พนักงาน สอบสวน	ชื่อผู้สืบสวน	ผลการ สืบสวน
	(เฉพาะคดีที่ จับกุมตัว ผู้กระทำความผิด ไม่ได้ในวัน เกิดเหตุ)						ให้บันทึกชื่อเมื่อ มีการ เปลี่ยนแปลงตัว ผู้สืบสวนทุกครั้ง	

แบบ 2) สมุดแสดงผลการจับกุมของฝ่ายสืบสวน ของ

ลำดับ	วัน/เดือน/ปี ที่เกิดเหตุ	ข้อหา	ผู้ถูกกล่าวหา	ชื่อ ผู้ต้องหา	ของ กลาง	ชื่อผู้สืบสวน	ชื่อผู้จับกุม	ดำเนินการไป อย่างไร
						หมายถึงผู้ สืบสวนคน แรกที่ได้ เบาะแสของ คนร้าย		(ส่งไป ดำเนินคดีที่ ใด)

แบบประวัติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

- ประเภทบุคคล.....
1. ชื่อ ชื่อสกุล.....
 2. อายุ.....ปี
 - 2.1 นามแฝง.....
 - 2.2 นามแฝง.....
- หมายเลขประจำตัวประชาชน.....
3. ที่อยู่ปัจจุบัน..... โทร.....
ภูมิลำเนา..... โทร.....
 4. อาชีพ.....สถานที่ทำงาน.....
ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่/แขวง..... ถนน..... ซอย.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โทร.....
 5. การศึกษา.....
 6. ชื่อบิดา.....อายุ.....ปี มีชีวิต/เสียชีวิต.....
ที่อยู่..... โทร.....
อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....
 7. ชื่อมารดา.....อายุ.....ปี มีชีวิต/เสียชีวิต.....
ที่อยู่..... โทร.....
อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....
 8. ชื่อสามี/ภรรยา.....อายุ.....ปี มีชีวิต/เสียชีวิต.....
ที่อยู่..... โทร.....
อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....
 9. ชื่อบุตร.....อายุ.....ปี มีชีวิต/เสียชีวิต.....
ที่อยู่..... โทร.....
อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....
 10. คำนิรूपพรรณ สูงประมาณ.....ซ.ม.
 - รูปร่าง สันทัด, อ้วน, เตี้ย, ผอม, สูง, อื่นๆ.....
 - พัน เอ็น, ปกติ, หลอ, ขาว.....
 - ผิว ดำ, ขาว, ดำแดง, ขาวเหลือง.....
 - ทรงผม ร่องทรง, สั้นเกรียน, แสกซ้าย, หยิกหยักสก, ยาวประบ่า.....

- ศรีษะ สามเหลี่ยม, สี่เหลี่ยม, กลม, รูปไข่, หัวล้าน(แบบไหน).....
 - ใบหน้า รูปไข่, สี่เหลี่ยม, สามเหลี่ยม.....
 - คิ้ว หนา, บาง, คิ้วต่อ.....
 - ตา เล็ก, ตี, ตาสองชั้น, ชั้นเดียว, ตาเหล่, ตาเอก.....
 - หู กาง, บาน, แหว่ง, ปกติ.....
 - จมูก โด่ง,แบน, โห่ว, ธรรมดา.....
 - ปาก หนา, บาง, แหว่ง, กว้าง, กระจับ.....
 - คาง สี่เหลี่ยม, สามเหลี่ยม, มน.....
 - หนวด – ครา หนวดยาว, สั้น, มีครา, ไม่มีครา.....
 - แผลเป็นหรือตำหนิที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ฝ้า, ปาน, รอยแผลเป็น.....
 - สำเนียง ภาคกลาง, อีสาน, ใต้, เหนือ.....
 - ลักษณะเด่นที่สังเกตเห็นได้ง่าย ตาเหล่, ตาเอก, นิ้วหัวแม่มือซ้ายด้วน, ขาเป้.....
11. อุปนิสัย.....
 12. สถานที่ชอบไปเที่ยวเตร่.....
 13. ประวัติการทำความผิด.....
 14. อาวุธที่ใช้ในการทำความผิด.....
 15. ยานพาหนะที่ใช้.....
 16. ผู้ร่วมทำความผิด.....
 17. รายละเอียดหรือวิธีการทำความผิด.....
 18. พฤติการณ์อื่นๆ ที่น่าสนใจ.....

ผู้จัดทำ.....

วัน เดือน ปี ที่จัดทำ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

(แบบรายงานนี้ใช้กับผู้กระทำความผิด 1 คน)

แบบรายงานประวัติและตำหนิรูปพรรณผู้กระทำความผิด

(ประกอบแบบรายงานแผนประทุษกรรม)

(เติมข้อความให้ช่องว่าง และกาเครื่องหมาย ใน หน้าข้อความที่ต้องการได้มากกว่าหนึ่งรายการ)

ส่วนราชการ สถานีตำรวจ / แผนก.....กก. บก.

ที่...../ วันที่.....

เรียน ผบก.ทว. / ผกก.วท. / หน.วท.จว.

เลขคดีที่ / 25..... ข้อหา.....

ผู้กระทำความผิดเป็น ตัวการ ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศ ผู้สนับสนุน

เพศ ชาย หญิง ชื่อนามสกุล.....

เลขประจำตัวประชาชน / บัตรประจำตัวข้าราชการ-พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว / หนังสือเดินทาง

.....ชื่ออื่น

.....ชื่อฉายา

สัญชาติ วัน เดือน ปีเกิด

จับกุมผู้ต้องหาได้ ยังจับกุมไม่ได้ เลขที่หมายจับ..... วันหมดอายุความ.....

ประวัติ

ชื่อนามสกุลบิดา..... ที่อยู่.....

ชื่อนามสกุลมารดา..... ที่อยู่.....

ชื่อนามสกุลสามี / ภรรยา..... ที่อยู่.....

ญาติ / เพื่อนสนิท..... ที่อยู่.....

บุคคลที่รู้จักตัว..... ที่อยู่.....

ระดับการศึกษาของผู้ต้องหา อาชีพ

สถานที่ทำงาน

ที่อยู่ครั้งสุดท้าย

ภูมิลำเนาเดิม

แหล่งที่ไปเป็นประจำ

กลุ่มหรือแก๊งที่มั่วสุม

รายชื่อบุคคลในกลุ่ม

เคยถูกจับกุมในข้อหา

สถานีตำรวจ เมื่อ

ผลคดี

ตำหนิรูปพรรณ สูง ซม. น้ำหนัก กก. หมูโลहित

รูปร่าง สูง สั้นทัด เตี้ย ลำสัน อ้วน ผอม

อื่น ๆ

ผิว ขาว ขาวเหลือง ดำ ดำแดง ตกกระ ละเอียด

หยาบ อื่น ๆ

รูปหน้า กลม รูปไข่ สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม แหลมหลิม

อื่น ๆ

ผม เป็ แสกกลาง เสย เส้นผมตรง เป็นคลื่น หก

ผมฟู หนา บาง ดำ ขาว หงอก

หงอกประปราย แดง ทอง อื่น ๆ

สีระชะ ล้วนเล็ก ล้วนเลี่ยน ล้วนครึ่งสีระชะ ล้วนง่ามถ่อ
 อื่น ๆ

หน้าผาก กว้าง แคบ โหนก ตรง ลาด สั้น
 อื่น ๆ

คิ้ว หนา บาง ค่อ ห่าง สั้น ชี้
 ดำ ขาว แดง หงอกประปราย
 อื่น ๆ

ตา โด เล็ก ชันเดียว สองชั้น โปน ลึก
 ปรีอ หยี เหล่ เข เอก ถั่ว
 อื่น ๆ

หู กาง ลีบ กลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม กะหล่ำปลี
 คิ่งหูเหลี่ยม คิ่งหูราบ คิ่งหูย้อย
 อื่น ๆ

จมูก คิ่งจมูกราบ คิ่งจมูกโค้ง คิ่งจมูกเล็ก สันจมูกตรง สันจมูกโค้ง สันจมูกเหลี่ยม
 สันจมูกสั้น จมูกกว้าง จมูกแคบ จมูกเข็ด จมูกจุ่ม
 อื่น ๆ

ปาก หนา บาง กว้าง แคบ รูปกระจับ บนยื่น
 ล่างยื่น ไม่มีร่องปาก อื่น ๆ

ฟัน ใหญ่ เล็ก เรียบ เก ห่าง ยื่น
 หลอ ขาว เหลือง ดำ เลี่ยม
 อื่น ๆ

กาง ตรง สั้น ยื่น ป้าน นุ่ม เหลี่ยม
 อื่น ๆ

หนาวและเครา
 หนา บาง เล็กเรียว ยาว สั้น ปลายงอน
 สีดำ แดง หงอกขาว หงอกประปราย
 อื่น ๆ

ค้ำหนี ไผ่ ป้าน แผลเป็น อื่น ๆ

(สี ขนาด ตำแหน่ง)

รอยสัก

(รูป สี ตำแหน่ง)

ลักษณะพิการ

เสียง คัง ค่อย แหบ แหลม ทุ้ม
 อื่น ๆ

สำเนียง ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก
 ภาคใต้ จีน อื่น ๆ

ลักษณะเชื้อชาติ
 ไทย จีน อื่น ๆ

ลักษณะอันน่าสังเกต

อาวุธที่ถนัด

เครื่องมือที่ถนัด

(ลงชื่อ).....

(ตำรวจ)

รูปถ่าย ด้านข้าง ด้านตรง และด้านเฉียง
(เขียนชื่อนามสกุลด้านหลังรูป แล้วติดลวดเย็บกระดาษ)

ลายนิ้วหัวแม่มือซ้าย	รหัสลายพิมพ์นิ้วมือเดียว <hr/> หมายเลขภาพถ่าย <hr/> ลายมือชื่อผู้ต้องหา <hr/>	ลายนิ้วหัวแม่มือขวา
----------------------	--	---------------------

แบบรายงานแผนประทุษกรรม

(เดิมข้อความให้ช่องว่าง และกาเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ต้องการได้มากกว่าหนึ่งรายการ)

ส่วนราชการ สถานีตำรวจ / แผนก _____ กก. _____ บก. _____
ที่ _____ บัญชีของกลางที่ _____

เรียน _____

เลขคดีที่ _____ ข้อหา _____

ชื่อผู้ต้องหา _____ ชื่อผู้เสียหาย _____

สถานที่เกิดเหตุ _____ ตรอก / ซอย _____ ถนน _____

หมู่บ้าน / หมู่ที่ _____ ตำบล/แขวง _____ อำเภอ/เขต _____ จังหวัด _____

วัน เดือน ปี ที่เกิดเหตุ _____ วันรับคำร้องทุกข์ _____

จำนวนคนร้าย _____ (ผู้ใหญ่ ชาย _____ คน หญิง _____ คน) (เด็ก/เยาวชน ชาย _____ คน หญิง _____ คน)

จับกุมผู้ต้องหาได้ _____ คน ยังหลบหนีอยู่ _____ คน

ผู้เสียหาย	☐ ผู้ใหญ่	อายุ _____ ปี	☐ ชาย	☐ คนไทย	จำนวนผู้เสียหาย _____ คน
	☐ เด็ก/เยาวชน	อายุ _____ ปี			

จุดเกิดเหตุ

☐ เคาสถาน	☐ ร้านค้า	☐ ศูนย์การค้า	☐ โรงงาน	☐ โกดัง
☐ ตลาด	☐ ลานจอดรถ	☐ ธนาคาร	☐ ตู้เอทีเอ็ม	☐ ร้านเพชร / ทอง
☐ ร้านเสริมสวย	☐ ห้องอาหาร	☐ สถานบริการ	☐ โรงแรม	☐ โรงมหรสพ
☐ สำนักงานธุรกิจ	☐ สถานพยาบาล	☐ สถานศึกษา	☐ สถานีราชการ	☐ ศาสนสถาน
☐ ถนน/ตรอก/ซอย	☐ สะพานลอยคนข้าม	☐ ตู้โทรศัพท์	☐ ป้ายรถประจำทาง	☐ สวนสาธารณะ
☐ สวน/ไร่/นา	☐ ป่า	☐ ที่รกร้างว่างเปล่า	☐ สถานีรถไฟ	☐ สถานีขนส่ง
☐ ท่าเรือ	☐ บนรถไฟ	☐ รถยนต์ประจำทาง	☐ รถยนต์ส่วนบุคคล	☐ รถยนต์รับจ้าง
☐ อื่น ๆ _____				

ทรัพย์สินที่
ถูกประทุษร้าย

☐ รถยนต์ (_____ ล้อ ประเภท _____)	☐ รถจักรยานยนต์	☐ เครื่องประดับ
☐ โบราณวัตถุ	☐ พระพุทธรูป	☐ พระเครื่อง
☐ เครื่องมือการเกษตร	☐ วัว/ควาย	☐ ปืน
☐ เสื้อผ้า	☐ เงินสด	☐ เครื่องใช้ไฟฟ้า (ระบุ) _____
☐ อื่น ๆ _____		

ยานพาหนะที่ใช้

☐ รถยนต์	☐ รถจักรยานยนต์	☐ ปืนลูกซอง	☐ ปืนพกไม่ทราบชนิด	☐ ปืนยาว
☐ ปืนสงครามชนิด _____				☐ ปืนปลอม
☐ ระเบิดชนิด _____	☐ ระเบิดปลอม	☐ มีด		☐ ของแหลม/มีคม
☐ ท่อนเหล็ก/ไม้	☐ ค้อน	☐ อื่น ๆ _____		

อาวุธที่ใช้

☐ ปืนพกลูกไม้	☐ ปืนพกอัด โนมัด	☐ ปืนลูกซอง	☐ ปืนพกไม่ทราบชนิด	☐ ปืนยาว
☐ ปืนสงครามชนิด _____		ขนาดกระสุนปืน _____ นิ้ว/ _____ มม./เบอร์ _____		☐ ปืนปลอม
☐ ระเบิดชนิด _____	☐ ระเบิดปลอม	☐ มีด		☐ ของแหลม/มีคม
☐ อื่น ๆ _____				

อุปกรณ์ที่ใช้

☐ ไขควง	☐ คีม	☐ แม่แรง	☐ ส้ว	☐ ตะไบ	☐ ฆะแลง	☐ ทุญแจผี
☐ น้ำกรด	☐ ทุญแจมือ	☐ มีด	☐ ของแหลม/มีคม	☐ ท่อนเหล็ก/ไม้	☐ ค้อน	☐ ที่ตัดกระดาษ
☐ วิทยุสื่อสาร	☐ อื่น ๆ _____					

วิธีการของคนร้าย

☐ ล้วงกระเป๋า	☐ กรีดกระเป๋า	☐ ตกทอง/ตกพระ	☐ หลอกเล่นการพนัน
☐ สวมครเป็นคนรับใช้	☐ แอบอ้างตัวเป็นเจ้าของบ้าน/เจ้าพนักงาน	☐ แอบอ้างตัวเป็นญาติมิตร	
☐ แอบอ้างติดต่อธุรกิจซื้อขาย/รับบริการ/สมัครงาน	☐ แอบอ้างเป็นพนักงานซ่อมแซมของใช้		
☐ เปิดร้านสังสรรค์	☐ ปลอมแปลงบัตรเครดิต	☐ ขายแปลงเป็นหญิง	
☐ ชักชวนไปร่วมเพศ	☐ มอมเมา/วางยา ผู้เสียหาย	☐ ใช้กำลังกาย	
☐ ใช้อาวุธ	☐ ใช้วางข่มขู่/ใช้วาจาหลอกกล่อม	☐ หลอกให้เงิน/สิ่งของ	
☐ วางยาเบื่อสุนัข	☐ จัดแะเข้าทางประตู/หน้าต่าง/ช่องลม	☐ จัดแะเข้าทางหลังคา/เพดาน	
☐ กระทำผิดและถ่ายอุจจาระ	☐ กระทำผิดและรับประทานอาหาร	☐ กระทำผิดและข่มขืนผู้เสียหาย	
☐ กระทำผิดและกระทำอนาจาร	☐ พันธนาการผู้เสียหาย	☐ ขังผู้เสียหายในห้องน้ำ ฯลฯ	
☐ ฉวยโอกาสขณะชุลมุน	☐ ฉวยโอกาสขณะผู้เสียหายผลอ	☐ ฉวยโอกาสขณะผู้เสียหายนอนหลับ	
☐ ว่าจ้างให้ไปส่ง	☐ รับจ้างให้ไปส่ง	☐ ชักชวนให้ไปด้วยกัน	
☐ ติดตามผู้เสียหาย	☐ คักรอผู้เสียหาย	☐ ติดตามผู้เสียหายจากธนาคาร	
☐ อื่น ๆ _____			

รอยรอย/พยานหลักฐาน

☐ ลายนิ้วมือแฝง	☐ เส้นผม/เส้นขน	☐ ปลอกกระสุน จำนวน _____
ในที่เกิดเหตุ	☐ อื่น ๆ _____	

มูลเหตุ (สำหรับคดี

☐ ไม่ทราบสาเหตุ	☐ ขัดแย้งผลประโยชน์	☐ ขัดแย้งทางการเมือง	☐ พิพาททางคดี	
ประทุษร้ายต่อชีวิต	☐ ปกปิดความคิดอื่น	☐ ชู้สาว	☐ แก๊งแก๊ง	☐ ทะเลาะวิวาท
	☐ เข้าใจผิด	☐ เมาสุรา		
	☐ อื่น ๆ _____			

เป็นการจ้างวาน มือปืนรับจ้าง

พฤติการณ์แห่งคดี _____

(ลงชื่อ) _____

(ตำแหน่ง) _____

ที่...../...../.....

เรียน พนักงานสอบสวน.....

- พบประวัติหรือวิธีการที่คล้ายคลึงกับคดีที่เกิดขึ้น ปรากฏตามรายการที่แนบมาพร้อมนี้
- ไม่พบประวัติหรือวิธีการตรงกับแผนประทุษกรรมคนร้ายรายใด

(ลงชื่อ)

(.....)

(ตำแหน่ง).....

...../...../.....

แบบประวัติสถานที่ทั่วไป

1. ชื่อสถานที่.....
2. ที่ตั้ง..... โทร.
3. ชื่อเจ้าของ.....อายุ.....ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน.....
ที่อยู่ตามบัตรประจำตัวประชาชน.....

4. ชื่อผู้ดำเนินกิจการ/ผู้ดูแล.....อายุ.....ปี
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน.....
ที่อยู่ตามบัตรประจำตัวประชาชน.....
โทร.....
ที่พักอาศัยปัจจุบัน.....

5. ลักษณะทั่วไปของสถานที่.....
.....
.....
.....

6. ลักษณะทั่วไปของสถานที่.....
.....
.....
.....

7. ข้อมูลสำคัญที่ควรทราบ.....
.....
.....
.....

ผู้จัดทำ..... วัน เดือน ปี ที่จัดทำ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งหรือรูปถ่าย

บุคคล

ทั่วไป

สถานที่

เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

ของ.....

↑
เหนือ

ผู้จัดทำ..... วัน เดือน ปี ที่จัดทำ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประวัติบุคคลทั่วไป

รูปถ่าย

- ประเภทบุคคล.....
1. ชื่อ ชื่อสกุล.....
อายุ.....ปี
 2. อาชีพ.....
 3. ชื่อสถานที่ทำงาน – ที่ตั้ง – หมายเลขโทรศัพท์
3.1 ชื่อหน่วยงาน.....
ที่ตั้ง เลขที่..... ถนน..... แขวง.....
เขต..... จังหวัด..... โทร.....
3.2 ชื่อหน่วยงาน.....
ที่ตั้ง เลขที่..... ถนน..... แขวง.....
เขต..... จังหวัด..... โทร.....
 4. ที่อยู่
4.1 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... ถนน..... แขวง.....
เขต..... จังหวัด..... โทร.....
4.2 ภูมิลำเนา เลขที่..... ถนน..... แขวง.....
เขต..... จังหวัด..... โทร.....
 5. ชื่อบิดา.....อายุ.....ปี มีชีวิต/เสียชีวิต.....
ที่อยู่..... ถนน..... แขวง..... เขต..... จังหวัด..... โทร.....
อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....
 6. ชื่อมารดา.....อายุ.....ปี มีชีวิต/เสียชีวิต.....
ที่อยู่..... ถนน..... แขวง..... เขต..... จังหวัด..... โทร.....
อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....
 7. ชื่อสามี/ภรรยา.....อายุ.....ปี มีชีวิต/เสียชีวิต.....
ที่อยู่..... ถนน..... แขวง..... เขต..... จังหวัด..... โทร.....
อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....
 8. พี่บุตร
1. อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่ทำงาน..... โทร.....
2. อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่ทำงาน..... โทร.....
3. อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่ทำงาน..... โทร.....

9. ยานพาหนะที่ใช้ (ยี่ห้อ รุ่น สี หมายเลขทะเบียน)

1.
2.

10. บุคคลที่อยู่ร่วมในครอบครัว

1. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....
สถานที่ทำงาน.....โทร.....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิม.....
2. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....
สถานที่ทำงาน.....โทร.....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิม.....
3. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....
สถานที่ทำงาน.....โทร.....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิม.....

11. คนรับใช้ – ลูกจ้าง

1. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....
สถานที่ทำงาน.....โทร.....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิม.....
2. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....
สถานที่ทำงาน.....โทร.....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิม.....
3. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี
หมายเลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....
สถานที่ทำงาน.....โทร.....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเดิม.....

12. อื่น ๆ ที่น่าสนใจ.....

.....
.....

ผู้จัดทำ.....
(.....)

วัน เดือน ปี ที่จัดทำ

ตำแหน่ง.....

แบบประวัติสายลับ

แบบ 3.6

รหัสสายลับ.....

1. ชื่อสายลับ ชื่อสกุล..... ฉายา.....
อายุ.....ปี หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน.....

2. อาชีพ.....

3. ชื่อสถานที่ทำงาน – ที่ตั้ง – หมายเลขโทรศัพท์

3.1 ชื่อหน่วยงาน.....

ที่ตั้ง เลขที่..... ถนน..... แขวง

เขต จังหวัด..... โทร

4. ที่อยู่

4.1 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่..... ถนน..... แขวง

เขต จังหวัด..... โทร

4.2 ภูมิลำเนา เลขที่..... ถนน..... แขวง

เขต จังหวัด..... โทร

5. ชื่อบิดา.....อายุ.....ปี มีชีวิต เสียชีวิต

ที่อยู่..... ถนน..... แขวงเขตจังหวัด..... โทร.....

อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....

6. ชื่อมารดา.....อายุ.....ปี มีชีวิต เสียชีวิต

ที่อยู่..... ถนน..... แขวงเขตจังหวัด..... โทร.....

อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....

7. ชื่อสามี/ภรรยา.....อายุ.....ปี มีชีวิต เสียชีวิต

ที่อยู่..... ถนน..... แขวงเขตจังหวัด..... โทร.....

อาชีพ.....ที่ทำงาน..... โทร.....

8. ยานพาหนะที่ใช้ (ยี่ห้อ รุ่น สี หมายเลขทะเบียน)

8.1

8.2.....

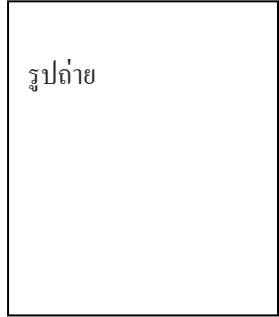
9. แหล่งที่เที่ยวประจำ.....

10. ชุมชนที่เข้าถึง.....

11. ความชำนาญพิเศษ.....

ลงชื่อสายลับ

ลงชื่อสายลับ

สมุดคุมแหล่งข่าวประจำตัวตำรวจสืบสวน

ของ..... สน.

ชื่อรหัสของสายลับ.....

ลำดับ	วัน เดือน ปี	เนื้อหาข่าว	ผลการปฏิบัติ	หมายเหตุ

วิธีใช้

1. ตำรวจ 1 นาย ใช้สมุด 1 เล่ม และให้ถือเป็นสมุดคุมส่วนตัวของตำรวจสืบสวนแต่ละนาย
2. สายลับ 1 คน ใช้ 2 แผ่น เพื่อให้มีช่องว่างเขียนได้หลายเรื่อง
3. หากผู้บันทึกไม่ต้องการให้ระบุชื่อสายลับก็ให้ใส่รหัสไว้แทน เพื่อให้ตัวเองจดจำได้ว่าสายลับดังกล่าวเป็น
ผู้ใด
4. ผลงานของสายลับคนใด ให้บันทึกเรียงกันต่อไปเรื่อยๆ สำหรับคนนั้น

สมุดคุมแหล่งข่าว สน.....

ลำดับ	สถานที่	ผู้ให้ข่าวประจำตำแหน่ง	ผู้ควบคุมแหล่งข่าว	หมายเหตุ

(แบบฟอร์มรายละเอียดที่จะต้องบันทึกในสมุดรับคำร้องเรียน)

วัน เดือน ปี / เวลา ที่รับแจ้ง

วัน เดือน ปี / เวลา ที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุ

ผู้เสียหาย

ที่อยู่ / โทรศัพท์

ข้อหา

พนักงานสอบสวน

ร้อยเวรสืบสวน

รายละเอียดพฤติการณ์ในคดี

.....

.....

.....

รายละเอียด ผู้ต้องหา หรือคนร้าย

.....

การดำเนินการที่ดำเนินการไปแล้ว

.....

สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อไป หรือกำหนดนัดหมาย.....

.....

(ลงชื่อ) ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

แบบฟอร์มรายงานการสืบสวนเพื่อประกอบสำนวนการสอบสวน

(ตัวอย่างรายงานการสืบสวน)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

รายงานการสืบสวน

คดีสืบสวนที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เสนอ.....

คดีอาญา...../.....ของสถานีตำรวจ.....

พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ.....

.....ผู้กล่าวหา

คดีระหว่าง

.....ผู้ต้องหา

ข้อหา.....

.....

.....

วันเวลาเกิดเหตุ.....

ที่เกิดเหตุ.....

ราคาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย.....

บาดแผล.....

วันเวลาที่เริ่มดำเนินการสืบสวน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

วันเวลาที่เสร็จดำเนินการสืบสวน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

รวมระยะเวลาในการสืบสวน.....วัน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่
.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลการสืบสวน คดีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ได้ดำเนินการสืบสวนแล้ว มีพยานหลักฐานตามสมควรว่า
.....ได้กระทำความผิด เห็นควรขออนุมัติศาลออกหมายจับ มาดำเนินคดี
ตามกฎหมาย (จากการสืบสวนยังไม่ทราบว่ามีผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด)

การปฏิบัติและผลการสอบสวน

(การปฏิบัตินั้นให้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการสืบสวน ส่วนผลการสืบสวนให้อ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร และ
พยานวัตถุ พร้อมเหตุผลประกอบการพิจารณา)

ก. การปฏิบัติ

1. ผู้รับผิดชอบสอบสวน

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

2. ผู้ร่วมสืบสวน

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

3. การดำเนินการสืบสวน

3.1 วันเวลารับแจ้งเหตุ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

3.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนที่ร่วมไปทำการสืบสวนบริเวณที่เกิดเหตุ มีดังนี้

3.2.1.....

3.2.2.....

3.2.3.....

3.2.4.....

3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กล่าวหา / เสียหาย

3.3.1 ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ที่อยู่.....โทรศัพท์.....

ที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

การติดต่อที่สะดวก.....

จากการซักถามได้ความว่า.....

.....
.....

3.3.2 ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่อยู่.....โทรศัพท์.....
ที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....
การติดต่อที่สะดวก.....

จากการซักถามได้ความว่า.....

.....
.....

3.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องผู้ตาย

3.4.1 ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่อยู่.....โทรศัพท์.....
ที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....
การติดต่อที่สะดวก.....

3.4.2 ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่อยู่.....โทรศัพท์.....
ที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....
การติดต่อที่สะดวก.....

3.5 พยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ให้ระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ (หรือภูมิลำเนา) โทรศัพท์ติดต่อ)

3.5.1 ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่อยู่.....โทรศัพท์.....
ที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....
การติดต่อที่สะดวก.....

จากการซักถามได้ความว่า.....

.....
.....

3.5.2 ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
ที่อยู่.....โทรศัพท์.....
ที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....
การติดต่อที่สะดวก.....

จากการซักถามได้ความว่า.....

.....
.....

3.6 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวคนร้าย

จำนวนคนร้าย.....คน จับกุมได้.....คน

3.6.1 คนร้ายที่จับกุมตัวได้

3.6.1.1 ชื่อ.....อายุ.....ปี

ชื่อรอง..... ฉายา..... อาชีพ.....

ที่อยู่..... โทรศัพท์.....

คำหารูปพรรณ..... โทรศัพท์.....

การติดต่อสะดวก.....

จากการซักถามได้ความว่า.....

.....
.....
.....

3.6.1.2 ชื่อ.....อายุ.....ปี

ชื่อรอง..... ฉายา..... อาชีพ.....

ที่อยู่..... โทรศัพท์.....

คำหารูปพรรณ..... โทรศัพท์.....

การติดต่อสะดวก.....

จากการซักถามได้ความว่า.....

.....
.....
.....

3.6.2 คนร้ายที่ยังจับกุมไม่ได้

3.6.2.1 ชื่อ.....อายุ.....ปี

ชื่อรอง..... ฉายา..... อาชีพ.....

ที่อยู่..... โทรศัพท์.....

คำหารูปพรรณ..... โทรศัพท์.....

3.6.2.2 ชื่อ.....อายุ.....ปี

ชื่อรอง..... ฉายา..... อาชีพ.....

ที่อยู่..... โทรศัพท์.....

คำหารูปพรรณ..... โทรศัพท์.....

3.7 ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย

3.7.1 รายการทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย

3.7.1.1.....จำนวน.....
มูลค่า.....บาท

3.7.1.2.....จำนวน.....
มูลค่า.....บาท

รวม.....รายการ มูลค่าทั้งสิ้น.....บาท

3.7.2 การติดตามทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย

3.7.2.1.....จำนวน.....
มูลค่า.....บาท

3.7.2.2.....จำนวน.....
มูลค่า.....บาท

รวม.....รายการ มูลค่าทั้งสิ้น.....บาท

รวม.....รายการ มูลค่าทั้งสิ้น.....บาท

3.8 ข้อมูลเกี่ยวกับอาวุธที่คนร้ายใช้กระทำผิด

3.8.1 ประเภท.....
คำอธิบายพรรณ.....

3.8.2 ประเภท.....
คำอธิบายพรรณ.....

3.9 ข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะที่คนร้ายใช้กระทำผิด

3.9.1 ประเภท.....
คำอธิบายพรรณ.....

3.9.2 ประเภท.....
คำอธิบายพรรณ.....

3.10 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ

3.10.1 สภาพทั่วไป.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.10.2 พยานเอกสารและพยานวัตถุที่ตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุ

3.10.2.1.....จำนวน.....

ตำแหน่งที่พบ.....

3.10.2.2.....จำนวน.....

ตำแหน่งที่พบ.....

3.10.3 ร่องรอยพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่ตรวจพบในบริเวณที่เกิดเหตุ เช่น รอยนิ้วมือแฝง รอยนิ้วมือ รอยฝ่ามือ รอยนิ้วเท้า ฝ่าเท้า เป็นต้น

3.10.3.1.....จำนวน.....

ตำแหน่งที่พบ.....

3.10.3.2.....จำนวน.....

ตำแหน่งที่พบ.....

3.11 ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ ตรวจยึด ตรวจค้น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยง ระหว่างกลุ่มผู้กระทำความผิด กลุ่มผู้ต้องสงสัย และผู้เสียหาย เช่น การติดต่อสื่อสาร ที่พักอาศัย รวมถึงข้อมูลท้องถิ่นต่างๆ เป็นต้น

3.11.3.1.....จำนวน.....

ตำแหน่งที่พบ.....

ผลการตรวจ.....

3.11.3.2.....จำนวน.....

ตำแหน่งที่พบ.....

ผลการตรวจ.....

3.12 ผลตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

3.12.1 รายงานที่.....

ผลการตรวจสรุปได้ว่า.....

3.12.2 รายงานที่.....

ผลการตรวจสรุปได้ว่า.....

3.13 ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบสวน

คดีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ได้ดำเนินการสืบสวนแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข. ผลการสืบสวน

คดีนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน ได้ร่วมกันดำเนินการสืบสวนหาพยานหลักฐานทั้ง พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุแล้วมีพยานหลักฐานพอสมควรน่าเชื่อได้ว่า

.....เป็นผู้ (จ้างวาน ใช้อื่น) ให้.....ฆ่า
.....จนถึงแก่ความตาย โดยมีพยานหลักฐานยืนยันดังนี้

1. พยานบุคคล.....ยืนยันว่า.....

.....
2. พยานวัตถุ.....ยืนยันว่า.....

.....
3. พยานเอกสาร.....ยืนยันว่า.....

.....

จึงเสนอความเห็นพร้อมสำนวนการสืบสวนมายังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีนี้มาเพื่อ พิจารณาและดำเนินการขออนุมัติออกหมายจับ.....มาดำเนินคดีตามกฎหมาย ต่อไป รวมเอกสาร จำนวน.....แผ่น

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน
(.....)

ตำแหน่ง.....

10.3 เอกสารใช้ประกอบในสำนวนการสืบสวน

- 1) รายงานการสืบสวน
- 2) ผู้รับผิดชอบการสืบสวนและผู้ร่วมสืบสวน
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย
- 4) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตาย
- 5) พยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 6) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวคนร้าย
- 7) ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย
- 8) ข้อมูลเกี่ยวกับอาวุธที่คนร้ายใช้กระทำผิด
- 9) ข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะที่คนร้ายใช้กระทำผิด
- 10) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ
- 11) ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบ ตรวจยึด เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยง ระหว่าง กลุ่มผู้กระทำความผิด กลุ่มผู้ต้องสงสัย และผู้เสียหาย เช่น การติดต่อสื่อสาร ที่พักอาศัย รวมทั้งข้อมูลท้องถิ่นต่างๆ เป็นต้น
- 12) ผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
- 13) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบสวน

10.4 การนำเสนอในที่ประชุม

10.4.1 การใช้โปรแกรม I₂

- ตั้งสมมุติฐาน แนวทางการสืบสวน
- หาจุดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (ID) ของแต่ละ Object
- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้
- เก็บรายละเอียดพยานหลักฐาน
- สรุปภาพรวมของคดีที่เกิดขึ้น

10.4.2 วัตถุประสงค์

- เพื่อให้สามารถใช้โปรแกรม I₂ จัดทำแผนผังรูปแบบต่างๆ ช่วยในการวิเคราะห์การกระทำผิดได้
- วิธีการใช้โปรแกรม I₂
- ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากโปรแกรม I₂

10.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลการใช้โทรศัพท์

- การนำข้อมูลโทรศัพท์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่บันทึกอยู่ในเครื่องโทรศัพท์ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดมาเป็นของกลางในคดี จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในโปรแกรม I₂

- การนำข้อมูลโทรศัพท์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ตำรวจร้องขอมาจากศูนย์โทรศัพท์ โดยจะมีรายละเอียดระบุถึงพิกัดที่มีการใช้โทรศัพท์ เช่น วันเวลา พื้นที่ที่ใช้โทรศัพท์ ตำแหน่งของเสาสัญญาณเป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในโปรแกรม 1₂

10.4.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากพฤติกรรมกรรมการกระทำผิด เชื่อมโยงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องข้อมูลโทรศัพท์ที่จะนำมาวิเคราะห์ในคดีอาญา

- 1) หมายเลขที่โทรออก
- 2) หมายเลขที่ไม่ได้รับสาย
- 3) หมายเลขที่ได้รับสาย
- 4) ข้อความที่มีการส่งถึงกันและกัน

- แสดงให้เห็นถึงติดต่อของผู้ต้องหาในคดี ทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ทำให้ทราบช่วงวันเวลา สถานที่ต่างๆ

- แสดงให้เห็นถึงผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด

10.4.5 เทคนิคการนำเสนอด้วย Power Point

- เน้นการใช้รูปภาพบรรยายเหตุการณ์แทนตัวหนังสือ
- ต้องทำให้ดูเข้าใจง่าย ชัดเจน
- ข้อความไม่ควรเกิน 5 บรรทัด ใช้ตัวเลขน้อย
- ใช้สีสันที่ดูมีชีวิตชีวา
- ใช้ภาพและกราฟิกในการนำเสนอ
- ให้ผู้ฟังได้พักสายตา

10.4.6 การสรุปผล

- สรุปให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการรายงานนั้น
- สรุปประเด็นหลัก
- โยงกลับไปสู่ตอนเปิด
- พยายามให้เกิดความมั่นใจ

10.4.7 สิ่งที่ไม่ควรทำตอนสรุป

- สรุปยืดเยื้อ
- จบแบบห้วน ๆ
- เปิดประเด็นใหม่

10.4.8 การตอบข้อซักถาม

- ไม่ต้องกลัวคำถาม
- อย่าขัดจังหวะผู้ถาม
- ตั้งใจฟังผู้ถาม (เนื้อหา ความหมายแฝง และอารมณ์)

- ถ้าคำถามมีหลายประเด็นให้แยกเป็นประเด็นย่อยๆ และตอบทีละประเด็น
- กรณีมีหลายคำถาม ตอบคำถามง่ายก่อน
- ทวนคำถาม ถ้าจำเป็น
- ถ้าไม่ทราบ ก็ควรบอกไปว่าไม่ทราบ
- ตอบตรงประเด็นก่อนแล้วค่อยอธิบายรายละเอียด

7.

วิชา เทคโนโลยีการสื่อสาร การติดตามบุคคล
ทางการเงิน การธนาคาร และทรัพย์สิน

7. วิชา เทคโนโลยีการสื่อสาร การติดตามบุคคลทางการเงิน การธนาคาร และทรัพย์สิน

เนื่องด้วยอาชญากรรมมีความพลวัตกับสังคม สังคมในปัจจุบันได้มีการพัฒนาการทางเทคโนโลยีไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ ซึ่งการประกอบอาชญากรรมก็ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระทำผิดเช่นกัน อีกมุมมองหนึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถนำเทคโนโลยีนี้มาเป็นวิธีการในการรวบรวมพยานหลักฐาน สืบหาตัวผู้กระทำผิดได้เช่นกัน วิชานี้จะนำเทคโนโลยีที่เป็นความรู้สามารถประยุกต์มาใช้ในการสืบสวนได้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักสืบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

7.1 หลักการสำคัญในการใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนงานสืบสวน

1. เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความไม่รู้
2. การประสานงาน ภาวะผู้นำ งบประมาณของหน่วย ความมุ่งมั่น
3. การค้นหาพยานหลักฐานที่เกิดเหตุ ประสานข้อมูลกับท้องที่ การแชร์ข้อมูลกับท้องที่
4. บูรณาการงานสืบสวน วางแผนการสืบสวน แบ่งงานกันทำ ทำงานเป็นทีม ควบคุมและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
5. การนำพยานหลักฐานเข้าสู่ชั้นพิจารณาของศาล

7.2 หัวข้อรายการตรวจสอบ (CHECK LIST)การติดตามตรวจสอบข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่สามารถเป็นประโยชน์ในการสืบสวนคดีอาญา

1. ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ (ให้ข้อมูลและภาพถ่ายบุคคล)
2. กรมการขนส่งทางบก (ฐานข้อมูลทะเบียนรถยนต์ รถจักรยานยนต์)
3. สำนักงานประกันสังคม (ฐานข้อมูลการทำงานของบุคคล)
4. โรงพยาบาล (ข้อมูลเกี่ยวกับการชันสูตรศพ บาดแผล ประวัติการรักษา)
5. บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์ ทั้งของรัฐและเอกชน (AIS, DTAC, TRUE, HUTCH, CAT, TOT ฯลฯ)
6. ไปรษณีย์
7. การไฟฟ้า การประปา
8. ธนาคารพาณิชย์
9. สถาบันทางการเงินต่าง ๆ เช่น จีอีแคปปิตอล อีออน เฟิร์สชอยท์ ฯลฯ
10. สถานศึกษาต่าง ๆ (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา)
11. สำนักพุทธศาสนา เจ้าคณะจังหวัด (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระภิกษุ)
12. โรงรับจำนำ สถานธนาฑูบาล ร้านค้าของเก่า (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่สูญหาย)
13. ราชทัณฑ์ เรือนจำ (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องโทษ และบุคคลพ้นโทษ)
14. กรมศุลกากร และ ตม. ฯลฯ (ให้ข้อมูลการนำเข้าสิ่งของ)
15. กองทะเบียนการค้า ธุรกิจพาณิชย์ (ให้ข้อมูลการจดทะเบียนการค้า)
16. ทว. (ให้ข้อมูลประวัติอาชญากรรม)
17. พฐ. พิสูจน์หลักฐานจังหวัด (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน)
18. สถาบันนิติเวช (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ)
19. ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถ ปจร. (ให้ข้อมูลรถหาย)
20. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สถานทูตต่างๆ (การเข้าออกประเทศของบุคคล)
21. สายการบิน (ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางโดยเครื่องบิน)

22. การขึ้นลงทางด่วน โดยใช้บัตร Easy pass
23. เว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการ Search หาข้อมูล
24. Application ของ Smartphone เช่น Facebook, LINE ฯลฯ

7.3 การตรวจสอบข้อมูลบุคคลทางทะเบียนราษฎร ทำให้ทราบถึง

1. ชื่อ สกุล หมายเลขบัตรประชาชน
2. ภาพถ่ายทางทะเบียนราษฎร
3. ภูมิลำเนาเดิม สถานที่อยู่ เครื่องญาติ
4. รายการเปลี่ยนแปลงชื่อ สกุล ที่อยู่
5. บุคคลผู้รับรองรายการบัตร
6. หมายเลขโทรศัพท์

7.3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

7.3.1.1 โปรแกรม AMI ของกรมการปกครอง

7.3.1.2 โปรแกรม POLIS ของ ตร.

7.3.1.3 ตรวจสอบผ่านระบบ POLIS ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ <http://172.17.2.66/polis>

7.3.1.4 ตรวจสอบจากฐานข้อมูลของกรมการปกครอง ผ่านทางระบบ IKNO โดยติดตั้ง

โปรแกรม AMI โดยใช้เครือข่ายของ POLIS

7.3.1.1 โปรแกรม AMI ของกรมการปกครอง

หมายถึงประเภทบุคคล
ซึ่งมี 8 ประเภท

หมายถึงรหัสของสำนัก
ทะเบียน

หมายเลขตรวจสอบความถูกต้อง

หมายถึงลำดับที่ของบุคคลในแต่ละ
กลุ่มประเภท หรือใบสืบบัตร

หมายถึงกลุ่มที่ของบุคคลแต่ละ
ประเภทตามหลักแรก หรือเล่ม

การตรวจขอขึ้นต้นตัวบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า

Version 6.9

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้ได้รับอนุญาต พ.ต.ท. วีระชาย สุโขทัยแก้ว วันที่ 15 สิงหาคม 2554

จำนวนรายการที่พิมพ์ผล 23 รายการ

ลำดับที่	เลขประจำตัวประชาชน	สัญชาติ	สีตาส	เพศ	วันเดือนปีเกิด	เลขบัตรประชาชน
1	1-1600-00093-77-0	ไทย	โสด	ชาย	30 เมษายน 2528	1600-002921-6
2	9-1411-00071-03-6	ไทย	โสด	ชาย	29 เมษายน 2515	1411-00003-6
3	9-1701-00079-30-8	ไทย	โสด	ชาย	2408	1701-00079-6
4	1-3205-01142-80-0	ไทย	โสด	ชาย	11 สิงหาคม 2545	3201-043488-4
5	3-3017-00388-29-1	ไทย	โสด	ชาย	29 สิงหาคม 2523	3017-00788-6
6	3-3206-00174-31-5	ไทย	โสด	ชาย	17 เมษายน 2523	3206-005872-1
7	3-7004-00706-55-3	ไทย	โสด	ชาย	30 กรกฎาคม 2509	3030-005815-5
8	3-3012-00077-25-1	ไทย	โสด	ชาย	23 กุมภาพันธ์ 2501	3012-003647-1
9	3-3017-00076-34-2	ไทย	โสด	ชาย	25 สิงหาคม 2523	3017-029226-6

ปุ่ม: แผนภูมิการตรวจสอบ, ค้นหา, หน้าถัดไป, จำนวนรายการที่พิมพ์, จำนวนรายการ, ค้นหา

การตรวจขอขึ้นต้นตัวบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า

Version 6.9

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้ได้รับอนุญาต พ.ต.ท. วีระชาย สุโขทัยแก้ว วันที่ 15 สิงหาคม 2554

เลขรหัสประจำบ้าน 3098-005815-5 สำนักงานทะเบียน ห้องขึ้นทะเบียนกลางเมืองปทุมธานี รหัสจังหวัด 30 รายการบ้าน
ที่อยู่ 101 ซ.6 (เทศบาล 16) อ.เทศบาล 16 ตำบล/แขวง ปากช่อง
อำเภอ/เขต ปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา
ประเภท ลงทะเบียนเมื่อ จานวนเลขบัตรประชาชน 1

เลขประจำตัว 3-7004-00706-55-3 จังหวัดราชบุรี อ.ดำเนินสะดวก เอกสาร นร.
ชื่อ นายสมยศ ใจดี เกิดเมื่อ 30 กรกฎาคม 2508 อายุ 46 ปี
สถานภาพ ผู้อาศัย สัญชาติ ไทย สถานภาพบุคคล มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านนี้
ชื่อบิดา อิม สัญชาติ ไทย เลขประจำตัว -
ชื่อมารดา บุญมา สัญชาติ ไทย เลขประจำตัว 3-7004-00706-50-2
ย้ายเข้าเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2550 ย้ายออกเมื่อ จำนวนเมื่อ
เปลี่ยนชื่อตัวครั้งสุดท้ายเมื่อ เปลี่ยนชื่อสกุลครั้งสุดท้ายเมื่อ

ปุ่ม: กลับหน้าจอเดิม, ชื่ออังกฤษ, ชื่ออาหรับก่อน, ชื่ออาหรับถัดไป, รายงานบัตร, ประวัติการเปลี่ยนแปลง, พิมพ์รายงาน, จบงาน

การตรวจขอขึ้นต้นตัวบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า

Version 6.9

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้ได้รับอนุญาต พ.ต.ท. วีระชาย สุโขทัยแก้ว วันที่ 15 สิงหาคม 2554

ประวัติการเปลี่ยนแปลงของบุคคล

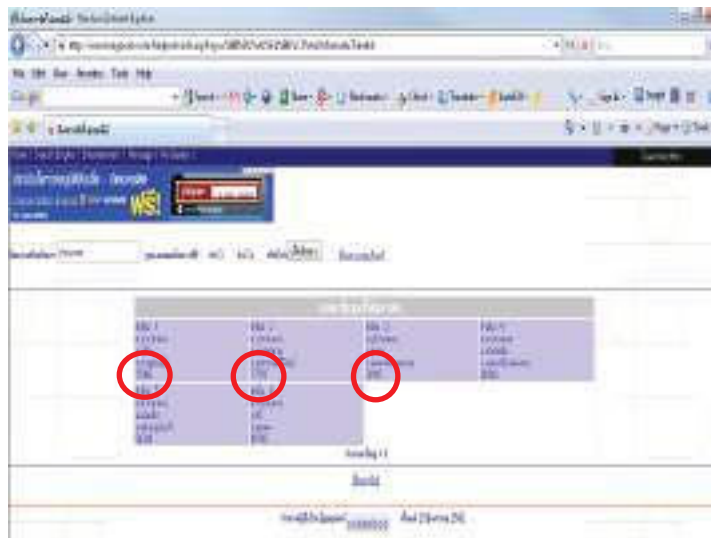
รายการการเปลี่ยนแปลง

ชื่อ หมายเลขประจำตัวประชาชน 3-7004-00706-55-3 ค้นหา

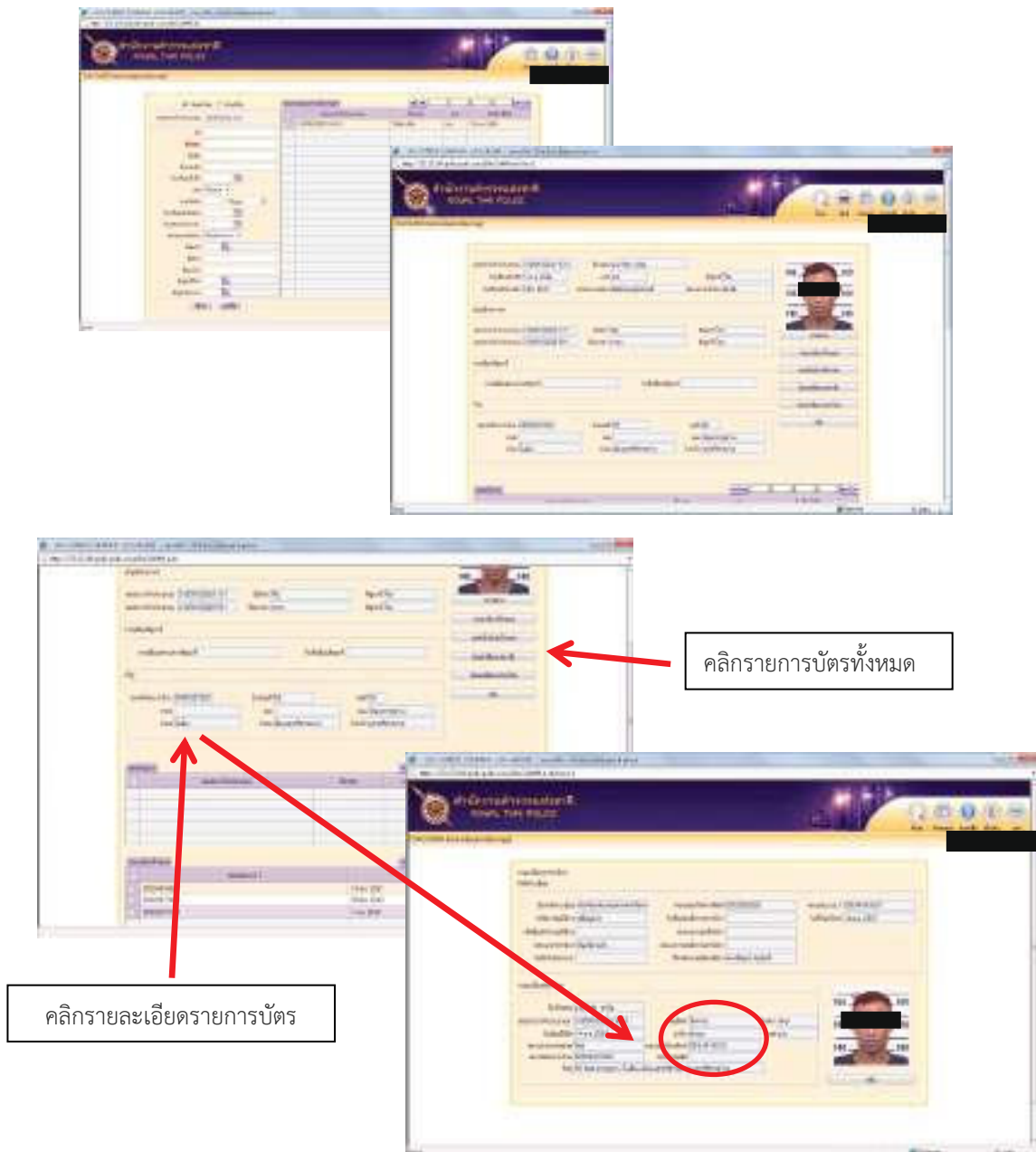
ลำดับที่	เลขประจำตัวประชาชนเดิม	วันเดือนปีเกิดเดิม	วันเดือนปีเกิดใหม่	สาเหตุการเปลี่ยนแปลง
1	7004-15007-5	30 เมษายน 2528		
2	3030-10314-1	30 สิงหาคม 2536	26 พฤศจิกายน 2550	จึงเปลี่ยนภาพถ่ายหน้าบัตร

ปุ่ม: กลับหน้าจอเดิม

การตรวจขอขึ้นสูบัตรบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า		
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ		
ผู้ถือบัตรประชาชน พ.ต.ท. วีระชาย ชูไข่มวงค์	วันที่ 16 สิงหาคม 2564	
รายการขึ้น		
เลขบัตรประชาชน ๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙	สำนักงานขึ้น บัตรขึ้นเขตปกครองส่วนท้องถิ่น	
ที่อยู่ ๙๙๙๙ หมู่ที่ ๙๙๙๙ ตำบล ๙๙๙๙	ตำบล ๙๙๙๙ อำเภอ ๙๙๙๙	
อำเภอ ๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙
รหัสไปรษณีย์ ๙๙๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙
รายการบุตร		
เลขบัตรประชาชน ๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙	หมายเลขบัตรประชาชน -	เลขบัตร พ.ร.
ชื่อ นามสกุล ไรดี	เกิดเมื่อ ๙๙/๙๙/๙๙๙๙	อายุ ๙๙ ปี
สถานภาพ คู่สมรส	สัญชาติ ไทย	สถานภาพบุคคล มีคู่สมรสอยู่กินกันดี
ชื่อบิดา ๙๙๙๙	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว ๙๙-๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙
ชื่อมารดา ๙๙๙๙	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว -
บ้านเช่าเลข ๙๙๙๙ หมู่ ๙๙๙๙	ชื่อของแม่ ๙๙๙๙	ชื่อแม่ ๙๙๙๙
เปลี่ยนชื่อบัตร ๙๙๙๙	เปลี่ยนชื่อบัตร ๙๙๙๙	
สมัครบัตร	ข้อมูลอื่นๆ	ข้อมูลบัตรอื่น
ข้อมูลบัตรไม่	ตรวจการบัตร	ประวัติการเปลี่ยนแปลง
รายการตรวจ	รวม	

การตรวจขอขึ้นสูบัตรบุคคล บัตรประจำตัวประชาชน และภาพใบหน้า		
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ		
ผู้ถือบัตรประชาชน [REDACTED]	วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔	
รายการขึ้น		
เลขบัตรประชาชน ๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙	สำนักงานขึ้น บัตรขึ้นเขตปกครองส่วนท้องถิ่น	
ที่อยู่ ๙๙๙๙ หมู่ที่ ๙๙๙๙ ตำบล ๙๙๙๙	ตำบล ๙๙๙๙ อำเภอ ๙๙๙๙	
อำเภอ ๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙
รหัสไปรษณีย์ ๙๙๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙	จังหวัด ๙๙๙๙
รายการบุตร		
เลขบัตรประชาชน ๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙	หมายเลขบัตรประชาชน ๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙	เลขบัตร พ.ร.
ชื่อ นามสกุล ๙๙๙๙	เกิดเมื่อ ๙๙/๙๙/๙๙๙๙	อายุ ๙๙ ปี
สถานภาพ คู่สมรส	สัญชาติ ไทย	สถานภาพบุคคล มีคู่สมรสอยู่กินกันดี
ชื่อบิดา ๙๙๙๙	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว ๙๙-๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙
ชื่อมารดา ๙๙๙๙	สัญชาติ ไทย	เลขประจำตัว ๙๙-๙๙๙๙-๙๙๙๙๙๙-๙๙๙๙
บ้านเช่าเลข ๙๙๙๙ หมู่ ๙๙๙๙	ชื่อของแม่ ๙๙๙๙	ชื่อแม่ ๙๙๙๙
เปลี่ยนชื่อบัตร ๙๙๙๙	เปลี่ยนชื่อบัตร ๙๙๙๙	
สมัครบัตร	ข้อมูลอื่นๆ	ข้อมูลบัตรอื่น
ข้อมูลบัตรไม่	ตรวจการบัตร	ประวัติการเปลี่ยนแปลง
รายการตรวจ	รวม	

7.4 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ ทำให้ทราบถึง

1. ชื่อ สกุลผู้ครอบครอง ผู้ถือกรรมสิทธิ์ ยานพาหนะ
2. ที่อยู่ผู้ครอบครอง ผู้ถือกรรมสิทธิ์ ยานพาหนะ
3. หมายเลขเครื่องยนต์ หมายเลขตัวถัง
4. วันเดือนปีที่จดทะเบียน

7.4.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

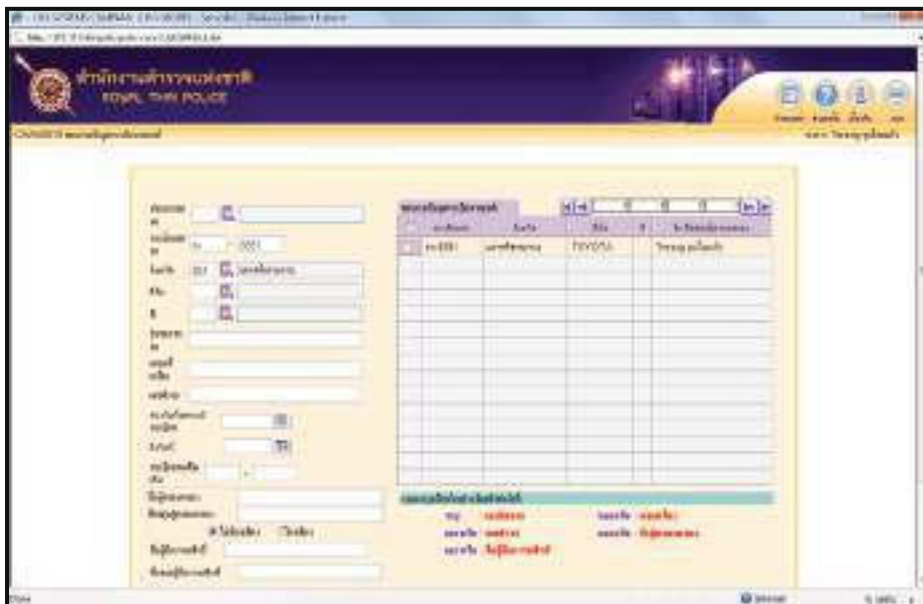
- 7.4.1.1 ตรวจสอบจากสำนักงานขนส่งของแต่ละจังหวัด
- 7.4.1.2 ตรวจสอบผ่านตรวจสอบผ่านระบบ POLIS ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
<http://172.17.2.66/polis>
- 7.4.1.3 ตรวจสอบจากระบบ DXC ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม
- 7.4.1.4 ตรวจสอบจากศูนย์สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด
- 7.4.1.5 ตรวจสอบจากระบบ gis.police.go.th

7.4.1.1 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ จากกรมการขนส่งทางบก

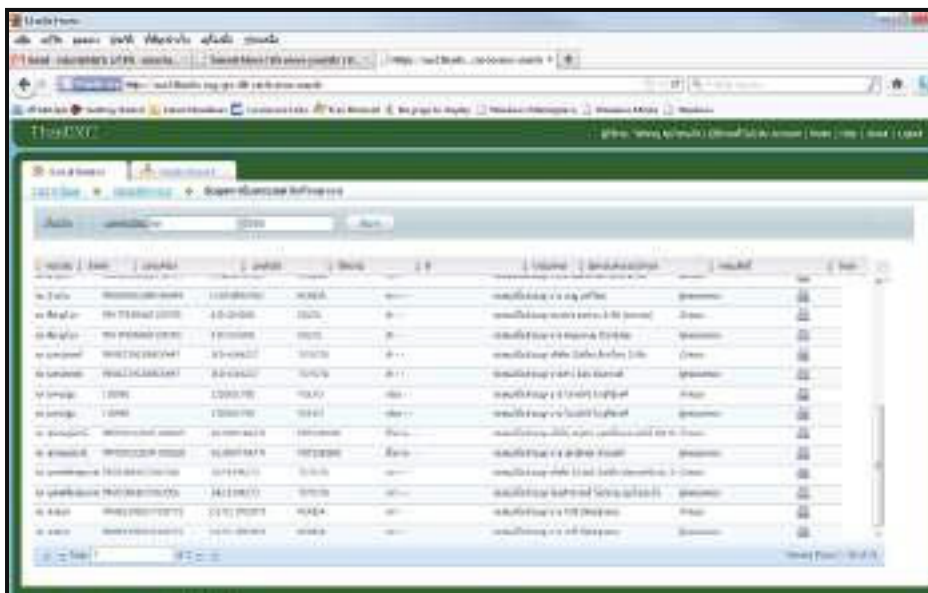

7.4.1.2 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ ตรวจสอบผ่านตรวจสอบผ่านระบบ POLIS ของ ตร.

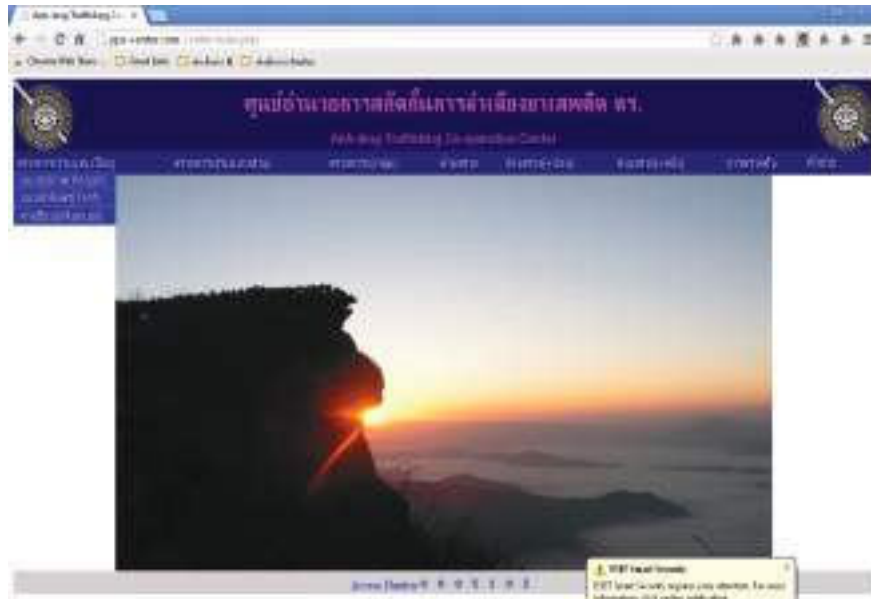
ของ ตร.

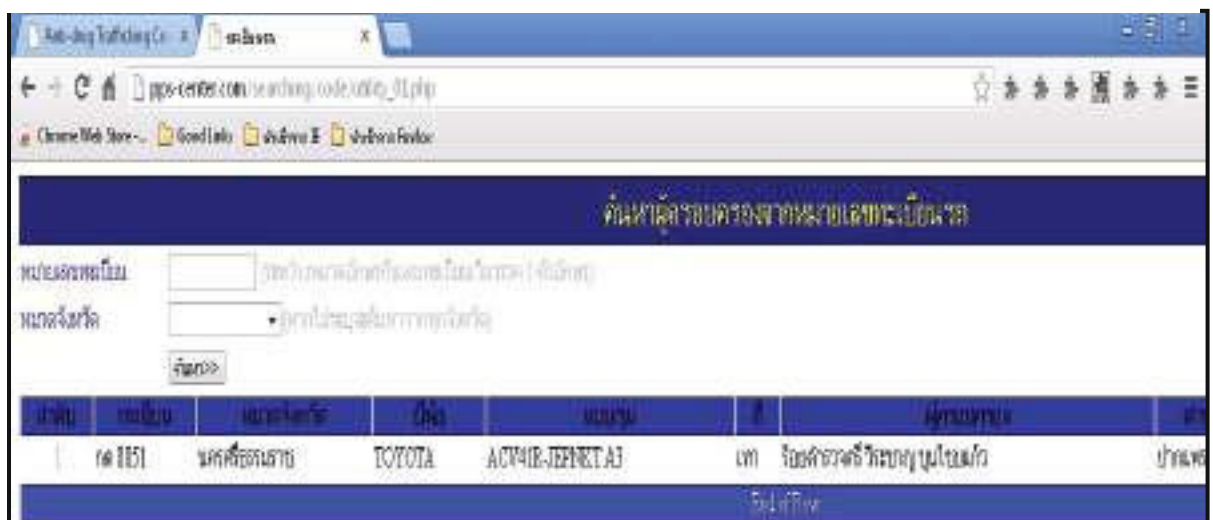
7.4.1.3 ตรวจสอบจากระบบ DXC ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

7.4.1.4 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ ตรวจสอบจากศูนย์สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด

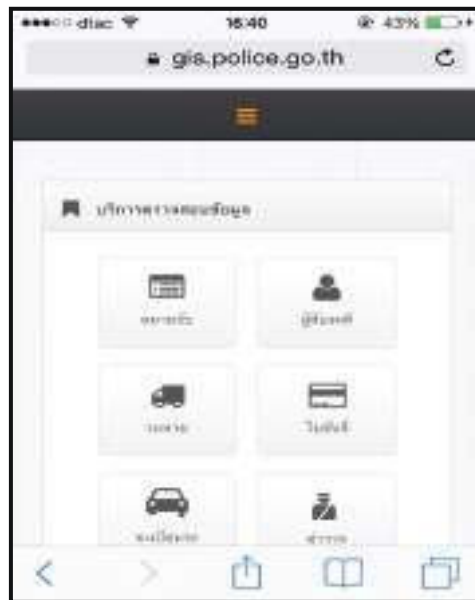

การค้นหาโดยใช้หมายเลขทะเบียนรถ

7.4.1.5 การตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ จากระบบ gis.police.go.th

7.5 การตรวจสอบข้อมูลทางธนาคาร การสืบสวนทางการเงิน

ทำให้ทราบถึง ชื่อ สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้เปิดหมายเลขบัญชี หากทราบหมายเลขบัตรประชาชน 13 หลัก ทำให้ทราบข้อมูลที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้เปิดบัญชี การเคลื่อนไหวทางบัญชี กล้องวงจรปิด ผ่านกล้องวงจรปิดของทางธนาคาร

7.5.1 ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบบัญชี

1. คำขอเปิดบัญชี
2. ข้อมูลบุคคลประกอบการขอใช้บริการ
3. รายการเคลื่อนไหวทางบัญชี

7.5.2 เทคนิคการตรวจสอบบัญชีธนาคารในเบื้องต้น

1. ตรวจสอบสาขาบัญชีธนาคาร
2. ตรวจสอบเจ้าของบัญชีผ่านทาง i - banking
3. ตรวจสอบเจ้าของบัญชีผ่านทาง ATM ฯลฯ

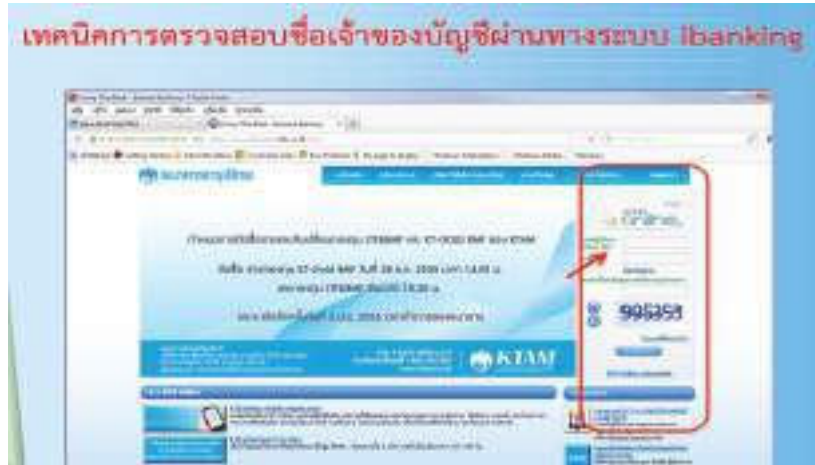
7.5.3 แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลทางธนาคาร

- ธนาคารพาณิชย์ทุกสาขา (โดยเฉพาะสาขาเจ้าของบัญชี)

<http://www.bot.or.th/Thai/Pages/BOTDefault.aspx>

- ตรวจสอบสาขาได้จากเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

7.5.4 เทคนิคการตรวจสอบชื่อเจ้าของบัญชีผ่านทางระบบ i - Banking

7.6 ตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดของธนาคารเพื่อหาตัวคนร้าย

ภายหลังจากที่ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลหมายเลขบัญชีธนาคารดังกล่าวแล้ว และพบหลักฐานเกี่ยวกับการโอนเงิน ให้ขอทำการตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดของธนาคาร การตรวจสอบภาพวงจรปิดจากธนาคารนั้น จะต้องทำหนังสือไปตรวจสอบจากธนาคาร พร้อมทั้งออกหมายเรียกเป็นหมายเรียกพยานเอกสาร

ตัวอย่างภาพวงจรปิดที่ได้

ภาพถ่ายนางทัศนีย์หรือเจ๊เบบ สงค์แก้ว จากกล้องวงจรปิดของธนาคาร

7.7 ตรวจสอบข้อมูลธุรกิจการค้า เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด งบดุล ฯลฯ ทำให้ทราบถึง

- ตรวจสอบที่อยู่ ที่ตั้ง บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- ตรวจสอบกรรมการของบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด

7.7.1 การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ

การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ เป็นการตรวจสอบข้อมูลนิติบุคคลว่า บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทมหาชน มีใครเป็นกรรมการบ้างจำนวนเท่าไร และกรรมการผู้จัดการเป็นใคร นิติบุคคลดังกล่าวตั้งอยู่ที่ใด

7.7.1.1 แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ

1. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
2. เว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

<http://www.dbd.go.th/main.php?filename=index>

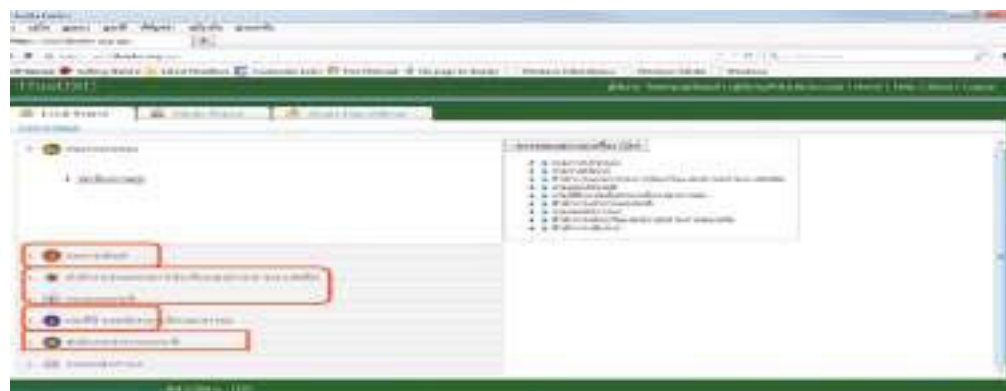
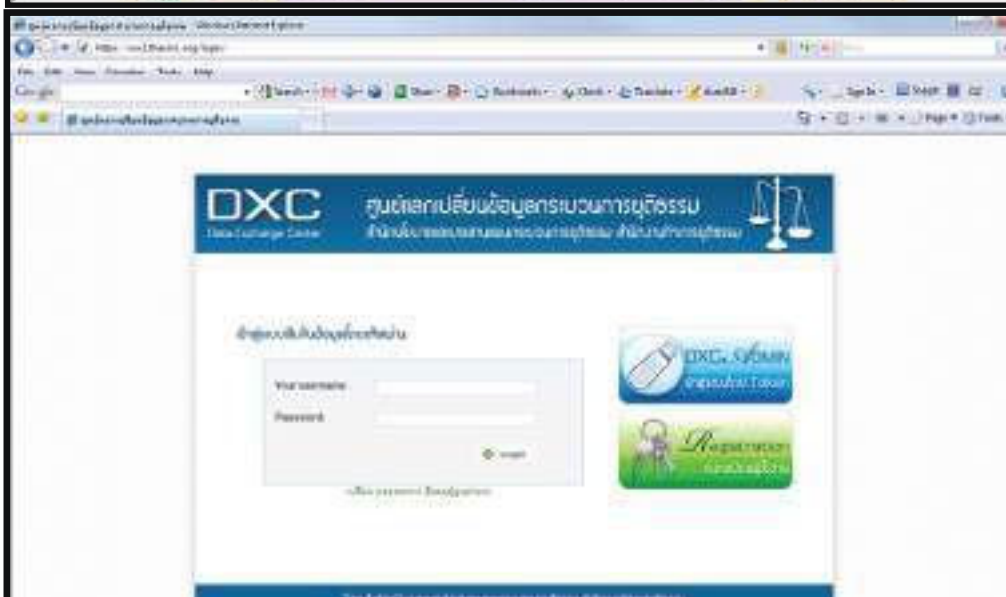
7.8 การตรวจสอบข้อมูลประวัติเกี่ยวกับการกระทำความผิด ประวัติต้องโทษคดีอาญา

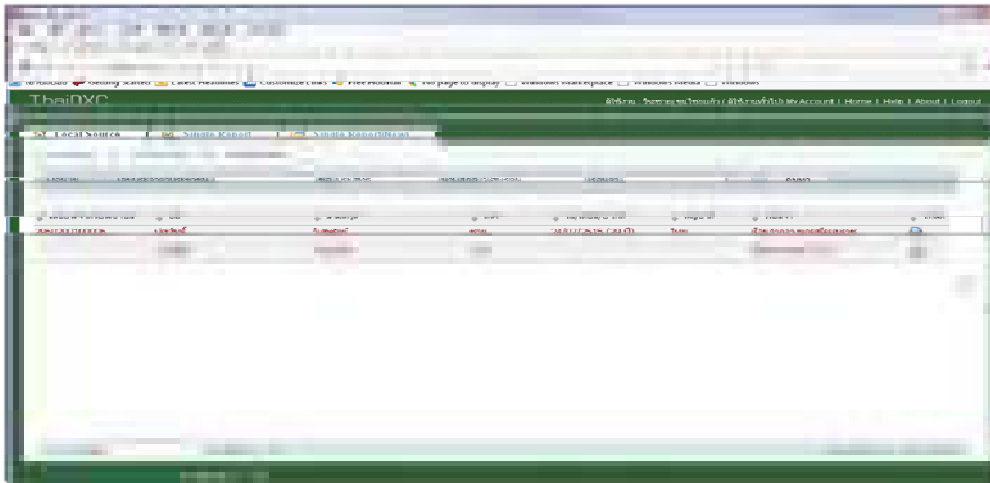
ทำให้ทราบถึงการตรวจสอบข้อมูลประวัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหาในครั้งที่ผ่านมามีประโยชน์ในการสืบสวนเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถยืนยันความผิดของผู้ต้องหาในครั้งปัจจุบันได้เป็นอย่างดี และยืนยันเครือข่ายของผู้ต้องหาว่ามีบุคคลที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวข้อกันได้อย่างไรบ้าง

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลประวัติการกระทำผิด

1. ตรวจสอบจากระบบ polis ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ <http://172.17.2.66/polis>
2. ตรวจสอบจากฐานข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ ผ่านทางระบบ DXC ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม <http://www.thaidxc.org/Pages/Default.aspx>

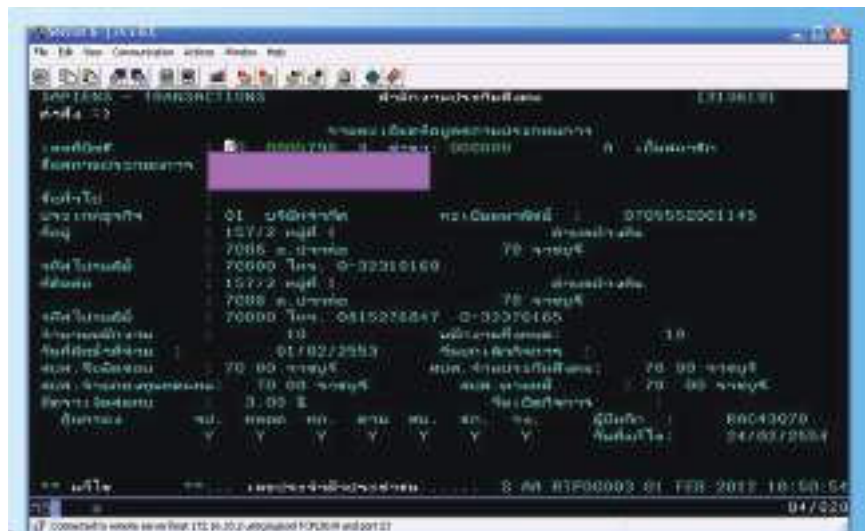
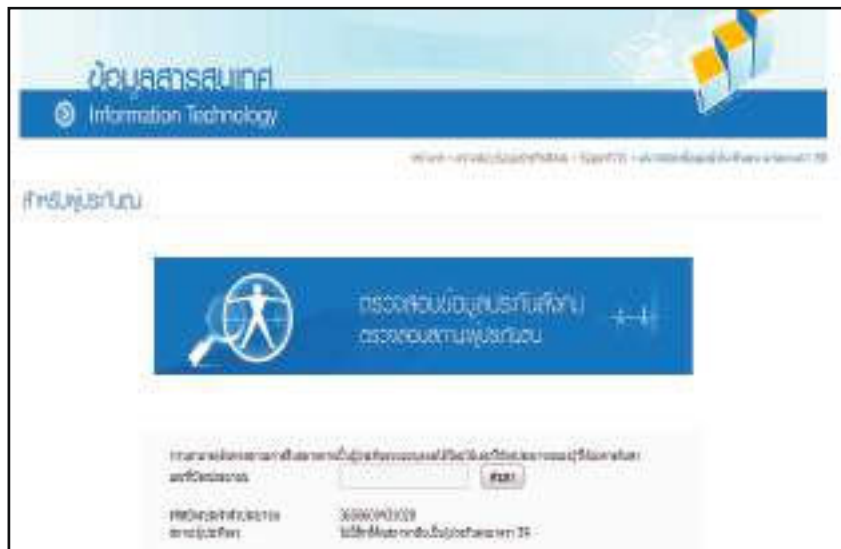
แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลประวัติการกระทำผิด

7.9 ตรวจสอบข้อมูลประกันสังคม

ทำให้ทราบถึงข้อมูลสถานที่ทำงาน จำนวนผู้ทำงานประวัติการเข้าออกสถานที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ที่ทำงานตรวจสอบการมีประกันสังคมเบื้องต้น จากหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนได้ที่ Website <http://www.sso.go.th/wpr/>

7.10 ตรวจสอบจากข้อมูลสถิติในการรักษาพยาบาล

<http://www.nhso.go.th/FrontEnd/index.aspx>

http://www.nhso.go.th/FrontEnd/index.aspx

7. ตรวจสอบจากข้อมูลสถิติในการรักษาพยาบาล

.net คือ องค์กรที่ให้บริการเครือข่าย

ตัวย่อของประเทศที่ตั้งขององค์กร

.th คือ ประเทศไทย

.uk คือ ประเทศอังกฤษ

.au คือ ประเทศออสเตรเลีย

.cn คือ ประเทศจีน

.jp คือ ประเทศญี่ปุ่น

IP /DNS เปรียบเทียบ

Internet Protocol Address (IP) --> เปรียบได้กับบ้านเลขที่

58.97.43.171 คอมพิวเตอร์เข้าใจ

Domain Name System (DNS) --> เปรียบได้กับ ชื่อร้านค้า จำง่ายกว่าตัวเลข

www.police.go.th

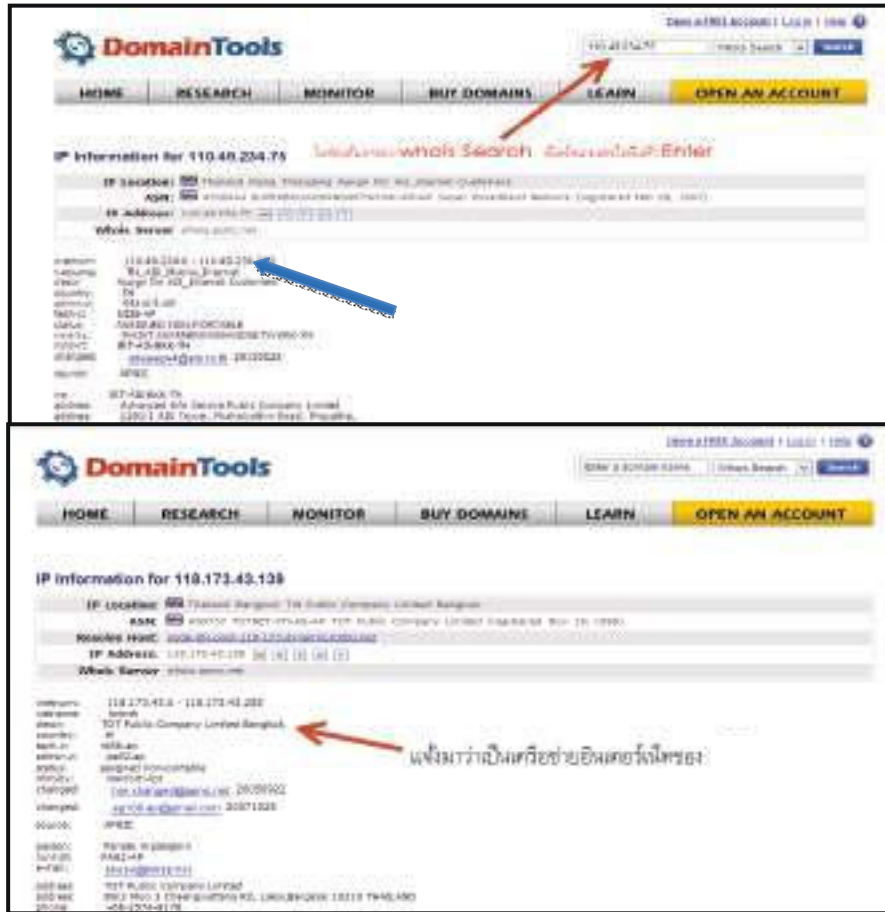

IP Address คือ หมายเลขประจำเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่ใช้ในการอ้างอิงที่อยู่ของเครื่องคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยตัวเลข 4 ชุด โดยมีเครื่องหมายจุดชั้นระหว่างชุด เช่น 192.168.100.1 หรือ 125.25.100.34 เป็นต้น

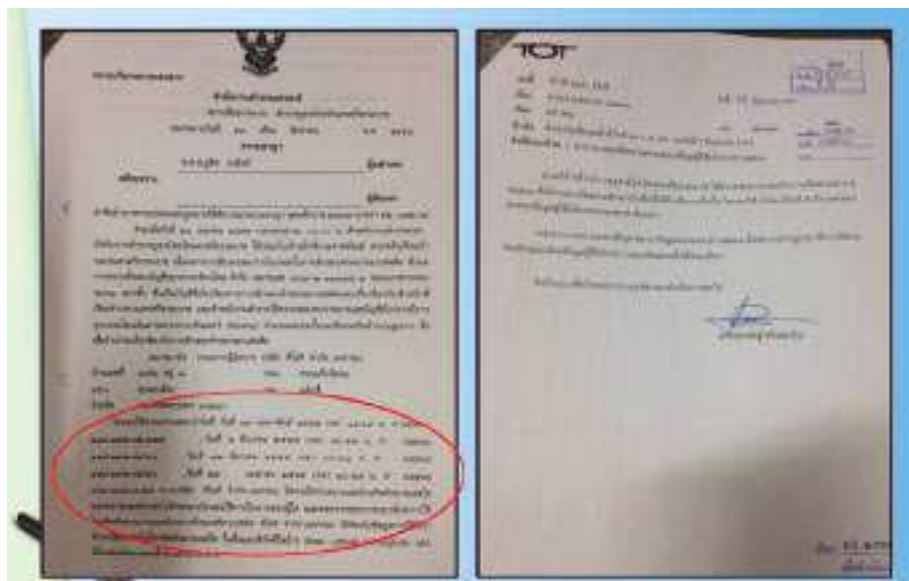
การเรียกชมหน้าเว็บไซต์

7.11.1.1 การตรวจสอบหาเลข IP ใช้งานกับผู้ให้บริการโทรศัพท์ Who is

เมื่อได้ IP Address แล้วสืบสวนว่าใช้งานกับหมายเลขโทรศัพท์ใด

เมื่อได้ IP Address แล้วสืบสวนว่าใช้งานกับหมายเลขโทรศัพท์ใด

IP Address	โทรศัพท์ (เบอร์)	สถานะ	โทรศัพท์รับ	โทรศัพท์ส่ง	หมายเลขโทรศัพท์	ใช้ร่วมกับเบอร์	สิ่ง	เบอร์มือถือ
182.174.131	2017-09-19 (13:14:00.8)	ปกติ	202-111-1000 PM	202-111-1000 PM				
182.174.131	2017-09-19 (13:01:00.8)	ปกติ	202-111-1000 PM	202-111-1000 PM				
182.174.131	2017-09-19 (13:11:00.8)	ปกติ	202-111-1000 PM	202-111-1000 PM	17441881	ใช้ร่วมกับเบอร์ อื่นๆ	(111-111-1000) และเบอร์ โทรศัพท์อื่นๆ 8000	08-1000-1000
182.174.131	2017-09-19 (13:00:00.8)	ปกติ	202-111-1000 PM	202-111-1000 PM				

7.12 การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือพิเศษ ในการสืบสวน
website : <http://www.spythailand.com/>

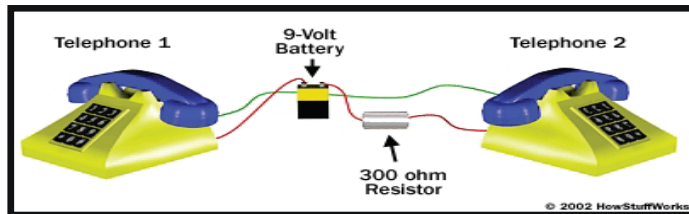

ตัวอย่าง อุปกรณ์ที่ใช้ในการสืบสวน เข้า website : <http://www.spythailand.com/>

7.13 ประโยชน์ของการตรวจสอบข้อมูลทางโทรศัพท์

7.13.1 ทำให้ทราบถึง

รายละเอียดทางโทรศัพท์จากผู้ให้บริการทางโทรศัพท์จากบริษัทโทรศัพท์มือถือ เช่น AIS DTAC TRUE CAT และ TOT เป็นต้น

1. รายละเอียดของจดทะเบียนผู้ใช้บริการ

1.1 ชื่อจริง นามสกุลจริง

1.2 เลขประจำตัวต่างๆ ของผู้ใช้บริการ เช่น

- เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน
- เลขที่บัตรใบอนุญาตขับขี่
- เลขที่หนังสือเดินทาง
- เลขที่ประจำบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้านค้า (กรณีจดทะเบียนในนามบริษัท)

2. ที่อยู่ตามภูมิลำเนา (Legal Address) เป็นที่อยู่ที่ยปรากฏในเอกสารประกอบการขอใช้บริการ ซึ่งได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตขับขี่ ที่ตั้งบริษัท ฯลฯ

3. ที่อยู่ซึ่งให้ส่งบิล หรือใบแจ้งหนี้ค่าใช้บริการ (Billing Address) เป็นที่อยู่ปัจจุบันซึ่งผู้ใช้บริการแจ้งให้ติดต่อ ซึ่งปกติจะต้องสามารถติดต่อกับ ผู้ขอใช้บริการได้

4. เบอร์โทรศัพท์สำหรับให้บริษัทมือถือติดต่อ ที่ให้ตั้งแต่เริ่มขอใช้บริการ

- เบอร์โทรศัพท์บ้าน
- เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน
- เบอร์โทรศัพท์มือถืออื่นๆ ของผู้ใช้บริการ
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้อื่นที่รู้จักกับผู้ใช้บริการ

7.13.2 ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น

1. ตรวจสอบได้ว่าเบอร์โทรศัพท์เป้าหมาย ติดต่อกับโทรศัพท์หมายเลขใด
2. ตรวจสอบพื้นที่การใช้โทรศัพท์ตำแหน่งต้นทางของเบอร์เป้าหมาย

3. ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เบอร์เป้าหมายและเบอร์อื่นๆ
4. สามารถวิเคราะห์พื้นที่ หรือสถานที่อยู่ของโทรศัพท์หมายเลขเป้าหมายได้
5. แสดงความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงระหว่าง บุคคล หรือองค์กร
6. ทำให้ทราบลักษณะนิสัย วิถีชีวิต กิจกรรมของกลุ่มผู้ใช้โทรศัพท์
7. ใช้เป็นแนวทางการสืบสวนก่อน ขณะและเกิดเหตุ ตลอดจนการพิสูจน์ การกระทำผิดของ

คนร้าย

7.13.3 การใช้ประโยชน์จากเอกสารรายละเอียดการใช้โทรศัพท์ (call detail)

ตามปกติแล้วรายละเอียดการใช้โทรศัพท์ของแต่ละบริษัทจะมี ลักษณะที่แตกต่างกัน แต่จะมีรายละเอียดทั่วไป ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. เบอร์โทรศัพท์เป้าหมายที่ต้องการทราบรายละเอียดการใช้ (A : NUMBER)
2. เบอร์โทรศัพท์ที่เป้าหมาย โทรศัพท์เข้าไปติดต่อด้วย (เบอร์มือถือ เบอร์บ้าน เบอร์ปลายทางต่างประเทศ เบอร์ที่ให้บริการเสริมของแต่ละบริษัทมือถือ เช่น เช็คข้อความ 1802 เป็นต้น) (B : NUMBER)
3. วัน เดือน ปี ที่ใช้โทร เช่น 06:03:03 (DD : MM : YY)
4. เวลา ที่ใช้โทร 12:00:00 (HH : MM : SS)
5. ตำแหน่ง/สถานที่ ขณะที่เบอร์โทรศัพท์เป้าหมายโทรออก (Base Station)
6. ตำแหน่ง/สถานที่ ของเบอร์ปลายทางที่เป้าหมายโทรศัพท์เข้าไป (Base Station)
7. จำนวนเวลาที่ใช้โทรศัพท์ (หน่วยเป็นวินาทีหรือนาที)
8. ค่าบริการที่ใช้โทรศัพท์ (หน่วยเป็นบาท)
9. หมายเลขโทรศัพท์ประจำเครื่อง(Imei) ที่ใช้งาน เป็นตัวเลข 15 หลัก
10. หมายเลขซิม (Simcard) โทรศัพท์ (Imsi) ที่ใช้งานเป็นตัวเลข 15 หลัก

7.13.4 Application Smartphone ที่เป็นประโยชน์ในการค้นหาเป้าหมาย

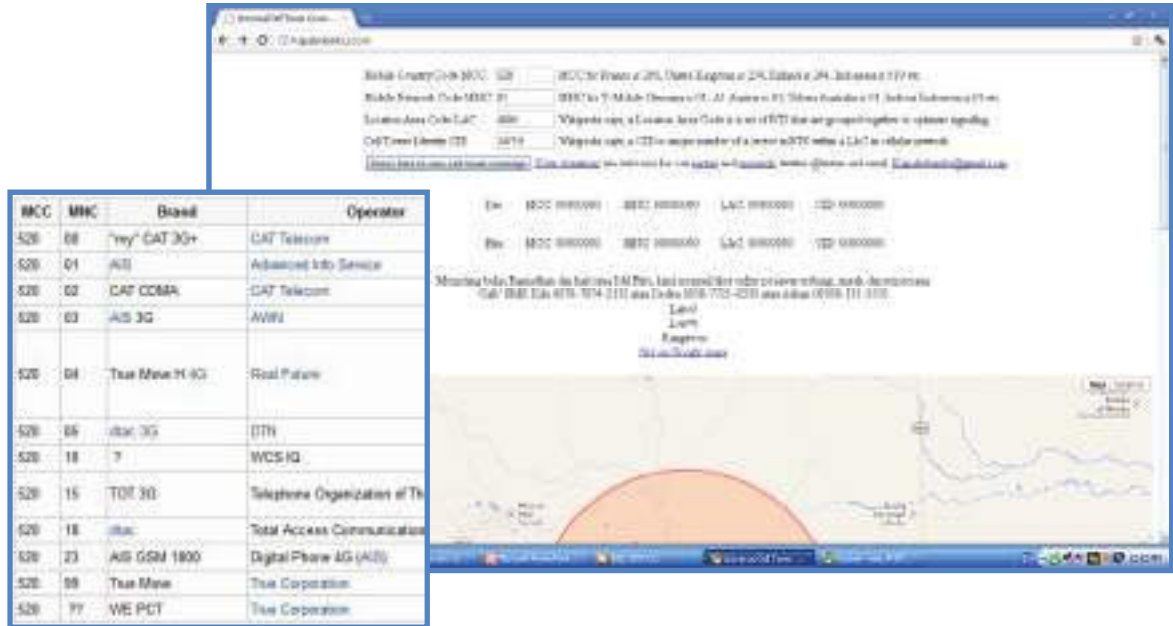
เครื่องมือ ToolProgram หรือ Application ที่เป็นประโยชน์ในการค้นหาเป้าหมายจาก โทรศัพท์และประโยชน์ในการสืบสวน

- Open signal
- GMON
- Signal sitemap
- Net monitor

7.13.5 เครื่องมือ Tool Website ที่ใช้สนับสนุนในการสืบสวนหาเสาะ และพื้นที่การใช้สัญญาณโทรศัพท์

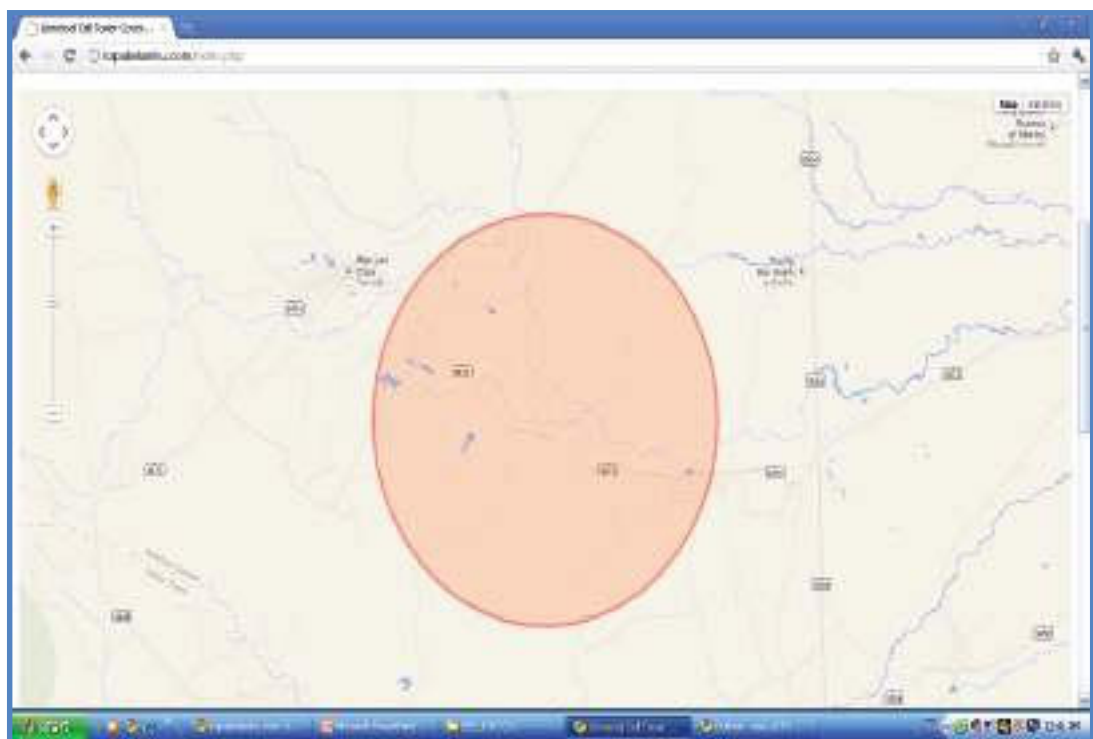
- Universal Cell Tower Coverage Viewer
- <http://kapaselamku.com/>

The screenshot shows the website interface for Universal Cell Tower Coverage Viewer. On the left, there is a table listing various mobile operators and their details. On the right, there is a search form and a map showing a coverage area.

MCC	MNC	Brand	Operator
520	08	Trey* CAT 3G+	CAT Telecom
520	01	ATI	Advanced Info Service
520	02	CAT COMA	CAT Telecom
520	03	ATIS 3G	ATIS
520	04	Tee Mee H 4G	Real Future
520	05	itac 3G	ITN
520	18	7	WCS IQ
520	15	TOT 3G	Telephone Organization of Thailand
520	18	itac	Total Access Communication
520	23	AGS GSM 1800	Digital Phone AG (AGS)
520	98	Tee Mee	Tee Corporation
520	99	WE PCT	Tee Corporation

แผนที่ Cell site

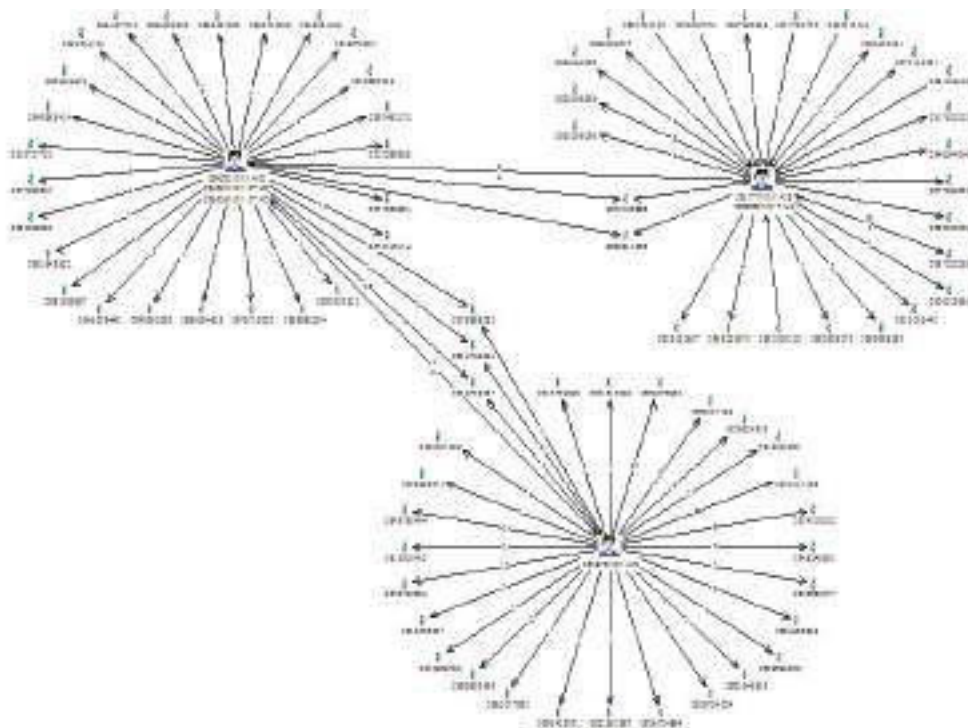

<http://kapaselamku.com/>

7.13.6 แผนผังความเชื่อมโยงทางโทรศัพท์ของกลุ่มผู้กระทำความผิด

ตัวอย่างแผนภาพแสดงความเชื่อมโยงการใช้โทรศัพท์ของกลุ่มผู้ก่อเหตุคดีจ้างวานฆ่า

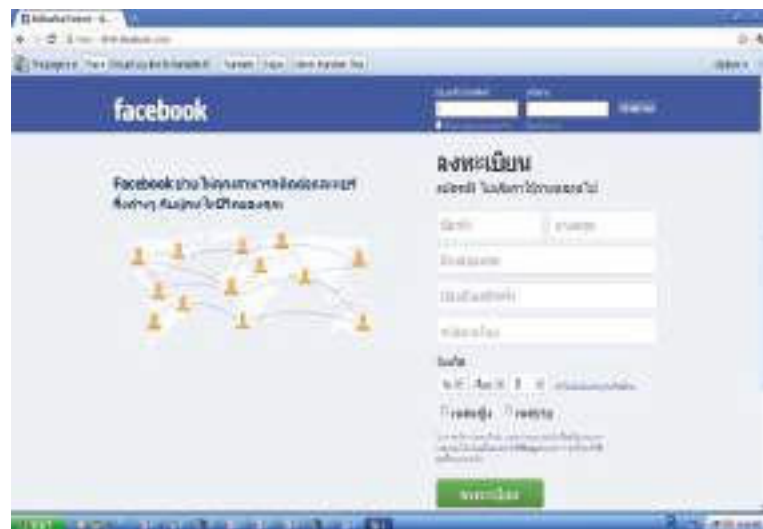

7.14 อื่น ๆ

- LINE

- Facebook

8.

วิชา การฝึกทักษะการหาตำแหน่ง
เป้าหมายจากสัญญาณโทรศัพท์

8. วิชาการค้นหาเป้าหมาย ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสาร (สัญญาณโทรศัพท์มือถือ)

การหาบุคคลต้องสงสัยเพื่อทำการสืบสวน การหาบุคคลตามหมายจับเพื่อทำการจับกุม หรือ การหาสิ่งของที่มีสัญญาณโทรศัพท์ติดอยู่ด้วย เช่น รถยนต์หาย แต่ในรถยนต์มีโทรศัพท์ของเจ้าของรถติดอยู่ในรถด้วย เราสามารถตรวจหาสัญญาณโทรศัพท์ เพื่อนำไปสู่การพบรถยนต์ที่หายไปได้

1. องค์ประกอบหลักของโทรศัพท์มือถือ (Mobile Phone)

โทรศัพท์มือถือ (พกพา) หรือโทรศัพท์มือถือปัจจุบันมีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น เพราะสามารถพกพาไปที่ไหนก็ได้ถ้าหากผู้ให้บริการสามารถสร้างเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ หลักการทำงานของโทรศัพท์มือถือ ก็จะคล้ายกันกับระบบชุมสายโทรศัพท์พื้นฐานจะต่างกันตรงที่ระบบส่งสัญญาณจากตัวชุมสายหลักไปยังเครื่องลูกข่ายเท่านั้น ส่วนประกอบหลักสำคัญ ดังนี้

- ระบบชุมสายหลัก (MSC : Mobile Switching Center)
- ระบบส่งสัญญาณ (Base Station) *Technical Special*
- เครื่องลูกข่าย (Mobile Station)

2. การใช้ประโยชน์จากเอกสารการใช้โทรศัพท์

เราสามารถได้ประโยชน์จากเอกสารรายละเอียดที่ได้จากการขอชื่อ-ที่อยู่ ของผู้ใช้บริการกับบริษัทมือถือ (กรณีให้บริการแบบจ่ายรายเดือน) สิ่งที่จะได้จากข้อมูลเหล่านี้คือ

1. รายละเอียดของตัวผู้ใช้บริการ

1.1 ชื่อจริง นามสกุลจริง

1.2 เลขประจำตัวต่างๆ ของผู้ใช้บริการ เช่น

- เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน
- เลขที่บัตรใบอนุญาตขับขี่
- เลขที่หนังสือเดินทาง
- เลขที่ประจำบริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด/ร้านค้า (กรณีจดทะเบียนในนามบริษัท)

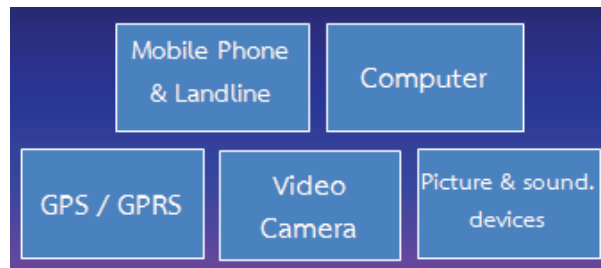
2. ที่อยู่ตามภูมิลำเนา (Legal Address) เป็นที่อยู่ปรากฏในเอกสารประกอบการขอใช้บริการ ซึ่งได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน, ใบอนุญาตขับขี่, ที่ตั้งบริษัท ฯลฯ

3. ที่อยู่ซึ่งให้ส่งบิล หรือใบแจ้งหนี้ค่าใช้บริการ (Billing Address) เป็นที่อยู่ปัจจุบัน ซึ่งผู้ขอใช้บริการแจ้งให้ติดต่อ ซึ่งปกติจะต้องสามารถติดต่อกับผู้ขอใช้บริการได้

4. เบอร์โทรศัพท์สำหรับให้บริษัทมือถือติดต่อ ที่ให้ตั้งแต่เริ่มขอใช้บริการ

- เบอร์โทรศัพท์บ้าน
- เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน
- เบอร์โทรศัพท์มือถืออื่นๆ ของผู้ใช้บริการ
- เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้อื่นที่รู้จักกับผู้ใช้บริการ

Technology & Investigation.

Mobile Phone

3.กระบวนการในการค้นหาเป้าหมายด้วยเทคโนโลยีการสื่อสาร (สัญญาณโทรศัพท์มือถือ)

- 3.1 การสืบสวนจากข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้เบอร์เป้าหมาย
- 3.2 การหาข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเป้าหมาย
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ

3.1 การสืบสวนจากข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้เบอร์เป้าหมายแหล่งที่มาของเบอร์โทรศัพท์เป้าหมาย

- 3.1.1 จากเทคนิคการสืบสวน เช่น การสะกดรอยมี การใช้สายลับ ฯลฯ
- 3.1.2 จากการตรวจค้น ก่อน หรือหลังการจับกุม
- 3.1.3 จากการตรวจสอบทางทะเบียน จากฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่น ทะเบียนราษฎร์ , การทำประกันชีวิต, การทำประกันสังคม ฯลฯ

3.2 ขั้นตอนในการค้นหาเป้าหมาย

3.2.1 ต้องทราบว่าหมายเลขโทรศัพท์ของเป้าหมายนั้นเป็นของบริษัทใด เช่น ของบริษัท AIS Dtacหรือ true โดยมีวิธีการตรวจได้ ดังนี้

- AIS *727* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก
- Dtac *812* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก
- true *933* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

3.2.2 เมื่อทราบว่าเบอร์เป้าหมายเป็นเครือข่ายใดแล้ว ต้องมีการประสานงานกับบริษัท โดยทำหมายเรียกพยาน ไปยังบริษัทโทรศัพท์ดังกล่าว และประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบว่าเราทำหนังสือ ไปแล้ว และขอข้อมูลด่วน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งสำเนาหนังสือไปให้ก่อนเพื่อให้ได้ข้อมูลทันเวลา

3.3 การหาข้อมูล เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเป้าหมาย

3.3.1 เอกสารการขอเปิดใช้โทรศัพท์รายละเอียดที่ได้จากการขอชื่อ-ที่อยู่ ของผู้ใช้บริการ กับบริษัทมือถือ (กรณีใช้บริการแบบจ่ายรายเดือน) สิ่งที่จะได้จากข้อมูลเหล่านี้ คือ

- รายละเอียดของตัวผู้ใช้บริการ
- ชื่อจริง นามสกุลจริง
- เลขประจำตัวต่างๆ ของผู้ใช้บริการ เช่น เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน

เลขที่บัตรใบอนุญาตขับขี่ เลขที่หนังสือเดินทาง เลขที่ประจำบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้านค้า (กรณีจดทะเบียนในนามบริษัท)

3.3.2 เมื่อได้ข้อมูลแล้วและรู้ว่าเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณใด (Base Station) โดยการตรวจสอบจากความถี่ในการใช้งาน ณ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในแต่ละวัน และเสาสัญญาณข้างเคียงในแต่ละด้าน

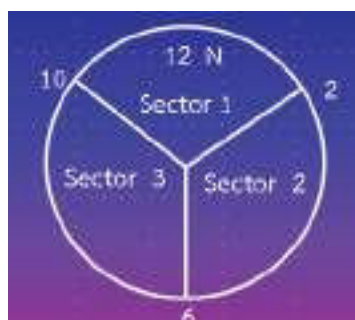
3.3.3 หาข้อมูลสถานที่ตั้งเสาสัญญาณ โดยการใช้เครื่องโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นบริการเสริมภายในตัวเครื่อง ซึ่งปัจจุบัน SmartPhone จะมีโปรแกรมเสริมมาให้มากมาย ทั้ง iPhone หรือ SAMSUNG ซึ่งเป็น กลยุทธ์ทางการขาย นอกจากนั้นยังหาดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ต่างได้ เช่นโปรแกรม CellGPS, CellPOS, PsilocminiGPS, GSM Tracker, Net monitor, G-net Track มี Freeware ที่นิยมใช้อยู่ คือ Cell Track

3.3.4 ตรวจสอบทิศทางของเบอร์เป้าหมาย ในเสาสัญญาณนั้น (Sector) ระบบโทรศัพท์มือถือแบ่ง การรับ-ส่งสัญญาณออกเป็น 3 ทิศทาง (sector) มีรัศมีด้านละ 120 องศา ส่วนระยะทางในการรับ-ส่ง ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีฐาน

3.3.5 การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station) ที่ปรากฏ เมื่ออยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณ เราสามารถตรวจหาทิศทางได้โดย หันหน้าเข้าหาเสาสัญญาณโดยหันไปทางทิศเหนือ และกำหนด Sector ดังนี้

- sector 1 จะเริ่มที่ 10 นาฬิกาจนมาถึง 2 นาฬิกา
- sector 2 เริ่มจาก 2 นาฬิกาจนมาถึง 6 นาฬิกา
- sector 3 เริ่มจาก 6 นาฬิกาจนมาถึง 10 นาฬิกา

4. การใช้ประโยชน์จากเอกสารการใช้โทรศัพท์

4.1 ที่อยู่ตามภูมิลำเนา (Legal Address) เป็นที่อยู่ที่ปรากฏในเอกสารประกอบการขอใช้บริการ ซึ่งได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน ใบอนุญาตขับขี่, ที่ตั้งบริษัท ฯลฯ

4.2 ที่อยู่ซึ่งให้ส่งบิล หรือใบแจ้งหนี้ค่าใช้บริการ (Billing Address) เป็นที่อยู่ปัจจุบันซึ่งผู้ขอใช้บริการแจ้งให้ติดต่อ ซึ่งปกติจะต้องสามารถติดต่อกับผู้ขอใช้บริการได้

4.3 เบอร์โทรศัพท์สำหรับให้บริษัทมือถือติดต่อ ที่ให้ตั้งแต่เริ่มขอใช้บริการ เช่น

4.4 เบอร์โทรศัพท์บ้าน

4.5 เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน

4.6 เบอร์โทรศัพท์มือถืออื่นๆ ของผู้ให้บริการ

4.7 เบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้อื่นที่รู้จักกับผู้ให้บริการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ

รายละเอียดการใช้โทรศัพท์ ตามปกติแล้วรายละเอียดการใช้โทรศัพท์ของแต่ละบริษัทจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่จะมีรายละเอียดทั่วไป ๆ คล้ายกัน ดังนี้

5.1 เบอร์โทรศัพท์เป้าหมายที่ต้องการทราบรายละเอียดการใช้

5.2 เบอร์โทรศัพท์ที่เป้าหมาย โทรศัพท์เข้าไปติดต่อด้วย (เบอร์มือถือ เบอร์บ้าน เบอร์ปลายทางต่างประเทศ เบอร์ที่ให้บริการเสริมของแต่ละบริษัทมือถือ เช่น เช็คข้อความ เป็นต้น)

5.3 วัน เดือน ปี ที่ใช้โทร เช่น 06 : 03 : 03 (DD : MM : YY)

5.4 เวลา ที่ใช้โทร 12 : 00 : 00 (HH : MM : SS)

5.5 ตำแหน่ง/สถานที่ ขณะที่เบอร์เป้าหมายโทรออก (Base Station)

5.6 ตำแหน่ง/สถานที่ ของเบอร์ปลายทางที่เป้าหมายโทรศัพท์เข้าไป (Base Station)

5.7 จำนวนเวลาที่ใช้โทรศัพท์ (คำนวณเป็นนาที)

5.8 ค่าบริการที่ใช้โทรศัพท์ (คำนวณเป็นบาท)

ลักษณะข้อมูล

	A	B	C	D	E	F	G
	No.	Caller Number	Called Number	Forwarded Number	Record Type	Time Stamp	Duration
1	1	889204075	804508878		Outgoing	01/04/2013 12:50:16	0:00:30
2	2	889204075	875500900		Outgoing	01/04/2013 13:56:56	0:00:18
3	3	840714889	889204075		Incoming	01/04/2013 18:01:01	0:01:30
4	4	889204075	840714889		Outgoing	01/04/2013 18:43:09	0:00:25
5	5	79260356	889204075		Incoming	02/04/2013 11:01:29	0:01:58
6	6	840714889	889204075		Incoming	02/04/2013 12:05:43	0:00:13
7	7	889204075	79260356		Outgoing	02/04/2013 12:20:34	0:00:55
8	8	879159707	889204075		Incoming	02/04/2013 12:56:47	0:00:51
9	9	840815343	889204075		Incoming	02/04/2013 14:01:57	0:02:10
10	10	879159707	889204075		Incoming	02/04/2013 14:01:57	0:00:03
11	11	+	889204075	891009500	Forwarded	02/04/2013 14:01:57	0:00:03
12	12	889204075	79260356		Outgoing	02/04/2013 15:47:07	0:02:07
13	13	889204075	840714889		Outgoing	03/04/2013 10:07:07	0:00:25

7.การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station)

7.1 ต้องรู้ว่าเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณใด (Base Station) โดยการตรวจสอบจาก ความถี่ในการใช้งาน ณ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในแต่ละวัน และเสาสัญญาณข้างเคียงในแต่ละด้าน

7.2 หาข้อมูลสถานที่ตั้งเสาสัญญาณ โดยการใช้เครื่องโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นบริการเสริม ภายในตัวเครื่อง (Phone Setup)

7.3 ตรวจสอบทิศทางของเบอร์เป้าหมาย ในเสาสัญญาณนั้น (Sector) ระบบโทรศัพท์มือถือ แบ่งการรับ-ส่งสัญญาณออกเป็น 3 ทิศทาง Sector มีรัศมีด้านละ 120 องศา ส่วนระยะทางในการรับ-ส่ง ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีฐาน

7.4 ตรวจสอบเป้าหมายใน Sector ที่ปรากฏเมื่ออยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณ เราสามารถ ตรวจสอบทิศทางดังนี้

7.4.1 ต้องรู้ว่าหมายเลขโทรศัพท์ของเป้าหมายนั้นเป็นของบริษัทใด เช่นของบริษัท AIS Dtac หรือ true โดยมีวิธีการตรวจได้ ดังนี้

AIS *727* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

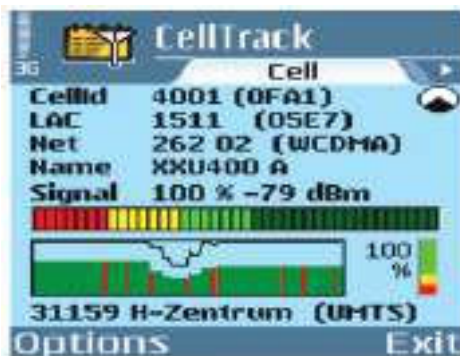
Dtac *812* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

true *933* เบอร์เป้าหมาย # โทรออก

7.4.2 เมื่อทราบว่าเบอร์เป้าหมายเป็นเครือข่ายใดแล้ว ต้องมีการประสานงานกับบริษัท โดยทำหมายเรียกพยาน ไปยังบริษัทโทรศัพท์ดังกล่าว และประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบว่าเราทำ หนังสือไปแล้ว และขอข้อมูลด่วน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งสำเนาหนังสือไปให้ก่อนเพื่อให้ได้ข้อมูลทันเวลา

7.4.3 เมื่อได้ข้อมูลแล้วและรู้ว่าเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณใด (Base Station) โดยการตรวจสอบจากความถี่ในการใช้งาน ณ จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดในแต่ละวัน และเสาสัญญาณข้างเคียง ในแต่ละด้าน

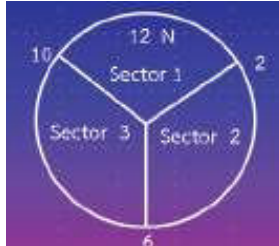
7.4.4 หาข้อมูลสถานที่ตั้งเสาสัญญาณ โดยการใช้เครื่องโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นบริการ เสริมภายในตัวเครื่อง ซึ่งปัจจุบัน SmartPhone จะมีโปรแกรมเสริมมาให้มากมาย ทั้ง iPhone หรือ SAMSUNG ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการขาย นอกจากนั้นยังหาดาวนโหลดจากเว็บไซต์ต่างได้ เช่นโปรแกรม CellGPS , CellPOS, PsilocminiGPS, GSM Tracker, Net monitor, G-net Track มี Freeware ที่นิยมใ้ช้อยู่ คือ Cell Track

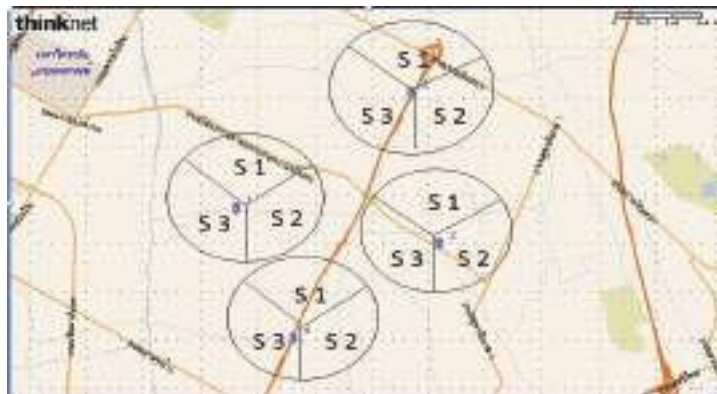
7.4.5 ตรวจสอบทิศทางของเบอร์เป้าหมาย ในเสาสัญญาณนั้น (Sector) ระบบ โทรศัพท์มือถือแบ่งการรับ-ส่งสัญญาณออกเป็น 3 ทิศทาง (Sector) มีรัศมีด้านละ 120 องศา ส่วนระยะทาง ในการรับ-ส่ง ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีฐาน

7.4.6 การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station) ที่ปรากฏเมื่ออยู่ในพื้นที่ของเสาสัญญาณ เราสามารถตรวจหาทิศทางได้โดย หันหน้าเข้าหาเสาสัญญาณโดยหันไปทางทิศเหนือ และกำหนด Sector ดังนี้

- sector 1 จะเริ่มที่ 10 นาฬิกาจนมาถึง 2 นาฬิกา
- sector 2 เริ่มจาก 2 นาฬิกาจนมาถึง 6 นาฬิกา
- sector 3 เริ่มจาก 6 นาฬิกาจนมาถึง 10 นาฬิกา

การติดตามเป้าหมายจากเสาสัญญาณ (Base Station)

7.4.7 องค์ประกอบการวิเคราะห์หาตำแหน่งให้ง่ายขึ้น

1. ค้นหากลุ่มญาติพี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย/ หรือญาติพี่น้องฝ่ายสามี ภรรยา
2. การโยกย้ายภูมิลำเนา
3. ข้อมูลทะเบียนรถเป้าหมาย/ผู้เกี่ยวข้อง
4. ข้อมูลการทำงาน หรือสถานที่เคยทำงาน
5. ข้อมูลกลุ่มเพื่อน
6. อุปนิสัยส่วนตัวของเป้าหมาย เช่น สถานที่ที่ชอบไปเที่ยวเป็นประจำ, กีฬา (เช่น ชอบเล่นสนุกเกอร์ , กอล์ฟ เป็นต้น) ทั้งนี้เพื่อประกอบการค้นหาเป้าหมาย

7.4.8 IMEI (International Mobile Equipment Identity)

อีมี หรือ อิมมี (IMEI) หมายถึง หมายเลขประจำเครื่องโทรศัพท์มือถือ โดยแต่ละเครื่องจะมีเลข IMEI แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลเลข IMEI จะถูกเก็บไว้ในหน่วยความจำของตัวเครื่องและยังสามารถระบุสถานะของเครื่องโทรศัพท์นั้นๆได้แก่ ยี่ห้อ/รุ่น รหัสโรงงาน หมายเลขเครื่อง รหัสสำรอง ความสำคัญของ IMEI จะใช้ในการส่งข้อมูลไปพร้อมกับเบอร์เพื่อทำการติดต่อกับสถานีฐานทุกครั้งที่มีการใช้งาน

IMEI (International Mobile Equipment Identity)

7.4.8.1 การตรวจสอบหมายเลข IMEI จะตรวจสอบได้ ดังนี้

1. ตรวจสอบจากสติ๊กเกอร์หลังตัวเครื่อง ซึ่งจะต้องทำการถอดแบตเตอรี่ออกและข้อมูล การใช้งานจะถูกลบทิ้ง

2. ตรวจสอบจากตัวเครื่องโดยการกด *#06# เลข IMEI จะปรากฏที่หน้าจอเครื่อง

3. ตรวจสอบจากกล่องบรรจุเครื่องโทรศัพท์

การติดตามหาเครื่องโทรศัพท์เป้าหมายจาก IMEI จากที่ได้กล่าวข้างต้นเมื่อมีการติดต่อสื่อสารกับเสาสัญญาณระบบจะทำการตรวจสอบเบอร์และเลข IMEI ทุกครั้งทำให้สามารถตรวจสอบได้

MCC มาจากคำว่า Mobile Country Code มีความยาว 3 หลัก (Digit) เป็นตัวเลขที่บอกถึงประเทศ ซึ่งเป็นเจ้าของ SIM จดทะเบียนอยู่ เช่น ประเทศไทยคือ 520 เป็นต้น

MNC มาจากคำว่า Mobile Network Code มีความยาว 2 หลัก เป็นตัวเลขของผู้ให้บริการเครือข่ายซึ่งเจ้าของSIM จดทะเบียนอยู่ เช่น

dtac	คือ	18
ais	คือ	01
true	คือ	99
CAT CDMA	คือ	00
Thai Mobile	คือ	15
Digital Phone Hello	คือ	23

8.ข้อสังเกตในการหาเบอร์เป้าหมาย

8.1 เป้าหมายทั้งเครื่องทั้ง sim

8.2 ทั้ง sim แต่เครื่องเดิม

8.3 หาเบอร์คนร้ายจากที่เกิดเหตุ

- บิลเติมเงิน
- หางบัตร
- สลิปธนาคาร
- ปก sim

8.4 หาเบอร์จากสถานที่ต่างๆ เช่น คาร์แคร์ อยู่ซ่อมรถ โรงพยาบาลกรณีที่เราไม่ทราบว่า
เป้าหมายใช้หมายเลขโทรศัพท์อะไร หรือเป้าหมายเป็นใคร เราสามารถดูได้จาก

- บิลเติมเงินโทรศัพท์ที่ค้นเจอจากในห้องของเป้าหมาย หรือสถานที่ที่เกิดเหตุ
- ใบบันทึกรายการของธนาคาร
- ปก sim
- สถานที่ต่างๆ ที่เก็บประวัติบุคคล เช่น อยู่ซ่อมรถ โรงพยาบาล ร้านล้างรถ (car care)
- ไปค้นบ้านพบเบอร์ที่ปฏิทิน กระดาษจดบันทึกต่าง ๆ เป็นต้น

9.

วิชา การเตรียมพยานหลักฐานเพื่อการ
สอบสวนและกระบวนการยุติธรรม

9. วิชา การเตรียมพยานหลักฐานเพื่อนำเข้าสู่การสอบสวน และกระบวนการยุติธรรม

1. ความสำคัญของการเตรียมพยานหลักฐานชั้นสืบสวนเพื่อนำเข้าสู่การสอบสวนและ กระบวนการยุติธรรม

การสืบสวนสอบสวนคดีอาญา เป็นกลไกที่สำคัญของรัฐที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ความสงบสุขของสังคม ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน อันเป็นหน้าที่ประการแรก ที่สำคัญที่สุดของรัฐตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองนั้น เป็นความต้องการในการดำรงอยู่ของสังคมและมนุษย์และยังเป็นพื้นฐานของการปกครองในอันที่จะเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ โดยส่วนรวม ซึ่งเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนเป็นองค์กรแรก ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับความผิดที่เกิดขึ้น การใช้อำนาจการสืบสวนสอบสวน ตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ เจ้าพนักงานจึงต้องปฏิบัติภายใต้กรอบของบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจไว้โดยเคร่งครัดด้วย โดยให้พึงระลึกเสมอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ไม่มี ความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าเป็นผู้ได้กระทำความผิด¹ และเจ้าพนักงานจะต้องวางตัวเป็นกลาง มิใช่เพียงแต่สืบสวนสอบสวนหาพยานหลักฐาน เพียงเพื่อให้ยืนยันผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดประการเดียวไม่ ซึ่งเจ้าพนักงานจะต้องกระทำการด้วยความเป็นธรรม ตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) กล่าวคือ เจ้าพนักงานต้องกระทำการสืบสวนสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย และให้ความเป็นธรรมกับคู่กรณีทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหาหรือผู้กล่าวหาก็ตาม เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ และให้ความเป็นธรรมเกิดขึ้นในสังคม

การสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานนั้น มีหลักเกณฑ์อย่างใดนั้น ก็ต้องถือตามหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานของศาลเป็นเกณฑ์กำหนด โดยต้องถือว่าหากพยานหลักฐานใด ที่ศาลไม่รับฟังแล้ว เจ้าพนักงานก็ไม่ควรนำเข้ามาในคดี และประการสำคัญก็อาจทำให้เสียหายต่อคดีได้ ซึ่งโดยหลักแล้วศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะต้องการความถูกต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรมของคดีพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาจะต้องได้มาโดยชอบ ด้วยเหตุนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงได้บัญญัติไว้ว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่ มิได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชื้อ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น”² ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ถือว่าการรับฟังพยานหลักฐานของศาล เป็นไปอย่างกว้างขวางที่จะรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีประโยชน์ต่อคดี แต่ถ้าเป็นการได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบดังกล่าวแล้ว ศาลจะปฏิเสธการรับฟังพยานหลักฐานเหล่านี้

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้รับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานบอกเล่า พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีหรือพยานอื่นใดที่จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือบริสุทธิ์ได้แล้วสามารถนำเข้าสู่ เพื่อให้ศาลรับฟังได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะพยานบอกเล่าหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี ที่แม้จะไม่สามารถชี้ชัดข้อเท็จจริงแห่งคดีได้โดยตรงก็ตาม แต่อาจทำให้ค้นพบข้อเท็จจริงและหลักฐานอื่นๆ ที่จะทำให้อคดีมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันมา จนมีการกระทำผิดเกิดขึ้น และยอมเป็นพยานที่ประสานเหตุการณ์ได้เป็นอย่างดีดังนั้น เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวน จึงไม่ควรจะละทิ้ง พยานบอกเล่าหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเหล่านี้

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา39

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

โดยเฉพาะ พยานบอกเล่าหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี ที่เป็นเหตุให้ค้นพบผู้กระทำความผิดที่แท้จริง จึงมีความสำคัญมาก ที่เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนจะต้องแสวงหาเข้ามาไว้เป็นพยานหลักฐาน เพราะเป็นพยานที่สำคัญ ซึ่งอาจจะสามารถปะติดปะต่อเชื่อมโยงให้ค้นพบถึงพยานหลักฐานที่มีมูลความจริงได้ หากกรณีมีหลักฐานขัดกัน เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนต้องคัดเลือกหลักฐานที่แท้จริงถูกต้อง เพื่อนำมาพิเคราะห์ด้วยความชอบธรรมอย่างมีเหตุผล ตามลักษณะของรูปคดี และหากจำเป็นต้องสืบสวนสอบสวนพยานฝ่ายผู้ต้องหา เพื่อให้รูปคดีกระจ่างชัด ก็ย่อมจะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเช่นว่านั้นไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งการสืบสวนสอบสวนแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานพิสูจน์พยานผู้ต้องหาเสียแต่ในชั้นต้น และพยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนได้แสวงหาเข้ามาไว้ ถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะสามารถนำไปใช้ในชั้นศาลได้ด้วย

เช่น คำให้การพยานโจทก์ ซึ่งให้การไว้ในชั้นสอบสวนใกล้เวลาเกิดเหตุไม่ทันได้คิดเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงย่อมมีน้ำหนักรับฟังได้ กฎหมายหาได้จำกัดให้รับฟัง เฉพาะคำเบิกความพยานโจทก์ในชั้นศาลเท่านั้นไม่ เมื่อคำให้การพยานโจทก์ ในชั้นสอบสวนมิได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบด้วยประการอื่น ศาลย่อมรับฟังมาประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ว่าจำเลยกระทำความผิดได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 503/2536)

ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนแสวงหาพยานหลักฐาน โดยไม่ปฏิบัติตามวิธีการของกฎหมาย และมีการกระทำอย่างใดขัดกับหลักกฎหมายดังกล่าวแล้ว พยานหลักฐานเหล่านั้นถือว่าเป็นพยานหลักฐานซึ่งเกิดขึ้นโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟัง และถ้าหากการสืบสวนสอบสวนเริ่มต้นด้วยความไม่ถูกต้องชอบธรรมแล้ว ย่อมจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ และในบางครั้งการสืบสวนสอบสวนนั้นอาจจะต้องอาศัยงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการตรวจพิสูจน์การกระทำผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาด้วย เพราะการกระทำผิดบางประเภทได้มีการพัฒนารูปแบบให้มีความลับซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ยากต่อการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความจริงในทางคดีได้³

2. ประโยชน์ของการเตรียมพยานหลักฐานชั้นสืบสวนเพื่อนำเข้าสู่การสอบสวนและกระบวนการยุติธรรม

ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้น พยานหลักฐานนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดของคดี เพราะเหตุว่าการที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ต้องอาศัยพยานหลักฐาน พยานหลักฐานจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีตั้งแต่เริ่มต้นการสืบสวน และการสอบสวน จนกระทั่งถึงการพิจารณาพิพากษาคดีในชั้นศาล เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานมาสู่สำนวนการสืบสวนและสอบสวนเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องหานั้นให้ได้ซึ่งโดยข้อเท็จจริงนั้น หากการสืบสวนสอบสวนที่กระทำด้วยความล่าช้า ร่องรอยและพยานหลักฐานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุอาจลบเลือน ถูกยกย้าย ทำลาย ซ่อนเร้นหรือทำให้สูญหายได้ และประการสำคัญเพื่อป้องกันมิให้ผู้เสียหายหรือพยานหลงลืมการจดจำเหตุการณ์ในขณะเกิดเหตุ อันจะเป็นผลให้มีการบิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้เสียหายแก่คดีได้

³ จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช ศ.พ.ต.อ. หลักและทฤษฎีการสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร, 2556. หน้า 1-5

ดังนั้น เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐเบื้องต้น ที่ใกล้ชิดกับการเกิดเหตุ ในคดีอาญามากที่สุด เพราะจะเป็นผู้ที่พบเห็นและใกล้ชิดกับเหตุการณ์ในการกระทำความผิดนั้นก่อน เจ้าพนักงานอื่น จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน จะเกิดขึ้นมิได้เลย ถ้าเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวนปฏิเสธความถูกต้องชอบธรรม และความรวดเร็ว กล่าวคือ หลักของบทบัญญัติ ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือหลักการอำนวยความสะดวกทางอาญาก็ดี การปฏิบัติตาม กระบวนการสืบสวนสอบสวนที่ล่าช้า ก็เท่ากับเป็นการปฏิเสธความยุติธรรม โดยบทบัญญัติของกฎหมายได้ บัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้กระทำด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการยุติธรรมของเรา มีประสิทธิภาพ และให้ความเป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น และจะเป็นการเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความ เข้มแข็ง และก่อให้เกิดกฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา และได้รับการยอมรับจากประชาชน ในขณะที่เดียวกันจะต้องเป็นหลักประกัน ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริงด้วย และพยานหลักฐานแต่ละประเภทก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยาน เอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญก็ตาม สามารถนำมาวินิจฉัยข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติได้ทั้งสิ้น ข้อ สำคัญอยู่ที่ว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริงถูกต้องหรือไม่ และในคดีอาญานั้นคู่ความสามารถนำพยานหลักฐาน ทุกชนิดเข้ามาในคดีเพื่อพิสูจน์ว่า ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา จำเลย มีความผิดหรือบริสุทธิ์ ได้อย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ มี **ป.วิ.อาญา มาตรา 131 บัญญัติว่า** “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ผู้ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา”

เราจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวน สามารถทำการ สืบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยาน ผู้เชี่ยวชาญ และไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้ายแก่ผู้ต้องหาก็ตาม ที่จะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของ ผู้ต้องหาได้ และโดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนสืบหาได้เอง หรือผู้เสียหายหรือ ผู้ต้องหายื่นต่อพนักงานสอบสวน หรือที่บุคคลภายนอกส่งมาก็ตาม (คำพิพากษาฎีกาที่ 516/2481)

และในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ พนักงานสอบสวนมีอำนาจ ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ โดยมี ป.วิ.อาญา มาตรา 131/1 บัญญัติว่า “ในกรณีที่ จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวน มีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญา ที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตาม วรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำ เพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้อง ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย หรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้อง ให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย กระทำการป้องกันขัดขวาง มิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ เบื้องต้นว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายนั้น แล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรืออัยการสูงสุด กำหนดแล้วแต่กรณี โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

กล่าวคือ ในกรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือ เอกสารใดๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ดังนี้

1. ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและ สมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อ ร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม

2. หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย กระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือ ผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หลักในการสืบสวนและการสอบสวนก็ต้องถือปฏิบัติตามวิธีการของ บทบัญญัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งถ้าเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักกฎหมายแล้ว พยานหลักฐาน เหล่านั้นถือว่าเป็นพยานหลักฐานซึ่งได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟัง และยังเป็นพยานหลักฐานที่ไม่มีคุณค่า ขาดความน่าเชื่อถือ และไม่อาจพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ พยานหลักฐานที่ได้มาก็จะเสียไป ซึ่งจะไม่เป็นประโยชน์อย่างใดต่อคดีเลย ซึ่งเป้าหมายของการสืบสวนสอบสวนนั้น ก็ต้องพิจารณาจาก ป.วิ.อาญา มาตรา 226 เป็นหลักในการปฏิบัติและดำเนินการ

ป.วิ.อาญา มาตรา 226 บัญญัติว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะ พิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการ จูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน”

ตามที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้นแล้วว่า เจ้าพนักงานสามารถทำการสืบสวนและสอบสวนรวบรวม พยานหลักฐานได้ทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งลักษณะสำคัญของพยานที่จะสืบสวนและสอบสวนรวบรวม ในคดีได้ คือ พยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ รวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญ พยานหลักฐานทั้งหมด ดังกล่าว ถือว่ามีความสำคัญต่อคดีเป็นอย่างมาก ซึ่งจะต้องมีการแสวงหาพยานหลักฐานทั้งปวง ที่เป็น ประโยชน์ต่อคดี และทำการสอบสวนรวบรวมเข้ามาในคดีให้มากที่สุด โดยมีข้อจำกัดในการแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐาน คือ ต้องไม่เป็นพยานชนิดที่เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิ ชอบประการอื่น หากพยานหลักฐานที่ได้มานั้นเข้าข่ายอยู่ในข้อจำกัดดังกล่าวแล้ว ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ ศาลไม่รับฟัง และไม่เกิดประโยชน์ต่อการวินิจฉัยข้อเท็จจริงของคดีแต่อย่างใด

ตามที่ ป.วิ.อาญา มาตรา 226 ได้วางหลักไว้ว่าห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ ได้เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นนั้น เป็นการต้องห้าม รับฟังถ้อยคำของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น เท่านั้น แต่มิได้ห้ามรับฟังพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เป็นผลมาจากการกระทำโดยมิชอบแต่อย่างใด เช่น

(ก) ผู้ใหญ่บ้านได้แนะนำจำเลยให้รับเสียจะได้กันไว้เป็นพยาน จำเลยจึงรับสารภาพและ นำเจ้าพนักงานไปค้นเอาของกลางได้ แม้คำรับของจำเลยจะรับฟังไม่ได้ แต่ก็มีพยานยืนยันสองคน ทั้งจำเลย ยังได้นำค้นของกลางเป็นวัตถุพยานอีกด้วย คดีจึงไม่มีข้อสงสัย ฟังได้สนิทใจว่าจำเลยกระทำความผิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 500/2474)

(ข) พยานที่เกิดจากการชู้เชียว จูงใจว่าจะให้ออกจากงานโดยรับบำนาญ และไม่จับกุมมาดำเนินคดี รับฟังไม่ได้ตามมาตรา 226 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1758/2523)

(ค) คำรับสารภาพที่ได้ความว่าหากจำเลยไม่ให้การรับสารภาพ เจ้าพนักงานตำรวจก็ต้องจับกุมภริยาจำเลย และคนในบ้านทั้งหมดด้วย เป็นคำรับสารภาพที่มีเหตุจูงใจและบังคับให้กลัว ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 473/2539)

(ง) หลังจากเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 2 กับพวกเวลา 00.30 น. จนถึงเวลาที่จำเลยที่ 2 ถูกส่งตัวให้แก่พนักงานสอบสวน จำเลยที่ 2 ถูกสอบปากคำอย่างต่อเนื่องโดยเจ้าพนักงานตำรวจหลายคนเป็นเวลาประมาณ 8 ชั่วโมง และเมื่อพ้นตำรวจตรี ช. พนักงานสอบสวนได้รับตัวจำเลยที่ 2 ไว้แล้ว ได้ทำการสอบปากคำจำเลยที่ 2 ต่อเนื่องไปจนถึงเวลา 12.00 น. ที่นำตัวจำเลยส่งไปชี้ที่เกิดเหตุและถ่ายภาพไว้ด้วย ดังนั้น การสอบปากคำจำเลยที่ 2 ในชั้นสอบสวนรวมทั้งการนำจำเลยที่ 2 ไปชี้ที่เกิดเหตุและถ่ายภาพ จึงมีเหตุสมควรสงสัยว่าน่าจะเกิดขึ้นระหว่างที่จำเลยที่ 2 มีความเหนื่อยล้าอ่อนเพลียทั้งร่างกายและจิตใจ และมีผลกระทบต่อน้ำหนักความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพที่ได้รับจากจำเลยที่ 2 ด้วย พยานหลักฐานโจทก์เกี่ยวกับคำให้การรับสารภาพของจำเลยที่ 2 ในชั้นสอบสวนจึงไม่น่าหนักน่าเชื่อถือ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1029/2548)

(จ) หากว่า เจ้าพนักงานตำรวจได้เข้าไปตรวจค้นบ้านจำเลย พบธนบัตรที่ใช้ล่อซื้อและเมทแอมเฟตามีนที่ได้สุ่มไต่ 10 เม็ด จึงได้บอกจำเลยว่ามีเมทแอมเฟตามีนอยู่อีกให้นำมามอบให้ เจ้าพนักงานตำรวจ จะได้รับโทษเบาลง และได้เกลี้ยกล่อมจำเลยว่า หากมีสิ่งผิดกฎหมายก็ให้เอาออกเสีย จากนั้น จำเลยได้พาไปที่ต้นมะขามล้างเข้าไปในโพรงต้นมะขาม นำถุงพลาสติกบรรจุเม็ดยามาให้ ดังนี้ เป็นการพุดในขณะปฏิบัติกรตรวจค้น เพื่อให้ได้มาซึ่งของผิดกฎหมายที่อยู่ในครอบครองของจำเลย แม้คำพุดนั้นจะเป็นการพุดจูงใจในทำนองว่าจำเลยจะได้รับโทษเบาลง ก็ไม่ถึงขั้นให้สัญญาตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 135 มิใช่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 1542/2540)

(ฉ) แม้ในวันเกิดเหตุ เจ้าพนักงานฝ่ายสืบสวนได้เชิญบิดาและญาติพี่น้องจำเลยไปที่สถานีตำรวจ ทำให้จำเลยต้องยอมเข้ามามอบตัว และให้การรับสารภาพเพื่อให้เจ้าพนักงานปล่อยตัวบิดาและญาติพี่น้องของจำเลย ก็เป็นการตัดสินใจโดยอิสระของจำเลยเอง เพราะเจ้าพนักงานตำรวจมิได้จับกุมหรือดำเนินคดีแก่บิดาหรือญาติพี่น้องของจำเลย เป็นแต่เพียงการเชิญตัวไปในการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเพื่อจับกุมจำเลย ซึ่งเป็นคนร้ายเท่านั้น เมื่อจำเลยเข้ามามอบตัวความจำเป็นที่จะต้องสืบสวนเพื่อจับกุมจำเลยย่อมหมดไป จึงไม่มีเหตุผลที่พนักงานสอบสวนจะหยิบยกเงื่อนไขการปล่อยตัวบิดาและญาติพี่น้องของจำเลยขึ้นมาเสนอเพื่อจูงใจหรือเป็นคำมั่นสัญญาให้จำเลยยอมรับสารภาพ ทั้งตามบันทึกคำให้การผู้ต้องหา และบันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ มีรายละเอียดของการกระทำความผิดตามลำดับทุกชั้นตอน เชื่อมโยงและสอดคล้องกับวัตถุของกลาง ร่องรอยวิถีกระสุน สภาพศพ และสถานที่เกิดเหตุ โดยมีการถ่ายภาพประกอบอย่างชัดเจน ไม่มีข้อพิรุธ คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนจึงใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาได้ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 134 และมาตรา 226 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1581/2548)

(ช) ขณะจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจ ญาติพี่น้องของจำเลยเดินทางไปเยี่ยมจำเลยได้พุดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ญาติพี่น้องฟัง ญาติพี่น้องจำเลยบอกจำเลยให้รับสารภาพ จำเลยจึงให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน แสดงว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยสมัครใจ มิได้เกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญาชู้เชียว หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น จึงใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันจำเลยในการพิจารณาได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 135 (คำพิพากษาฎีกาที่ 2215/2548)

แต่ได้มี ป.วิ.อาญา มาตรา 226/1 กำหนดไว้ต้องห้ามรับฟังพยานหลักฐานอื่นๆ ด้วย โดยบัญญัติว่า “ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบ แต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดย

มิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมมากกว่าผลเสีย อันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ความสำคัญและความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบ อันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่

เพียงใด”

ซึ่งจะเห็นได้ว่า พยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบ โดยเกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น ไม่ว่าจะป็นเจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นกระทำก็ตาม ก็ต้องห้ามมิให้รับฟังถ้อยคำของบุคคลนั้นทั้งสิ้น แต่หากว่าจากการกระทำโดยมิชอบนั้น ทำให้ได้พยานหลักฐานอื่นๆ มา ซึ่งถึงแม้พยานหลักฐานนั้นจะเกิดขึ้นโดยชอบก็ตามก็ต้องห้ามรับฟัง ตามป.วิ.อาญา มาตรา 226/1 เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ก็ไม่ต้องห้ามรับฟังเด็ดขาด มิช้อยกเว้นให้ศาลใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากเห็นว่าการรับฟังพยานหลักฐานนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมมากกว่าผลเสีย อันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา หรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อสาธารณะให้มากที่สุด ซึ่งหากว่าการกระทำโดยมิชอบนั้น มีลักษณะรุนแรงต่อสังคมมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้รับจากพยานหลักฐานนั้นแล้ว ศาลก็จะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น หรือกรณีพยานหลักฐานที่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบประการอื่นของเจ้าพนักงาน เช่น การค้นโดยมิชอบ การลักลอบดักฟังโทรศัพท์โดยมิชอบ เป็นต้น ดังนี้หากได้พยานหลักฐานนั้นมา แม้พยานหลักฐานนั้นเกิดขึ้นโดยชอบก็ตาม ศาลอาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากจะเป็นผลเสียหายร้ายแรงต่อสังคมมากกว่า แต่ถ้าเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมหรือสังคมมากกว่าผลเสียต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนแล้ว ทั้งนี้ให้ศาลพิจารณาปัจจัยกรณีต่างๆ เหล่านี้ประกอบด้วย คือ

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบ อันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่

เพียงใด

ดังนี้ ศาลอาจรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบนั้นก็ได้ หากกรณีเมื่อศาลพิจารณาปัจจัยต่างๆ แล้วมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้นหรือมีพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี หรือมีลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ หรือผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด เช่น

(ก) การที่ศาลออกหมายค้นบ้านของจำเลย โดยระบุเลขที่บ้านเป็นเลขที่ 74 ตามที่เจ้าพนักงานตำรวจร้องขอแล้ว ร้อยตำรวจเอก ก. แก้วเลขที่บ้านในหมายค้นเป็นเลขที่ 161 เพื่อให้ตรงกับความจริงโดยไม่มีอำนาจ อันอาจมีผลให้หมายค้นเสียไป และการค้นไม่ชอบด้วยกฎหมายก็เป็นเรื่องที่จะต้อง

ไปว่ากล่าวกันอีกส่วนหนึ่งต่างหาก เมื่อปรากฏว่าคดีมีการสอบสวนกันโดยชอบทั้งในชั้นพิจารณา จำเลยก็นำสืบยอมรับว่าเจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นพบเฮโรอีนของกลางฝังอยู่ในดินห่างจากบ้านของจำเลยประมาณ 3 เมตร จากพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาย่อมรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6475/2547)

(ข) การที่จำเลยที่ 1 รับอยู่แล้วว่าของกลางถูกยึดจากบ้านจำเลยที่ 1 ตามบันทึกการตรวจค้นก็ปรากฏมีลายมือชื่อผู้ครอบครองบ้านลงรับรองไว้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติอยู่ในกรอบของกฎหมาย โดยมิได้มีการบังคับขู่เข็ญ เหตุที่เจ้าพนักงานตำรวจไปตรวจค้นบ้านจำเลยที่ 1 เนื่องจากจำเลยที่ 2 ซัดทอดว่าลักเอาทรัพย์สินไปขายให้แก่จำเลยที่ 1 การไปตรวจค้นบ้านจำเลยที่ 1 จึงมิใช่เป็นเรื่องของการกลั่นแกล้ง ส่วนการตรวจค้นจะมีชอบด้วยกฎหมายอย่างไร เพราะเป็นการค้นโดยไม่มีหมายค้นเป็นเรื่องจะต้องไปว่ากล่าวกันอีกส่วนหนึ่ง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6391/2547)

แต่ถ้าเป็นกรณีที่เกิดจากพิพาทข้อเท็จจริงต่างๆ แล้วไม่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์ความสำคัญ และไม่มีความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น หรือไม่มีพฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี หรือมีลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ ดังนี้ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ

เช่น การค้นพบธนบัตรของกลางในช่องปลาที่แขวนอยู่ข้างบ้าน นอกจากมิได้กระทำต่อหน้าจำเลยหรือสามีจำเลย ทั้งๆ ที่จำเลยก็ถูกจับและควบคุมตัวอยู่ที่หน้าบ้าน และมีได้เป็นการค้นพบที่พบต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งเจ้าพนักงานได้ร้องขอมาเป็นพยานตามมาตรา 102 ไว้ พยานหลักฐานโจทก์เกี่ยวกับการค้นพบธนบัตรของกลางดังกล่าว จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่ศาลจะรับฟัง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4793/2549)

3. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานบุคคล

3.1 พยานบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มาให้การด้วยปากต่อหน้าเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือผู้เชี่ยวชาญก็ได้

ป.วิ.แพ่ง มาตรา 95 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ยอมรับฟังพยานบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้น

(1) สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ และ

(2) เป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้น มาด้วยตนเองโดยตรง แต่ความในข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ต่อเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง หรือคำสั่งของศาลว่าให้เป็นอย่างอื่น”

บุคคลใดก็ตามที่สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ และเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานมาด้วยตนเองโดยตรง ซึ่งเป็นหลักของประจักษ์พยาน (Eye witness) แต่ความในข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ ต่อเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง โดย ป.วิ.แพ่ง มาตรา 95 ซึ่งนำมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญา โดยอาศัย ป.วิ.อาญา มาตรา 15 ด้วย ซึ่งจะบัญญัติห้ามมิให้ยอมรับฟังพยานบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรงก็ตาม แต่มีข้อยกเว้นไว้ว่า ความในข้อนี้ให้ใช้ได้ต่อเมื่อไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายโดยชัดแจ้ง หรือคำสั่งศาลว่าให้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น ถ้าหากเป็นคดีอาญาก็ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 226 ว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิด หรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่นๆ” จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า หลักมีอยู่ว่าพยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้ เว้นแต่จะมีพยานหลักฐานอย่างอื่นประกอบจึงจะรับฟังได้ และหากพยานบอกเล่าได้กล่าวอ้างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลเชื่อมโยงกับ

พยานหลักฐานอื่นตลอดจนพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว ซึ่งแม้เป็นพยานบอกเล่าหากมีพยานหลักฐานอื่นๆ ประกอบ ก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ สอดคล้องกับ ป.วิ.อาญา มาตรา 226/3 วรรค 2 ที่บัญญัติห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(1) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า นั้น น่าเชื่อว่า จะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(2) มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยว ในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้น ด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น

พยานบอกเล่าตาม (1) ที่ให้ศาลรับฟังนั้น เป็นพยานบอกเล่าที่น่าเชื่อว่า จะพิสูจน์ความจริง ได้โดยพิจารณาจากสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า นั้น แล้วน่าเชื่อถือ ในการพิสูจน์ความจริง เช่น คำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนและมีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบ คำรับสารภาพ ประกอบไว้ด้วย

และ (2) มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยว ในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้น ด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น ซึ่งอาจเป็นกรณีที่ประจักษ์พยานตายหรือไม่สามารถติดตามมา เบิกความเป็นพยานต่อศาล และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็ให้รับฟังพยานบอกเล่า นั้นได้ เช่น คำให้การในชั้นสอบสวนของประจักษ์พยานที่ไม่ได้ตัวมาเบิกความในชั้นศาล ดังนี้ ศาลสามารถ รับฟังพยานบอกเล่า นั้นได้ เช่น

(ก) คำเบิกความของพยานในชั้นพิจารณาคดีแตกต่างไปจากคำให้การของพยานที่เคยให้ไว้ ในชั้นสอบสวน โดยไม่มีเหตุผลเพราะเหตุใดจึงเบิกความในชั้นพิจารณาไม่ตรงกับที่เคยให้การไว้ในชั้นสอบสวน ดังนี้ ศาลเชื่อคำให้การในชั้นสอบสวนเป็นความจริงยิ่งกว่าคำเบิกความในชั้นพิจารณาของศาล รับฟังลงโทษ จำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 87/2531, 3607/2538)

(ข) ความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจารและข่มขืนกระทำชำเรา นั้น แม้หญิงผู้เสียหาย จะได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว แต่ก็มีคำให้การเกี่ยวกับเรื่องนี้ในชั้นสอบสวนถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลย ซึ่งพนักงานสอบสวนเบิกความรับรอง และมีมารดาของผู้เสียหายมาเบิกความว่าเมื่อผู้เสียหายกลับมาถึงบ้าน ในทันทีได้บอกถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลยเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย หลักฐานรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำผิดดังกล่าวจริง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 341/2526)

ถึงอย่างไรก็ตาม ถ้าหากพยานบอกเล่า นั้นเป็นพยานที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าจำเลย มีความผิดหรือบริสุทธิ์แล้ว ก็สามารถอ้างเป็นพยานได้ แต่ถ้าเป็นพยานบอกเล่าที่ไกลต่อเหตุการณ์ออกไป อันได้แก่ ผู้ที่ได้รับคำบอกเล่าต่อๆ กันมาหลายทอด ดังนี้ ไม่ควรแสวงหาเข้ามาในคดี เพราะพยานบอกเล่า ชนิดนี้ไม่มีประโยชน์อันใด ที่ศาลจะนำไปชี้แจงน้ำหนักให้ฟังลงโทษจำเลยได้เลย แต่ถ้าเป็นพยานบอกเล่า ที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ดังนี้ รับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นๆ ลงโทษได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1522/2528)

และที่จะลืมนเสียมิได้ พยานอีกประการหนึ่งที่อาจจะไม่ใช่พยานโดยตรง หรือประจักษ์พยาน ซึ่งไม่สามารถระบุชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงได้โดยตรงว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์อยู่ในตัวได้ก็ตาม แต่ถ้าหากนำ ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานแวดล้อมกรณีทุก ๆ ด้าน มาปะติดปะต่อเชื่อมโยงเรื่องราวได้อย่างเป็นลูกโซ่ โดยไม่ขาดช่วงและสอดคล้องต้องกันแล้ว ก็สามารถที่จะบ่งชี้ข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติและมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือ ได้เช่นกัน ซึ่งในบางครั้งอาจเรียกได้ว่า “พยานลูกโซ่” ซึ่งพยานดังกล่าวคือ พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี

(Circumstantial Evidence) แต่ถ้าหากมีพยานพดติเหตุแวดล้อมกรณีประเด็นใดประเด็นหนึ่ง มิได้มีพยานพดติเหตุแวดล้อมเชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นลูกโซ่แล้ว พยานพดติเหตุแวดล้อมชนิดนั้น อาจมีน้ำหนักน้อย จะต้องมิพยานหลักฐานอื่นมาฟังประกอบให้เชื่อได้ว่าจำเลยกระทำความผิดจริง จึงจะลงโทษจำเลยได้

3.2 ประจักษ์พยาน (Eye Witness)

ประจักษ์พยาน หมายความว่า พยานที่ได้เห็น ได้ยิน หรือได้ทราบเรื่องราวขณะความผิดเกิดขึ้นมาด้วยตนเอง

ซึ่งประจักษ์พยานนั้นก็คือ พยานที่ได้เห็นหรือทราบการกระทำความผิดในขณะที่ความผิดกำลังเกิดขึ้นหรือดำเนินอยู่ในขณะนั้น โดยประจักษ์พยานนั้นถือว่าเป็นพยานชั้นหนึ่งและเป็นพยานที่มีน้ำหนักในการรับฟังมาก แต่อย่างไรก็ตาม ประจักษ์พยานนั้นก็อาจเป็นพยานที่ไม่มีน้ำหนักในการรับฟังได้เช่นกัน ถ้าหากว่าประจักษ์พยานนั้นให้การไม่เป็นไปตามความเป็นจริง หรือโดยไม่ได้รู้เห็นมาด้วยตนเองจริง แต่เป็นการชักชวนกันมาเพื่อให้การปรักปรำเขา หรือเป็นการช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องรับโทษก็เป็นได้ ดังนั้นประจักษ์พยานที่จะมีน้ำหนักในการรับฟังได้นั้น จะต้องเป็นประจักษ์พยานที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ได้เห็น ได้ยินมาด้วยตนเองตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจริง มิได้เสริมเติมแต่งเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาแต่อย่างใด ซึ่งการที่พยานอ้างว่าเป็นผู้ที่ได้เห็นได้ยินมานั้น ต้องพิจารณาที่มาของการมารู้เห็นด้วยว่าจะเป็นการมารู้เห็นได้จริงหรือไม่อย่างใด

เช่น เห็นได้จากแสงสว่างใด หรือสายตาของพยานในขณะการมองเห็นนั้นสามารถมองเห็นได้จริงหรือไม่ หรือบริเวณนั้นเป็นสถานที่ที่รกทึบหรือโล่งแจ้ง หรือมีสิ่งอื่นมาบดบังต่อการมองเห็นหรือไม่ และจะต้องมีเหตุในการมารู้เห็นของพยานด้วยว่า เพราะเหตุใดพยานจึงมารู้เห็นเหตุการณ์ในขณะนั้น ซึ่งหากพยานอ้างว่ามาเห็นเหตุการณ์โดยบังเอิญ และไม่มีเหตุที่จะมารู้เห็นว่าเพราะอะไรจึงได้มายังสถานที่นั้น ดังนี้ คำพยานนั้นอาจไม่น่าเชื่อถือ โดยเหตุที่มารู้เห็นของพยาน เช่น มีกิจธุระ หรือมาหาผู้ใด หรือไปไหนมาและผ่านมาพบเข้า ซึ่งในขณะที่เห็นเหตุการณ์ทำอะไรรู้อยู่จึงได้เห็นเหตุการณ์ และระยะเวลาในการเห็นเหตุการณ์รวมทั้งสิ่งแวดล้อมของสถานที่หรือสิ่งใกล้เคียง ซึ่งพยานจะต้องบอกถึงสิ่งแวดล้อมของสถานที่ หรือสิ่งใกล้เคียงได้ ถ้าหากพยานตอบไม่ได้ก็อาจไม่เชื่อว่าพยานได้มารู้เห็นจริงตามที่กล่าวอ้าง โดยคำนึงถึงความเหตุเป็นผล และความน่าจะเป็นกับผลที่เกิดขึ้นด้วยว่าพยานน่าจะได้มารู้เห็นจริงตามที่พยานกล่าวอ้างหรือไม่ ประกอบด้วยเสมอ เพื่อจะเป็นหลักในการพิสูจน์ว่าประจักษ์พยานนั้นได้ให้การไปตามความเป็นจริงตามที่ได้รู้เห็นมาหรือไม่ประการหนึ่ง

3.3 พยานบอกเล่า (Hearsay Evidence)

พยานบอกเล่า หมายความว่า พยานบุคคลที่ไม่ได้รู้ ไม่ได้เห็น หรือไม่ได้ยินมาด้วยตนเอง หากแต่ได้รู้ หรือได้ยิน หรือได้ฟังข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาจากผู้อื่นอีกต่อหนึ่ง โดยที่บุคคลที่เล่าให้ฟังนั้น อาจได้รับการถ่ายทอดกันมาหลายทอดก็ได้

และมี **ป.วิ.อาญา มาตรา 226/3 วรรค 1 บัญญัติให้ความหมายของพยานบอกเล่าไว้ว่า** หมายความว่า ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดนำมาเบิกความต่อศาลหรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งอ้างเป็นพยานต่อศาล โดยนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น

เพราะฉะนั้น พยานบุคคลอาจมิได้ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุก็ได้ สุดแต่จะมีการนำเสนอพยานต่อศาลในรูปแบบใด เช่น กรณีที่บุคคลได้รับการบอกเล่ามาจากประจักษ์พยานหรือบุคคลอีกต่อหนึ่งมาเบิกความเป็นพยานต่อศาล บุคคลนั้นก็จะเป็นพยานบอกเล่า หรือหากเป็นกรณีที่ประจักษ์พยานเขียนบันทึกเหตุการณ์ลงในเอกสารหรือให้การต่อพนักงานสอบสวน และได้มีการบันทึกไว้

ในคำให้การในชั้นสอบสวน หรือได้มีการบันทึกข้อความในเทปบันทึกเสียง ดังนี้ เอกสารหรือเทปบันทึกเสียง นอกจากจะเป็นพยานเอกสารและพยานวัตถุแล้ว ก็เป็นพยานบอกเล่าด้วยเช่นกัน

พยานบอกเล่าซึ่งศาลจะรับฟัง และมีน้ำหนักที่เชื่อถือได้ (พยานบอกเล่าที่มีน้ำหนัก ในการรับฟัง) มีอยู่หลายกรณีด้วยกัน ดังต่อไปนี้

3.3.1 คำกล่าวของพยานภายหลังเกิดเหตุทันที

คำกล่าวของพยานภายหลังเกิดเหตุทันที หมายความว่า คำกล่าวที่เกี่ยวข้องกับ ข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดี และกระชั้นชิดกับเหตุการณ์ ซึ่งผู้กล่าวยังไม่มีความตั้งใจที่จะคิดแต่งเติมเรื่องราวได้ทัน โดยคำกล่าวของพยานภายหลังเกิดเหตุทันที ย่อมมีน้ำหนักในการรับฟัง เพราะคำกล่าวชนิดนี้ผู้บอกกล่าว ยังไม่มีโอกาสปรุงแต่งหรือคิดประวิง หรือเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่น แม้พยานจะไม่ได้ประสบ ไม่ได้เห็นด้วยตาตนเอง แต่พยานก็ได้ยืนยันถึงเหตุการณ์ที่ได้ยินมา เพื่อพิสูจน์ว่ามีเหตุการณ์อย่างนั้นเกิดขึ้น ในลักษณะใกล้เคียงกับเหตุที่เกิดขึ้น จึงเป็นพยานโดยตรง และไม่จำเป็นต้องได้ยินคำพูดในเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุ แท้ๆ แต่ให้ขยายรวมไปใช้กับการได้ยินคำกล่าวของผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่กล่าวใกล้เคียงติดพันกับเหตุการณ์ หรือ ต่อเนื่องติดต่อกันไปกับเหตุการณ์ โดยที่ผู้กล่าวยังไม่มีความตั้งใจที่จะเสริมข้อเท็จจริงนั้น ก็ถือว่าผู้รับคำ บอกเล่าเป็นพยานที่เบิกความถึงคำกล่าวที่เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์นั้นด้วย ซึ่งเป็นพยานชั้นที่หนึ่ง คือ “พยานที่ไม่ได้เห็นได้ยินด้วยตนเอง แต่หากว่าได้ยินได้ฟังประจักษ์พยานบอกกล่าวให้ฟังกระชั้นชิดกับเหตุที่เกิดขึ้น โดยผู้กล่าวยังไม่มีความตั้งใจที่จะคิดแต่งเติมเรื่องราวได้ทัน” เช่น

(ก) ตำรวจเบิกความว่าพอเกิดเหตุแล้วจำเลยออกมาจากที่เกิดเหตุฆาตกรรม มีผู้ ตามจำเลยติดตามชี้บอกให้จับจำเลยว่าแทงผู้ตาย คำของตำรวจนี้เป็นพยานชั้นที่หนึ่งไม่ใช่คำบอกเล่า (คำพิพากษาฎีกาที่ 304/2500)

(ข) ความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจารและข่มขืนกระทำชำเรา นั้น แม้หญิง ผู้เสียหายจะได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว แต่ก็มีคำให้การเกี่ยวกับเรื่องนี้ในชั้นสอบสวนถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลย ซึ่งพนักงานสอบสวนเบิกความรับรอง และมีมารดาของผู้เสียหายมาเบิกความว่า เมื่อผู้เสียหายกลับมาถึงบ้าน ในทันทีได้บอกถึงตัวคนร้ายว่าเป็นจำเลยเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย หลักฐานรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำผิดดังกล่าวจริง (คำพิพากษาฎีกาที่ 341/2526)

3.3.2 คำกล่าวหรือคำรับที่ทำให้ผู้กล่าวเสียประโยชน์ (คำรับที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง)

คำกล่าวหรือคำรับที่ทำให้ผู้กล่าวเสียประโยชน์ หมายความว่า คำกล่าวหรือคำรับ ที่ทำให้ตนเองเสียหาย เสียประโยชน์ หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง เพราะตามปกติธรรมดาแล้ว บุคคลย่อมไม่ กล่าวอะไรให้ตนเสียหายโดยที่ไม่เป็นความจริง จึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ โดยถ้อยคำกล่าวหรือคำรับนั้นต้องเกิด จากความสมัครใจของผู้ให้ถ้อยคำนั้นด้วย เช่น

(ก) คำรับสารภาพผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพราะถือว่าโดยปกติธรรมดาแล้ว บุคคลย่อมไม่กล่าวอะไรให้ตนเสียประโยชน์ หรือเสียหาย ทั้งที่ไม่เป็นความจริง แม้จะเป็นพยานบอกเล่า แต่เป็นคำรับที่เป็นผลร้ายแก่ตนเองย่อมมีน้ำหนักแก่การรับฟังได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 330/2526)

(ข) หรือคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยซึ่งโจทก์ส่งศาล จึงเป็นพยาน บอกเล่าที่จำเลยให้การทรมานตนเองให้เสียประโยชน์ และถือว่าเป็นพยานที่มีคุณค่าในการรับฟังที่จะทำให้ศาล เชื่อ เมื่อมีพยานหลักฐานอื่นประกอบ แม้ว่าจะไม่มีประจักษ์พยานในคดีก็ตามก็รับฟังลงโทษจำเลยได้ กรณี พยานบอกเล่าเมื่อเป็นถ้อยคำที่ให้การประวิงตนเองย่อมฟังได้ตามกฎหมาย นี่เป็นหลักที่ใช้ได้ทั้งคำให้การ พยานและคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา (คำพิพากษาฎีกาที่ 266/2486)

3.3.2.1 กรณีเจ้าพนักงานผู้จับจะต้องแจ้งสิทธิ และจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ให้แก่ผู้ถูกจับเสียก่อน มิฉะนั้น ถ้อยคำอื่นของผู้ถูกจับไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้

ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 4 บัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อเจ้าพนักงาน ผู้จับหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิด ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา 83 วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี”

3.3.2.2 สิทธิที่เจ้าพนักงานผู้จับต้องแจ้งให้แก่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบและจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย มีดังต่อไปนี้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2 หรือ ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 1)

1. ผู้ถูกจับได้รับทราบข้อกล่าวหา หรือหากมีหมายจับได้แสดงต่อผู้ถูกจับแล้ว (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
2. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
3. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
4. ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวก และไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับ หรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด เจ้าพนักงานได้อนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณีแล้ว (ป.วิ.อาญา มาตรา 83 วรรค 2)
5. ผู้ถูกจับได้รับทราบข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับแล้ว หรือได้แจ้งว่ามีหมายจับให้ผู้ถูกจับทราบ และได้อ่านหมายจับให้ฟังแล้ว (เมื่อถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน) (ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 1 (1))
6. ผู้ถูกจับมีสิทธิได้รับสำเนาบันทึกการจับกุมจากเจ้าพนักงานผู้จับ (ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรค 1 (1))

3.3.2.3 ในกรณีการถามคำให้การผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนก็ต้องแจ้งสิทธิและจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายให้แก่ผู้ต้องหาเสียก่อน มิฉะนั้น ถ้อยคำของผู้ต้องหาไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้เช่นกัน

ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 3 บัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา 134/1 มาตรา 134/2 และมาตรา 134/3 จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาไม่ได้”

3.3.2.4 ก่อนเริ่มถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบ และจัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ดังต่อไปนี้

1. ผู้ต้องหามีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 1 (1))
2. ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/3, ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 1 (2))

3. ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะมีทนายความ (ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือในคดีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี) ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้พนักงานสอบสวนจัดหาทนายความให้ (แต่ถ้าในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก) ถ้าหากไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาทนายความให้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/1 วรรค 1, วรรค 2)

3.3.2.5 เมื่อได้จัดหาทนายความแก่ผู้ต้องหาแล้ว หากในกรณีจำเป็นเร่งด่วน พนักงานสอบสวนอาจทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปโดยไม่ต้องรอทนายความก็ได้ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

1. หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบ หรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในเวลาอันสมควร (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/1 วรรค 4)
2. ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอทนายความ แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุอันไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/1 วรรค 4)
3. การสอบสวนผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปี พนักงานสอบสวนจะต้องจัดให้มีการสอบสวนสำหรับเด็ก โดยให้นำ ป.วิ.อาญา มาตรา 133 ทวิ และ ป.วิ.อาญา มาตรา 133 ตริ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/2)

3.3.2.6 ผลของการที่พนักงานสอบสวน ไม่ได้แจ้งสิทธิหรือไม่จัดดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ให้ผู้ต้องหาทราบก่อนเริ่มถามคำให้การนั้น ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวน ก็ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา นั้นได้ (ป.วิ.อาญา มาตรา 134/4 วรรค 3)

หรือในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นหญิงถูกกระทำชำเรา หากเรื่องที่เกิดขึ้นไม่เป็นความจริง ผู้เสียหายคงไม่กล้ายืนยันเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งน่าอับอายและเสียหายต่อชื่อเสียง อันเป็นผลร้ายต่อผู้เสียหาย ดังนี้ ถือว่าเป็นคำรับที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองและมีน้ำหนักในการรับฟัง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 96-97/2545)

3.3.3 คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกัน (กรณีผู้ขัดท้อไม่ได้รับประโยชน์อันใดจากการขัดท้อนั้น)

คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกัน หมายความว่า คำกล่าวยืนยันข้อเท็จจริงของผู้ร่วมกระทำผิดคนหนึ่ง ขัดท้อให้ร้ายถึงผู้ร่วมกระทำผิดอีกคนว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย

โดยหลักที่ว่าคำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันนั้นอาจเป็นจริงก็ได้ ไม่เป็นจริงก็ได้ เพราะตามปกติคนเรามักจะป้ายความผิดให้คนอื่น ยิ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาด้วยแล้ว จึงไม่มีหลักประกันว่าจะพูดความจริง เพราะผู้ต้องหาจะให้การอย่างไรหรือไม่ให้การอย่างไรก็ได้ เป็นสิทธิที่กฎหมายให้ไว้ และก็จะไม่มีความผิดฐานแจ้งความเท็จหรือเบิกความเท็จใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันจึงถือว่าเป็นพยานบอกเล่า ทั้งนี้คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้ศาลรับฟัง แต่คำขัดท้อของผู้กระทำผิดด้วยกันคงรับฟังได้แต่เพียงว่าเป็นพยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังเท่านั้น แต่เมื่อไม่มีพยานอื่นอีกย่อมไม่พอฟังลงโทษจำเลยได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ศาลจะนำไปชั่งน้ำหนักคำพยานว่าจะมีน้ำหนักให้รับฟังได้มากน้อยเพียงใดเท่านั้น หากศาลเห็นว่าพยานเช่นนั้นเบิกความประกอบชอบด้วยเหตุผล เชื่อได้ว่าเบิกความตามเป็นจริงที่เกิดขึ้น ศาลก็มีอำนาจรับฟังพยานดังกล่าวประกอบคดีของโจทก์ได้ และแม้จะเป็นคำขัดท้อของผู้ต้องหาด้วยกันในชั้นสอบสวนก็รับฟังประกอบพยานอื่นของโจทก์ให้มีน้ำหนักได้ ซึ่งถ้าคำขัดท้อนั้นมิได้เกิดจากเจตนาเพื่อให้ตนเองพ้นผิดหรือได้ประโยชน์จากการขัดท้อนั้น หรือมิได้เป็นเรื่องการปิดความผิดของผู้ขัดท้อให้เป็นความผิดของผู้ต้องหาคนอื่นแต่ผู้เดียว คงเป็นการแจ้งเรื่องราวถึงเหตุการณ์ที่ตนได้ประสบมาจากการกระทำผิดของตนยิ่งกว่าเป็นการปกป้องผู้ต้องหาอื่น แต่ถ้าคำขัดท้อนั้นกระทำเพื่อให้ผู้

ชัดทอดพันผิดหรือได้รับประโยชน์จากการชัดทอดนั้น ย่อมไม่มีน้ำหนักในการรับฟัง (คำพิพากษาฎีกาที่ 1481/2548)

ข้อสังเกต แต่ถ้าลำพังมีแต่เพียงคำชัดทอดของผู้กระทำผิดด้วยกัน ซึ่งถูกฟ้องในคดีเดียวกันนั้น ก็จะได้รับฟังลงโทษจำเลยอีกคนหนึ่งไม่ได้ โดยโจทก์ต้องมีพยานหลักฐานอื่น ๆ มาประกอบให้รับฟังได้ด้วย มิฉะนั้นศาลก็จะไม่รับฟังลงโทษจำเลย เพราะเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมาย ป.วิ.อาญา มาตรา 232 ที่ว่า “ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน” เพราะในคดีอาญานั้นโจทก์มีหน้าที่ที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลย ดังนั้น โจทก์จะแสวงหาพยานหลักฐานจากจำเลยเพื่อลงโทษจำเลยนั้นไม่ได้ ซึ่งถ้าหากยอมให้รับฟังก็จะกลายเป็นว่าเป็นการยอมให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานได้ และถึงแม้ว่าจำเลยจะได้เบิกความโดยอ้างตนเองเป็นพยานโดยได้เบิกความชัดทอดจำเลยอื่นในคดีเดียวกัน ก็จะไม่เอาคำเบิกความของจำเลยคนนั้นมาฟังเพื่อลงโทษจำเลยคนอื่นไม่ได้เช่นกัน ซึ่งโจทก์เองก็ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาสืบเพื่อพิสูจน์ยืนยันให้ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง ศาลจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้ โดยมีใช้เพียงแต่อาศัยพยานหลักฐานจากจำเลยหรือผู้เป็นจำเลยด้วยกัน เพื่อที่จะให้ศาลรับฟังลงโทษจำเลยนั้นไม่ได้ เพราะเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวนี้ โดยจำเลยในที่นี้หมายความว่าถึง “บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้ว โดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด” ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 2 (3) เพราะฉะนั้นถ้าบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน แต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาลนั้น หรือถูกฟ้องต่อศาลแล้วและถอนฟ้องผู้นั้นแล้ว หรือกรณีผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน แต่ได้แยกฟ้องจำเลยเป็นคนละคดี โจทก์สามารถอ้างเป็นพยานได้ ไม่ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนี้ ส่วนจะมีน้ำหนักในการรับฟังหรือมีความน่าเชื่อถือเพียงใดก็เป็นเรื่องของการชั่งน้ำหนักคำพยาน เช่น โจทก์อ้างจำเลยคนที่โจทก์ได้ถอนฟ้องแล้วเป็นพยานได้ และ ป.วิ.อาญา มาตรา 232 บัญญัติห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานนั้น หมายถึงจำเลยในคดีเดียวกัน แต่ น. มิได้เป็นจำเลยร่วมกับจำเลยในคดีนี้ กรณีจึงไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 232 หรืออาจเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนกันผู้ต้องหาบางคนไว้เป็นพยานในคดีที่ไม่มีพยานหลักฐานดำเนินคดีกับผู้ต้องหา ซึ่งเป็นตัวการสำคัญได้ จึงมีความจำเป็นต้องกันผู้ต้องหาซึ่งไม่ใช่ตัวการสำคัญเป็นพยาน และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยและมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานดังนี้ โจทก์สามารถอ้างเป็นพยานได้ เช่น

(ก) ป.วิ.อาญา มาตรา 232 ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานเท่านั้น ส่วนบุคคลที่อาจเป็นจำเลยด้วยแต่หากโจทก์กันไว้เป็นพยานนั้นหาต้องห้ามตามมาตรานี้ไม่ แต่ก็มีน้ำหนักน้อย ซึ่งจะต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 4512/2530, 1974/2532)

(ข) คำให้การของ ส. ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด ที่พาดพิงถึงจำเลยมีลักษณะเป็นการชัดทอด แต่ก็เชื่อว่ารับฟังไม่ได้เสียทีเดียว และ ส. ไม่ได้เป็นจำเลยในคดีนี้ มิใช่เป็นการชัดทอดจำเลยในคดีเดียวกัน ทั้ง ส. มาเบิกความด้วยตนเองโดยตรงต่อศาล มิใช่พยานบอกเล่าจึงรับฟังได้ (ส. เป็นประจักษ์พยาน ธงคำตอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ปี พ.ศ.2550) (คำพิพากษาฎีกาที่ 810-813/2544)

3.3.4. คำบอกกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตาย

คำบอกกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตาย หมายความว่า คำกล่าวของบุคคลผู้ถูกทำร้ายก่อนตายอันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ตนถูกทำร้าย และขณะนั้นผู้กล่าวรู้สึกตัวว่าใกล้จะตาย

คำบอกกล่าวของผู้ถูกกระทำความร้ายและรู้สึกตัวว่าใกล้จะตายนั้น มีน้ำหนักในการรับฟังได้ ซึ่งเป็นไปตามเหตุผลทางจิตวิทยาที่ว่าขณะที่ผู้ถูกกระทำความร้ายกล่าวขึ้นขณะรู้สึกอย่างนั้น ผู้กล่าวคงจะไม่พูดโกหก ทั้งนี้ เพราะถือว่าเป็นคำบอกกล่าวภายใต้คำสาบานตัวแล้ว และไม่ต้องการกล่าวเท็จเพื่อก่อเวรกรรมอีกต่อไป จึงเป็นเหตุผลให้รับฟังได้ว่าผู้ตายซึ่งเป็นผู้บอกกล่าวคงไม่มีเวลาที่จะคิดปรักปรำผู้อื่นโดยไม่

เป็นความจริง ดังนี้ คำพูดของผู้ตายที่พูดบอกกล่าวก่อนตายจึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ ที่สำคัญคำบอกกล่าวนั้น ผู้บอกกล่าวที่ถูกทำร้ายจะต้องรู้สึกตัวว่าตนเองนั้นใกล้จะถึงแก่ความตายด้วย ส่วนจะถึงแก่ความตายเมื่อใดนั้น ไม่สำคัญ และจะต้องเป็นคำบอกกล่าวในพฤติการณ์เรื่องที่ทำร้ายนั้น และจะใช้เฉพาะในคดีอาญาที่ จำเลยถูกฟ้องว่าฆ่าผู้ตาย (ที่บอกกล่าวก่อนจะถึงแก่ความตายเท่านั้น) แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าฟังมีแต่เพียงคำบอกกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตายก็อาจรับฟังได้อย่างไม่มั่นคงนัก เพราะผู้ตายอาจเห็นหรือจำผิดพลาดหรือมีอุปทานไปก็ได้ ซึ่งจะต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบให้หน้าเชื่อถือจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 2081/2531) และหากไม่มีเหตุให้ระวางสงสัยว่าจะเป็นการระบุชื่อคนร้ายผิดตัวแล้ว ก็อาจรับฟังลงโทษจำเลยได้โดยไม่ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบก็ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1059/2531)

3.4 พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence)

พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณี หมายความว่า ข้อเท็จจริง หรือหลักฐานใดๆ ที่ไม่มุ่งชี้ถึงประเด็นในข้อเท็จจริงนั้นโดยตรง แต่เป็นการนำข้อเท็จจริงแวดล้อมกรณีต่างๆ ด้านมาปะติดปะต่อเชื่อมโยงกัน ซึ่งสามารถนำมาใช้ยืนยันข้อเท็จจริงประกอบให้คำพยานต่าง ๆ นั้นมีความเชื่อถือได้

ซึ่งพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีก็คือ พยานที่เห็นเหตุการณ์ก่อนหรือหลังเกิดเหตุ หรือเป็นพยานอื่น ๆ ที่มีอยู่ก่อนหรือหลังเกิดเหตุ ซึ่งสามารถนำมาสนับสนุนประจักษ์พยานหรือพยานโดยตรงหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ได้ก็ตาม ให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น และเชื่อได้ว่าเป็นจริง หรือในบางกรณีอาจมีเพียงพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเท่านั้น แต่ก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ ซึ่งหากพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณินั้นถ้าประกอบหลาย ๆ กรณีเข้าด้วยกัน มีเหตุผลและสอดคล้องต้องกันแล้ว โดยสามารถบ่งชี้อย่างใกล้ชิดจะทำให้มีน้ำหนักมั่นคงชัดเจนรับฟังได้ ถึงแม้จะไม่มีประจักษ์พยานก็ตาม ศาลก็รับฟังลงโทษจำเลยได้โดยปราศจากข้อสงสัย

เช่น แม้โจทก์จะไม่ได้ตัวผู้เสียหายและประจักษ์พยานมาเบิกความต่อศาล แต่เมื่อพิจารณาคำเบิกความของพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีโดยตระหนักแล้ว พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเบิกความสอดคล้องต่อเนื่องกันสมด้วยเหตุผล ประกอบกับจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นจับกุม ดังนั้นพยานหลักฐานโจทก์ยอมรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 184/2537)

ด้วยเหตุนี้ พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีจึงมีความสำคัญมากในการสืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานบุคคลเข้ามาในคดีที่จะต้องแสวงหาเข้ามาเสมอในทุกคดี ซึ่งอาจจะถือได้ว่าพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณินั้นเปรียบเสมือนเป็นพยานหลักเหตุผลที่มีคุณค่าต่อการรวบรวม และรับฟังพยานหลักฐานตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้วว่า พยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีมีเหตุผลและมีน้ำหนักดีกว่าพยานโดยตรงหรือประจักษ์พยานเสียอีก ถึงกับมีคำกล่าวว่า “พยานเหตุผลหรือพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณินั้นช่วยให้ศาลวินิจฉัยคดีได้ถูกต้องแน่นอน ยิ่งกว่าพยานโดยตรงหรือประจักษ์พยานเสียอีก” เพราะเหตุว่าบางครั้งไม่ว่าประจักษ์พยานหรือพยานโดยตรงเองก็ตาม ก็อาจจะมีการสร้างพยานหลักฐานเท็จหรือมีการแต่งเติมเรื่องราวขึ้นมาเองได้ แต่ถ้าเป็นพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณินั้น จะต้องมีความพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีหลาย ๆ กรณีประกอบเชื่อมโยง ถ้าเป็นการสอดคล้องต้องกันก็จะมีน้ำหนักรับฟังได้มาก เพราะพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณินั้น จะไม่สามารถทำการตกแต่งเรื่องราวแวดล้อมกรณีทุก ๆ อย่างให้สอดคล้องต้องกันได้ง่ายนัก โดยคำให้การของพยานจะมีน้ำหนักน่ารับฟังมาน้อยเพียงใดต้องพิเคราะห์รายละเอียดเหตุผลแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นข้อประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ

เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าพนักงานสืบสวนและสอบสวนจะต้องสืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานพฤติเหตุแวดล้อมกรณีเข้ามาในทุกคดี เพื่อความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้มาว่าจะจะเป็นพยานหลักฐานที่มีอยู่และเกิดขึ้นตามความเป็นจริง โดยจะไม่เป็น

พยานหลักฐานอันเป็นเท็จ และหากพยานหลักฐานใดขัดแย้งหรือไม่เป็นเหตุเป็นผลกับพยานพดพิเหตุแวดล้อม
กรณีเสียแล้ว พยานหลักฐานนั้น ๆ ก็จะไม่มีน้ำหนักในการรับฟังซึ่งถึงแม้จะเป็นประจักษ์พยานหรือพยาน
โดยตรงก็ตาม

3.5 พยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ (พยานหลักฐาน ประกอบ) (Collateral Evidence)

นอกจากจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ซึ่งน่าจะพิสูจน์ว่า
จำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์แล้ว โจทก์อาจนำสืบการกระทำอันเป็นพิรุณของจำเลย (หลบหนี, นิ่งไม่ให้การเมื่อผู้ถูก
กล่าวหา, ขัดแย้งทางธุรกิจ, แย่งชิงผลประโยชน์, ชู้สาว, ความจำเป็นต้องใช้เงิน, ลักษณะพฤติกรรม, นิสัย
ส่วนตัว และความประพฤติเป็นอาชญา เป็นต้น) หรือความเคืองแค้นของจำเลยที่มีต่อผู้เสียหายหรือผู้ตายมา
ก่อน ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดและอาจสนับสนุนพยานหลักฐานของโจทก์ให้หาเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้กระทำ
ความผิดจริงก็ได้ เช่น

(ก) โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเบิกความยืนยันว่าจำเลยเป็นผู้ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แต่
โจทก์มีพยานพดพิเหตุแวดล้อมกรณี เชื่อได้ว่าก่อนเกิดเหตุเล็กน้อยและในขณะที่เกิดเหตุด้วยกัน จำเลยอยู่กับ
ผู้ตายเพียงสองคนที่บ้านของจำเลย หลังเกิดเหตุแล้วจำเลยหลบหนีไปทันที ชั้นสอบสวนจำเลยยอมรับว่า
หลบหนีไปเพราะจำเลยเป็นผู้ยิงผู้ตายถึงแก่ความตาย พยานหลักฐานโจทก์ประกอบกันรับฟังลงโทษจำเลย
ฐานฆ่าผู้ตายได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2298/2530)

(ข) ยิ่งไปกว่านั้นภาพถ่ายเด็กชายในลักษณะเปลือยกายตลอดจนหนังสือก็ล้วนเป็น
เรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กชาย อันเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นพฤติกรรมและทัศนคติของจำเลยที่สื่อไป
ในทางวิปริตทางเพศ เหล่านี้สนับสนุนข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็ก
อายุไม่เกินสิบห้าปี และพราศเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีเพื่อการอนาจาร (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2674/2546)

(ค) ในห้องเกิดเหตุมีจำเลยอยู่กับผู้ตายเพียง 2 คน และก่อนที่ผู้ตายจะถูกกระสุนปืน
เข้าที่ศีรษะจนถึงแก่ความตายนั้น จำเลยกับผู้ตายมีเรื่องทะเลาะกัน เนื่องจากผู้ตายไปติดพันผู้หญิงคนใหม่
ทำให้จำเลยกุ่มใจและหึงหวงผู้ตาย หลังจากผู้ตายถูกกระสุนปืนแล้ว จำเลยพยายามฆ่าตัวตายและให้การรับ
สารภาพต่อพนักงานสอบสวนในเวลาต่อมาว่า จำเลยคิดจะฆ่าตัวตายพร้อมกับผู้ตาย จึงใช้อาวุธปืนยิงที่ศีรษะ
ผู้ตายในขณะที่ผู้ตายนอนหลับอยู่บนเตียง ดังนั้น แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นเหตุการณ์ แต่พยาน
แวดล้อมกรณีดังกล่าวมีความชัดเจนรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยใช้อาวุธปืนของกลางยิงผู้ตายถึงแก่
ความตายจริง จำเลยจึงมีความผิดฐานฆ่าผู้ตายโดยเจตนา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 483/2542)

จำเลยก็อาจนำสืบข้อเท็จจริงที่อาจไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีโดยตรงก็ตาม แต่
อาจเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ได้ เช่น นำสืบในเรื่องความประพฤติดีของ
จำเลย ให้เห็นว่าจำเลยเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่น่าจะกระทำความผิด เพื่อให้เจ้าพนักงานหรือศาลวินิจฉัย
ซึ่งน้ำหนักคำพยานประกอบว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดก็ได้

4. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานเอกสาร

พยานเอกสาร ได้แก่ เอกสารหรือสิ่งใดๆ ที่ผู้อ้างประสงค์ให้สื่อความหมายได้จาก
ตัวหนังสือ หรือลายลักษณ์อักษร หรือเป็นเครื่องหมายใช้แทนลายลักษณ์อักษร นั้น

ป.วิ.อาญา มาตรา 238 บัญญัติว่า “ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้ ถ้าหา
ต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้องหรือพยานบุคคลที่รู้ข้อความก็อ้างเป็นพยานได้ ถ้าอ้างหนังสือราชการ

เป็นพยาน แม้ต้นฉบับยังมีอยู่จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้ เว้นแต่ในหมายเรียกจะบ่งไว้เป็นอย่างอื่น”

ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยานได้และมีน้ำหนักน่าเชื่อถือได้มาก แต่ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ (สูญหายหรือถูกทำลาย) ก็อาจใช้สำเนาที่รับรองถูกต้องได้ แต่ก็จะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือน้อยกว่าต้นฉบับเอกสาร และจะต้องมีผู้รับรองสำเนาว่าถูกต้องเป็นจริงด้วย โดยผู้รับรองนั้นจะต้องเป็นผู้ที่เคยเห็นหรือทราบข้อความในเอกสารนั้น หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการเก็บรักษาเอกสารไว้ก็มีสิทธิรับรองสำเนาว่าถูกต้องได้ และหากสำเนาเอกสารที่รับรองว่าถูกต้องก็ไม่อาจหาได้อีก ก็อาจนำพยานบุคคลที่รู้ข้อความนั้นมาเป็นพยานแทนพยานเอกสารนั้นได้ แต่จะต้องเป็นบุคคลที่รู้ข้อความนั้น อาจเป็นผู้เขียนหรือผู้ทำเอกสาร หรือพยานที่ลงชื่อไว้ในเอกสารนั้น แต่ถ้าเป็นเพียงเคยเห็นเอกสารนั้น แต่ไม่เคยรู้ข้อความเอกสารนั้นเลย ย่อมไม่อาจอ้างเป็นพยานแทนเอกสารได้

เช่น ตาม ป.วิอาญา มาตรา 238 มิได้บัญญัติห้ามมิให้อ้างสำเนาเอกสารเป็นพยานเสียทีเดียว ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองถูกต้องก็ย่อมอ้างเป็นพยานได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 621/2524) แต่ถ้าเป็นเอกสารราชการ สำเนาที่ทางราชการรับรองว่าถูกต้อง ย่อมมีผลให้รับฟังได้เหมือนกับต้นฉบับเอกสาร เว้นแต่ในหมายเรียกของศาลจะระบุไว้เป็นการเฉพาะว่า “ให้ส่งต้นฉบับเท่านั้น” เช่นนี้ทางราชการก็ต้องส่งต้นฉบับเอกสารมาศาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลความจำเป็นของศาลหรือของคู่ความที่จะพิสูจน์อย่างใดอย่างหนึ่งแห่งเอกสารต้นฉบับนั้น หรือต้นฉบับเอกสารนั้นมีประเด็นโดยตรงในคดีที่จะต้องพิสูจน์ เช่น

(ก) อ้างรายงานประจำวันของสถานีตำรวจเป็นพยานต่อศาล แต่ผู้บังคับกองคดีสำเนาส่งมาให้โดยรับรองว่าเป็นสำเนาอันแท้จริง ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1719/2492)

(ข) พยานเอกสารที่ประมวลรัษฎากรบังคับว่าต้องติดอากรแสตมป์จะไม่ใช้บังคับกับการอ้างเอกสารในคดีอาญา ซึ่งแม้การอ้างเอกสารในคดีอาญาไม่ได้ติดอากรแสตมป์ ศาลก็รับฟังเพราะประมวลรัษฎากร มาตรา 118 ใช้บังคับเฉพาะพยานหลักฐานในคดีแพ่งเท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2386/2541, 2524-2525/2543)

อย่างไรก็ตาม แต่ถ้าผู้ที่ต้องการอ้างเอกสารต้นฉบับเป็นพยานนั้น ถ้าต้นฉบับเอกสารนั้นอยู่กับตัวผู้อ้าง ผู้อ้างก็ย่อมส่งต้นฉบับได้สะดวก แต่ถ้าต้นฉบับเอกสารนั้นไม่อยู่กับตัวผู้อ้าง แต่อยู่กับคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง และถ้าผู้นั้นไม่ยอมนำต้นฉบับเอกสารมาส่งหรือกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายที่จะกีดกันไม่ให้คู่ความอีกฝ่ายอ้างเอกสารนั้น หรือทำลายปิดบังทำให้เอกสารนั้นเสียหาย เช่นนี้ถือว่าข้อเท็จจริงแห่งข้ออ้างที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งต้องการนำสืบนั้น ฝ่ายที่ไม่ยอมนำส่งหรือทำลายปิดบังทำให้เอกสารนี้เสียหายยอมรับแล้ว ซึ่งมีผลทำให้ไม่ต้องมีการนำสืบพยานเอกสารนั้นอีกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ป.วิ.แพ่ง มาตรา 124

5. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานวัตถุ

พยานวัตถุ ได้แก่ สิ่งของใดๆ ที่ผู้อ้างประสงค์ให้ตรวจดูรูปร่างลักษณะของสิ่งของ นั้น พยานวัตถุเป็นพยานที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพในการพิสูจน์การกระทำความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ที่ถูกกล่าวหาได้เป็นอย่างดีที่สุด เพราะพยานวัตถุจะไม่มี การเปลี่ยนแปลง และจะมีความเชื่อถือได้มาก ซึ่งสามารถดูและเห็นได้ด้วยสายตา แม้จะมีพยานบุคคลมาสืบอธิบายเป็นอย่างอื่นก็แทบจะไม่มีน้ำหนักประการใด และพยานวัตถุเองก็จะมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานบุคคล ถึงแม้พยานบุคคลจะเบิกความขัดแย้งกับพยานวัตถุก็ตาม ศาลจะรับฟังพยานวัตถุมีน้ำหนักมากกว่า

เช่น พยานบุคคลของโจทก์เบิกความว่าจำเลยใช้ปืนสั้นยิง แต่ตามรายงานชันสูตรบาดแผลว่าเป็นรอยถูกกระสุนปืนลูกซอง เมื่อพยานวัตถุขัดกับพยานบุคคล ต้องถือว่าพยานวัตถุเป็นพยานที่รับฟังได้มากกว่า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1118/2478)

โดยเจ้าพนักงานนั้นสามารถรวบรวมพยานวัตถุได้อย่างกว้างขวาง ไม่มีขอบเขตจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น (ป.วิ.อาญา มาตรา 132 (1))

ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม (เพื่อทราบความเสียหายของผู้เสียหายและประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานในคดีของพนักงานสอบสวนเอง และก็เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของผู้เสียหายเองว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริงหรือไม่)

ตรวจตัวผู้ต้องหา (ไม่ต้องได้รับความยินยอม) แต่เจ้าพนักงานจะทำการตรวจตัวผู้ต้องหาได้เฉพาะเพียงภายนอกร่างกายเท่านั้น จะใช้วิธีการตรวจโดยบังคับให้ผู้ต้องหาใช้แรงกายภาพหรือใช้กำลังในการตรวจก็ไม่ได้ เช่น ถอนเส้นผม เส้นขน หรือเจาะเลือด หรือให้เป่าลม หรือบังคับให้ปัสสาวะนั้นไม่อาจทำได้ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติเป็นพิเศษให้สามารถทำได้ เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถตรวจโดยใช้วิธีการให้เป่าลมตรวจปริมาณแอลกอฮอล์ได้ เป็นต้น

บังคับให้ผู้ต้องหาเขียนลายมือชื่อในกระดาษเปล่าเพื่อตรวจเปรียบเทียบเอกสารปลอมไม่ได้ และจะบังคับให้ผู้ต้องหาพิมพ์มือแทนการลงลายมือชื่อในคำให้การหรือเอกสารทางคดีอื่นใดไม่ได้ (ทางแก้ไข เหมือนกับกรณีผู้ต้องหาไม่ยอมลงลายมือชื่อ ก็ให้เจ้าพนักงานบันทึกหรือรายงานเหตุนั้นไว้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 11 วรรคสอง) แต่สามารถบังคับพิมพ์มือเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงได้

หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ก็คือการตรวจสถานที่เกิดเหตุตนเอง แม้ผู้เสียหายหรือผู้ครอบครองสถานที่ไม่ยินยอมให้เข้าไปก็ตาม พนักงานสอบสวนมีอำนาจเข้าไปตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น และเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนโดยเฉพาะเจ้าพนักงานอื่นไม่สามารถกระทำได้

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ มีความสำคัญมากต่อการสืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในคดีเป็นอย่างมาก เพราะเหตุว่าเมื่อมีคดีเกิดขึ้นแล้วย่อมมีร่องรอยและหลักฐานต่าง ๆ เกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะพยานวัตถุที่จะสามารถใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงของคดีได้เป็นอย่างดี ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงต้องมีความรอบคอบในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และควรมีความระมัดระวังและป้องกันมิให้หลักฐานในสถานที่เกิดเหตุสูญหายหรือถูกทำลาย ซึ่งจะให้เป็นที่ยากลำบากต่อคดีอย่างมากเช่นกัน และเมื่อตรวจพบพยานหลักฐานอย่างใดในที่เกิดเหตุแล้ว จะต้องทำการบันทึกไว้โดยละเอียดและครบถ้วน ซึ่งประการสำคัญจะต้องให้มีคู่ความ หรือพยานรับรองบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุไว้ด้วย เพราะจะทำให้พยานหลักฐานนั้นได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีน้ำหนักในการรับฟัง และก็จะเป็นการชี้ช่องให้ได้พยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานต่อมาด้วย

และให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

ข้อสังเกต กฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ หรือลายมือ หรือลายเท้า (ไม่จำเป็นผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องสงสัยก็ตาม) เพื่อเทียบกับลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้าในที่เกิดเหตุ ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้นได้

หรือค้นเพื่อพบสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎบัญญัติแห่งกระบวนการกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้น (ป.วิ.อาญา มาตรา 132 (2))

นอกจากนี้ พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้วให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย (ป.วิ.อาญา มาตรา 132 (3))ให้นำมามอบให้เพื่อทำการรวบรวมเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

และสิ่งของซึ่งเป็นวัตถุพยานนั้น ถ้าหากจำเป็นจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์หรือวิทยาการก็ต้องดำเนินการส่งไปตรวจพิสูจน์ และวัตถุพยานนั้นสามารถนำไปใช้ยืนยันหรือพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้อย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตาม การสืบสวนสอบสวนพยานวัตถุที่เจ้าพนักงานได้กระทำนั้น ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายด้วย มิฉะนั้นแล้ว ศาลก็จะไม่รับฟังวัตถุพยานที่สืบสวนและสอบสวนรวบรวมมาได้นั้น

ป.วิ.อาญา มาตรา 101 บัญญัติว่า “สิ่งของซึ่งยึดได้ในการค้น ให้ห่อหรือบรรจุหีบห่อตีตราไว้ หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ”

ป.วิ.อาญา มาตรา 103 บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและสิ่งของที่ค้นได้นั้นต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้

บันทึกการค้น และบัญชีสิ่งของนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยานฟังแล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้”

ทั้งนี้ มี **ป.วิ.อาญา มาตรา 242 บัญญัติว่า** “ในระหว่างสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา สิ่งของซึ่งเป็นพยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือพยานตรวจดู

ถ้ามีการแก้ห่อหรือทำลายตรา การห่อหรือตีตราใหม่ ให้ทำต่อหน้าคู่ความ หรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น”

เหตุผลเพื่อจะได้ยืนยันว่าการได้สิ่งของมาเป็นพยานวัตถุ นั้น ได้มาโดยถูกต้องตามสภาพของพยาน มิใช่เป็นการเสริมเติมแต่ง หรือป้องกันการสับเปลี่ยนวัตถุพยานนั้น

เพราะฉะนั้น “สิ่งของ” เมื่อพนักงานสอบสวนได้มาเป็นพยานจะต้องให้คู่ความหรือพยานตรวจดู ถ้าจะมีการแก้ห่อหรือทำลายตราออกเพื่อตรวจดู จะต้องกระทำต่อหน้าคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น แม้จะทำกลับหลังผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ไม่เสียไป แต่ข้อสำคัญจะต้องมีพยานรับรองความถูกต้องของวัตถุพยานนั้น

เช่น การเปิดทำลายตราวัตถุพยานในชั้นสอบสวน ถ้าได้ทำต่อหน้าพยานที่เกี่ยวข้อง แม้จะทำกลับหลังจำเลยก็ไม่ขัดกับ **ป.วิ.อาญา มาตรา 242 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 740/2496)**

ข้อสังเกต คดีบางประเภทวัตถุพยานของกลางมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะต้องได้มา เช่น คดีครอบครองยาเสพติด คดีการพนัน คดีมีอาวุธปืน เป็นต้น ซึ่งถ้าไม่มีพยานหลักฐานอาจมีไม่เพียงพอให้รับฟังลงโทษจำเลยได้

ส่วนพยานหลักฐานบางอย่างในกรณีที่ต้องใช้ เช่น พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ และในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ต้องให้ความยินยอม แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี (ป.วิ.อาญา มาตรา 131/1) ซึ่งแม้กฎหมายจะให้อำนาจพนักงานสอบสวนแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าพนักงานสอบสวนจะมีอำนาจบังคับให้เจาะเลือด หรือดึงเส้นผมผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แต่อย่างใด โดยยังคงให้อยู่ภายใต้หลักความยินยอมของบุคคลดังกล่าวด้วย

6. หลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนพยานผู้เชี่ยวชาญ

พยานผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ บุคคลผู้มีความรู้ความชำนาญพิเศษในการใด ๆ ซึ่งความเห็นของเขานั้นมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดีได้

ป.วิ.อาญา มาตรา 243 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่าตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลอง หรือกิจการอย่างอื่น ๆ”

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีความก้าวหน้าและนับว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งหลักทางวิทยาศาสตร์นั้นสามารถตรวจพิสูจน์ยืนยันได้และมีน้ำหนักในการรับฟัง จะเห็นได้ว่าหากผลการพิสูจน์ของกลางยืนยันอย่างไรแล้ว เป็นหลักตายตัวและยากที่ฝ่ายใดจะหักล้างได้โดยง่าย เพราะเป็นพยานที่ไม่อาจจะมากล้นค่าได้เหมือนอย่างพยานบุคคล โดยทำให้เชื่อถือได้ดียิ่งกว่าพยานบุคคลซึ่งเป็นประจักษ์พยานเสียอีก

เพราะฉะนั้น พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ และบันทึกถ้อยคำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไว้ หรือนำความเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญนั้นได้บันทึกไว้จากการตรวจพิสูจน์นั้นรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นหาความจริงในคดีได้เป็นอย่างดี

เช่น การตรวจพิสูจน์ว่ากระสุนปืนที่ได้จากตัวผู้ตายนั้นได้ยิงจากปืนกระบอกของกลางหรือไม่ หรือการตรวจพิสูจน์เลือด เส้นผม เส้นขน น้ำลาย น้ำอสุจิ ซึ่งสามารถตรวจยืนยันได้อย่างแน่นอนในกระบวนการวิธีทางวิทยาศาสตร์ว่าเป็นเลือด เส้นผม เส้นขน น้ำลาย หรือน้ำอสุจิเป็นของผู้ใด เป็นต้น

โดยมี ป.วิ.อาญา มาตรา 131/1 บัญญัติว่า “ในกรณีที่จะต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการปองปิดขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

กล่าวคือในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการรวบรวมพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ดังนี้

1. ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม

2. หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

หากฝ่าฝืนถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากกระทำโดยมิชอบของเจ้าพนักงาน ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน เว้นแต่ศาลจะใช้ดุลพินิจให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นตามข้อยกเว้นของ ป.วิ.อาญา มาตรา 226/1⁴

7.การคุ้มครองพยานในคดีอาญา

การคุ้มครองพยาน จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรักษาสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีชีวิตอยู่อย่างสงบสุขและปลอดภัย เพื่อเป็นกลไกหนึ่งที่จะขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถค้นหาความจริง สร้างความยุติธรรม สร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้แก่พยาน เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความจริงหรือเบิกความขยายผลไปสู่การนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ พยานบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการค้นหา และพิสูจน์ความจริงในกระบวนการยุติธรรม แต่เนื่องจากการข่มขู่ การคุกคาม และการทำร้ายพยานของผู้กระทำผิด หรือผู้มีอิทธิพลทำให้ไม่มีพยานกล้ามาให้ปากคำ หรือเพราะพยานมีความหวาดกลัวต่อภัยและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเองหรือครอบครัว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ได้วางหลักในการคุ้มครองพยานไว้โดยสรุปดังนี้

7.1 พยานบุคคลที่จะได้รับความคุ้มครอง

1. ผู้ที่เป็นพยานเอง ซึ่งหมายถึงพยานบุคคลที่จะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน

⁴ จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช ศ.พ.ต.อ.หลักและทฤษฎีการสอบสวน, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร, 2556.หน้า 19-159

2. ผู้ที่เป็นสามีหรือภริยาของพยาน
3. ผู้บุพการีของพยาน เช่น บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย
4. ผู้สืบสันดานของพยาน เช่น ลูก หลาน เหลน
5. ผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งพยานร้องขอและอาจไม่ได้รับความปลอดภัยจาก 7.2

7.2 การมาเป็นพยานในคดีอาญา

7.2.1 มาตรการในการคุ้มครองพยาน มี 2 ประการ

1. มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน คือกรณีที่พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาลหรือสำนักงานคุ้มครองพยาน แล้วแต่กรณี อาจจัดให้พยานอยู่ในความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร หรือตามที่พยานหรือบุคคลซึ่งประโยชน์เกี่ยวข้องได้ร้องขอ และในกรณีจำเป็นบุคคลดังกล่าว จะขอให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือหน้าที่อื่นช่วยให้ความคุ้มครองแก่พยานได้ตามความจำเป็น โดยได้รับความยินยอมจากพยาน ด้วยการคุ้มครองให้พยานได้รับความปลอดภัย ได้แก่ การจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย การปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้ตามความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน ในลักษณะของคดีอาญา

นอกจากนี้มาตรการดังกล่าวมิใช่คุ้มครองเฉพาะผู้ที่เป็นพยานเท่านั้น ยังให้ความคุ้มครองบุคคลที่พยานร้องขอรวมไปถึงสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งมีผลต่อการที่พยานจะมาเป็นพยานแล้วอาจไม่ได้รับความปลอดภัย

2. มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน คือกรณีที่พยานในคดีอาญามีความผิดฐานหนึ่งฐานใด ดังต่อไปนี้

2.1 คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

2.2 คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา

2.3 คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือพาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามค้าประเวณีหรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือจัดกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณีหรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณี ในสถานการค้าประเวณี

2.4 คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความรวมถึงความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันโดยกลุ่มอาชญากร ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการวางแผนเครือข่ายเป็นขบวนการหรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน

2.5 คดีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

2.6 คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน

หากปรากฏแน่ชัดว่ามีเหตุอันควรให้ความคุ้มครองพยานหรือบุคคลอื่นใดเกี่ยวข้อง พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดย “สำนักงานคุ้มครองพยาน” ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม จัดดำเนินการคุ้มครองพยานตามมาตราการพิเศษด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดได้แก่

- (1) ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม
- (2) จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรให้แก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอขยายระยะเวลาครั้งละไม่เกินสามเดือน แต่ไม่เกินสองปี
- (3) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนตัว ชื่อสกุลและหลักฐานทางทะเบียนสามารถระบุตัวพยานรวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย
- (4) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงอาชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม
- (5) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ
- (6) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น
- (7) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือได้รับความคุ้มครองตามที่

เห็นสมควร

การดำเนินการข้างต้น ให้ถือว่าเป็นความลับและห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลนั้นเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น

3.การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน

เมื่อเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยานหรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากการที่พยานจะมาหรือได้มาเป็นพยาน จึงจะเกิดสิทธิได้รับค่าตอบแทน ที่จำเป็นและสมควรตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

4.เหตุสิ้นสุดการให้ความคุ้มครองพยานในคดีอาญา

- (1) พยานร้องขอ
- (2) พยานไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือระเบียบของกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการคุ้มครองพยานตามมาตราการพิเศษ
- (3) พลวัตการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไป และกรณีไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองพยานตามมาตราการพิเศษอีกต่อไป
- (4) พยานไม่ให้การเป็นพยานโดยไม่มีเหตุสมควร
- (5) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จอันเนื่องจากการเป็นพยานในคดีที่พยานได้รับความคุ้มครอง

10.

วิชา การสืบสวนคดียาเสพติด

10. วิชา การสืบสวนคดียาเสพติด

1. สถานการณ์ยาเสพติด

ปัญหา ยาเสพติด เป็นปัญหาที่คุกคามความมั่นคงของประเทศในทุกๆ ด้านและนับวันที่จะทวีความรุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหา ยาเสพติดมีระดับของสาเหตุหลายระดับ เช่น ในระดับนานาชาติ ประเทศพม่า หรือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Republic of the Union of Myanmar) ยังปล่อยให้มีการผลิตยาเสพติดอย่างเสรีในพื้นที่ครอบครองของกลุ่มว่าหรือสหรัฐว่า (United Wa State) และส่งเข้ามายังประเทศไทยอย่างเป็นขบวนการ แทบจะไม่เคยมีข่าวคราวการปราบปรามจับกุมแหล่งผลิตยาเสพติดจากรัฐบาลพม่า เป็นไปได้อย่างไรในโลกนี้ ที่ปล่อยให้รัฐอิสระผลิตยาเสพติดได้อย่างเสรี โดยไม่มีกลไกใด ๆ เข้าไปยับยั้งหรือแทรกแซง (Sanctions) หรือแม้แต่รัฐบาลไทยเอง ก็ยังไม่เคยมีการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นรูปธรรมในการที่จะแทรกแซงหรือตอบโต้กลุ่มว่าที่ผลิตยาเสพติดส่งเข้ามาในไทย ยังคงปล่อยให้มีการค้าขายทางอ้อมกลับว่า เช่น น้ำมันเชื้อเพลิงหรือเครื่องอุปโภคบริโภค ที่ค้าขายผ่านทางท่าขี้เหล็ก ประเทศพม่า

ปัญหาในระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน ที่เข้าไปให้การสนับสนุนการค้ายาเสพติด หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้ายาเสพติดเสียเอง ถือเป็นปัญหาในระดับประเทศที่ส่งผลให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดหนักหน่วงยิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความตกต่ำขององค์กรที่ผู้บริหารจะต้องเร่งรัดหามาตรการหยุดยั้ง ให้สมาชิกในองค์กรเห็นว่าคนทำผิดต้องได้รับโทษอย่างเฉียบขาด คนทำดีจะต้องได้รับการส่งเสริม คนทำชั่วต้องไม่ได้ดี เต็มจะเกิดแรงจูงใจให้คนอื่นขาดความยิ่งคิดทำตามมากยิ่งขึ้นแล้วจะทำให้องค์กรค่อยๆ ตกต่ำขาดความเชื่อถือหรือได้รับการดูหมิ่นดูแคลนจากสังคม และหมดสภาพบังคับใช้ไปในที่สุด

ปัญหาความตกต่ำของสังคม ประชาชนส่วนหนึ่ง เห็นผิดเป็นชอบ ใช้ยาเสพติดด้วยเหตุผลต่างๆ นานา ที่แล้วแต่จะอ้างได้ เกิดการค้าขายยาเสพติดแบบแชร์ลูกโซ่ มีการหากำไรทุกข้อต่อของการส่งผ่านยาเสพติด ผู้ที่อยู่ต้นทางหรือกลางทาง มีฐานะร่ำรวยขึ้นมาอย่างไม่มีเหตุผล พลิกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทั้งตัวเองและญาติๆ ที่เคยแต่ทำงานหนักมาหลายชั่วอายุคน เป็นหลุมดำที่มีแรงดูดมหาศาลให้ผู้คนเข้ามาสู่วังวน และตกเข้าไปกองอยู่ในเรือนจำเป็นเรือนแสน

ปัญหา ยาเสพติด จึงเป็นปัญหาที่ประกอบขึ้นจากสาเหตุและแรงจูงใจหลายๆ อย่างประกอบกัน จนยากที่จะแก้ไขให้สำเร็จได้ในระยะเวลาอันสั้น การแก้ไข ปัญหา ต้องใช้ยุทธศาสตร์ในระดับมหภาคของประเทศ และขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบ จึงจะสามารถแก้ไข ปัญหา ได้

แต่อย่างไรก็ตาม ในยุทธวิธีด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด ก็เป็นแกนหลักสำคัญอันหนึ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไข ปัญหา ในระดับมหภาค เพราะทุกขั้นตอนทุกระดับต้องมีการพิสูจน์ทราบให้ชัดเจนโดยการสืบสวนจับกุมให้ได้ผู้กระทำผิดและตัวยาของกลาง มายืนยันต่อสังคมว่าขั้นตอนหรือระดับนั้นๆ มีปัญหาจริง จะได้ยอมรับและช่วยกันหาทางแก้ไขให้สังคมไทยอยู่รอดได้ ไม่ต้องล่มสลายไปกับปัญหา ยาเสพติด และนอกจากนั้น การสืบสวนจับกุมการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของตำรวจที่จะต้องดำเนินการ

สถิติจำแนกเฉพาะนักโทษเด็ดขาดทั้งหมดจำนวน 148,394 คน เป็นนักโทษในคดียาเสพติดถึง 111,695 คน หรือร้อยละ 64.08 (กรมราชทัณฑ์.2555) ซึ่งโทษเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะมีอัตราการจำคุกสูง ต้องใช้เงินภาษีอากรเลี้ยงข้าวไปอีกนาน และในสถานการณ์ปัจจุบันคงจะมีคนตามเข้าไปอีกมาก และในรอบปี 2555 ที่ผ่านมาผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติด ของสถาบันธัญญารักษ์ ร้อยละ 55.38 เป็นผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้า (Amphetamine) รองลงมาคือสุราร้อยละ 21.67 และในจำนวนของผู้เสพยาบ้า เมื่อจำแนก

ตามอายุพบว่าอายุระหว่าง 15-24 ปีมีจำนวนร้อยละ 51.50 (สถาบันธัญญารักษ์.2555) ซึ่งตัวเลขนี้คงจะพออนุมานได้ว่าคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยในอนาคตจะเป็นอย่างไร

หลังจากรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และดำเนินยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดโดยกำหนด Roadmap การต่อสู้กับยาเสพติดและปฏิบัติการกวาดล้างยาเสพติดมาเป็นระยะทำให้สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดลดความรุนแรงลงจนไม่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนโดยทั่วไปมาเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดหวนกลับมาเป็นปัญหาสำคัญและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมีความรุนแรงมากขึ้นใกล้เคียงกับระดับก่อนประกาศสงครามกับยาเสพติดจากการสำรวจความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดในเดือนธันวาคม 2547 อยู่ที่ร้อยละ 1.8 ความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงผลการสำรวจครั้งล่าสุดในเดือนกรกฎาคม 2554 ความรุนแรงของปัญหาอยู่ที่ร้อยละ 23.4 ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งเนื่องมาจากพลังแผ่นดินทุกภาคส่วนยังไม่เข้มแข็งพอที่จะผนึกกำลังเป็นวาระของคนในชาติ ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ไปสู่ชัยชนะอย่างยั่งยืน รวมทั้งจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมภายในประเทศที่ส่งผลทำให้ผู้คนส่วนหนึ่งตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดควบคู่กับปัจจัยจากภายนอกประเทศที่ยังคงส่งผลทำให้ปัญหาการผลิตและนำเข้ายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญจากการประเมินสถานะของปัญหา ยาเสพติดมีสถานการณ์สำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะที่ผ่านมาโดยปัจจัยเงื่อนไขที่ทำให้ปัญหา ยาเสพติดดำรงอยู่และจะขยายตัวรุนแรงขึ้นดังนี้

1.1 สถานการณ์ด้านการผลิตการค้าและนำเข้ายาเสพติด (Supply)

1.1.1 สถานการณ์ภายนอกประเทศจากข้อมูลการค้าพบการลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือเป็นจำนวนมากทำให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศดังกล่าวมีศักยภาพผลิตยาเสพติดได้อย่างไม่จำกัดแต่ในปัจจุบันปริมาณการปริมาณยาเสพติดที่พักคอยอยู่นอกประเทศมียาบ้าประมาณ 80-100 ล้านเม็ดไอซ์ 1,500 กิโลกรัมและเฮโรอีน 1,500 กิโลกรัม โดยร้อยละ 80 เป็นของกองทัพสหรัฐอเมริกา (UWSA)

1.1.2 สถานการณ์การผลิตปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดหวนกลับมาในประเทศอีกครั้งปัจจัยทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านยังคงทำให้แหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศมีการผลิตอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบันสามารถจับกุมแหล่งผลิตได้ 14 ครั้งในช่วงปี 2551-2552 ส่วนมากเป็นแหล่งผลิตอัดเม็ดยาบ้าขนาดเล็กและมีบางแห่งเป็นแหล่งผลิตหัวเชื้อยาบ้าในลักษณะ KITCHEN LAB แต่ในปี 2553 ถึงปัจจุบันพบแหล่งผลิตอัดเม็ดที่ใช้เครื่อง Rotary ซึ่งสามารถอัดเม็ดได้ครั้งละมาก ๆ เพิ่มขึ้นสำหรับเมทแอมเฟตามีนมีลักษณะผลึกใสหรือที่เรียกว่า ICE ซึ่งเป็นเมทแอมเฟตามีนที่มีความบริสุทธิ์สูงพบว่ามีการลักลอบนำเข้าและแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น

ในขณะที่เดียวกันพบว่ามีแหล่งลักลอบลำเลียงยาแก้หวัดสูตรผสมซูโดอีเฟดรีนทั้งที่ผลิตในประเทศไทยและนำเข้าจากต่างประเทศจำนวนมากไปสู่แหล่งผลิตเมทแอมเฟตามีนในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสกัดสารซูโดอีเฟดรีนมาใช้ในการผลิตยาบ้าและไอซ์ทดแทนสารอีเฟดรีนและซูโดอีเฟดรีนบริสุทธิ์ที่ถูกควบคุมอย่างเข้มงวดแม้จะมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคในการร่วมมือด้านการข่าวปราบปรามในระดับปฏิบัติการรวมทั้งการดำเนินมาตรการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนมากขึ้นแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการควบคุมปัญหาจำเป็นต้องยกระดับความร่วมมือกับต่างประเทศเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยบูรณาการอย่างเชื่อมโยงกับภารกิจการสกัดกั้นภายในประเทศ

1.1.3 สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดภาคเหนือตอนบนยังคงเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสพติดที่สำคัญยาเสพติดส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านทางชายแดนภาคเหนือในพื้นที่ 14 อำเภอ 3 จังหวัด (เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน) ในขณะที่เดียวกันการนำเข้าในพื้นที่ภูมิภาคด้านอื่น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการนำเข้าจากกลุ่มผู้ค้าและลำเลียงยาเสพติดข้ามชาติผ่านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีความสำคัญมากขึ้น

1.1.4 สถานการณ์การค้าและแพร่ระบาดผู้ค้ายาเสพติดที่ถูกจับกุมดำเนินคดีในช่วงระยะที่ผ่านมาแม้จะถูกดำเนินคดีด้วยมาตรการตามกฎหมายแต่ยังคงมีพฤติการณ์ความเคลื่อนไหวโดยการติดต่อสั่งการค้ายาเสพติดจากเรือนจำซึ่งพบว่าผู้ต้องขังหลายรายมีศักยภาพและความเคลื่อนไหวสูงและมีเครือข่ายที่สามารถติดต่อกับผู้ต้องขังในเรือนจำอื่นๆ และผู้ร่วมงานภายนอกได้อย่างต่อเนื่องพบนักค้ายาเสพติดรายเก่าบางส่วนที่กลับมาเคลื่อนไหวใหม่ในขณะที่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ มีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นในการลักลอบนำยาเสพติดจากภูมิภาคอื่นเข้ามาจำหน่ายในประเทศเครือข่ายชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวไนจีเรีย อิหร่าน ปากีสถาน จีน สิงคโปร์ อินเดียน รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ซึ่งแต่ละปีถูกจับกุมได้เฉลี่ย 2,500 คดี นอกจากนี้ยังคงมีผู้ค้ารายใหม่เข้าสู่วงจรการค้าเพิ่มขึ้นโดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนเข้าไปมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับนักค้าระดับชายส่ง รายย่อยแพร่กระจายตามหมู่บ้าน ชุมชนและค้ายาเสพติดด้วยความระมัดระวังตัวมากขึ้นขณะที่ผู้เสพพัฒนาตัวขึ้นเป็นนักค้ารายย่อยตามชุมชนต่าง ๆ

1.1.5. การจับกุมคดียาเสพติด “เพิ่มขึ้น” อย่างต่อเนื่องจากปี 2549 จำนวน 83,334 คดี ผู้ต้องหา 92,162 คนเพิ่มเป็น 171,198 คดี ผู้ต้องหา 186,332 คนในปี 2553 และในปี 2554 คาดว่าสถิติการจับกุมจะใกล้เคียงกับปี 2553 โดยข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2554 จำนวน 63,935 คดี ผู้ต้องหา 69,867 คน เช่นเดียวกับจำนวนผู้เข้ารับการรักษาเพิ่มขึ้นจาก 50,180 คน ในปี 2549 เป็น 115,347 คน ในปี 2553 ซึ่งปัญหายาเสพติดในขณะนี้ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงจำเป็นต้องพัฒนาด้านการข่าวการสืบสวนปราบปรามและดำเนินการด้านทรัพย์สิน ระบบการอำนวยความสะดวกมือกลไกรวมทั้งความร่วมมือกับต่างประเทศให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่องจนสามารถนำผู้ผลิตผู้ค้าและผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินคดีตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

1.2 สถานการณ์ด้านผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)

ปัญหาสำคัญที่ทำให้ปัญหายาเสพติดภายในประเทศขยายตัวคือยังคงมีผู้เสพยาเสพติดซึ่งเป็นตลาดรองรับยาเสพติดจำนวนมากโดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก/เยาวชนซึ่งมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มอายุลดลงรวมทั้งผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ที่เข้าสู่วงจรปัญหาในขณะที่ยังมีผู้เสพ/ผู้ติดส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้ติดยาเริ่มมีอาการทางจิตและประสาทก่อผลกระทบสร้างความเดือดร้อนต่อสังคมอย่างมาก

จากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องบูรณาการและบริหารจัดการระบบการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ ได้แก่ระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ ให้ประสานสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างจริงจังและดำเนินการให้ครบวงจรไปถึงขั้นการติดตามช่วยเหลือดูแลและพัฒนาหลังการบำบัดจนทำให้ผู้เสพ ผู้ติดกลับมาเป็นกำลังของครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไป

1.3 สถานการณ์ด้านกลุ่มเสี่ยง (Potential Demand)

กลุ่มเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ทำให้ปัญหาด้าน Demand ไม่ลดลงเนื่องจากจำนวนผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้เสพยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาในแต่ละปีเป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่

กลุ่มผู้เข้าไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีแนวโน้มเป็นกลุ่มเยาวชนและวัยแรงงาน มากขึ้น โดยอายุของผู้เข้ามาเกี่ยวข้องมีแนวโน้มลดลงมาสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี โดยพิจารณาจากข้อมูลผู้เข้ารับการรักษาเปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2551-2553 พบว่าผู้เข้ารับการรักษาที่เป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่มีช่วงอายุระหว่าง 15 - 19 ปีมากที่สุดโดยในปี 2551 มีจำนวน 3,470 รายคิดเป็นร้อยละ 44.99 ปี 2552 มีจำนวน 3,718 รายคิดเป็นร้อยละ 46.19 และปี 2553 มีจำนวน 4,159 รายคิดเป็นร้อยละ 46.71 โดยหากจะดำเนินการป้องกันต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่ก่อนช่วงอายุดังกล่าวคือควรเริ่มตั้งแต่ 7 - 19 ปี

ซึ่งมีจำนวนประมาณ 11,734,742 คน จากข้อมูลประมาณการประชากรไทยปี 2553 ทั้งหมด 62.5 ล้านคน อยู่ในระบบการศึกษา 9,618,446 คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษาจำนวน 4,817,764 คน ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3,826,507 คนและระดับอาชีวศึกษาจำนวน 974,175 คน และอยู่นอกระบบการศึกษาจำนวน 2,116,296 คน และเมื่อประมาณการจำนวนประชากรที่ต้องเร่งป้องกันและที่มีโอกาสเสี่ยงสูงโดยคิดคำนวณจากสัดส่วนความเสี่ยงของข้อมูลการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชน (Child Watch) ในปี 2550-2551 พบว่ามีจำนวนประมาณ 2,962,981 คน แบ่งเป็นประชากรในโรงเรียนประมาณ 846,685 คน และประชากรนอกโรงเรียนประมาณ 2,116,296 คน

ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวเนื่องกับปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ยังคงเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เด็กและเยาวชนตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะความอ่อนแอของสถาบันสังคมและครอบครัวปัญหาความยากจนปัญหาความไม่เป็นระเบียบและการปล่อยปละละเลยต่อการปฏิบัติ ตามกฎหมายของสถานบันเชิงสถานบริการหอพักและแหล่งมั่วสุมต่างๆซึ่งจำเป็นต้องควบคุมและจัดระเบียบ เพื่อมิให้พื้นที่เสี่ยงดังกล่าวเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนและแก้ไข พฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงรวมทั้งกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดป้องกันมิให้ เด็กเยาวชนโดยทั่วไปซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่มิให้ตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรของปัญหา

2. พื้นที่เสี่ยง

การจับกุมกลุ่มผู้ลำเลียงยาเสพติดรายใหญ่ในปี 2555-2556 พบว่าผู้ที่ถูกจับกุมในระหว่างการ ลำเลียงยาเสพติดจากประเทศพม่า ผ่านเข้ามายังภาคเหนือของไทย มากกว่าร้อยละ 95 เป็นคนไทยชนเผ่าต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนเผ่าม้งมีมากที่สุด ดังนั้นหากการสืบสวนพบว่าบุคคลหรือรถเป็นของชนเผ่า ผู้สืบสวน จะต้องนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาในการสืบสวน สำหรับพื้นที่ที่ชนเผ่าถูกจับกุมในคดียาเสพติด รายสำคัญๆ ในปี 2555-2556 มีดังนี้

1. พื้นที่จังหวัดเชียงราย

1.1 ตำบลริมโขง	อำเภอเชียงของ
1.2 ตำบลเวียง	อำเภอเชียงของ
1.3 ตำบลแม่เงิน	อำเภอเชียงแสน
1.4 ตำบลตับเต่า	อำเภอเทิง
1.5 ตำบลลาวี	อำเภอแม่สรวย
1.6 ตำบลปอ	อำเภอเวียงแก่น
1.7 ตำบลเวียง	อำเภอเวียงป่าเป้า
1.8 ตำบลสันสลี	อำเภอเวียงป่าเป้า

2. พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ตำบลแจ่มหลวง	อำเภอกัลยาณิวัฒนา
2.2 ตำบลบ้านหลวง	อำเภอจอมทอง
2.3 ตำบลแม่สอย	อำเภอจอมทอง
2.4 ตำบลทุ่งข้าวพวง	อำเภอเชียงดาว
2.5 ตำบลปิงโค้ง	อำเภอเชียงดาว
2.6 ตำบลหนองบัว	อำเภอไชยปราการ
2.7 ตำบลแม่ฮอน	อำเภอฝาง
2.8 ตำบลแม่่นาจร	อำเภอแม่แจ่ม

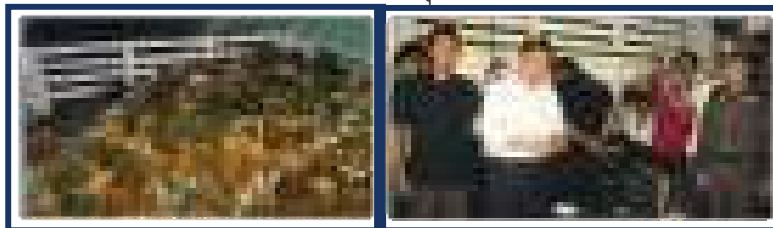
2.9	ตำบลแม่ศึก	อำเภอแม่แจ่ม
2.10	ตำบลป่าแป๋	อำเภอแม่แตง
2.11	ตำบลโป่งแยง	อำเภอแม่ริม
2.12	ตำบลแม่แรม	อำเภอแม่ริม
2.13	ตำบลแม่วิน	อำเภอแม่วาง
2.14	ตำบลแม่สาว	อำเภอแม่เอย
3.	พื้นที่จังหวัดตาก	
3.1	ตำบลรวมไทยพัฒนา	อำเภอพบพระ
3.2	ตำบลมหาวัน	อำเภอแม่สอด
4.	พื้นที่จังหวัดน่าน	
4.1	ตำบลงอบ	อำเภอทุ่งช้าง
4.2	ตำบลปากกลาง	อำเภอปัว
5.	พื้นที่จังหวัดพะเยา	
5.1	ตำบลหนองห่อ	อำเภอดอกคำใต้
5.2	ตำบลขุนควน	อำเภอปง
5.3	ตำบลสบง	อำเภอภูซาง
6.	พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน	
6.1	ตำบลแม่อุคอ	อำเภอขุนยวม
6.2	ตำบลโป่งสา	อำเภอปาย

3. วิธีการลำเลียงยาเสพติด

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะใช้รถประกอบการกระทำความผิดเสมอ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลำเลียงหรือส่งมอบยาเสพติดรายสำคัญ ผู้กระทำความผิดจะซุกซ่อนยาเสพติดไว้ในรถตามจุดต่าง ๆ ที่คาดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่สามารถตรวจพบได้ โดยในปี 2555-2556 พบว่ามีการอำพรางหรือซุกซ่อน ยาเสพติดในรถในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ดังนี้

3.1. ซุกซ่อนในพืชผลทางการเกษตร

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้า 1,000,000 เม็ด และไอซ์ 8 กิโลกรัม ที่ซุกซ่อนมาในรถบรรทุกสิบล้อจากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย นำมา ส่งมอบกันที่ถนนกิ่งแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามภาพ

เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้า 1,380,000 เม็ด ที่ซุกซ่อนมาในรถบรรทุกหกล้อขนาดใหญ่ขณะลำเลียงผ่านเส้นทางอำเภอเถิน จังหวัดลำพูน ตามภาพ

3.2. ชุกซ่อนในสินค้า

เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 900,000 เม็ดและไอซ์ประมาณ 50 กิโลกรัม ที่ชุกซ่อนมาในรถยนต์บรรทุกถ่านลิกไนต์ จากอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้บนทางหลวงหมายเลข 1020 อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ตามภาพ

3.3. ชุกซ่อนในส่วนต่างๆของรถ

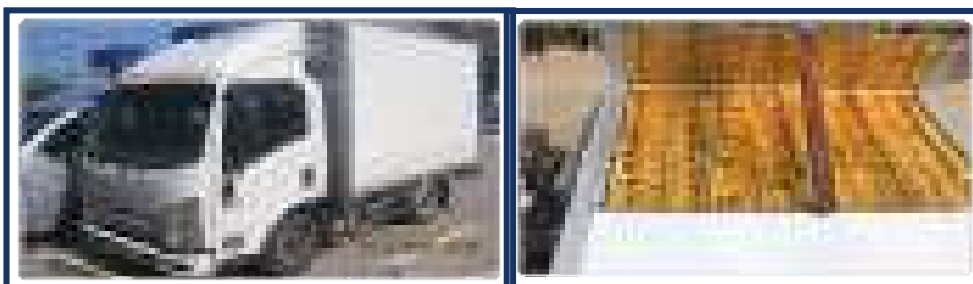
เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางไอซ์ประมาณ 3 กิโลกรัม ที่ชุกซ่อนมาเพลากลางของรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อมิตซูบิชิ รุ่นสตราด้า จากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ที่จุดตรวจนาแก อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตามภาพ

เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 400,000 เม็ดชุกซ่อนอยู่ใต้พื้นรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อเซฟโรเลท จากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ในพื้นที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ตามภาพ

เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 400,000 เม็ด ชุกซ่อนมาด้านบนรถบรรทุกแบบมีห้องเย็น จากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และ ถูกจับกุมได้ในพื้นที่เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ตามภาพ

เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 200,000 เม็ด ที่ซุกซ่อนมาในพื้นใต้กระบะของรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อนิสสัน รุ่นเอ็นวี จากอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ในพื้นที่ อ.สบปราบ จังหวัดลำปาง ตามภาพ

จากการสืบสวนขยายผลทราบว่า กลุ่มผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2555 โดยใช้รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อนิสสัน รุ่นเอ็นวี ดังกล่าวข้างต้น ยังมีรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ยี่ห้อโตโยต้า รุ่นฟอร์จูนเนอร์ ที่มีการดัดแปลงส่วนต่างๆ ของรถ เช่น บริเวณพื้นรถ พนักพิงของเบาะหลัง ด้านข้างของตัวรถ ฯลฯ ตามภาพ

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 970,000 เม็ด ที่ซุกซ่อนมาในผนังเหล็กที่กั้นระหว่างกระบะกับห้องโดยสารของรถบรรทุกทุกหลักซึ่งไปรับยาบ้ามาจากพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และมาถูกจับกุมได้ในพื้นที่อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตามภาพ

เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 1,500,000 เม็ด และไอซ์ประมาณ 50 กิโลกรัม ที่ซุกซ่อนมาในถังรถดุดส้วม ซึ่งมีการลักลอบบรรจุยาบ้าและไอซ์เข้าไปในถังบรรจุสิ่งปฏิกูลในเขตพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามภาพ

เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางยาบ้าประมาณ 986,000 เม็ด และไอซ์ประมาณ 1 กิโลกรัม ที่ซุกซ่อนมาซอกด้านข้างกระบะและซอกด้านข้างฝาประตู ซึ่งมีการลักลอบบรรจุยาบ้าและไอซ์เข้าไปรถพื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และถูกจับกุมได้ ในเขตพื้นที่ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามภาพ

4. การรวบรวมพยานหลักฐาน และการสืบสวนขยายผล

ดั่งที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ระบาดไปทุกพื้นที่ของประเทศไทย และ ขบวนการค้ายาเสพติดได้พัฒนารูปแบบการกระทำผิดโดยทำเป็นขบวนการ เครือข่ายซับซ้อน มีนายทุน หรือผู้อยู่เบื้องหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้นั้นมักจะเป็นผู้ล้าเสียดยาเสพติด ซึ่งเป็นแค่ลูกมือของขบวนการ ซึ่งเป็นแค่ฟันเฟืองเล็กๆ ไม่สามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้อยู่เบื้องหลังที่เกี่ยวข้องอย่าง เช่น ผู้ร่วมล้าเสียด เป็นผู้ดูต้นทาง, ผู้คุ้มกัน อย่างเช่นรถขนยาแค่คันเดียว อาจจะมีผู้ร่วมขนถึง 4 คัน โดยดูต้นทาง 2 คัน ทั้งระยะห่างกันพอสมควร, รถตามหลังอีก 1 คัน คอยคุ้มกัน เป็นต้น นายทุนเจ้าของยา, ผู้สั่งการ, ผู้ดูแลการเงิน, เจ้าของบัญชี, ผู้ให้ความช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง เป็นต้น

ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้สืบสวนไม่มีความรู้ความชำนาญก็จะจับได้เฉพาะผู้ถือยา ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องทำการผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความชำนาญ ความเข้าใจขั้นต่อนๆ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินคดีถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ให้เบาบางลง เพราะเชื่อว่าคงไม่หมดสิ้นไปเสียทีเดียว

4.1. ประเภทของพยานหลักฐาน

พยานหลักฐานสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

4.1.1 พยานบุคคลคือ พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากการให้การต่อผู้ซักถาม เกี่ยวกับพฤติการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ผู้ต้องหา, พยานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 พยานวัตถุคือ สิ่งใดๆ ที่มีใ้การอ่านหรือพิจารณาข้อความในวัสดุนั้น จะเป็นพยานวัตถุ เช่น โทรศัพท์มือถือ ตัวยาสีฟัน เป็นต้น

4.2.3 พยานเอกสารคือ ข้อความที่บันทึกไว้ไม่ว่าด้วยวิธีใด และไม่ว่าจะบันทึกในวัสดุใดที่สามารถสื่อ หรือแสดงความหมายของสิ่งที่บันทึกไว้ให้สามารถเข้าใจได้ เช่น สลิปการโอนเงิน, เอ.ที.เอ็ม., สตรีทเมนท์ธนาคาร, กระดาษบันทึก, สมุดโน้ตของผู้ต้องหา, บันทึกคำรับสารภาพ, คำขจัดทอ, ภาพถ่าย, บันทึกชี้ภาพเครือข่าย, หลักฐานการเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังในเรือนจำ, หลักฐานการนำฝากเงิน, ภูมิหลังครอบครัว, ประวัติการต้องโทษ, รายงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่และหน่วยอื่น, หลักฐานการพบปะเครือข่ายผู้กระทำความผิด, หลักฐานการเดินทาง, ภาพถ่ายจาก CCTV ตู้กดเงินธนาคาร, หลักฐานจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Social Media)

4.2. ข้อควรปฏิบัติในการรวบรวมพยานหลักฐาน

4.2.1 เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะต้องจัดเก็บเป็นระบบฐานข้อมูลเพื่อถ่ายทอดการสืบค้นในคดีอื่น อาจใช้โปรแกรม เอ็กเซล, เอ็กเซส, ไอที ฯลฯ

4.2.1 นำระบบตรวจสอบข้อมูลจากระบบ polis มาใช้ประโยชน์

4.2.3 นำระบบตรวจสอบรถจากระบบอ่านป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติ (License Plate Reader) มาใช้ประโยชน์

4.2.4 ฝึกฝนระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้งาน อย่างเช่น โปรแกรม Analysis Notebook, โปรแกรมถอดข้อมูลโทรศัพท์

4.3. วิธีการขยายผล

4.3.1 ต้องซักถามปากคำผู้ถูกจับไว้ในฐานะผู้ให้ถ้อยคำตามแบบฟอร์มโดยให้ปรากฏ

- ซักถามประวัติทั่วไป, การศึกษา, ครอบครัว, ญาติพี่น้อง, รายได้, รายจ่าย
- เริ่มเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่เมื่อใด
- ผู้ร่วมกระบวนการยาเสพติดในครั้งที่ถูกจับกุม โดยจะต้องซักถามให้ปรากฏผู้เกี่ยวข้อง, ผู้สั่งการ, ผู้ร่วมขบวนการ, ผู้ถือบัญชี, ลูกค้ายกระดับ, ผู้ประสานงาน, เจ้าของยา ฯลฯ

- ซักถามปากคำเกี่ยวกับเอกสาร และพยานหลักฐานที่ตรวจพบ, ตรวจยึดซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ชุดจับกุมเมื่อทำการจับกุมได้แล้ว ก็จะทำการขยายผลโดยการซักถามปากคำอยู่แล้วในเบื้องต้น โดยจะถามว่าชื่อจากใครที่ไหน อย่างไร แต่มักจะไม่มีการจดบันทึก เมื่อซักถามแล้ว จะนำข้อมูลไปทำการล่อซื้อ (ขยายสด) ถ้าจับได้ก็สามารถดำเนินคดีได้ แต่หากไม่สามารถจับกุมได้ก็จะเสร็จสิ้น นำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี โดยไม่ได้ดำเนินการใดๆ กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งที่ทราบผู้ร่วมกระทำผิดหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในคดีดังกล่าวนี้

จึงจำเป็นต้องทำการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยการซักถามปากคำโดยจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในฐานะผู้ให้ถ้อยคำ โดยซักถามให้ได้ความว่ากระทำผิดในครั้งนี้อย่างไร, วิธีการอย่างไร, ใครร่วมกระทำผิดบ้าง, ทำหน้าที่อะไร, โอนเงินกันอย่างไร ซึ่งในเบื้องต้นผู้ให้ถ้อยคำจะไม่พูดความจริง จำเป็นจะต้องมีข้อมูลประกอบในการซักถามเช่น ข้อมูลการใช้โทรศัพท์, ตรวจสอบประวัติ, ข้อมูลการเดินทาง ที่ตรวจพบซึ่งขอแนะนำเทคนิคการซักถามปากคำผู้ให้ถ้อยคำโดยเริ่มจากข้อมูลที่เป็นจริง คือข้อมูลทั่วไป ชื่อพ่อแม่,

การศึกษา, รายได้, รายจ่าย ทรัพย์สินข้อมูลญาติพี่น้อง, บุตร จากนั้นเริ่มมาซักถามความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเริ่มตั้งแต่เริ่มเสพจนถึงจำหน่าย และ การกระทำผิดในครั้งก่อน และต้องเน้นว่าในครั้งนี้มีใครร่วมกระทำผิดบ้าง อย่างไร จะต้องให้ปรากฏเกี่ยวกับหมายเลขโทรศัพท์, บัญชี, และชื่อภาพถ่ายบุคคลที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับนำเอกสารมาให้ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จากนั้นค่อยมาขยายความถึงพยานหลักฐานที่ตรวจสอบเช่นพบหมายเลขบัญชีในโทรศัพท์, สมุดจดบันทึก, สมุดจดบัญชีลูกค้า จะต้องมาซักถามว่าเป็นบัญชีเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ จากนั้นค่อยทำการตรวจสอบว่าเป็นจริงตามที่ให้การหรือไม่ อย่างไร

4.2.2 เมื่อได้ข้อมูลจากการซักถามปากคำแล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- จัดทำผังเครือข่าย
- บัญชีหมายเลขโทรศัพท์ที่เกี่ยวข้อง
- บัญชีหมายเลขบัญชีธนาคารที่เกี่ยวข้อง
- ประมวลเรื่องเบื้องต้น ใคร, ทำหน้าที่อะไร, มีใครเกี่ยวข้องบ้าง, อย่างไร

(ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้เกี่ยวข้อง ตาม พ.ร.บ. มาตรการฯ และความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้อง)

จุดประสงค์ที่จัดทำเพื่อประเมินข้อมูล และประเมินแนวทางในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งจะปรากฏภายหลังที่ดำเนินการขอเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, จะต้องตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนจะดำเนินคดี

5. กฎหมายที่ใช้ในการขยายผล

- พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- ป.อาญาความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์

11.

วิชา การสืบสวนตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ
และการสืบทรัพย์

11. วิชา การสืบสวนขยายผลคดียาเสพติด ตาม พ.ร.บ.มาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และการสืบทรัพย์

1. ความหมาย

ยาเสพติด หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเฉพาะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2535) และกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ.2545) ซึ่งมี 25 ชนิด

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ การผลิต การนำเข้า การส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิด 5 ฐานความผิดดังกล่าวด้วย

ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องการกระทำความผิด หมายความว่า เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ให้เงินหรือทรัพย์สิน เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะเปลี่ยนสภาพกี่ครั้งและไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

2. ความผิดข้อหาสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา 8 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

การสมคบ ต้องมีผู้ร่วมสมคบอย่างน้อย 2 คน บุคคลคนเดียวย่อมไม่อาจทำการตกลงหรือสมคบกับตนเองกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้

สมคบ คือ การแสดงออกซึ่งความตกลงจะกระทำความผิดร่วมกัน สำคัญ คือ ต้องมีการตกลงกันไม่ใช่เพียงแต่คุยกัน ชวนกัน ยังไม่ได้มีการตกลงกันอันนั้นก็ไม่ใช่ความผิดการตกลงกัน จะโดยกิริยาวาจา ทำทาง จะโดยอะไรก็แล้วแต่ แต่จะต้องมีหลักฐานแสดงการตกลงกันจริง ๆ อย่างจริงใจ และเมื่อได้มีการสมคบโดยการตกลงกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 8 วรรคหนึ่งแล้ว โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าได้มีการกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกันหรือไม่

3. ลักษณะการกระทำความผิดข้อหาสมคบ

1. ผู้สมคบไม่ได้ลงมือกระทำความผิดหลัก แต่มีบุคคลอื่นไปกระทำความผิดหลักเพราะเหตุที่มีการสมคบ
2. ผู้สมคบได้ลงมือกระทำความผิดหลักด้วย

4. ความผิดข้อหาสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

มาตรา 6 ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

- 1) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด
 - 2) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
 - 3) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม
 - 4) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ
 - 5) ปกปิด ซ่อนเร้นหรือเอาไปเสียซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุใดๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด
 - 6) ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด
- ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

5. การขออนุมัติเลขาธิการ ป.ป.ส. ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

มาตรา 14 การจับกุมหรือการแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือตามมาตรา 8 ต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการก่อน และเมื่อดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติแล้ว ให้รายงานให้เลขาธิการทราบทันที

การขออนุมัติ การอนุมัติ และการรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

5.1 ผู้มีสิทธิยื่นคำขออนุมัติ

กรณีขออนุมัติจับกุม ตาม แบบ ป.ป.ส. 4-51

- หัวหน้าพนักงานสอบสวน
- หัวหน้าชุดสืบสวน (ยศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป)

กรณีแจ้งข้อหา ตาม แบบ ป.ป.ส.4-52

- หัวหน้าพนักงานสอบสวน

5.2 การยื่นคำขออนุมัติ

การยื่นคำขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.นั้น อาจกระทำโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรืออาจนำส่งโดยตนเอง ซึ่งการยื่นคำขอทั้ง 2 กรณีนั้น ให้ทำโดยการส่งเป็นเอกสารลับ

5.3 การตั้งประเด็นการสืบสวนความผิดฐาน สมคบ หรือช่วยเหลือ

5.3.1 พยานหลักฐานที่จะนำมาพิสูจน์ความผิด จะต้องอยู่ในบังคับของ ป.วิ อาญา

มาตรา 226, 227

มาตรา 8 วรรคแรก ได้บัญญัติไว้ให้การตกลงกันก็เป็นความผิดแล้ว

- การตกลงเป็นเรื่องอยู่ในใจ
- พฤติการณ์แห่งการสมคบ จะมีลักษณะเป็นเรื่องลับ ยากแก่การหา

พยานหลักฐาน

- ต้องรวบรวมพยานหลักฐานแวดล้อมให้มากที่สุด ลักษณะของพยานแวดล้อม
กรณีที่เป็นประโยชน์ได้แก่บรรดาการกระทำซึ่งปรากฏภายนอก (Overt Act)

5.3.2 กำหนดคดีหลัก(คดีตั้งต้น) หมายถึงความผิด 5 ข้อหาหลัก คือ

- ครอบครองเพื่อจำหน่าย
- จำหน่าย
- ผลิต
- นำเข้า
- ส่งออก

ยาเสพติดเป็นยาเสพติดที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งมี 25 ชนิด

6. การสืบสวนคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ ใครจะเป็นคนทำคดี

การสืบสวนขยายผลคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ดังนั้น
ในการทำการสืบสวนคดีจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการสำนวนการสืบสวนคดีดังกล่าว ซึ่งผู้รับผิดชอบ มีดังนี้

- พนักงานสอบสวนในคดีหลัก (คดีความผิดที่จับกุมผู้ต้องหาได้ในข้อหา 5 ข้อหาหลัก)
- พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมาย
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน
- เจ้าหน้าที่อื่นที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

6.1 พยานหลักฐานที่น่าสนใจ ในการสืบสวนคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ

6.1.1 การสอบปากคำผู้ต้องหาในฐานะพยาน

การสอบปากคำผู้ต้องหาในฐานะพยานมีความสำคัญมาก เนื่องจากคดีความผิด
ตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ จะต้องสอบปากคำผู้ต้องหาในฐานะพยานที่รับสารภาพถึงการกระทำผิดว่ามี
บุคคลที่เกี่ยวข้องมีใครบ้าง และมีการติดต่อกันอย่างไร และมีรูปแบบพฤติกรรมในการค้ายาเสพติดอย่างไร
เพื่อนำไปสู่การแสวงหาพยานหลักฐานอื่นประกอบในคดี

6.1.2 หลักฐานการติดต่อทางโทรศัพท์

ตรวจสอบหลักฐานการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ต้องหากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ
การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดว่ามีการติดต่อกันอย่างไร ตามที่พยานได้ให้การขัดทอด หรือให้การถึง
และตรวจสอบจากโทรศัพท์มือถือของกลางที่ตรวจยึดได้จากผู้ต้องหาในคดีหลัก เช่น เบอร์โทรเข้า เบอร์โทรออก
เบอร์ที่บันทึกเป็นข้อมูลเก็บไว้วัน เวลา ที่ใช้โทรศัพท์ ฯลฯ

6.1.3 หลักฐานทางการเงิน

ตรวจสอบเส้นทางการเงินของผู้ต้องหา และกลุ่มของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการ
กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดความสัมพันธ์ทางการเงิน (ตามที่ได้ตรวจค้นพบ เช่น สลิปการโอนเงิน,
สมุดธนาคาร, หมายเลขบัญชีที่พบในโทรศัพท์มือถือ, จากคำให้การถึงว่ามีการโอนเงินทางบัญชีธนาคารระหว่าง
ผู้ต้องหาคดีหลักและผู้ต้องหาในคดีสมคบ (คดีนี้) หรือระหว่างบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง)

6.1.4 หลักฐานการเดินทาง

- ตั๋วรถทัวร์
- ตั๋วรถยนต์
- ตั๋วเครื่องบิน

6.1.5 หลักฐานเกี่ยวกับยานพาหนะ รวมถึงหลักฐานทางทะเบียนอื่นๆ

ตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนรถยนต์, รถจักรยานยนต์ สิ่งที่จะต้องทำการสืบสวนต่อภายหลังจากการตรวจสอบข้อมูลยานพาหนะ

6.1.6 ตรวจสอบผู้ถือกรรมสิทธิ์

กรณีผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นบริษัทไฟแนนซ์

- ตรวจสอบสัญญาเช่าซื้อ
- ตรวจสอบการชำระค่างวด
- ตรวจสอบการส่งใบเสร็จรับเงิน
- ตรวจสอบการเข้าซ่อม เช็ค บำรุง

กรณีผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นบุคคล

- ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎร์
- ตรวจสอบที่อยู่

6.1.7 ตรวจสอบผู้ครอบครอง

- ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎร์
- ตรวจสอบที่อยู่

6.1.8 หลักฐานการเข้าที่พักต่างๆ

ตรวจสอบหลักฐานการเข้าพักตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงแรม, รีสอร์ท, บ้านญาติ (ตามคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาที่ได้ซักถามในฐานะพยาน)

6.1.9 พยานบุคคลที่เป็นคนกลาง

สอบปากคำพยานที่เป็นบุคคลกลางที่มีความน่าเชื่อถือว่าผู้ต้องหา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ เช่น กำนัน , ผู้ใหญ่บ้าน , ครู (ในพื้นที่ผู้ต้องหา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง)

6.1.10 ประวัติบุคคลและประวัติการกระทำความผิด

ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (โดยการตรวจสอบจาก ตร. ศพศ. , ระดับ , ภ.จว., สภ. ป.ป.ส., หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ) รายงานการสืบสวนพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด

6.1.11 สมุดจดบันทึก การบันทึก นามบัตรต่างๆ

ตรวจสอบสมุดจดบันทึก กระดาษบันทึก หรือการบันทึก นามบัตรต่างๆ ของผู้กระทำความผิดว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และมีความหมายอย่างไรบ้าง

6.2 เทคนิคการซักถามคดีความผิดตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ

6.2.1 เทคนิคการซักถามปากคำ

การพยายามรวบรวมข้อเท็จจริงให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้อะไรเป็นข้อเท็จจริงให้ตั้งไว้เป็นหลักข้อมูลใดเข้ากับข้อเท็จจริงที่นำมาตั้งไว้เป็นหลักไม่ได้ ข้อมูลนั้นไม่ถูกต้องให้ตัดทิ้ง ข้อเท็จจริงจึงเป็นข้อมูลหลักที่จะเป็นแบบให้ข้อมูลต่อๆมาสวมต่อได้อย่างสนิทและแจ่มใส เหมือนกับต่อจิ๊กซอร์ที่มีการต่อภาพไปเรื่อยๆจนภาพสุดท้ายกลายเป็นรูปที่สมบูรณ์

๖. วัตถุประสงค์จากบทฯ

๖.๑. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์

๑. จากบทที่ ๑๖ วัตถุประสงค์จากบทที่ ๑๖ มีดังนี้ ๑.๑.๑. ๖.๑.๑.๑. ๖.๑.๑.๒. ๖.๑.๑.๓. ๖.๑.๑.๔. ๖.๑.๑.๕. ๖.๑.๑.๖. ๖.๑.๑.๗. ๖.๑.๑.๘. ๖.๑.๑.๙. ๖.๑.๑.๑๐. ๖.๑.๑.๑๑. ๖.๑.๑.๑๒. ๖.๑.๑.๑๓. ๖.๑.๑.๑๔. ๖.๑.๑.๑๕. ๖.๑.๑.๑๖. ๖.๑.๑.๑๗. ๖.๑.๑.๑๘. ๖.๑.๑.๑๙. ๖.๑.๑.๒๐. ๖.๑.๑.๒๑. ๖.๑.๑.๒๒. ๖.๑.๑.๒๓. ๖.๑.๑.๒๔. ๖.๑.๑.๒๕. ๖.๑.๑.๒๖. ๖.๑.๑.๒๗. ๖.๑.๑.๒๘. ๖.๑.๑.๒๙. ๖.๑.๑.๓๐. ๖.๑.๑.๓๑. ๖.๑.๑.๓๒. ๖.๑.๑.๓๓. ๖.๑.๑.๓๔. ๖.๑.๑.๓๕. ๖.๑.๑.๓๖. ๖.๑.๑.๓๗. ๖.๑.๑.๓๘. ๖.๑.๑.๓๙. ๖.๑.๑.๔๐. ๖.๑.๑.๔๑. ๖.๑.๑.๔๒. ๖.๑.๑.๔๓. ๖.๑.๑.๔๔. ๖.๑.๑.๔๕. ๖.๑.๑.๔๖. ๖.๑.๑.๔๗. ๖.๑.๑.๔๘. ๖.๑.๑.๔๙. ๖.๑.๑.๕๐. ๖.๑.๑.๕๑. ๖.๑.๑.๕๒. ๖.๑.๑.๕๓. ๖.๑.๑.๕๔. ๖.๑.๑.๕๕. ๖.๑.๑.๕๖. ๖.๑.๑.๕๗. ๖.๑.๑.๕๘. ๖.๑.๑.๕๙. ๖.๑.๑.๖๐. ๖.๑.๑.๖๑. ๖.๑.๑.๖๒. ๖.๑.๑.๖๓. ๖.๑.๑.๖๔. ๖.๑.๑.๖๕. ๖.๑.๑.๖๖. ๖.๑.๑.๖๗. ๖.๑.๑.๖๘. ๖.๑.๑.๖๙. ๖.๑.๑.๗๐. ๖.๑.๑.๗๑. ๖.๑.๑.๗๒. ๖.๑.๑.๗๓. ๖.๑.๑.๗๔. ๖.๑.๑.๗๕. ๖.๑.๑.๗๖. ๖.๑.๑.๗๗. ๖.๑.๑.๗๘. ๖.๑.๑.๗๙. ๖.๑.๑.๘๐. ๖.๑.๑.๘๑. ๖.๑.๑.๘๒. ๖.๑.๑.๘๓. ๖.๑.๑.๘๔. ๖.๑.๑.๘๕. ๖.๑.๑.๘๖. ๖.๑.๑.๘๗. ๖.๑.๑.๘๘. ๖.๑.๑.๘๙. ๖.๑.๑.๙๐. ๖.๑.๑.๙๑. ๖.๑.๑.๙๒. ๖.๑.๑.๙๓. ๖.๑.๑.๙๔. ๖.๑.๑.๙๕. ๖.๑.๑.๙๖. ๖.๑.๑.๙๗. ๖.๑.๑.๙๘. ๖.๑.๑.๙๙. ๖.๑.๑.๑๐๐.

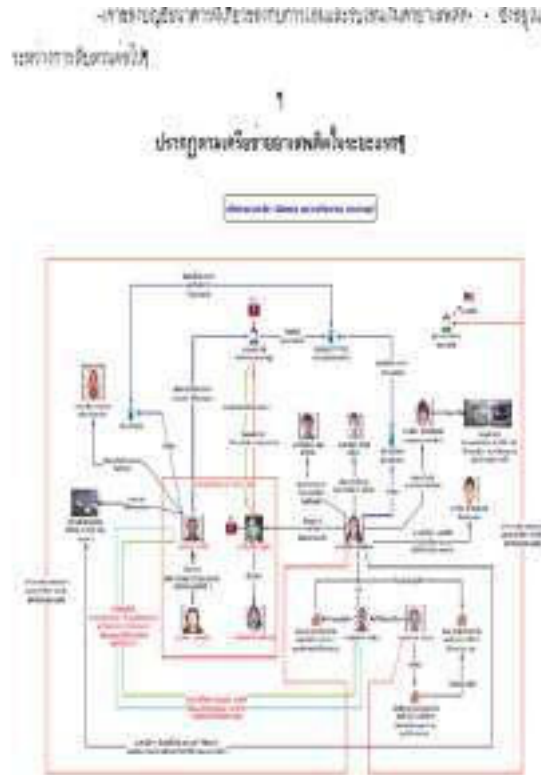
๖.๑.๑.๑๐๑. ๖.๑.๑.๑๐๒. ๖.๑.๑.๑๐๓. ๖.๑.๑.๑๐๔. ๖.๑.๑.๑๐๕. ๖.๑.๑.๑๐๖. ๖.๑.๑.๑๐๗. ๖.๑.๑.๑๐๘. ๖.๑.๑.๑๐๙. ๖.๑.๑.๑๑๐. ๖.๑.๑.๑๑๑. ๖.๑.๑.๑๑๒. ๖.๑.๑.๑๑๓. ๖.๑.๑.๑๑๔. ๖.๑.๑.๑๑๕. ๖.๑.๑.๑๑๖. ๖.๑.๑.๑๑๗. ๖.๑.๑.๑๑๘. ๖.๑.๑.๑๑๙. ๖.๑.๑.๑๒๐. ๖.๑.๑.๑๒๑. ๖.๑.๑.๑๒๒. ๖.๑.๑.๑๒๓. ๖.๑.๑.๑๒๔. ๖.๑.๑.๑๒๕. ๖.๑.๑.๑๒๖. ๖.๑.๑.๑๒๗. ๖.๑.๑.๑๒๘. ๖.๑.๑.๑๒๙. ๖.๑.๑.๑๓๐. ๖.๑.๑.๑๓๑. ๖.๑.๑.๑๓๒. ๖.๑.๑.๑๓๓. ๖.๑.๑.๑๓๔. ๖.๑.๑.๑๓๕. ๖.๑.๑.๑๓๖. ๖.๑.๑.๑๓๗. ๖.๑.๑.๑๓๘. ๖.๑.๑.๑๓๙. ๖.๑.๑.๑๔๐. ๖.๑.๑.๑๔๑. ๖.๑.๑.๑๔๒. ๖.๑.๑.๑๔๓. ๖.๑.๑.๑๔๔. ๖.๑.๑.๑๔๕. ๖.๑.๑.๑๔๖. ๖.๑.๑.๑๔๗. ๖.๑.๑.๑๔๘. ๖.๑.๑.๑๔๙. ๖.๑.๑.๑๕๐. ๖.๑.๑.๑๕๑. ๖.๑.๑.๑๕๒. ๖.๑.๑.๑๕๓. ๖.๑.๑.๑๕๔. ๖.๑.๑.๑๕๕. ๖.๑.๑.๑๕๖. ๖.๑.๑.๑๕๗. ๖.๑.๑.๑๕๘. ๖.๑.๑.๑๕๙. ๖.๑.๑.๑๖๐. ๖.๑.๑.๑๖๑. ๖.๑.๑.๑๖๒. ๖.๑.๑.๑๖๓. ๖.๑.๑.๑๖๔. ๖.๑.๑.๑๖๕. ๖.๑.๑.๑๖๖. ๖.๑.๑.๑๖๗. ๖.๑.๑.๑๖๘. ๖.๑.๑.๑๖๙. ๖.๑.๑.๑๗๐. ๖.๑.๑.๑๗๑. ๖.๑.๑.๑๗๒. ๖.๑.๑.๑๗๓. ๖.๑.๑.๑๗๔. ๖.๑.๑.๑๗๕. ๖.๑.๑.๑๗๖. ๖.๑.๑.๑๗๗. ๖.๑.๑.๑๗๘. ๖.๑.๑.๑๗๙. ๖.๑.๑.๑๘๐. ๖.๑.๑.๑๘๑. ๖.๑.๑.๑๘๒. ๖.๑.๑.๑๘๓. ๖.๑.๑.๑๘๔. ๖.๑.๑.๑๘๕. ๖.๑.๑.๑๘๖. ๖.๑.๑.๑๘๗. ๖.๑.๑.๑๘๘. ๖.๑.๑.๑๘๙. ๖.๑.๑.๑๙๐. ๖.๑.๑.๑๙๑. ๖.๑.๑.๑๙๒. ๖.๑.๑.๑๙๓. ๖.๑.๑.๑๙๔. ๖.๑.๑.๑๙๕. ๖.๑.๑.๑๙๖. ๖.๑.๑.๑๙๗. ๖.๑.๑.๑๙๘. ๖.๑.๑.๑๙๙. ๖.๑.๑.๒๐๐.

๖.๒. วัตถุประสงค์จากการสืบสวนสอบสวน

๑. จากบทที่ ๑๖ วัตถุประสงค์จากการสืบสวนสอบสวนมีดังนี้ ๑.๑. ๑.๒. ๑.๓. ๑.๔. ๑.๕. ๑.๖. ๑.๗. ๑.๘. ๑.๙. ๑.๑๐. ๑.๑๑. ๑.๑๒. ๑.๑๓. ๑.๑๔. ๑.๑๕. ๑.๑๖. ๑.๑๗. ๑.๑๘. ๑.๑๙. ๑.๒๐. ๑.๒๑. ๑.๒๒. ๑.๒๓. ๑.๒๔. ๑.๒๕. ๑.๒๖. ๑.๒๗. ๑.๒๘. ๑.๒๙. ๑.๓๐. ๑.๓๑. ๑.๓๒. ๑.๓๓. ๑.๓๔. ๑.๓๕. ๑.๓๖. ๑.๓๗. ๑.๓๘. ๑.๓๙. ๑.๔๐. ๑.๔๑. ๑.๔๒. ๑.๔๓. ๑.๔๔. ๑.๔๕. ๑.๔๖. ๑.๔๗. ๑.๔๘. ๑.๔๙. ๑.๕๐. ๑.๕๑. ๑.๕๒. ๑.๕๓. ๑.๕๔. ๑.๕๕. ๑.๕๖. ๑.๕๗. ๑.๕๘. ๑.๕๙. ๑.๖๐. ๑.๖๑. ๑.๖๒. ๑.๖๓. ๑.๖๔. ๑.๖๕. ๑.๖๖. ๑.๖๗. ๑.๖๘. ๑.๖๙. ๑.๗๐. ๑.๗๑. ๑.๗๒. ๑.๗๓. ๑.๗๔. ๑.๗๕. ๑.๗๖. ๑.๗๗. ๑.๗๘. ๑.๗๙. ๑.๘๐. ๑.๘๑. ๑.๘๒. ๑.๘๓. ๑.๘๔. ๑.๘๕. ๑.๘๖. ๑.๘๗. ๑.๘๘. ๑.๘๙. ๑.๙๐. ๑.๙๑. ๑.๙๒. ๑.๙๓. ๑.๙๔. ๑.๙๕. ๑.๙๖. ๑.๙๗. ๑.๙๘. ๑.๙๙. ๒.๐๐.

๔. ข้อเสนอฯ

เห็นควรให้ชุดสืบสวนขยายผลเครือข่ายยาเสพติดของตำรวจภูธรภาค... ชุดปฏิบัติการสืบสวนขยายผลเครือข่ายยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร. และ. สก.สสย. (เจ้าของสำนวนการสอบสวนตั้งต้น) ร่วมกันทำการสืบสวนสอบสวนขยายผลเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายฯ...

(๓๑)ฯ

ของนายมานะ. คาโตะ. นายดอโรแม. นะสูง. และนายจอห์น. หรือจันทะจอ. หลวงราชภู. เชื้อชาติลาว. สัญชาติลาว. ซึ่งมีพฤติการณ์เป็นขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติดังกล่าวข้างต้น. เพื่อดำเนินคดีในความผิดตาม. พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด. พ.ศ.๒๕๓๔. และตาม. พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. พ.ศ.๒๕๔๒. ต่อไป

จึงเรียนมาขอร้องท่านเพื่อโปรดพิจารณาฯ

พ.ต.ท.ฯ (วิระชาญ. ชวนไชยแก้ว)ฯ

6.4 การทำสำนวนการสืบสวน คดีความผิดฐาน สมคบ / สนับสนุน

รวบรวมเอกสารต่างที่จัดทำขึ้นหรือจัดทำมาได้ โดยใช้กลวิธีเช่นเดียวกับการทำสำนวนการสอบสวน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) พยานบุคคล
- 2) พยานวัตถุ
- 3) พยานเอกสาร

แล้วจัดการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของพยานหลักฐานทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว โดยให้ปรากฏรายละเอียดแห่งความสัมพันธ์ ดังนี้ คือ

- 1) เครือข่าย และบทบาทหน้าที่ของบุคคลในเครือข่าย
- 2) พฤติการณ์แห่งคดี หรือ พฤติกรรมการกระทำผิด
- 3) รายละเอียดบุคคล

6.4.1 การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวน

- พฤติการณ์ในการกระทำผิด
- ประวัติบุคคลต้องสงสัย
- ลักษณะการลักลอบกระทำผิด
- รายงานการสืบสวน
- รายงานข่าวสาร หรือแหล่งข่าวต่าง ๆ

6.4.2 พยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจค้นจับกุม

- บันทึกการตรวจค้น ต้องบันทึกให้ได้รายละเอียดครบสมบูรณ์
- ยานพาหนะ ต้องตรวจสอบยานพาหนะว่าใครเป็นเจ้าของ
- พยานเอกสาร, สมุดบันทึก, สมุดบัญชีธนาคาร, ใบฝาก, โอน, ถอนเงิน, สัญญาต่าง ๆ

เอกสารสิทธิ บิลสั่งของ, ใบเสร็จต่าง ๆ ฯลฯ

- บันทึกคำรับสารภาพ ควรให้ผู้ต้องหาเขียนด้วยตนเอง และเจ้าหน้าที่รับรองไว้
- อุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆ, โทรศัพท์, คอมพิวเตอร์, หรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์อื่น ๆ เช่น

แผ่นดิสต์ อุปกรณ์บันทึกข้อมูล (হার്മ์ไดร์) ฯลฯ

- ภาพถ่ายในขณะที่เข้าทำการตรวจค้นจับกุมฯหรือการถ่าย วิดีโอ
- อุปกรณ์การผลิตฯหรือเครื่องมือต่างๆที่พบในที่ที่เกิดเหตุฯอาจจะต้องทำการ

ตรวจสอบเก็บลายพิมพ์นิ้วมือที่อาจจะติดอยู่

6.4.3 การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสืบสวน

- บันทึกคำรับสารภาพ หรือชดทอด
- แผนที่เกิดเหตุ
- หลักฐานทางทะเบียนบุคคล, ยานพาหนะ, และ สถานที่ของผู้ต้องหา หรือผู้เกี่ยวข้อง
- หลักฐานการติดต่อสื่อสารทางการเงิน
- ภาพถ่ายขณะการสืบสวนและจับกุม
- รายงานการสืบสวน
- บันทึกหรือเอกสารต่างๆที่ยึดได้จากตัวผู้ต้องหา
- สัญญาต่างๆ เช่น สัญญาเช่าบ้าน, เช่ารถ

6.4.4 แหล่งข่าวที่ได้จากการสืบสวน

- สายลับให้ข่าว
- มีหนังสือร้องเรียน
- มีผู้หวังดีแจ้งเบาะแส
- ข่าวจากหน่วยงานราชการอื่น
- คำให้การขัดท้อของผู้ต้องหาในคดีก่อนๆ

6.4.5 การตรวจค้นบ้านพัก หรือ ยานพาหนะของผู้ต้องหา ผู้ทำการตรวจค้นควรพบและยึดพยานหลักฐานใดบ้าง แล้วดำเนินการต่อไปอย่างไร

นอกจากเพื่อพบและยึดยาเสพติดแล้ว สิ่งที่จะควรพบและยึดคือ

- สมุดบัญชีลูกค้า
- สลิปการโอนเงิน
- สมุดบันทึกส่วนตัวหรือเศษกระดาษที่มีข้อความซึ่งน่าจะเกี่ยวข้องกับคดี
- โทรศัพท์ และ ซิมการ์ด
- เครื่องคอมพิวเตอร์
- อื่นๆ

7. ตัวอย่างสำนวนการสืบสวน

ตัวอย่างสำนวนการสืบสวน

แบบฟอร์มการแจ้งความ
กระทรวงยุติธรรม
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ฉบับกรณียื่นขอ

คดีหมายเลข: _____
ขอแจ้งความ ณ วันที่: ๒๕๖๖ เวลา: ๐๖.๐๐ น. สถานที่: กรุงเทพฯ เขต: บางพลัด

นาง: _____ ผู้ต้องหา
คดีหมายเลข: ๒๕๖๖ ผู้ต้องหา

กรณีนี้ส่งต่อให้: _____
โดยส่งต่อไปยัง: _____

ในเวลาซึ่งเกิดเหตุ: วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ เวลาประมาณ ๐๖.๐๐ น.
สถานที่เกิดเหตุ: บ้านเลขที่ ๑๒๓ ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
รายละเอียดของเหตุการณ์: สืบเนื่องจาก... คดีที่...
พยานบุคคลที่แจ้งความ: _____
เจ้าพนักงานสอบสวน: _____

๑. พล.ต.ท.วิมล ศรีเมือง
๒. พล.ต.ท.วิมล ศรีเมือง
๓. พล.ต.ท.วิมล ศรีเมือง
๔. พล.ต.ท.วิมล ศรีเมือง
๕. พล.ต.ท.วิมล ศรีเมือง
๖. พล.ต.ท.วิมล ศรีเมือง
๗. พล.ต.ท.วิมล ศรีเมือง

การขออนุมัติเลขอาธิการ ป.ป.ส. และการยื่นคำร้องขอหมายจับ

มาตรา 14 การจับกุมหรือการแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือตามมาตรา 8 ต้องได้รับอนุมัติจากเลขอาธิการก่อน และเมื่อดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติแล้ว ให้รายงานให้เลขอาธิการทราบทันที

การขออนุมัติ การอนุมัติ และการรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์

วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้มีสิทธิยื่นคำขออนุมัติ

- 1) กรณีขออนุมัติจับกุม ตาม แบบ ป.ป.ส. 4-51
 - หัวหน้าพนักงานสอบสวน
 - หัวหน้าชุดสืบสวน (ยศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป)
- 2) กรณีแจ้งข้อหา ตาม แบบ ป.ป.ส.4-52
 - หัวหน้าพนักงานสอบสวน
- 3) การยื่นคำขออนุมัติ

การยื่นคำขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาต่อเลขอาธิการ ป.ป.ส.นั้น อาจกระทำโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรืออาจนำส่งโดยตนเอง ซึ่งการยื่นคำขอทั้ง 2 กรณีนั้น ให้ทำโดยการส่งเป็นเอกสารลับ

ระยะเวลาการอนุมัติ

ในการพิจารณาคำขออนุมัติฯ เลขอาธิการ ป.ป.ส. ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 5 วันทำการ นับแต่รับคำขออนุมัติฯ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 5 วัน รวมทั้งหมดต้องไม่เกิน 15 วัน และทุกครั้งที่ขยายเวลาออกไป เลขอาธิการ ป.ป.ส.ต้องบันทึกเหตุจำเป็นไว้ด้วย

- แบบฟอร์มคำขออนุมัติจับกุม และแจ้งข้อหา
- แบบ ปส.4-51 คือ แบบคำขออนุมัติจับกุม
- แบบ ปส.4-52 คือ แบบคำขออนุมัติแจ้งข้อหา
- แบบ ก. คือ แบบสถานภาพส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิด
- แบบ ข. คือ แบบรายงานการสืบสวนพฤติการณ์สำคัญ
- แบบ ค. คือ แบบพยานหลักฐานที่ยืนยันการกระทำความผิดในข้อหาที่ขออนุมัติ
- แบบ ง. คือ แบบรายละเอียดในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

แบบ-ป.ป.ส.-๕๑๙

(ลับ)ฯ

แบบคำขออนุมัติจับกุมฯ

ส่วนราชการฯ	กองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค๘ โทร.๐๓๓/๓๑๑๙๓/๕๕		
ที่ฯ	๐๐๒๓.๒/๕	วันที่ฯมีนาคม ๒๕๕๖
เรื่องฯ	ขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตรา๑๕๙ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๕		
เรียนฯ	เลขานุการ-ป.ป.ส.๕		

สิ่งที่ส่งมาด้วย → พยานหลักฐานประกอบการพิจารณาจำนวน.....แผนฯ

ด้วยข้าพเจ้า.....พันตำรวจเอกดาวลอย.....เหมือนเดช.....รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค๘.....มีความประสงค์จะขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดฯ

(.....)มาตรา๑๖(๑)ฯ

(.....)มาตรา๘๖วรรคสองฯ

แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕.....ดังมีรายชื่อดังต่อไปนี้

(๑).นายตอ.....นะสูง.....เลขประจำตัว.....๓-๙๕๐๖-๐๐๕๔๗/-๒๔-๓

(๒).นางซามีลา.....อัปสรสกุล.....เลขประจำตัว.....๑-๙๖๙๔-๐๐๐๑๔-๐๔-๕

(๓).นายจันทะจอน.....หลวงราษฎ์.....เชื้อชาติ.....ลาว.....สัญชาติ.....ลาว

ฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาฯ

	พ.ต.อ.๕	๕
(.....ดาวลอย.....เหมือนเดช.....)๕		
.....รอง.....ผบก.สส.ภ.๘๕		

.....

ขออนุมัติจับกุม

เลขที่ ป.ป.ส.อนุมัติจับกุม

8. การอนุมัติเลขที่การ ป.ป.ส.และการยื่นคำร้องขออนุมัติจับ

แบบ ป.ป.ส. ๘-๕๐

แบบคำขออนุมัติจับกุม

ส่วนราชการ ศพ.ภ.จ.ระยอง

โทร. ๐๓๘-๗๗๖๒๘๘

ที่ ศพ.๐๐๑๘.๕ (ศพ๒) /

วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๔

หนังสือแจ้งคำสั่งอนุมัติจับกุม

เงิน เลขที่การ ป.ป.ส.

ที่ ๐๐๑๘๓๗/๕๘

ส่วนราชการ ป.ป.ส.

องค์คณะ เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

มีที่ต้นฉบับด้วย พยานหลักฐานประกอบการพิจารณา จำนวน ๑๒๗ แผ่น

วันที่ ๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

ด้วยข้าพเจ้า พ.ต.ท.อนันต์ ประชาธิศรี มีความประสงค์ จะขออนุมัติจับกุมผู้กระทำความผิดตาม

(/) มาตรา ๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖)

(/) มาตรา ๘ วรรคแรก

แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๔ ซึ่งมีรายชื่อ

ดังต่อไปนี้

มี พันตำรวจโท ธรรมนูญ ประชาธิศรี เจ้าหน้าที่ชุดการข่าว ศพ.ภ.จ.ระยอง

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๔ เลขที่การ ป.ป.ส. มีคำสั่งให้จับกุมบุคคลที่มีรายชื่อต่อไปนี้

๑. นายวีระ เจริญโชค

๒. นายสม อดิษฐ์ หรือ นายเจริญ จตุพรพิชญ์

๑. นายวีระ เจริญโชค

๒. นายสม อดิษฐ์ หรือ นายเจริญ จตุพรพิชญ์

๓. น.ส.สุภาภรณ์ ชูพันธ์

๔. น.ส.อ่อง อธิใจ

๕. นายกรรณ เจริญโชค หรือการณ เมธาวงค์ หรือกรณ เมธาวงค์

จึงได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๔ ตามแบบคำขออนุมัติจับกุม ที่ ศพ.๐๐๑๘.๕(ศพ๒)/๖๔ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ หากมีการดำเนินการตามที่ได้ไว้ในขออนุมัติแล้ว ให้รายงานผลการ ป.ป.ส. การไปตรวจจับกุม ต้องไม่เกิน ๓ วัน นับแต่วันจับกุม

สั่งไว้ ณ วันที่ ๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๘

ใจเขียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พ.ต.ท.

ผู้ยื่นคำขอ

(ธรรมนูญ ประชาธิศรี)

หัวหน้าชุดการข่าว ศพ.ภ.จ.ระยอง

(นายเนตร สอรรถ)

รองเลขาธิการ ที่ประชุมการคณะ

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

9. เทคนิคการสืบทรัพย์สินในคดีตาม พ.ร.บ.มาตรการฯ ได้แก่การ

- 1) อธิบายทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัด ทรัพย์สินในคดี พ.ร.บ.มาตรการฯ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 22 , 27 ,30
- 2) เทคนิคการตรวจสอบทรัพย์สินที่มีทะเบียน เช่น อสังหาริมทรัพย์, ยานพาหนะ, อาวุธปืน, ธุรกิจพาณิชย์, สิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์ เป็นต้น
- 3) อำนาจในการยึด ตรวจสอบทรัพย์สิน
- 4) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจเจ้าพนักงานในการยึดหรืออายัดตามมาตรา 14(4)
- 5) เทคนิคประกอบการยึดหรืออายัด เช่น บันทึกปากคำก่อนยึดฯ ,หลักความยินยอม เป็นต้น
- 6) การบันทึกยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

9.1 เทคนิคการสืบทรัพย์สิน

9.1.1 ตรวจสอบอสังหาริมทรัพย์ ที่ดิน และทะเบียนบ้าน

- ตรวจสอบหลักฐานทางที่ดินผ่านทางสำนักงานที่ดิน
 - ตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนบ้านผ่านทางสำนักงานกรมการปกครอง / ผ่านทางระบบโปลิส และ ระบบงานทะเบียนของกรมการปกครอง (AMI) แหล่งข้อมูล สำนักงานที่ดินจังหวัดฯ
- ทำบันทึกขอตรวจสอบ หรือออกหมายเรียก เนื่องจากปัจจุบันระบบของสำนักงานที่ดินยังไม่ออนไลน์

9.1.2 ตรวจสอบยานพาหนะ (รถยนต์, รถจักรยานยนต์) ผ่านทางระบบโปลิส และระบบงาน

กรมการขนส่ง

- กรมสรรพากร กรมศุลกากร กรมการขนส่งทางบก ตรวจสอบหลักฐานสัญญาเช่าซื้อ, ตรวจสอบหลักฐานการชำระค่างวด, ตรวจสอบหลักฐานการส่งใบเสร็จรับเงิน
- ผู้ครอบครอง การตรวจสอบยานพาหนะที่ตรวจยึดได้จากผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยว่ามีผู้ใดเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ผู้ใดเป็นผู้ครอบครองยานพาหนะ ตรวจสอบใบอนุญาตตรวจสอบข้อมูลของการมียานพาหนะของผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในเครือข่ายของผู้ต้องหา ว่ามีรถอะไรบ้างเป็นกรรมสิทธิ์หรือครอบครองรถอะไรอยู่บ้าง

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบฐานข้อมูลยานพาหนะ

1. ตรวจสอบจากสำนักงานขนส่งจังหวัด
2. ตรวจสอบจากระบบ polis ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. ตรวจสอบจากระบบ DXC ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม
4. ตรวจสอบจากศูนย์สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด

9.1.3 ตรวจสอบทะเบียนอาวุธปืน

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบ สำนักงานทะเบียนอาวุธปืนอำเภอ หรือจังหวัดบันทึกขอตรวจสอบ หรือ ออกหมายเรียก

9.1.4 ตรวจสอบเรื่องลิขสิทธิ์, สิทธิบัตร, เครื่องหมายการค้า ว่าเจ้าของสิทธิเป็นผู้ใด

แหล่งข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญา

9.1.5 ตรวจสอบข้อมูลธุรกิจการค้า เช่น บริษัท, ห้างหุ้นส่วนจำกัด, งบดุล ฯลฯ

- ตรวจสอบที่อยู่ ที่ตั้ง บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- ตรวจสอบกรรมการของบริษัท, ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฯลฯ

การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ เป็นการตรวจสอบข้อมูลนิติบุคคลว่าบริษัทจำกัด, ห้างหุ้นส่วนจำกัด, บริษัทมหาชนมีใครเป็นกรรมการบ้างจำนวนเท่าไร และกรรมการผู้จัดการเป็นใคร นิติบุคคลดังกล่าวตั้งอยู่ที่ใด

แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบข้อมูลทะเบียนธุรกิจ

1. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
2. เว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

<http://www.dbd.go.th/main.php?filename=index>

9.1.6 ตรวจสอบข้อมูลการเสียภาษีจากสรรพากร

แหล่งในการตรวจสอบ สำนักงานสรรพากรเขต หรือจังหวัด

9.1.7 ตรวจสอบเส้นทางการเงิน การธนาคาร

ตรวจสอบการเคลื่อนไหวทางการเงิน กองทุนรวม

12.

วิชา การสืบสวนคดีความมั่นคง

12. วิชา การสืบสวนคดีความมั่นคง

ความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หมายถึง การให้เอกราชของชาติหรือ สวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมตลอดถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

1. ประเภทของ “ความมั่นคง”

1. ความมั่นคงภายในประเทศ
2. ความมั่นคงภายนอกประเทศ
3. ความมั่นคงระหว่างประเทศ

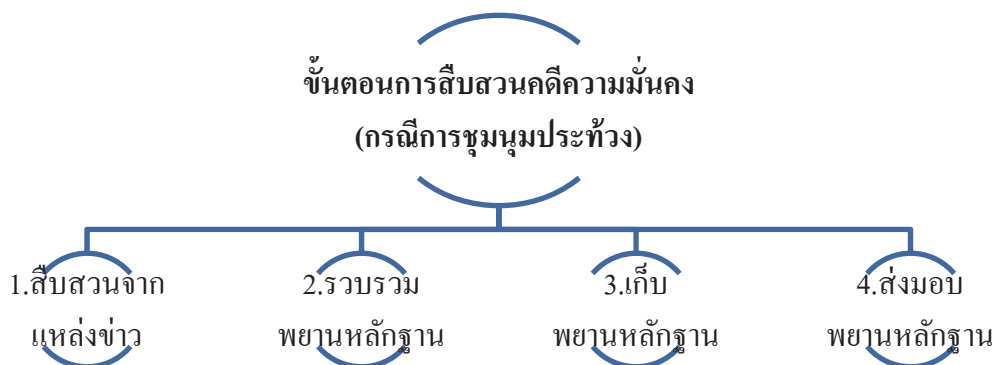
2. การจำแนกประเภทของความมั่นคง

1. ด้านวัฒนธรรมและสังคม
2. ด้านเศรษฐกิจ (การเงิน / การคลัง)
3. ด้านการเมือง
4. ด้านจิตวิทยา
5. ด้านพลังงาน
6. ด้านการทหาร
7. ด้านเทคโนโลยี

3. การเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่งานด้านความมั่นคง

1. ความขัดแย้งทางความคิด
2. ผลประโยชน์
3. ผลกระทบที่เกิดจากโลกาภิวัตน์

4. ขั้นตอนการสืบสวนคดีความมั่นคง (กรณีการชุมนุมประท้วง)

4.1 ขั้นตอนที่ 1 การสืบสวนจากแหล่งข่าว

4.1.1 ผู้ชุมนุมสามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) เรื่องที่นัดหมายมาชุมนุม
- 2) เรื่องแหล่งที่มา จากที่ไหน จำนวนเท่าใด ใช้ยานพาหนะอะไร
- 3) มีการว่าจ้างมาหรือไม่

4.1.2 แขนงนำ, ผู้ที่ขึ้นพูดบนเวทีสามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) การประกาศแถลงข่าว
- 2) แจกจ่ายเอกสาร ใบปลิว
- 3) แสดงเจตนาความมุ่งหมายในการชุมนุม และข้อเสนอต่าง ๆ
- 4) พูดเกี่ยวกับเรื่องใด พาดพิงใครบ้าง พูดเมื่อไร ใช้เวลานานน้อยเพียงใด

4.1.3 อุปกรณ์ที่ใช้เกี่ยวกับ Mob เช่น เครื่องเสียง, รถยนต์, รถสุขา, เสบียงอาหาร สามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) วัน เวลา ที่มาร่วมกันชุมนุม
- 2) สภาพความเป็นอยู่มั่นคงหรือชั่วคราว อย่างไร
- 3) แหล่งที่มาของอุปกรณ์ใครเป็นผู้เช่า ติดต่อ หรือจ้าง อุปกรณ์มาใช้ในการชุมนุม

4.1.4 การจัดกิจกรรม เช่น ดนตรี, ไฮปาร์คสามารถบอกให้ทราบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ผู้ให้การสนับสนุน (มีต่อน้ำเลี้ยง หรือไม่)
- 2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง โคร่งข่ายผู้ร่วมชุมนุม
- 3) ตัวแทนองค์กรต่าง ๆ

4.2 ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมพยานหลักฐาน

4.2.1 ดุองค์ประกอบของความผิดว่ามีกฎหมายใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

4.2.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา (การชุมนุมประท้วง)

ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

ฐานความผิด มั่วสุมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชื้ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง (ม.215) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใด มีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้ที่มีหน้าที่ สั่งการในการกระทำความผิดนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีอำนาจเพื่อกระทำความผิด ตาม มาตรา 215 ให้เลิกไปผู้ใดไม่เลิก (ม.216) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4.2.1.2 ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ

ฐานความผิด กระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

1) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจ หรือใช้กำลังประทุษร้าย

2) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักรหรือ

3) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี (ม.116)

ฐานความผิด เกี่ยวกับการก่อการร้าย

1) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ (มาตรา 135/1 (1))

2) กระทบการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่ง สาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ (มาตรา 135/1 (2))

3) กระทบการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของ บุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง มาตรา 135/1 (3) การกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย ให้กระทำ หรือไม่กระทบการอันใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิด ความกลัวในหมู่ประชาชน ผู้นั้นกระทำผิดฐานก่อการร้ายต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามปีถึง ยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท มาตรา 135/1 วรรคสอง

ฐานความผิด ต่อชีวิตร่างกาย ซึ่งกระทำต่อเจ้าพนักงาน

1) ร่วมกัน ฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทบการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทบหรือ ได้กระทบการตามหน้าที่ โดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน มาตรา 83, 289(2) (4) ต้องระวางโทษประหารชีวิต

2) ร่วมกัน พยายามฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทบการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทบ หรือได้กระทบการตามหน้าที่ โดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน มาตรา 80, 83 มาตรา 289 (2) (4) ต้องระวางโทษ ประหารชีวิต

3) ร่วมกันทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส มาตรา 83, 298 ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี

4) ร่วมกันทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ มาตรา 83, 296 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด เกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

1) วางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น (มาตรา 217) ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หกเดือนถึง เจ็ดปีและปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

2) วางเพลิงเผาทรัพย์ ดังต่อไปนี้

(1) โรงเรือน เรือ หรือแพที่คนอยู่อาศัย

(2) โรงเรือน เรือ หรือแพอันเป็นที่เก็บหรือทำสินค้า

(3) โรงมหรสพหรือสถานที่ประชุม

(4) โรงเรือน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถาน หรือเป็นที่

สำหรับประกอบพิธีกรรมตามศาสนา

(5) สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถ หรือเรือสาธารณะ

(6) เรือกลไฟ หรือ เรือยนต์ อันมีระวางตั้งแต่ 5 ตัน ขึ้นไป อากาศยานหรือรถไฟที่

ใช้ในการขนส่งสาธารณะ (มาตรา 218 (1) (2) (3) (4) (5) (6)) ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึง ยี่สิบปี

3) กระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใดๆแม้เป็นของตนเองจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคล อื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น (มาตรา 220) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

4) กระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น (มาตรา 221) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

5) กระทำด้วยประการใดๆให้ทางสาธารณะ ประตุน้ำ ทำนบ เขื่อน อันเป็นส่วนของ ทางสาธารณะหรือที่ขึ้นลงของอากาศยานอยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การจราจร (มาตรา 229) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6) กระทำด้วยประการใดๆให้ประภาคาร ทุ่น สัญญาณ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งจัดไว้เป็น สัญญาณเพื่อความปลอดภัยในการจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศอยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุ ให้เกิดอันตรายแก่การจราจรทางบก การเดินเรือหรือการเดินอากาศ (มาตรา 231) ต้องระวางโทษ จำคุก ตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 7 ปี และ ปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 14,000 บาท

7) กระทำด้วยประการใดๆแก่สิ่งที่ใช้ในการผลิต ในการส่งพลังงานไฟฟ้า หรือในการ ส่งน้ำ จนเป็นเหตุให้ประชาชนขาดความสะดวกหรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน (มาตรา 234) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8) กระทำด้วยประการใดๆ ให้การสื่อสารสาธารณะ ทางไปรษณีย์ ทางโทรเลข ทางโทรศัพท์หรือทางวิทยุ ขัดข้อง (มาตรา 235) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานความผิด อั้งยี่และช่องโจร

1) เป็นสมาชิกของคณะบุคคล ซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการ อันมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นความผิดฐาน อั้งยี่ มาตรา 209 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท

2) สมคบกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่บัญญัติ ไว้ในภาค 2 นี้ และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เป็นความผิดฐาน ช่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา 210

ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกอย่างสูง ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 4,000 บาท ถึง 20,000 บาท มาตรา 210 วรรคหนึ่ง วรรคสอง

ฐานความผิด หน่วงเหนี่ยวกักขัง

1) ช่มชื่นใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจ่ายอมต่อสิ่งใด โดยทำให้ กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกช่มชื่นใจนั้น หรือโดยใช้กำลัง ประทุษร้ายจนผู้ถูกช่มชื่นใจ ต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้น หรือจ่ายอมต่อสิ่งนั้น มาตรา 309 ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคแรกได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป หรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกช่มชื่นใจทำถอน ทำให้เสีย หรือทำลายเอกสารสิทธิอย่างไร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ากระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่หรือช่องโจร ไม่ว่าอั้งยี่หรือช่องโจรนั้น จะมีอยู่หรือไม่ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 7 ปี และปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 14,000 บาท มาตรา 309 วรรคหนึ่ง วรรคสอง

2) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใด ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพ ในร่างกาย ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยว ถูกกักขังหรือต้อง ปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้น ถึงแก่ความตาย หรือรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษดังบัญญัติไว้ตามมาตรา 290 มาตรา 297 หรือมาตรา 298 นั้น (มาตรา 310 วรรคหนึ่ง วรรคสอง)

3) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใด ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพ ในร่างกาย และให้ผู้อื่นนั้นกระทำการใดให้แก่ผู้กระทำ หรือบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับ ไม่เกิน 10,000 บาท มาตรา 310 ทวิ

ฐานความผิด ฐานหมิ่นประมาท

1) มาตรา 326 ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) มาตรา 327 ผู้ใดใส่ความผู้ตายต่อบุคคลที่สาม และการใส่ความนั้นน่าจะเป็นเหตุให้บิดามารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษดังบัญญัติไว้ในมาตรา 326 นั้น

3) มาตรา 328 ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำให้โดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

4) มาตรา 329 ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

(1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

(2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

(3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ

(4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการค้าเนิ่นการอันเปิดเผยในศาลหรือ

ในการประชุมผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

4.2.1.3 ความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และดอกไม้เพลิงฯพ.ศ.2490

1) มีอาวุธปืน และ เครื่องกระสุนปืน ไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต
มาตรา 7 และ 72

2) มีอาวุธปืน และ เครื่องกระสุนปืน ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ ไว้
ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตมาตรา 7, 72, 78 และกฎกระทรวง ฉบับที่ 11

3) พาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่มีเหตุอันควร มาตรา 8
ทวิ 72 ทวิ

4) ทำ ชื้อ มิ ใช้ สั่ง นำเข้า คำ หรือจำหน่าย ด้วยประการใดๆ ซึ่งวัตถุประสงค์โดย
ไม่ได้รับอนุญาต มาตรา 38, 74

4.2.1.4 พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522

1) วาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระจกป่อง หรือสิ่งอื่นใดหรือ
กระทำด้วยประการใดๆ บนทาง อันอาจทำให้เกิดอันตราย หรือเสียหายแก่ยานพาหนะ หรือบุคคล หรือเป็น
การกีดขวางการจราจรมาตรา 128 และ 158 (ปรับไม่เกิน 1,000 บาท)

2) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย ซีดเขียน
หรือทำให้ ไร้ประโยชน์ซึ่งสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานติดตั้ง
ไว้ หรือทำให้ปรากฏในทาง มาตรา 29 และ 152 ปรับไม่เกิน 1,000 บาท

3) ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถ (3) ในลักษณะกีดขวางการจราจร มาตรา 43 และ 15 ปรับตั้งแต่
400 – 1,000 บาท

4) ห้ามมิให้ผู้ใดเดินแถว เดินเป็นขบวนแห่ หรือเดินเป็นขบวนใด ๆ ในลักษณะที่เป็น
การกีดขวางการจราจร เว้นแต่มาตรา 108 และ มาตรา 148 ปรับไม่เกิน 500 บาท

5) ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียไ้ในทางเดินรถหรือออกไปกลางทาง โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือเป็นการกีดขวางการจราจร มาตรา 110 และ มาตรา 148 ปรับไม่เกิน 500 บาท

6) ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร มาตรา 114 และ มาตรา 148 ปรับไม่เกิน 500 บาท

7) ห้ามมิให้ผู้ใดแบก หาม ลาก หรือนำสิ่งของไปบนทางในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร มาตรา 115 และ มาตรา 147 ปรับไม่เกิน 200 บาท

4.2.1.5 พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. 2535

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้งแขวนวางหรือกองสิ่งใดในเขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะหรือในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางหลวงหรือความไม่สะดวกแก่งานทาง (มาตรา 38) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นทางหลวงหรือวางวัตถุที่แหลมหรือมีคมหรือนำสิ่งใดมาขวางหรือวางบนทางหลวงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางหลวงในลักษณะที่อาจเกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล (มาตรา 39)

อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหายทำลายซ่อนเร้นเปลี่ยนแปลงขีดเขียนเคลื่อนย้ายหรือถอนหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเครื่องหมายจราจรป้ายจราจรเครื่องหมายสัญญาณไฟฟ้าเครื่องแสดงสัญญาณอุปกรณ์อำนวยความสะดวกหลักสำรวจหลักเขตหรือหลักระยะซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ติดตั้งหรือทำให้ปรากฏในเขตทางหลวง (มาตรา 40) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 73)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดขูดข่วนทำลายหรือทำให้เสียหายแก่ทางหลวงหรือวัตถุสำหรับใช้งานทาง (มาตรา 43) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลน้ำเสีย น้ำโสโครก เศษหินดินทรายหรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลเศษหินดินทรายตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง (มาตรา 45) อัตราโทษต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72) อัตราโทษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72)

4.2.1.6 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

ฐานความผิด โฆษณาด้วยการปิด ทิ้ง หรือโปรยแผ่นประกาศหรือใบปลิวในที่สาธารณะ จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาตด้วย (มาตรา 10) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 500 บาท (มาตรา 52)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดขูด กะเทาะ ขีด เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนนที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะ (มาตรา 12) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 56)

ฐานความผิด เจ้าของรถซึ่งใช้บรรทุกสัตว์ กรวด หิน ดิน เลน ทราย สิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือสิ่งอื่นใด ต้องจัดให้รถนั้นอยู่ในสภาพที่ป้องกันมิให้มูลสัตว์หรือสิ่งดังกล่าวตกลง รั่วไหล ปลิว ฟุ้ง กระจาย ลงบนถนนในระหว่างที่ไ้รถนั้น รวมทั้งต้องป้องกันมิให้น้ำมันจากรถรั่วไหลลงบนถนน (มาตรา 13 วรรคแรก) อัตราโทษต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 57)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร (มาตรา 19) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 57)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดโค่นต้นไม้ ตัด เด็ด หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เกิดความเสียหายหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่ต้นไม้ หรือใบ ดอก ผลหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นไม้ที่ปลูกไว้หรือขึ้นเอง ตามธรรมชาติในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะ (มาตรา 27) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท (มาตรา 54)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ (มาตรา 33) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 57)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใดๆ ให้โคม่ไฟ ป้าย ศาลาที่พัก ม้านั่ง ส้วม หรือสิ่งอื่นใด ที่ราชการส่วนท้องถิ่นราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจได้จัดทำไว้เพื่อสาธารณชนเกิดความเสียหายหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้ (มาตรา 35) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท (มาตรา 54)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดป็นป้าย นั่ง หรือขึ้นไปบนรั้ว กำแพง ต้นไม้หรือสิ่งค้ำยันต้นไม้ ในที่สาธารณะ (มาตรา 36) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 500 บาท (มาตรา 52)

ฐานความผิด ห้ามมิให้ผู้ใดยื่น นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ (มาตรา 37) อัตราโทษ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 500 บาท (มาตรา 52)

4.2.1.7 ประมวลกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป หมวด 6 เรื่อง ตัวการและผู้สนับสนุน

มาตรา 83 ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 84 ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเกียรติ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็เพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 85 ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ถ้าได้มีการกระทำความผิดเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

มาตรา 86 ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีรู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

4.2.3 สืบสวนหาพยานหลักฐานเพื่อให้เข้ากับองค์ประกอบความผิดที่ตั้งไว้

พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคล ที่เกี่ยวข้องเพื่อมาสืบสนับสนุนในองค์ประกอบความผิด เช่น เทปบันทึกภาพการชุมนุม , ถ้อยคำที่มีการกล่าวอ้างในที่ชุมนุม, แผ่นพับ, ใบปลิว เป็นต้น

4.2.4 การบรรจุพยานหลักฐานเข้ากับองค์ประกอบความผิดจากการสืบสวนในคดีความมั่นคง

(รายละเอียดตามตารางที่แนบมา)

ฐานความผิด	พยานบุคคล	พยานวัตถุ	พยานเอกสาร	เจ้าหน้าที่ผู้พบ
<p>มีผู้สมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป</p>	<p>- เจ้าหน้าที่จราจรต่อรอง - ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการมีผู้สม เช่น ผู้ถูกทำร้าย, ถูกข่มขู่</p>	<p>- วิดีโอเทป-เทปบันทึกเสียง - ภาพถ่าย - ทรัพย์สินที่ได้รับความปลอดภัย</p>	<p>- เอกสารชักชวนให้เข้าร่วมชุมนุม</p>	<p>- เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ - เจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าร้องรับเหตุ</p>
<p>วางเพลิง</p>	<p>บุคคลที่อยู่บนที่เกิดเหตุและโดยรอบ สถานที่ที่เกิดเหตุ</p>	<p>- น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ - สิ่งที่ทำให้ติดไฟ เช่น ไฟแช็ค, เมซิติดไฟ - ภาชนะบรรจุ เช่น ถังแก๊ส, แกะลอนบรรจุ - ขนวนติดไฟ เช่น คบเพลิง, ผ้า - ยานพาหนะ</p>	<p>- ผลการตรวจสถานที่เกิดเหตุ</p>	<p>- เจ้าหน้าที่ดับเพลิง - เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน - พนักงานสอบสวน</p>
<p>หมิ่นประมาท</p>	<p>บุคคลที่ยืนยันหรือรับทราบข้อความที่ หมิ่นประมาท</p>	<p>- วิดีโอเทป - เทปบันทึกเสียง - ภาพถ่าย</p>	<p>- เอกสาร, ข้อความต่าง ๆ ที่มีการหมิ่น ประมาท - เอกสาร, ข้อความต่าง ๆ ที่ได้จากการ ถอดเทปหรือเครื่องบันทึกเสียง</p>	<p>- พนักงานสอบสวน</p>
<p>ก่อการร้าย</p>	<p>- เจ้าหน้าที่, หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง กับความมั่นคง - เจ้าหน้าที่สื่อต่างๆ ที่มาทำข่าวในที่เกิดเหตุ - หน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากการก่อเหตุก่อการร้าย</p>	<p>- ภาพแปลงการณ์ต่างๆ - วิดีโอเทป, เทปบันทึกเสียง - เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการ กระทำความผิด เช่น คอมพิวเตอร์, วิทยุสื่อสาร, แผงวงจรต่างๆ - ระบบขนส่งสาธารณะ, โทรคมนาคม, โครงสร้าง พื้นฐาน และทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย</p>	<p>- ใบแถลงการณ์ - ใบปลิว, เอกสารแจกจ่าย - ข้อเรียกร้อง - หนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ</p>	<p>- เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้ ปฏิบัติภารกิจ ปจ.</p>

4.3 ขั้นตอนที่ 3 การเก็บพยานหลักฐาน

4.3.1 การใช้เครื่องมือจัดเก็บ

- กล้องถ่ายภาพ
- วีดีโอเทป
- เทปอัดเสียง
- โทรศัพท์
- กล้องวงจรปิด

4.3.2 มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบ

- จัดผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บพยานหลักฐานแต่ละชนิดให้ชัดเจน
- หาแหล่งข่าวในกลุ่มผู้ชุมนุม ลักษณะคล้ายสายลับแต่ใช้คนในกลุ่มผู้ชุมนุมเป็น

แหล่งข่าวให้

- ประสานงานหน่วยข่าวกรองด้านความมั่นคง เช่น สันติบาล เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

4.3.3 เก็บชิ้นส่วนของผลผลิต ได้แก่

- หนังสือพิมพ์
- แผ่นพับ
- ใบปลิว
- ภาพนิ่ง
- สิ่งของที่เป็นของกลางในคดีโดยสภาพที่ขัดแย้ง เช่น อาวุธ ระเบิด

4.4 ขั้นตอนที่ 4 การส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวน/คณะทำงาน

4.4.1 ระบุผู้ที่จัดเก็บพยานหลักฐานให้ชัดเจน เพื่อทราบแหล่งที่มาของพยานต่าง ๆ

4.4.2 ต้องอยู่ภายใต้กฎุกโซ่แห่งการเก็บพยานหลักฐาน (chain of custody) ซึ่งหมายถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ต้องมีการจัดการ การเก็บ การขนส่ง และการส่งมอบวัตถุพยานที่ทุกขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา เช่น วิธีการเก็บ รายละเอียดวัตถุพยาน วันเดือน ปีที่เก็บ ชื่อผู้เก็บ ชื่อผู้ส่งมอบ ชื่อผู้รับมอบ ฯลฯ

4.4.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องปฏิบัติตาม กฎุกโซ่แห่งการเก็บพยานหลักฐาน (chain of custody) อย่างเคร่งครัด พยานหลักฐานที่พบจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดและสามารถนำมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี

5. การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1. กำหนดตัวผู้ที่จะให้ข้อมูลรายงานความเคลื่อนไหวของผู้ชุมนุมให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกระยะทางไลน์ โทรศัพท์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ
2. ประเมินสถานการณ์ว่าจะเกิดความวุ่นวายขึ้นหรือไม่ การชุมนุมจะยืดเยื้อหรือยุติโดยเร็ว
3. การรับข้อสั่งการของผู้บังคับบัญชามาดำเนินการต่อ
4. การสืบสวนเพื่อเก็บวัตถุพยาน พยานเอกสาร พยานบุคคล ทางคดี ให้เข้ากับองค์ประกอบความผิดตามแนวทางของพนักงานสอบสวน
5. จัดเก็บรวบรวม แหล่งที่มาของชนิดพยานต่าง ๆ ให้ชัดเจนและจัดทำรายงานการสืบสวนประกอบ
6. ส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนหรือคณะทำงาน

6. คดีตัวอย่างที่เกิดจากการชุมนุมประท้วง (Mob)

1. การทำลายทรัพย์สินของทางราชการ กรณีชาวสวนยางพาราชุมนุมประท้วงที่ จ.นครราชสีมา เมื่อวันที่ 17 ก.ย. 2556
2. การพกพาอาวุธปืน กรณีชุมนุมที่บริเวณหน้ากระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ 11 ก.ค. 2556
3. การวางเพลิงเผาทรัพย์สิน กรณีกลุ่มเสื้อแดงชุมนุมที่ จ.อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 1 พ.ค. 2553
4. การทำร้ายร่างกาย วางเพลิง ทำให้เสียทรัพย์สิน กรณีกลุ่มชมรมคนรักอุดร บุกรุกเข้ามาประทะกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่สวนสาธารณะหนองประจักษ์ จ.อุดรธานี เมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2551
5. มั่วสุมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป , ทำร้ายร่างกาย และ พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 กรณีกลุ่มคนเสื้อแดง จ.เชียงใหม่ ประทะกับกลุ่มมือปืนหน้ากากขาว บริเวณหน้าอาคารฮิลล์ไซด์คอนโดมิเนียม ถนนนิมานเหมินท์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 14 มิ.ย. 2556
6. ผิด พรบ.จราจร พ.ศ.2522 และ พรบ.ทางหลวง พ.ศ.2545 กรณีกลุ่มผู้ประกอบการน้ำยางสดรวมตัวกัน ปิดกั้นถนนสายเอเชียหน้าสหกรณ์สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 3 ก.ย. 2556
7. การทำลายทรัพย์สิน, ทำร้ายร่างกาย และพกพาอาวุธ กรณีกลุ่มคนเสื้อแดงประทะกับมือปืนที่โรงแรมรอยัลคัลลิฟ พัทยา จ.ชลบุรี ขณะที่กำลังมีการประชุมผู้นำอาเซียน เมื่อวันที่ 11 เม.ย. 2552

13.

วิชา การบริหารงานสืบสวน

13. วิชา การบริหารงานสืบสวน

1.การบริหารงานสืบสวน

1. งานสืบสวนเป็นงานเทคนิคอย่างหนึ่งในงานของตำรวจ
2. งานสืบสวนเป็นการป้องกันอย่างหนึ่ง เพราะหากคดีเกิดแล้วจับกุมคนร้ายไม่ได้หรือจับคนร้ายได้บางส่วน คนร้ายเหล่านี้ก็อาจจะไปก่อคดีซ้ำอีกหรือสร้างกลุ่มใหม่ขึ้นมา
3. เมื่อคดีเกิดแล้วสามารถจับคนร้ายได้ เป็นการระงับไม่ให้เกิดคดีอีก เป็นการลดความสูญเสียของประชาชน ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน
4. ทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธา เป็นที่ไว้วางใจอบอุ่นใจของประชาชน
5. ทำให้ผู้บังคับบัญชา หน่วยงานไม่ถูกตำหนิ ถูกวิจารณ์

2.ความสำคัญของงานสืบสวน

1. เป็นความคาดหวังของประชาชน
โดยปกติประชาชนจะมีความคาดหวังสูงว่าทุกคดีที่เกิดขึ้น ตำรวจจะต้องจับกุมตัวคนร้ายมาดำเนินคดีให้ได้หากจับได้ถือว่าเป็นเรื่องปกติเพราะเป็นหน้าที่ หากจับไม่ได้ ประชาชนจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตำรวจ โดยส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกตำราวจละเลย ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่
2. การจับกุมคนร้ายเป็นการป้องกันอาชญากรรมที่ดีที่สุด
เนื่องจากคนร้ายหมดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ และยับยั้งผู้คิดจะกระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน
3. การสืบสวน/จับกุมคนร้ายเป็นส่วนสำคัญที่สุดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
การสืบสวนเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อจับกุมคนร้ายได้แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อตรวจยึดทรัพย์สินของกลาง คืนให้แก่ผู้เสียหาย และทำให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยในทางแพ่ง
4. ผลสำเร็จของงานสืบสวนสามารถใช้ประชาสัมพันธ์ศักยภาพของตำรวจได้ดีที่สุด
คดีที่เกิดส่วนใหญ่จะอยู่ในความสนใจของประชาชน เมื่อจับกุมคนร้ายได้จะช่วยประชาสัมพันธ์งานของตำรวจอย่างได้ผล
5. ผลของการสืบสวนทำให้สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการป้องกันอาชญากรรมได้ดีที่สุด
เราสามารถเรียนรู้และวิเคราะห์แผนประทุษกรรมคนร้ายเพื่อนำมาวางแผนป้องกันอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถนำมาประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทั่วไปมิให้ตกเป็นเหยื่อของคนร้ายได้

3.ผู้บริหารงานสืบสวนจำเป็นต้องผ่านงานสืบสวนมาก่อนหรือไม่

1. การบริหารงานสืบสวน แปลว่า ไม่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แต่บริหารจัดการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ปฏิบัติ
การทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นทางการ และมีระบบ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ

2. ผู้บริหาร – คิดให้มาก ทำให้น้อย

เพราะผู้บริหาร ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่หากเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดแผนหรือแนวทางปฏิบัติ จัดสรรกำลังพล จัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ มากำหนดเป็นแผน นโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

3. วัตถุประสงค์ของการบริหารงานสืบสวน

3.1 **ประสิทธิภาพ – ระบบงานที่ดี** ขั้นตอนการปฏิบัติ และ มีการมอบหมายความรับผิดชอบที่ชัดเจนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ใช้ระยะเวลาให้น้อยที่สุด

3.2 **ผลสำเร็จ/ประสิทธิผล** ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คนร้ายเกิดความหวาดกลัว ไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำ หรือ คนที่คิดกระทำความผิดก็ไม่กล้ากระทำความผิด

3.3 **ผลดีในการแก้ปัญหา** สามารถลดการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และนำข้อมูลในการสืบสวนกลับมาใช้ในการวางมาตรการป้องกันอาชญากรรม

3.4 ผลดีแก่ส่วนรวม/ประชาชน/ประเทศชาติ

สรุป จะเห็นได้ว่า การบริหารงานสืบสวนนั้นก็ใช้หลักการบริหารตามหลักสากลทั่วไปโดยเน้นหลักประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารงานสืบสวน จึงไม่จำเป็นต้องผ่านงานสืบสวนมาก่อนแต่อย่างใด แต่ต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของงานสืบสวนเป็นอย่างดีก็สามารถที่จะเป็นผู้บริหารงานสืบสวนที่ประสบความสำเร็จได้ แต่หากผู้บริหารมีประสบการณ์ด้านงานสืบสวนมาด้วย ก็จะทำให้การบริหารงานสืบสวนมีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ลักษณะของการบริหารงานสืบสวน

1. สถานการณ์ปกติ
2. สถานการณ์ช่วงระดมปราบปรามอาชญากรรมฯ
3. สถานการณ์เมื่อเกิดเหตุ/คดีสำคัญ

4.1 การบริหารงานสืบสวนในสถานการณ์ปกติ

4.1.1 การบริหารงานบุคคล

เนื่องจากการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะสายงานสืบสวน จะมีอัตรากำลังพลจำนวนน้อย จึงต้องคัดสรรบุคลากรที่มาดำรงตำแหน่งในสายงาน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้มากที่สุด เนื่องจากการสืบสวนเป็นงานพิเศษ ซึ่งเป็นสหวิทยาการโดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างกว้างขวาง มีความสามารถ มีความอดทน มีความจำดี มีใจรักงานด้านงานสืบสวน เป็นผู้ที่มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ และเป็นผู้ที่พร้อมที่จะรับความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา คุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ

4.1.1.1 มีความรู้ด้านการสอบสวน/กระบวนการยุติธรรม

- ต้องมีความรู้ด้านกฎหมายทั้งกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตลอดจนกระบวนการสอบสวน และกระบวนการยุติธรรม

- ต้องสามารถทำบันทึกต่างๆได้ด้วยตนเอง เช่น บันทึกปากคำ รายงานการสืบสวน บันทึกการจับกุม บันทึกการตรวจค้น เป็นต้น

- ต้องเข้าใจองค์ประกอบความผิดประเด็นความผิดในข้อหาต่างๆ

4.1.1.2 นิติวิทยาศาสตร์

- ต้องมีความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ต้องทราบว่าสิ่งใดจะใช้เป็นพยานหลักฐานในทางคดีได้บ้าง ยกตัวอย่างเช่น คน วัตถุ สิ่งของ ต้องรู้วิธีการเก็บรักษาพยานหลักฐาน มีความรู้ครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งด้านนิติศาสตร์ (ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ) รวมถึงวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (กล้องวงจรปิด) พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

4.1.1.3 ความฉลาด/ปฏิภาณไหวพริบ

มีความคิดที่หลากหลาย ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม มีจินตนาการ และเป็นคนมีเหตุผลไม่เชื่อสิ่งใดโดยง่ายหากไม่ได้รับการพิสูจน์

4.1.1.4 การสังเกต/จดจำ

การรับรู้อย่างตั้งใจ มีอายตนะ 6 (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) พร้อมเปิดรับสิ่งที่สัมผัสได้ และจดจำโดยการสังเกตจดจำ สามารถประมวลและวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนบ้าง แม้สิ่งเหล่านั้นอาจมิใช่เป็นพยานหลักฐานทางคดีโดยตรงแต่อาจใช้เชื่อมโยง หรือนำไปสู่การคลี่คลายคดีให้สำเร็จได้

4.1.1.5 ความมีมนุษยสัมพันธ์กับคนทุกประเภท

สามารถเข้ากับคนได้ทุกประเภท ทุกชนชั้น ทุกสาขาอาชีพ เพื่อที่ว่าบุคคลเหล่านั้นอาจจะให้ข้อมูลที่มีความสำคัญต่องานสืบสวนได้

4.1.1.6 อุดมการณ์ตำรวจ

เนื่องด้วยงานสืบสวนเป็นงานที่ไม่สามารถตรวจสอบหรือชี้วัดได้โดยตรง ผู้ปฏิบัติต้องมีสำนึกในการทำงาน เพราะบางครั้งในการปฏิบัติงานต้องใช้ความอดทน วิริยะอุตสาหะ หรืออาจมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานจึงต้องเป็นบุคคลที่มีอุดมการณ์มีความเสียสละ

4.1.2 เครื่องมืออุปกรณ์/งบประมาณ

4.1.2.1 การบริหารงานเครื่องมือ/อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย

- เสื่อเกราะ
- เกราะกำบัง
- อารูปืนและเครื่องกระสุนปืน ที่เหมาะสมกับสภาพงาน ทั้งปืนพกสั้น ปืนยาว
- ยานพาหนะ ที่หลากหลายและเหมาะสมกับงาน หากไม่มีของหลวงก็ต้องสามารถจัดหาได้เมื่อต้องการใช้งาน เช่น เช่า ยืม เป็นต้น โดยจะต้องทราบแหล่งที่จะจัดหามาได้

- เครื่องมือสื่อสาร วิทยุ โทรศัพท์มือถือคอมพิวเตอร์พกพา อินเทอร์เน็ต
- เครื่องพันธนาการ โดยอาจใช้ Cable Tie ขนาดใหญ่ ที่ใช้ในงานช่างก็สามารถใช้ได้ชั่วคราวในกรณีฉุกเฉิน ต้องซื้อติดรถไว้ตลอดเวลา ไว้ใช้ในกรณีมีผู้ต้องหาหลายๆ คน และเครื่องพันธนาการปกติ (กุญแจมือ) มีไม่เพียงพอ

- กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว กล้องแอบถ่าย เครื่องบันทึกเสียง
- เครื่องมือตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ไฟฉาย ถังมือยาง ถังพลาสติกปากชิป ฯลฯ

- เครื่องมือทำลายสิ่งกีดกั้น
- ไฟส่องสว่าง ฯลฯ

4.1.2.2 การบริหารงานงบประมาณ

ที่มาของเงิน

- กองทุนสืบสวน
- สินบน (นำจับ) และรางวัลจับกุม
- ค่าตอบแทนงานปราบปรามยาเสพติด
- ค่าตอบแทนงานการข่าว (ปิดล้อมตรวจค้น)
- การสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย

งบประมาณไม่ว่าจะได้มาจากช่องทางใดก็ตาม ผู้บริหารจะต้องบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมและเป็นธรรม

4.1.3 ระบบการบริหารจัดการการทำงาน ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในการบริหารงานสืบสวน ได้แก่

4.1.3.1 ข้อมูลบุคคล คนเคยร้าย/คนร้าย/คนจะร้าย

- คนเคยร้าย คือประวัติผู้ที่เคยกระทำความผิดมาก่อน แม้ว่าในปัจจุบันจะไม่ได้กระทำความผิดหรือพ้นโทษมาแล้วประกอบอาชีพสุจริตก็ตาม ซึ่งบุคคลเหล่านี้ อาจกลับมาทำความผิดอีก เมื่อจำเป็น หรืออาจเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ หรือวิธีการกระทำความผิดที่เขาหรือพรรคพวกเขาเคยทำมาก่อน ให้แก่เราได้เมื่อจำเป็น หรืออาจจะทราบข้อมูลบุคคลในวงการเดียวกันที่กระทำความผิดด้วยกัน และยังกระทำความผิดอยู่ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้งานสืบสวนอาจทำขึ้นเองโดยนำตัวผู้เคยทำผิดมาทำประวัติเก็บไว้ หรืออาจจะหาได้จากประวัติบุคคลพ้นโทษ

- คนร้าย ก็คือประวัติคนร้ายที่ถูกเราจับกุม หรือบุคคลพ้นโทษ

- คนจะร้าย คือคนที่มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเมื่อมีโอกาสหรือเมื่อจำเป็น เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความขัดแย้งกันด้านผลประโยชน์ หรือการเมือง , บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำความผิด เช่น ผู้ที่รับผิดชอบด้านการเงิน ก็มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดต่อเงินที่เขาได้รับผิดชอบ

- ข้อมูลบุคคลสำคัญ เช่น ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นักการเมือง ผู้นำท้องถิ่น

4.1.3.2 สถานที่กระทำความผิด/พักอาศัย/มั่วสุม/หลบซ่อน

- สถานที่ที่มีแนวโน้มถูกโจรกรรมทรัพย์สิน เช่น ธนาคาร ร้านทอง ตู้กดเงินสด ร้านสะดวกซื้อที่เปิด 24 ชั่วโมง ปั้มน้ำมัน ร้านเพชร สถานที่แสดงสินค้าราคาแพง ฯลฯ

- สถานที่ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดอาชญากรรมประเภท ชีวิต ร่างกาย เช่น โรงแรม สถานบริการ

- สถานที่ที่อาจเป็นที่หลบซ่อนของคนร้าย เช่น สลัม บ้านผู้มีอิทธิพล

- สถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุม ของ คนร้าย เช่น บ่อนการพนัน

ช่องโสเภณี ร้านโต๊ะสนุ๊กเกอร์

- สถานที่ที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม สถานที่เปลี่ยว สวนสาธารณะ

สะพานลอย ฯลฯ

- สถานที่ที่เป็นที่จำหน่ายทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรมมา เช่น ร้านทอง ร้านรับซื้อ

ของเก่า โรงรับจำนำ

- ที่פקอาศัยที่อาจเป็นเหยื่อของคนร้าย เช่น หมู่บ้านต่างๆที่มีระบบการรักษาความปลอดภัยไม่ดี

4.1.3.3 แผนประทุษกรรม

คือวิธีการกระทำความผิดของคนร้าย ที่ได้กระทำผิดมาแล้ว ทั้งที่เคยถูกจับกุมมาแล้วและยังไม่เคยถูกจับกุม ทั้งในและนอกห้องที่

4.1.4 การบริหารงานระบบข้อมูลอาชญากรรม

4.1.4.1 แสวงหา (นักสืบทุกคน ทุกเวลา)

- เจ้าหน้าที่สืบสวนทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องแสวงหาข้อมูลที่จำเป็นในงานสืบสวนทั้งข้อมูลด้านสถานที่และบุคคล โดยจะต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

- ข้อมูลทั้งสถานที่และบุคคล โดยปกติจะมีอยู่แล้วในสถานีตำรวจทุกสถานีคือ ข้อมูลท้องถิ่น แต่จะเป็นข้อมูลทั่วไป ซึ่งงานสืบสวนเองก็ควรที่จะจัดเก็บไว้เช่นเดียวกัน หรือถ้าจัดเก็บไม่ได้ก็ต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา

- การหาข้อมูลบุคคลที่น่าสนใจในพื้นที่ดังได้กล่าวมาแล้ว โดยอาจจะทำโดยเปิดเผย คือ เชิญมาสอบถามคำและทำประวัติโดยตรงที่โรงพักหรือการหาข้อมูลทางลับแล้วนำมาเก็บไว้

- ข้อมูลอื่นๆในปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆจัดเก็บไว้แล้ว เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ข้อมูลทะเบียนยาน ข้อมูลประกันสังคม ข้อมูลคนต่างด้าว ข้อมูลคนเข้าเมือง ข้อมูลทะเบียนบริษัท ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะต้องสร้างช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทุกเวลาที่ต้องการ

4.1.4.2 จัดเก็บ (โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพิ่มเอกสาร เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล)

ข้อมูลทำงานสืบสวนหามาได้เอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลบุคคล สถานที่ หรือแผนประทุษกรรมบางประเภท จะต้องจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ ในคอมพิวเตอร์ หรือเพิ่มเอกสาร โดยจะต้องออกคำสั่งให้มีเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล รับผิดชอบข้อมูล

4.1.4.3 รักษา (ระบบความปลอดภัย มีชั้นความลับ การแก้ไขเพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอ)

ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัย โดยจัดลำดับชั้นของผู้ที่จะเข้าถึงข้อมูล มีการออกคำสั่งให้มีผู้กรอกข้อมูล รับผิดชอบข้อมูล และต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4.1.4.4 เรียกใช้ ต้องสามารถเรียกใช้หรือเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ ทุกเวลา ถึงแม้ว่าจะอยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่อยู่นอกพื้นที่ก็ต้องสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ตลอดเวลา ซึ่งงานสืบสวนจะต้องออกคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบข้อมูลเข้าเวรเตรียมพร้อมสนับสนุนข้อมูลได้ตลอดเวลาเมื่อร้องขอ หรือข้อมูลบางประเภทต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทางอินเทอร์เน็ต หรือเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ ได้ตลอดเวลา

4.1.4.5 จรรยาบรรณของผู้ใช้ข้อมูล เจ้าหน้าที่สืบสวนทุกคนจะต้องมีจรรยาบรรณในการใช้ข้อมูลกล่าวคือ จะต้องใช้ประโยชน์ทางการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด หรือเพื่อพิสูจน์ความจริงบางอย่างทางราชการเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ทางการค้า

4.1.5 การบริหารงานสำนักงาน

4.1.5.1 การจัดสำนักงาน ในงานสืบสวน จะต้องมียังห้องต่างๆ ที่จำเป็นต้องมีอย่างครบถ้วน และสามารถใช้งานได้จริง หากมีสถานที่และงบประมาณเพียงพอก็ให้จัดห้องต่างๆให้ครบถ้วนตามความต้องการ เช่น ห้องทำงานของหัวหน้างาน ห้องทำงานของนายตำรวจ ห้องธุรการ ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการงานสืบสวน ห้องเก็บข้อมูลอาชญากรรม ห้องซักถาม ห้องดูตัวคนร้าย ห้องเก็บของ ห้องพักผ่อน

ห้องเตรียมอาหาร ห้องน้ำ เป็นต้น แต่หากสถานที่คับแคบ หรือมีงบประมาณไม่เพียงพอก็อาจใช้ห้องที่มีอยู่ ดัดแปลงใช้ร่วมกันหลายๆวัตถุประสงค์ในห้องเดียวกันได้ เช่น ห้องเก็บข้อมูลใช้ร่วมกันกับห้องธุรการ หรือห้อง ชักถามใช้เป็นห้องประชุม ห้องดูตัวคนร้าย เป็นต้น

4.1.5.2 งานธุรการ เป็นงานที่มีความสำคัญมาก เป็นงานสนับสนุนการปฏิบัติการ ของงานสืบสวน หากงานธุรการดี สามารถสนับสนุนงานด้านการปฏิบัติการได้อย่างเต็มที่ รวดเร็ว ทันต่อ เหตุการณ์ ก็จะทำให้งานด้านการปฏิบัติการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นหัวหน้างานต้องให้ความสำคัญกับงาน ธุรการเป็นอย่างมาก งานด้านการสืบสวน เป็นเพียงแผนกหนึ่งในโรงพัก ดังนั้นงานธุรการอาจมีปริมาณงานไม่ มากนัก จึงใช้เจ้าหน้าที่ธุรการไม่มาก แต่เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้ด้านงานธุรการที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง

4.1.5.3 ควรมีเจ้าหน้าที่ธุรการที่มีคุณภาพและเพียงพอ สามารถจัดการงานด้าน ธุรการ เช่น งานธุรการ งานส่งกำลังบำรุง งานกำลังพล งานการเงิน งานด้านแผนและนโยบาย การเก็บเอกสาร และข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ

4.1.5.4 ระบบงาน ต้องมีการวางระบบงานอย่างเป็นระบบ เช่น การรายงาน การร่างและพิมพ์เอกสารโต้ตอบ ระบบการกรอก จัดเก็บ สืบค้น ข้อมูลอาชญากรรม เป็นต้น

การบริหารงานระบบการสืบสวน

1. การจัดเวรสืบสวนร่วมปฏิบัติการกับเวรสอบสวน

1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดเวรสืบสวน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสามารถไปถึงที่เกิด เหตุได้อย่างรวดเร็ว

1.2 เวรสืบสวน มีหน้าที่ ไปที่เกิดเหตุในพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ในพื้นที่ โดยต้องร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุกับพนักงานสอบสวน เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ รายงานเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบในเบื้องต้น เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป.

1.3 การไปที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว ทำให้ พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุยังอยู่ครบถ้วน สมบูรณ์ ไม่ถูกทำลาย และอาจพบพยานบุคคลที่เป็นประจักษ์พยานที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญทางคดี หรืออาจ มีเบาะแสที่สามารถนำไปสู่การสกัดจับผู้ต้องหาได้อย่างรวดเร็ว

1.4 ควรจัดเวรสืบสวนให้สัมพันธ์กับเวรสอบสวน หรือตามความเหมาะสม

1.5 เวรสืบสวนจะต้องอยู่ในพื้นที่ตลอดระยะเวลาที่เข้าเวร และเฝ้าฟังเครื่องมือสื่อสาร สามารถติดต่อได้ตลอดเวลา

2. การตรวจ/สืบสวนที่เกิดเหตุ

2.1 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของการสืบสวน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้สามารถวาง แนวทางการสืบสวนได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ยังอยู่ในที่เกิดเหตุ

2.2 เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุ ควรหา พยานหลักฐาน วัตถุพยาน พยานบุคคล เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลให้ ทราบถึงพฤติการณ์การกระทำความผิด และรายละเอียดผู้กระทำความผิด สาเหตุมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด

2.3 ประสาน/แลกเปลี่ยนข้อมูลกับพนักงานสอบสวน

3. การสืบสวนคดีค้างเก่าในความรับผิดชอบ

3.1 ออกคำสั่งมอบหมาย ผู้รับผิดชอบคดีค้างเก่าทั้งหมด

3.2 ติดตามผลการสืบสวนคดีค้างเก่า เป็นระยะ ๆ อาจจะเดือนละครั้ง หรือ สัปดาห์ละ ครั้ง แล้วแต่ความสำคัญของคดี

4. การสืบสวนขยายผลเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

- 4.1 เพื่อทำลายแก๊งหรือเครือข่ายคนร้าย
- 4.2 เพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ
- 4.3 เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการวางมาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรม

5. การสืบสวนจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

- 5.1 จัดการระบบข้อมูลหมายจับเป็นปัจจุบัน
- 5.2 นำหมายจับมาตรวจสอบกับฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการจับกุม
- 5.3 จัดทำรายงานการวิเคราะห์แนบหมายจับทุกหมาย และนำกลับมาวิเคราะห์ใหม่อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อให้เป็นปัจจุบัน
- 5.4 มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบติดตามจับกุมตามหมาย
- 5.5 ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติ

6. การสืบสวนข้อมูลอาชญากรรม

- 6.1 ออกคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนทุกประเภท โดยกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บ ตรวจสอบข้อมูลเดิมให้เป็นปัจจุบัน
- 6.2 ข้อมูลอาชญากรรมของฝ่ายสืบสวน จะต้องมีความละเอียดเชิงลึก มากกว่าฝ่ายป้องกันปราบปราม

7. การประเมิน/พัฒนาบุคลากรและระบบการทำงาน

- 7.1 เมื่อมีการสืบสวนจนนำไปสู่การจับกุมคนร้าย ควรมีการประชุมประเมินผลการการทำงาน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการทำงาน
- 7.2 สามารถประเมินขีดความสามารถของบุคลากรฝ่ายสืบสวน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาความดีความชอบ หรือให้รางวัล
- 7.3 สามารถประเมินระบบการบริหารงานสืบสวน ว่ามีข้อดี ข้อเสีย อย่างไร

4.2 การบริหารการสืบสวนเมื่อมีการระดมปราบปรามอาชญากรรมฯ

4.2.1 ศึกษาแผน คำสั่ง กำหนดเป้าหมาย แนวทางปฏิบัติ

ผู้บริหารงานสืบสวนควรศึกษาแผน คำสั่งปฏิบัติของหน่วยเหนือให้เข้าใจว่าให้ระดมกวาดล้างเรื่องอะไร เพื่อวัตถุประสงค์อย่างไร แล้วกำหนดเป้าหมายและวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจน ซึ่งคำสั่งปฏิบัติการเหล่านี้ บางครั้งต้องการผลการจับกุมอาชญากรรมต่างๆไป ทุกประเภท บางครั้งเป็นการกวาดล้างจับกุมความผิดเฉพาะประเภท เช่น ยาเสพติด หรืออาวุธปืน หรือบางครั้งเป็นการกวาดล้างเพื่อหวังผลเป็นการป้องปรามเหตุการณ์บางประเภทเท่านั้น เช่น การกวาดล้างก่อนการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันอาชญากรรมด้วย แต่ในขณะเดียวกันก็ป้องกันการกระทำผิดในเรื่องการเลือกตั้งด้วย เป็นต้น

4.2.2 ประชุมชี้แจง/ทำความเข้าใจแก่คนปฏิบัติทุกคน

เมื่อทำความเข้าใจแผน คำสั่งแล้ว จะต้องนำมาประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติทุกคนที่ร่วมทำงาน รวมถึงงานธุรการที่จะมีส่วนในการร่วมเตรียมการ และสรุปรายงานการปฏิบัติ ตลอดจน การเตรียมการด้านวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ ก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ด้วย

4.2.3 ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่จะประสบผลสำเร็จ

หากเป็นการกวาดล้างทั่วไปก็อาจจะมอบหมายการปฏิบัติได้ทันที แต่หากเป็นการกวาดล้างที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือมีลักษณะพิเศษเป็นการเฉพาะ หรือต้องปฏิบัติร่วมกับหน่วยอื่นๆ หรือต้องปฏิบัติงาน

นอกพื้นที่ ก็อาจจะต้องมีการระดมความคิดของผู้ปฏิบัติทุกคน เพื่อกำหนดแนวทางการทำงาน ที่เหมาะสม รวมถึงการมอบหมายงานให้แก่บุคคลที่เหมาะสมกับงานแต่ละอย่างแต่ละพื้นที่ด้วย

4.2.4 เตรียมหมายจับ เตรียมหมายค้น เตรียมอุปกรณ์การทำงาน ยานพาหนะ กำหนด ผู้ปฏิบัติ มอบหมายงาน การประสานงานหรือประสานการปฏิบัติ กับหน่วยงานอื่น หรือแผนกงานอื่นๆ เช่น งานสอบสวน งานป้องกัน เป็นต้น

4.2.5 ติดตาม/ประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ

4.2.6 สรุปผลการปฏิบัติเพื่อรายงานต่อหน่วยเหนือหรือผู้สั่งการ และเพื่อสรุปปัญหา ข้อขัดข้อง เก็บไว้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2.7 การให้รางวัล และตอบแทนคนปฏิบัติที่มีผลงานดี เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจและจูงใจ ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

4.2.8 ประชุมชี้แจง/ทำความเข้าใจแก่คนปฏิบัติทุกคน

ให้เข้าใจตรงกันถึงเป้าหมายในการปฏิบัติ อาทิเช่น ข้อหา ห้วงระยะเวลา ในการปฏิบัติ เกณฑ์การปฏิบัติ หรือ ผลการปฏิบัติที่ผู้บังคับบัญชาตั้งไว้

4.2.9 ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่จะประสบผลสำเร็จ

4.2.10 ติดตาม/ประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ

4.2.11 สรุปผลการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ผลมากขึ้น

4.2.12 ตอบแทนคนปฏิบัติที่มีผลงานดี

4.3 การบริหารการสืบสวนเมื่อมีเหตุหรือคดีสำคัญ

4.3.1 รับรายงานเหตุได้ทันทีทุกเวลา

โดยสามารถเข้าถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วที่สุด รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในทางคดีได้อย่างครบถ้วน

4.3.2 รายงานผู้บังคับบัญชาได้ครบถ้วน/ถูกต้อง/รวดเร็ว

สร้างหัวข้อการรายงานว่ามีหัวข้อใดบ้างที่ ผู้บังคับบัญชาต้องการเมื่อได้รับรายงานในเบื้องต้น

4.3.3 อำนาจการสถานที่เกิดเหตุโดยเร็วที่สุด /มีประสิทธิภาพมากที่สุด

มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมมีความสมบูรณ์ของพยานหลักฐาน บริหารกำลังพลในที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่จะต้องรับรู้ว่าตนมีหน้าที่อย่างไร มีการมอบหมายที่ชัดเจน ต้องมีหัวหน้า ผู้ควบคุมการปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อมอบหมายการปฏิบัติให้แต่ละบุคคล

4.3.4 ออกคำสั่งคณะทำงานด้านต่าง ๆ

การออกคำสั่ง จะกำหนดตัวผู้อำนาจการสืบสวน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน สอบสวน

4.3.5 ประชุมวิเคราะห์เหตุ/คดีเพื่อกำหนดแนวทางสืบสวนที่ถูกต้อง/ให้ได้ผลเร็วที่สุด

- กำหนดวิเคราะห์ประเด็นการสืบสวนทันทีหลังการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

- มอบหมายภารกิจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

- ในการประชุมวิเคราะห์คดี ต้องมีมาตรการในการรักษาความลับ

- ฝ่ายสืบสวนกับฝ่ายสอบสวนต้องมีการประชุมร่วมกัน

4.3.6 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ

- มีการประชุมเป็นระยะ ๆ เพื่อขอทราบความคืบหน้า และ การวางแผนตัดสินใจ ของ ผู้บริหารงานสืบสวน

- จัดทำแฟ้มการสืบสวนของคดี ซึ่งแยกจากงานสอบสวนเพื่อให้ทราบภารกิจว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และรวบรวมข้อมูลแหล่งข่าวของการสืบสวน

- ผู้ปฏิบัติให้จัดทำรายงานการสืบสวนทุกครั้งหลังจากการประชุมมอบหมายภารกิจ

4.3.7 รายงานความคืบหน้าของการปฏิบัติให้แก่ผู้บังคับบัญชา/สื่อมวลชน/ประชาชนได้อย่างถูกต้อง/เหมาะสม

- กำหนดตัวบุคคลในการให้ข่าวแก่สื่อมวลชน
- ต้องมีเทคนิคในการรายงานผู้บังคับบัญชาและสามารถใช้สื่อมวลชนให้เป็นประโยชน์ต่องานสืบสวนได้ อาทิเช่น การลงคนร้าย การใช้ประโยชน์ในการพิสูจน์ทราบตัวบุคคล หรือ ติดตามบุคคลได้ เช่น กรณีที่มีเงินรางวัลนำจับ หรือ รางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสคนร้าย รวมถึงใช้สื่อมวลชนประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของเราได้

4.3.8 สรุปผลการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดีมากยิ่งขึ้นต่อไป

- เมื่อมีการสืบสวนจนนำไปสู่การจับกุมคนร้าย ควรมีการประชุมประเมินผลการทำงานเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการทำงานครั้งต่อไป
- สามารถประเมินขีดความสามารถของบุคลากรฝ่ายสืบสวน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาความดีความชอบ หรือให้รางวัล
- สามารถประเมินระบบการบริหารงานสืบสวน ว่ามีข้อดี ข้อเสีย อย่างไร

4.3.9 ตอบแทนความดีความชอบให้แก่คนปฏิบัติที่มีผลงานดี

- ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี
- เงินรางวัลตามที่กฎหมายกำหนด หากมี ต้องให้ได้รับอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และรวดเร็ว
- เงินรางวัลอื่น ๆ เช่น จากผู้บังคับบัญชา ผู้เสียหาย หรือเงินรางวัลนำจับ ฯลฯ
- มอบประกาศเกียรติคุณ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ
- กรณีได้รับบาดเจ็บ หรือ เสียชีวิต ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความสำคัญ และสนใจเป็นพิเศษ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามระเบียบ หรือ กฎหมายที่จะมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือ ทายาทผู้เสียชีวิต จะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว

5. ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในการบริหารงานสืบสวน

1. **ชี้ทาง** กำหนดแนวทางการปฏิบัติได้ว่า ต้องการเป้าหมายอย่างไร เช่น ต้องการผลการจับกุมในคดียาเสพติดอาวุธปืน ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หมายจับค้ำเก๋า เป็นต้น ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. **นำทาง** ทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในเรื่องส่วนตัว และ การปฏิบัติหน้าที่

3. **แก้ปัญหา** ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ในการแก้ปัญหาให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกๆ เรื่อง ผู้บังคับบัญชาต้องไม่หนีปัญหา กล้าเผชิญปัญหา สามารถยืนเคียงข้างกับผู้ใต้บังคับบัญชาและพร้อมเสมอที่จะแก้ปัญหาให้กับผู้บังคับบัญชา

4. **จงใจ/สร้างแรงบันดาลใจ** สร้างอุดมการณ์ในการทำงาน ชี้ให้เห็นความสูญเสียของเหยื่อ บำเหน็จ ความดีความชอบ เป็นธรรม

14.

วิชา ภาวะผู้นำ ธรรมาภิบาล
และ การประเมินผล

14. วิชา ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล

1.ภาวะผู้นำ (Leadership)

1.1 ผู้นำ (Leader) ตามพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530 ให้ความหมายของคำว่าผู้นำว่า เป็นคำนามหมายถึง “หัวหน้า”

ความหมายที่ 1 บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Macfaland, 1979:214-215)

ความหมายที่ 2 ผู้ที่สามารถในการชักจูงใจให้คนอื่นทำงานให้สำเร็จตามที่ตนเองต้องการ (Huse,1978:227)

ความหมายที่ 3 บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำ ทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มนอกทางด้วย (กวีวงศ์พุด,2535:14-15)

ความหมายที่ 4 ผู้มีอิทธิพล มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ (บุญทัน ดอกโรตง,2535:266)

ความหมายที่ 5 บุคคลที่เป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ในการสั่งการ แนะนำหรือชี้แนะให้กลุ่มปฏิบัติตามหรือมีบทบาทในการนำด้านการปฏิบัติ การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนความเคลื่อนไหวต่าง ๆ (Webster,1985)

ความหมายที่ 6 บุคคลที่มีสถานภาพและหน้าที่เป็นที่ยอมรับในฐานะที่เป็นหัวหน้าที่ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมเดียวกัน (Gouldner, 1950: 5)

กล่าวโดยสรุป ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือองค์กร มีอำนาจหน้าที่เหนือคนอื่น ๆ ภายในองค์กรนั้น ๆ มีหน้าที่ในการสั่งการ วางแผน แนะนำ ชี้แนะ หรือปฏิบัติ และมีความสามารถในการนำพากลุ่มหรือองค์กรไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้

1.2 ความแตกต่างระหว่างผู้นำกับผู้บริหาร คือ ผู้บริหารและผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือเหมือนกัน พิจารณาจากคุณลักษณะประการหนึ่ง คือ ผู้บริหาร (Administrator) จะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานเดิม ซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นงานประจำและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง ความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรให้บรรลุจุดหมายขององค์กรได้ดี ในขณะที่ผู้นำ (Leader) จะมุ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม ในทิศทางที่ถูกต้อง ความมีประสิทธิภาพและความสามารถจูงใจให้ผู้ปฏิบัติเกิดแรงบันดาลใจใช้ความสามารถพิเศษได้อย่างเต็มที่ (Zalezink,1990 อ้างใน Bartol& other1998)

1.3 ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามและทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดหรือชักจูงใจให้กลุ่ม สมาชิกในองค์กรทำงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการมีอิทธิพลต่อกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร

จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำ ควบคู่ไปกับการชี้นำ จูงใจให้คนในองค์กร เดินไปสู่เป้าหมายที่ผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจ แต่การจะชี้นำได้ ผู้นำจะต้องมีอำนาจในการด้วย

1.4 อำนาจ ทำให้ผู้นำมีอิทธิพลเหนือบุคคลในองค์กร อำนาจมาจากไหน สามารถบอกแหล่งที่มาของอำนาจ (Sources of Power) ได้ดังนี้

1. อำนาจที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย (Legitimate power) หมายถึง อำนาจหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากการดำรงตำแหน่งในองค์การ
2. อำนาจที่เกิดจากการให้รางวัล (Reward power) หมายถึง ความสามารถในการให้รางวัลกับผู้อื่น
3. อำนาจในการลงโทษ (Coercive power) หมายถึง อำนาจในการลงโทษ การลดเงินเดือน การลดตำแหน่ง การไล่ออก
4. อำนาจที่เกิดจากการมีข้อมูลข่าวสาร (Informational power) หมายถึง ความสามารถในการให้ข่าวสารกับผู้อื่นเกี่ยวกับองค์การ แผนงานขององค์การ
5. อำนาจที่เกิดจากความเชี่ยวชาญ (Expert power) หมายถึง อำนาจที่เกิดจากความชำนาญ เชี่ยวชาญ ทักษะ ความรู้ประสบการณ์ในการทำงาน
6. อำนาจที่เกิดจากการอ้างอิง (Referent power) หมายถึง อำนาจหน้าที่เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อถือ ศรัทธาและสวามิภักดิ์
เมื่อมีผู้นำ ย่อมต้องมีผู้ตาม หรือผู้ใต้การปกครองบังคับบัญชา หรือพนักงาน สำหรับปฏิกริยาตอบสนองจากจากผู้ตาม แบ่งได้ออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ
 1. ยอมรับและปฏิบัติตาม (Commitment)
 2. การวางเฉย (Compliance)
 3. การต่อต้าน (Resistance)

2.รูปแบบของผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับผู้นำมีหลายลักษณะ จากการศึกษาของ William J. Reddin ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาและสถานการณ์ โดยแสดงให้เห็นถึงรูปแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลมากกว่า ไว้ดังนี้

2.1 รูปแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลสูง

1. **นักบริหาร (Executive)** ผู้นำแบบนี้จะมีความสนใจเป็นอย่างมากทั้งในเรื่องของงานและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีความสามารถในการจูงใจคนกำหนดมาตรฐานในงานสูง เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการทำงานเป็นทีม
2. **นักพัฒนา (Developer)** ผู้นำแบบนี้จะให้ความสำคัญกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่าให้ความสนใจกับงาน จะให้ความไว้วางใจผู้ร่วมงาน สร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจเพื่อให้ทุกคนพัฒนาตนเอง
3. **นักเผด็จการแบบใช้พระคุณ (Benevolent autocrat)** ผู้นำแบบนี้จะให้ความสนใจอย่างมากกับงาน และให้ความสนใจเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคลน้อย มุ่งประสิทธิผลของงานและทำให้บรรลุผลได้ดี โดยไม่ทำให้เกิดความขุ่นข้องหมองใจ
4. **ผู้รักษากฎระเบียบ (Bureaucrat)** ผู้นำแบบนี้จะให้ความสำคัญกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอย่างเคร่งครัด ถูกต้อง ไม่จำเป็นต้องมีความคิดเห็นใหม่ ๆ จึงไม่กระตุ้นให้เกิดผลผลิตหรือแนวคิดใหม่พยายามดำเนินงานตามแบบดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติมาแล้วทั้งสิ้น ใส่ใจในการทำงานแต่ไม่สนใจในสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน คนลักษณะนี้หากเป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ จะประสบความสำเร็จ

2.2 กล่าวโดยสรุป ปัจจุบัน สามารถแบ่งประเภทของผู้นำ ตามลักษณะของการใช้อำนาจในการควบคุมบังคับบัญชา ได้ 4 แบบ คือ (เอกสารอ้างอิง <http://guru.google.co.th/>)

1. ผู้นำแบบเสรี (Laissez – faire Leader)

ผู้นำแบบนี้ จะปล่อยให้ผู้ร่วมงานคิด ตัดสินใจดำเนินการได้เองไม่ต้องรอการตัดสินใจจากผู้บังคับบัญชา มักจะขาดการควบคุมและติดตามงานอย่างใกล้ชิด ปล่อยให้ลูกน้องทำงานไปเรื่อย ตามระเบียบข้อบังคับ

2. ผู้นำแบบเกือกลหรือแบบใช้พระคุณ (Charismatic Leader)

มีพฤติกรรมอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้หลักธรรม หลักมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานมักจะได้รับคามเชื่อถือศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความร่วมมือในการทำงาน ด้วยความเต็มใจ

3. ผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic Leader)

ผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ชอบสั่งการ รวบอำนาจด้วยการตัดสินใจด้วยตนเอง และอาจจะใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ

4. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leader)

แตกต่างจากแบบเสรี คือ เอาความคิดของกลุ่มเป็นหลักในการตัดสินใจฟังเสียงข้างมาก ชั่งน้ำหนักข้อดีข้อเสีย ฟังเหตุฟังผลของเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ทุกคนร่วมแก้ไขปัญหาคือว่าเป็นผู้นำแบบที่ดีที่สุด

2.3 คุณลักษณะของผู้นำ ต้องเก่ง 3 อย่าง

1. เก่งคิด (Conceptual Ability) ได้แก่

1.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดประโยชน์ พัฒนาองค์การและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

1.2 มีความยืดหยุ่นในความคิด คิดในสิ่งที่เป็นจริงได้

1.3 มีความสามารถในการต่อเติมเสริมแต่ง หรือ ต่อยอด

1.4 คิดคล่อง คิดรวดเร็วฉับพลัน แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันเหตุการณ์

1.5 คิดนอกกรอบ

2. เก่งคน (Social Ability) ได้แก่

2.1 รู้จักและเข้าใจผู้บังคับบัญชา

2.2 รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง อันจะนำมาซึ่งการเข้าใจผู้อื่นและยอมรับผู้อื่น ปรับตนเองให้รู้จักดูคน รู้จักจูงใจคน อ่านคนออก

2.3 รู้จักลูกน้อง ควบคุมพฤติกรรมของเขาได้หรือพูดได้ว่าปรับคนอื่นได้

2.4 รู้จักเพื่อน รู้จักคบมิตร ผูกมิตรไว้ได้

3. เก่งงาน (Task Ability)

3.1 ฐานะของผู้บังคับบัญชา นั่นคือ ฐานะนโยบายเพื่อปรับงานของหน่วยงานให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือ

3.2 ฐานะของตนเอง ทำได้ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

3.3 ฐานะของผู้ใต้บังคับบัญชา จะได้แนะนำแก้ปัญหาให้ได้

3.4 ฐานะของเพื่อน จะได้ประสานงานได้สอดคล้อง

นายวีรยุทธ จินสีคง สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำไว้ว่า ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge)

การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้มิได้หมายความว่าเฉพาะความเกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดีผู้นำจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากยิ่งขึ้นเพียงนั้น

2. ความริเริ่ม (Initiative)

คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็นที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเอง

3. มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด (Courage & Firmness)

ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบากหรือความเจ็บปวดใดๆ ทั้งทางกาย วาจาและใจ ผู้นำที่มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว จะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากความกล้าหาญแล้ว ความเด็ดขาดก็เป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะต้องทำให้เกิดมีขึ้นในตัวของผู้นำเองให้อยู่ในลักษณะของการ “กล้าได้ กล้าเสีย” ด้วย

4. มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation)

ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์ สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยให้ปัญหาใหญ่กลายเป็นปัญหาเล็กได้

5. มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต (Fairness & Honesty)

ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการหรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพรรคเล่นพวก

6. มีความอดทน (Patience)

ความอดทน จะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ทั้งจะต้องมีความอดทนต่อความยากลำบาก อดทนต่อความเจ็บใจ อดทนต่อสถานการณ์และแรงกดดันต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์การ

7. มีความตื่นตัวแต่ไม่ตื่นตูม (Alertness)

หมายถึง มีความฉับไวกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างระมัดระวัง สุขุมรอบคอบ ไม่ประมาท กระฉับกระเฉง พร้อมที่จะตอบโต้ หรือรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับ ความตื่นตัว เป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย แต่การไม่ตื่นตูมเป็นพลังทางจิตจะหยุดคิดไตร่ตรองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักดุลยพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง หรือ พุดง่าย ๆ ว่าผู้นำจะต้องรู้จักควบคุมตนเองนั่นเอง

8. มีความรักดี (Royalty)

การเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความรักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์การความรักดีนี้จะช่วยให้ผู้นำได้รับความไว้วางใจและปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศทุกทางได้เป็นอย่างดี

9. มีความสงบเสถียรไม่ถือตัว (Modesty)

ผู้นำที่ดีจะต้องไม่หยิ่งยะโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ ไม่วางตนข่มท่าน และไม่ภูมิใจ ในสิ่งที่ไร้เหตุผล หรือจะเรียกได้ว่า รู้จักถ่อมตน ก็จะทำให้ลูกน้องมีความนับถือและให้ความร่วมมือเสมอ

2.4 บุคลิกอันพึงประสงค์ของผู้นำที่ง่ายต่อการจดจำและนำไปใช้

หากจะกล่าวอย่างง่าย และเป็นคำที่คนทั่วไปมักใช้พูดกันจนติดปากถึงคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ ก็คือ การครองตน การครองคน และการครองงาน ทั้ง 3 ประการนี้ คือบุคลิกอันพึงประสงค์ของผู้นำที่ง่ายต่อการจดจำและนำไปใช้ โดยในแต่ละประการประกอบด้วยอะไรบ้าง

1. ครองตน

- มีความประพฤติ ปฏิบัติดี
- มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจเหตุการณ์
- มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นที่ตั้ง
- มีความอดทน อดกลั้น
- มีเหตุมีผล
- มีการควบคุมอารมณ์ที่ดี
- มีความรักดีต่อองค์กรและหมู่คณะ
- มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

2. ครองคน

- มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- มีความเสียสละ
- มีความจริงใจ
- มีความสามารถในการชักจูงใจ
- มีความสามารถส่งเสริมให้ลูกน้องก้าวหน้า
- มีความยุติธรรม
- มีความเมตตา กรุณา

3. ครองงาน

- มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
- มีความรับผิดชอบ
- ตรงต่อเวลา
- มีความมุ่งมั่นในการสร้างผลงาน
- มีผลงานเป็นที่ประจักษ์
- มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว

ผู้นำ หรือ นักบริหารตำรวจ ตามแนวนโยบาย

ของ

พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

กับคำพูดที่พวกเรา มักจะได้ยินเสมอว่า “ไม่มีพรพอลเลย มีแต่แม่ทัพนายกองเท่านั้นที่เลย” นี่คือนโยบายที่ พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มักจะยกมาพูดอยู่เสมอ ๆ ซึ่งความหมายของวลีดังกล่าวก็บ่งบอกอยู่ในตัวของมันเองแล้ว พูดให้เข้าใจขึ้นก็คือ ลูกน้องทุกคนเป็นคนดีมีความสามารถ แต่เพราะมีนายหรือผู้บังคับบัญชาที่ไม่เอาไหน ทำให้ลูกน้องกลายเป็นคนเลว

พลตำรวจเอก อุดลย์ แสงสิงแก้ว ขึ้นดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2556 นับเป็นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ คนที่ 9 ประวัติการทำงานของท่านเติบโตจากการทำงานในหน่วยงานปฏิบัติมาตลอด เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง รอง สวป.สน.ปทุมวัน จากนั้นได้สมัครใจไปทำงานในพื้นที่สีแดง ในตำแหน่ง ผู้บังคับหมวด หน่วยปฏิบัติการพิเศษ จังหวัดนครพนม ซึ่งในยุคนั้น มีการต่อสู้อย่างรุนแรงกับคอมมิวนิสต์ และยังเป็นสารวัตรปกครองป้องกัน สถานีตำรวจ สารวัตรหัวหน้าสถานีตำรวจ จังหวัดในแถบภาคอีสาน ทำงานในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นอาจารย์ในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เป็นผู้บังคับการสำนักงานแผนงานและงบประมาณ เป็นผู้บังคับการตรวจจรรยา เป็นผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค 3 ภาค 9 จนกระทั่งเลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นผู้ช่วยและรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตามลำดับจนได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งถือว่าเป็นผู้นำสูงสุดของตำรวจ จากประวัติการทำงานจะเห็นว่า ท่านได้ผ่านการเป็นผู้นำหรือเป็นผู้บริหารระดับต่าง ๆ ของหน่วยงานในทุกระดับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งฝ่ายปฏิบัติและฝ่ายสนับสนุน ทำให้ท่านมีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชามาอย่างโชกโชกจนเป็นที่ยอมรับทั้งในส่วนของข้าราชการตำรวจหน่วยราชการอื่น และองค์กรภาคเอกชน

ท่านได้เคยรับเชิญ มาเป็นวิทยากรบรรยาย เรื่อง ประสบการณ์การบริหารงานตำรวจ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ท่านได้อรรถาธิบาย โดยใช้ประสบการณ์ในการผู้นำหน่วยตำรวจในระดับต่างๆ ผสมผสานกับหลักวิชาการได้อย่างน่าสนใจ สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยน้อมนำเอาพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ได้พระราชทานแก่ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่า “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” โดยขอยกเอาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ภาวะผู้นำที่จำเป็นต่อการเป็นนักบริหารงานตำรวจมาไว้ดังนี้

หัวข้อบรรยาย : บทบาทของผู้บริหารงานตำรวจ (บทบาทและคุณลักษณะของนักบริหารงานตำรวจ)

ผู้บริหารงานตำรวจในทุกระดับตำแหน่ง ที่มีความสำคัญมากของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่

- ผู้กำกับ/สารวัตรใหญ่/สารวัตรหัวหน้าสถานี
- ผู้บังคับการ
- ผู้บัญชาการ

ทั้ง 3 ระดับ ล้วนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสถานีตำรวจถือเป็นจุดแตกหักที่สำคัญ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ทำงานใกล้ชิดกับ

ประชาชนมากที่สุด ดังนั้น ผู้นำ และ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในสถานีดำรวจจึงมีความจำเป็นต้อง มีภาวะผู้นำ โดยในแนวคิดของ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว ผบ.ตร. ได้ อรรถาธิบายบทบาทและคุณลักษณะของ ผู้บริหารงานตำรวจไว้ ดังนี้

1. นักปกครอง หมายถึง ต้องทำหน้าที่ปกครอง ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานตามนโยบาย เดินไปสู่เป้าหมายขององค์การ ให้สำเร็จ เรียบร้อย อย่างมีประสิทธิภาพ นักปกครองที่ดีต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- มีเอกภาพในการบังคับบัญชา
- ตามสายการบังคับบัญชา
- การมีส่วนร่วม
- คุณธรรมในการบริหาร
- บรรยาการ
- เป็นตัวอย่าง
- เสียสละ
- การปลุกเร้าให้คนอยากทำงาน
- ภาวะผู้นำ
- ธรรมภิบาล
- การครองใจ
- ความเพียร
- จริงใจ
- ต้องคิดให้ ไม่คิดเอา
- ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องการ “ผู้นำ” ไม่ต้องการ “ผู้บังคับบัญชา”
- ต้องทำงานเคียงข้างกับลูกน้อง

2. นักบริหาร หมายถึง ต้องรู้จักหลักการบริหารงาน สามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาบริหารให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะจะต้องบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา ได้ผลเป็นอย่างดี จึงจะถือได้ว่าเป็นนักบริหาร นักบริหารที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย
- กำหนดแผนปฏิบัติ
- ระบบงบประมาณ – พัสดุ
- ระบบห้องปฏิบัติการ
- การมอบหมายงาน
- การติดตามประเมินผล
- มาตรฐานงาน
- ปัจจัยเรื่องเวลา
- บุคลากร

3. นักปฏิบัติการ (ยุทธวิธี) หมายถึง การเป็นนักปฏิบัติ ต้องรู้ยุทธวิธีหรือวิธีการที่จะใช้ในการทำงานอย่างแท้จริง จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญ ชำนาญเฉพาะด้าน ในส่วนของตำรวจผู้บริหารตำรวจมีความจำเป็นต้องรู้ยุทธวิธีในการทำงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการสืบสวน (การข่าว)
- ด้านการสอบสวน

- ด้านการป้องกันและปราบปราม
- ด้านการจราจร
- ยุทธวิธีการปฏิบัติ, การแก้สถานการณ์วิกฤต
- การควบคุมฝูงชน – การชุมนุมประท้วง
- การควบคุมอบายมุข การจัดระเบียบสังคม
- การถวายความปลอดภัย
- งานด้านยุทธการ
- งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์
- การประชาสัมพันธ์

4. **นักพัฒนา** หมายถึง นักบริหารที่ดีต้องทำให้ทุกส่วนในองค์การดีขึ้นต้องรู้จักพัฒนาในทุกๆ ด้านประกอบด้วย

- พัฒนาบุคลากร
 - การฝึก
 - การอบรม
 - โยธา
 - สวัสดิการ
 - ให้คุณ – ให้โทษ
 - ความเป็นธรรม
 - ความเด็ดขาด
 - การให้อภัย
- การพัฒนาหน่วยย่อยไม่รก สีส้มตก
- พัฒนาระบบงาน การใช้ ศปก. เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน
- พัฒนาสวัสดิการ
- พัฒนาชุมชน

5. นักประสานงาน

- ภาครัฐ
- เอกชน
- ประชาชน
- องค์กรเอกชน
- สื่อสารมวลชน (3 ช. เป็นหัวใจของงานสื่อมวลชน “ เชื้อ ชอบ ช่วย ”)

กรณีศึกษาจากประสบการณ์ของ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว (เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจ ผู้บังคับการและผู้บัญชาการ)

1. เอกภาพการบังคับบัญชา
2. แผน
3. การพัฒนาบุคลากร
4. การพัฒนาองค์ความรู้/วิธีปฏิบัติงาน
5. การพัฒนาหน่วย
6. การจัดระบบสวัสดิการ
7. การประสานงาน

1. เอกภาพการบังคับบัญชา ประกอบด้วย

- การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปกครอง บังคับบัญชา และดูแลความประพฤติของผู้ใต้บังคับบัญชา
- ตามสายการบังคับบัญชา การปกครองบังคับบัญชาตามสายงาน ตลอดจนระดับชั้นในการปกครองบังคับบัญชาตลอดหลั่นกันไป
- บรรยากาศ สร้างบรรยากาศที่ดี ในการทำงานร่วมกัน

2. แผน

- กำหนดทิศทางเป้าหมาย ผลลัพธ์ ผลที่ติดตามมา
- กำหนดนโยบายต้องชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้
- ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร

3. การพัฒนาบุคลากร

- การฝึกทั่วไป เช่น การฝึกฝนทางร่างกาย การฝึกทำบุคลิกมือเปล่า ฝึกแถว
- การฝึกยุทธวิธี/วิธีปฏิบัติเช่น การตรวจค้น จับกุม การใช้อาวุธปืน การต่อสู้
- ฝึกเฉพาะเรื่อง เช่น การฝึกใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การฝึกด้านยาเสพติด
- ความรู้วิชาการ เช่น งานสอบสวน งานงบประมาณพัสดุ
- การประชุมหน้าแถว เช่น หลังหรือก่อนเคารพธงชาติ
- การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย
- การแข่งขันกีฬาภายใน

4. การพัฒนาองค์ความรู้/วิธีปฏิบัติงาน

- กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน
- จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน
- การมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน และประชาชน
- นำเทคโนโลยีมาใช้งาน

5. การพัฒนาหน่วย

- จัดทำแผนหลักของหน่วย (Master Plan)
- จัดระเบียบภายในที่ทำงาน
- ความสะอาดหน่วย
- กิจกรรม 5 ส.

6. จัดระบบสวัสดิการ

- การเบิกจ่ายเงินงบประมาณสวัสดิการ
- จัดระเบียบบ้านพัก
- จัดสวัสดิการอาหารกลางวันสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ส่งเสริมอาชีพแม่บ้านตำรวจ
- จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน
- จัดร้านค้าสวัสดิการ
- จัดร้านตัดผมสวัสดิการ

7. การประสานงาน

- หน่วยเหนือ
- นอกหน่วยที่เกี่ยวข้อง
- ภาคเอกชน
- สื่อสารมวลชน
- องค์กรภาคประชาชน

จุดเน้น

1. เป็น “ ผบ.หน่วย และ ฝ่ายอำนวยการ ” ในตัวเอง
2. การมี “ ส่วนร่วม ” ของคนในองค์กร
3. การใช้ “ แผน ” เป็นเครื่องมือบริหาร
4. จัดระบบสวัสดิการ
5. การประสานงาน – ผนึกกำลังจากทุกฝ่าย

หลักการการนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6

คนส่วนใหญ่หลงนึกว่าไม่ว่าจะกระทำใด ๆ ข้อสำคัญอยู่ที่มีความรู้จากการสอบได้คะแนนดี ๆ มีปริญญา ประกาศนียบัตร หลายใบ ทั้งลาภ ยศ ทรัพย์ จะไหลมา แต่แท้จริงแล้ว ไม่ใช่แต่วิชาอย่างเดียวแต่จะต้องมีคุณวิเศษอื่น ประกอบด้วย ดังนี้

1. ความสามารถ
2. ความเพียร
3. ความมีไหวพริบ
4. ความรู้เท่าถึงการ
5. ความซื่อตรงต่อหน้าที่
6. ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป
7. ความรู้จักนินยคน (ผู้น้อย ผู้ใหญ่)
8. ความรู้จักผ่อนผัน
9. ความมีหลักฐาน
10. ความจงรักภักดี

ภาวะผู้นำ – นักบริหารในการขับเคลื่อนการปฏิบัติ

1. ภาวะผู้นำ
2. มีเป้าหมายในการทำงาน
3. สร้างทีมในการทำงาน
4. มีวิธีปลุกเร้า สร้างพลัง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
5. มีพฤติกรรมเป็นที่ศรัทธาเชื่อถือ
6. ต้องรู้จักชม
7. ต้องเสียสละ
8. มีข้อมูล – รู้ระเบียบ – อำนาจ – ยุทธวิธี
9. รู้จักพื้นที่ ภูมิประเทศ มวลชน
10. พุดเป็น – ประชุมเป็น

11. การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน
12. การตรวจสอบข้อมูล – รายงานผู้บังคับบัญชา
13. การประสานงาน
14. การบริหารเวลา
15. สุขภาพ หลัก 5 อ. (อาหาร อากาศ อารมณ์ ออกกำลังกาย และ อุจจาระ)
16. ภาษาอังกฤษ , IT (เทคโนโลยี สารสนเทศ)
17. เตรียมการในทุกเรื่อง
18. หลัก 4 เกาะติด (พื้นที่ ศัตรู มวลชน บนเกาะติดกลาง)

คุณลักษณะผู้นำที่ไม่พึงประสงค์

ประเภทหนึ่ง ถือว่าตนเป็นคนฉลาด	เก่งจนจู้จู้จริงทุกสิ่งสรรค์
ผู้น้อยกล่าวอะไรมาทันทีทำปล้น	ว่าข้อนั้นท่านเป็นผู้รอบรู้ดี
ประเภทสอง เอาแต่แค้ใจตน	ไม่ฟังเหตุและผลให้ถ้วนถี่
เป็นประธานการประชุมแต่ละที	มติที่ถูกต้อง คือ ของตน
ประเภทสาม ไม่ยอมรับผิดชอบงาน	ผู้น้อยผ่านก็ไม่ให้เหตุผล
เสนอเรื่องสุดแท้แต่เบื้องบน	คิดปลีกตนเพื่อร้ายไม่รับรอง
ประเภทสี่ ผู้น้อยฟังไม่ได้	งานพลังพลาดขาดหายไม่เกี่ยวข้อง
ถ้าได้ดีมีผลตนเข้าครอง	ยามบกพร่องก็ปล่อยปละไม่อาลัย
ประเภทห้า หลับตาไม่ฟังเหตุ	นำทุเรศเชื่อคนพันวิสัย
จะถูกผิดไม่คิดคะเนใจ	รักผู้ใดถือว่าดีไม่มีทรม
ประเภทหก โทสะโมหะร้าย	น้ำจิตบาปหยาบคายให้เหยียดหยาม
ผู้น้อยพลั้งครั้งหนึ่งถึงประณาม	หรือคุกคามกริยา ต่าตะบอย
ประเภทเจ็ด เกิดข้อผิดไม่คิดรับ	ยกโยนกลับตนปลีก แล้วหลีกถอย
ผู้ได้บังคับบัญชาต้องรับรอง	ส่วนตัวลอยไม่ให้มีราศีเคื่อง
ประเภทแปด เลือกที่รักมักที่ชัง	คิดปลุกฝังพวกไว้ให้ฟังเฟื่อง
ใครใกล้ชิดสนิทหน้าพารุ่งเรือง	ที่ขัดเคื่องก็สลัดตัดหนทาง
ประเภทเก้า อาฆาตและจองเวร	จิตเขม่นผู้น้อยคอยกีดขวาง
ผิดครั้งเดียวจดจำไม่จืดจาง	มุ่งหักล้างจับผิดเป็นนิจกาล
ประเภทสิบ บำเหน็จหรือความชอบ	มักประกอบกรณีอันวิถถาร
ไม่พินิจตามร่องของราชการ	มุ่งประมาณว่าอารมณ์ว่าแต่สมควร
ประเภทสิบเอ็ด หูเบาเยาว์ปัญญา	เชื่อว่าจาคำประจบจนเกินส่วน
ใครลั่นลมคมคายฝ่ายสำนวน	ก็ชักชวนเชื่อฟังไม่ลังเล
ประเภทสิบสอง อยากรได้ฝ่ายลาภผล	เห็นแก่คน จนราชการงานไขว้เขว
ชอบบริวารรับรองของโมเม	ใครทุ่มเทผลให้ท่าน ท่านชอบเอย

2. หลักธรรมาภิบาล (Good governance)

2.1 ที่มา

ธรรมาภิบาลไม่ใช่เรื่องใหม่แต่มีสอนอยู่ในหลักศาสนาต่างๆอยู่แล้ว แต่ไม่ได้เรียกอย่างที่เราเรียกกันในปัจจุบันนี้ ในพุทธศาสนามีการสอนเรื่องธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีกันมาตั้งแต่พุทธกาลแล้ว โดยหากเราพิจารณาคำสอนของพระพุทธเจ้า จะเห็นว่าเป็นหลักธรรมที่สอดคล้องกับเรื่องของการบริหารรัฐกิจแนวใหม่และมีการนำมาใช้ในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งในศาสนาอื่นก็คิดว่ามีได้แตกต่างกันมากนัก มีคำสอนมากมายที่ระบุชัดเจนถึงหลักการธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี อาทิการเป็นคนสมบูรณ์แบบ หรือ ideal person นั้นจะนำหมูชนและสังคมไปสู่สันติสุขและสวัสดิ โดยประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 7 ประการ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) , 2541) ตามหลักสัพพริสนธรรม ซึ่งเป็นธรรมของคนดี การรู้หลักและรู้จักเหตุ เป็นการรู้กฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย รู้หน้าที่ของตนเอง อันจะทำให้ปฏิบัติงานตรงตามหน้าที่ มีความสำนึกรับผิดชอบ ความมุ่งหมายและรู้จักผล เข้าใจวัตถุประสงค์ของงานที่ทำ ทำให้ทำงานแล้วเกิดผลสัมฤทธิ์ ก่อให้เกิดประสิทธิผล รู้ตน รู้จักตนเอง ว่าโดยฐานะ เพศ กำลัง ความรู้ ความสามารถ เป็นอย่างไร และทำการต่างๆให้สอดคล้อง รู้ประมาณ รู้จักพอดี รู้กาล รู้กาลเวลาที่เหมาะสม ระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจ หน้าที่การงาน รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร อย่างไร วางแผนการใช้เวลา เป็นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั่นเอง รู้ชุมชน รู้จักถิ่น ที่ชุมชน ชุมชน การอันควรประพฤติในที่ชุมชน รู้ระเบียบวินัย ประเพณี วัฒนธรรม ทำให้ประพฤติตัวถูกหลักนิติธรรม คุณธรรม จริยธรรมของท้องถิ่นนั้น รู้บุคคล รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคล เป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข และเกิดสัมฤทธิ์ผลของงานได้ในที่สุด นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย จึงอาจกล่าวได้ว่าธรรมาภิบาลสำหรับคนไทยแล้วมีใช้เรื่องใหม่แต่อย่างไร เพียงแต่มีได้นำมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ในช่วงปีพ.ศ. 2539-2540 แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีได้เผยแพร่สู่สังคมไทย โดยองค์กรพัฒนาในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยได้หยิบยกปัญหาที่เป็นผลกระทบจากการมีระบบบริหารจัดการที่ไม่ดีและแนวทางสร้างระบบที่ดีขึ้นมาเป็นประเด็นในการสร้างความเข้าใจและระดมความเห็นจากประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม เป็นผลให้ภาคประชาชนภาคประชาสังคมเกิดการตื่นตัวตั้งกล่าวอย่างกว้างขวาง องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือเช่นธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อการนำเงินไปใช้อย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีหลักการของการมีธรรมาภิบาลหลายหลักการแตกต่างกันออกไป แต่ก็มีหลักการพื้นฐานคล้ายกัน หลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส สำนึกรับผิดชอบต่อ และประสิทธิภาพประสิทธิผล

คำว่า ธรรมาภิบาล เกิดจากคำว่า “ธรรม” บวกกับ “อภิบาล” (การรักษายิ่งธรรม) มาจากคำภาษาอังกฤษว่า good governance โดยคำว่า governance (การอภิบาล) คือ วิธีการใช้อำนาจเพื่อการบริหารทรัพยากรขององค์กร good governance (ธรรม + อภิบาล = ธรรมาภิบาล) จึงเป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร (โดย ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ทำการให้คำจำกัดความสั้นๆไว้ในการบรรยายนักศึกษาที่สถาบันพระปกเกล้า) อย่างไรก็ดี คำว่า good governance นี้คณะกรรมการบัญญัติศัพท์รัฐศาสตร์ของราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติว่า “วิธีการปกครองที่ดี” แต่นักวิชาการบางท่านใช้คำว่า “ธรรมรัฐแห่งชาติ” (Boonmi, 2002) ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษ เพราะ “ธรรมรัฐ” แปลว่า “รัฐที่มีธรรม” แต่มีการให้ความหมายโดยทางกรมการข้าราชการพลเรือนว่า “สุประศาสนการ” ซึ่งต่อมาศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้นำเสนอคำว่า “ธรรมาภิบาล”

(จ้านง ทองประเสริฐ, 2545) และทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ใช้คำว่า “การบริหารกิจการและสังคมที่ดี” ขณะที่ทางคณะกรรมการพัฒนาระบบงานใช้คำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ดังปรากฏในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2546) อย่างไรก็ตาม ในที่นี้จะขอใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” เพราะมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย กระชับและเข้าใจกันอยู่มากแล้ว

ในส่วนของประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดแนวทางเพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ดีในยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิรัฐ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา

ในกระบวนการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพื่อให้เกิดการประสานร่วมมือกันในการพัฒนาประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ยังคงให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี โดยได้ขยายกรอบการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม ได้แก่ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐกิจเอกชน การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลไกตรวจสอบทั้งที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และกลไกตรวจสอบสาธารณะในภาคประชาชน รวมทั้ง การปลูกจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความพอดี เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย

ผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาของหน่วยงานราชการจัดว่ามีความสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาฯ ในหลายส่วน โดยเฉพาะเรื่องการปฏิรูประบบราชการที่ได้มีการจัดทำแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ รวมทั้งระบบงบประมาณ และระบบกฎหมาย ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง และมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและท้องถิ่นตามแนวทางการกระจายอำนาจ แต่ยังไม่สามารถบอกได้อย่างชัดเจนถึงประเด็นสำคัญในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดี แต่ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่ได้ระบุแนวทางในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไว้ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และ 9 และใช้เป็นหลักการในการดำเนินการให้มีผล ในทางการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.2 ความหมาย

แนวคิดของ “การปกครอง” “การบริหารจัดการ” หรือ governance ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มีความพร้อมกับการมีอารยธรรมของมนุษย์ ดังนั้นเราอาจให้ความหมายของ “การปกครอง” หรือ “การบริหารจัดการ” ว่า เป็นกระบวนการของการตัดสินใจและกระบวนการที่มีการนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ คำว่าการปกครองหรือการบริหารจัดการอาจถูกใช้ไปในหลายสถานะ เช่น ในเรื่องของการปกครองหรือการบริหารงานเอกชน การปกครองหรือการบริหารงานในระดับนานาชาติ ระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น

อย่างไรก็ดี มีคนจำนวนมากที่ไม่เข้าใจเรื่องของธรรมาภิบาล แม้กระทั่งคำจำกัดความของธรรมาภิบาล ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด คำว่า governance เป็นเรื่องของ การอภิบาล เป็นวิธีการใช้อำนาจ ขณะที่ good governance เป็นการรวมคำของ ธรรม และ อภิบาล เป็น ธรรมาภิบาล เป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร โดยหลักธรรมาภิบาลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในภาคต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม ปังเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายของ

การใช้หลักธรรมาภิบาลคือเพื่อการมีความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดธรรมาภิบาลขึ้นมาได้ ก็คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่นๆอีกได้ด้วยแล้วแต่ผู้นำไปใช้ โดยสภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ประมวลจริยธรรม ประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2545) ซึ่งล้วนเอื้อหรือไม่เอื้อ ต่อการบริหารจัดการที่ดี

ธรรมาภิบาลจึงเป็นเรื่องของหลักการบริหารแนวใหม่ ที่มุ่งเน้นหลักการ โดยมีใช้หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม , ความสุจริต , ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ, 2545)

ธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญหลายประการ แล้วแต่วัตถุประสงค์ขององค์กร ที่นำมาใช้ หลักการที่มีผู้นำไปใช้เสมอคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน การมุ่งฉันทามติ การมีสำนึกรับผิดชอบต่อความโปร่งใส การตอบสนอง ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ความเท่าเทียมกันและการคำนึงถึงคนทุกกลุ่ม หรือพหุภาคีและการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม แต่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นได้ระบุไว้ 6 หลักการดังกล่าวมาแล้วและกลายเป็นหลักการสำคัญที่มีการนำมาใช้ในประเทศไทยอย่างกว้างขวางอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่ก็มีคำถามว่าหลักการต่างๆนี้หมายถึงอะไร แล้วจะทราบได้อย่างไรว่ามีธรรมาภิบาลแล้วหรือยัง มีมากหรือน้อย ต้องปรับปรุงอะไรอีกบ้าง คำตอบที่อาจเป็นไปได้ คือ การจัดทำตัวชี้วัดเพื่อผู้ใช้จะได้เข้าใจและนำไปใช้ตรวจสอบตนเองและผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นได้

หลักการต่างๆที่อธิบายการมีธรรมาภิบาลและการนำไปประยุกต์ใช้ ธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยหลักการต่างๆมากมายแล้วแต่ผู้ที่จะนำเรื่องของธรรมาภิบาลไปใช้ และจะให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากันและในบริบทของประเทศ บริบทของหน่วยงาน หลักการใดจึงจะเหมาะสมที่สุด สำหรับประเทศไทยแล้ว เนื่องจากได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ให้ความสำคัญกับหลักการสำคัญ 6 หลักการดังกล่าวแล้วในทีนี้จึงขอเสนอรายละเอียดของการพัฒนาดัชนีวัดธรรมาภิบาลบนพื้นฐานของหลักการทั้ง 6 หลักการของสถาบันพระปกเกล้า (ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ, 2545) ดังต่อไปนี้

2.3 หลักธรรมาภิบาล

รูปที่ 1 หลักการสำคัญของธรรมาภิบาล

2.3.1 ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Laws)

หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ และฝ่ายปกครอง ความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มี ความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

2.3.1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะ หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจการตรวจสอบอำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจ

2.3.1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวพันกันกับสิทธิ ในเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาค สิทธิทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

2.3.1.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้ กฎหมายของ ฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับ ความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชน โดย ฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้ แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่าย ตุลาการ มีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจ โดยปราศจากข้อบกพร่อง

2.3.1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติ บัญญัติ หรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นตามหลักความ แน่นนอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

2.3.1.5 หลักความอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ในทางตุลา การได้โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและ ทำการพิจารณา พิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น โดยวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก 3 ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม

2.3.1.6 หลัก “ไม่มี ความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทาง กฎหมายให้เป็นความผิด แล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้นๆมิได้

2.3.1.7 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า รัฐธรรมนูญ ได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงสุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ใน ลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับ

2.3.2 หลักด้านหลักคุณธรรม (Ethics)

ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงาน ปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ

องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน หรือ มีคอร์รัปชันน้อยลง คอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ corruption โดยรวม หมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ปฏิบัติและกฎหมาย

สำหรับพิษภัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และ เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรงเมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรม จึงควรพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

2.3.2.1 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง

2.3.2.2 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

2.3.2.3 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

2.3.2.4 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือปฏิบัติเช่นนั้นน้อยลง

สำหรับการที่หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณนั้น เป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยม ได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทางหรือขัดแย้งกับองค์ประกอบของวิชาชีพนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และการประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.3.3 ด้านความโปร่งใส (Transparency)

ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 4 หลักการคือ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คณ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

2.3.3.1 ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น มีคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น

- โปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน
- ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงาน
- มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่มากขึ้น
- มีการตั้งกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่
- มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

2.3.3.2 ความโปร่งใสด้านให้คณ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- มีคำตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ
- มีคำตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
- มีคำตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์
- มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอเพียงกับค่าใช้จ่าย

2.3.3.3 ความโปร่งใสด้านการให้โทษ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
- มีวิธีการพิจารณาโทษผู้ทำผิดอย่างยุติธรรม
- มีการลงโทษจริงจัง หนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด
- มีระบบการฟ้องร้องผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ
- หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตอย่างจริงจัง
- มีการปรามผู้ส่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต
- มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว

2.3.3.4 ความโปร่งใสด้านการเปิดเผย ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- ประชาชนได้เข้ามามีรับรู้ การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

- ประชาชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหา การให้สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ
- ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหาร โดยวิธีการต่างๆ มากขึ้น
- มีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอก เข้ามาร่วมตรวจสอบ

2.3.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

ระดับของการมีส่วนร่วมแบ่งออกได้ เป็น 4 ระดับ คือ

1.) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่าง ผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

2.) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่างๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟังรวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

3.) ระดับการวางแผนร่วมกัน และการตัดสินใจ เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจ และวางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

4.) ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม สร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชนเป็นระดับขั้นที่สูงสุดของการมีส่วนร่วม คือเป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้มีการพัฒนาสมรรถนะหรือขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3.5 หลักสำนึกรับผิดชอบ (Accountability)

มีความหมายกว้างกว่าความสามารถในการตอบคำถามหรืออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมได้เท่านั้น ยังรวมถึงความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่า สำนึกรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมายและนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ ประกอบด้วยหลักการย่อยดังนี้

2.3.5.1 การมีเป้าหมายที่ชัดเจน

การมีเป้าหมายชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกของระบบสำนักรับผิดชอบกล่าวคือ องค์กรจะต้องทำการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

2.3.5.2 ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน

จากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

2.3.5.3 การปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนักรับผิดชอบ อยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆในองค์กร

2.3.5.4 การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรม การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆ

2.3.5.5 การมีแผนการสำรอง

ส่วนประกอบสำคัญขององค์กรที่มีลักษณะวัฒนธรรมสำนักรับผิดชอบ ต้องมีการวางแผนฟื้นฟู ที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรได้ทราบและเข้าใจถึงแผน และนโยบายขององค์กร และที่สำคัญคือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์ อย่างเปิดเผย

2.3.5.6 การติดตามและประเมินผลการทำงาน

องค์กรจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการแก้ไขในทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับ ยกย่องในองค์กร

2.3.6 หลักความคุ้มค่า (Value for Money)

หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง ประกอบด้วย

1. การประหยัด หมายถึง

- 1.1 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
- 1.2 การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
- 1.3 การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน
- 1.4 การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
- 1.5 การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง

- 2.1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2 มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

- 2.3 มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน
3. ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง
 - 3.1 การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
 - 3.2 การมีการเน้นผลงานด้านบริการ
 - 3.3 การมีการประเมินผลการทำงาน
 - 3.4 ผู้บริหารระดับสูงมีสภาวะผู้นำ

เมื่อมีหลักการที่เป็นแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลแล้ว หน่วยงานที่ต้องการใช้หลักการบริหารแนวใหม่ที่มีมุ่งสร้างธรรมาภิบาลสามารถประยุกต์ใช้ได้และวัดระดับการมีธรรมาภิบาลของหน่วยงานตนได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่แล้วในหน่วยงาน

2.4 ความยั่งยืน

เพื่อให้องค์กรของรัฐ เอกชน และทุกๆส่วนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้กว้างขวางและยั่งยืนจำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญหลายๆปัจจัย ที่นอกเหนือจากความตระหนักของบุคลากรในหน่วยงานและผู้บริหารแล้ว คือ ความต่อเนื่องหรือความยั่งยืนของการเป็นประชาธิปไตยและความมั่นคงของประเทศ (sustainability of democracy and national security) เพราะประชาธิปไตยค่อนข้างเป็นพลวัต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม และยังมีกรอบภัยถึงความหมายที่แท้จริงอยู่อย่างกว้างขวาง แต่มีที่สำคัญของประชาธิปไตยก็คือการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเสรีภาพในการเมือง การเป็นประชาธิปไตยและความยั่งยืนของประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การบริหารจัดการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาลคงอยู่ได้ เนื่องจากตราบไคทีไม่เป็นเผด็จการ ประชาชน ย่อมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มีการตรวจสอบการดำเนินการของรัฐ ทำให้เกิดความโปร่งใส ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนตลอดหน่วยงานต่างๆมีสำนึกรับผิดชอบ ประชาธิปไตยจึงมีข้อดี คือเป็นวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลกลุ่มต่างๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งแทนการใช้ความรุนแรง กระบวนการเป็นประชาธิปไตยนำมาสู่การส่งเสริมสันติวิธีในชาติ และระหว่างชาติได้ (Boutros - Ghali, 2000 : 106) ประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการลงคะแนนเสียงโดยเท่าเทียมกัน มีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการควบคุมทางนโยบาย ประชาธิปไตยนำมาสู่การหลีกเลี่ยงทรราช การมีสิทธิเสรีภาพ มีการแสดงความคิดเห็นของตนเอง มีความอิสระทางความคิด มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปกป้องความสนใจส่วนบุคคล มีความเท่าเทียมกันทางการเมืองและประชาธิปไตยแนวใหม่นำมาสู่การแสวงหาเสรีภาพและความเจริญ (Robert Dahl, 2000: 38-44.) และที่สำคัญกระบวนการประชาธิปไตยนำมาสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างการเจริญเติบโตในด้านการสร้างความรับผิดชอบและสร้างปัญญา ขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งแนวทางที่สำคัญที่สุดสำหรับประชาชนในการปกป้องและนำเสนอความสนใจของพวกเขา (Diamond, 1998)

การใช้กระบวนการประชาธิปไตยเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย การบริหารและทางสังคม ตลอดจนการมีความเป็นธรรมมากขึ้นจัดเป็นเรื่องยาก แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันว่าการเมืองแบบประชาธิปไตยทำให้เกิดนิติธรรม เป็นการส่งเสริมเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพของประชาชน เกิดการเลือกตั้งได้ผู้จะทำหน้าที่ในกระบวนการนิติบัญญัติได้อย่างเสรีและเป็นธรรม

ประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการมีธรรมาภิบาล อันที่จริงแล้วธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนกันอยู่ ประเทศใดที่มีได้เป็นประชาธิปไตย การมีธรรมาภิบาลคงเกิดขึ้นได้ยากยิ่ง เพราะไม่มีปัจจัยสำคัญของการเป็นธรรมาภิบาล หรือไม่สามารที่จะเกิดขึ้น หรือทำให้เกิดขึ้นได้ อาทิเช่น หลักของนิติธรรม นิติรัฐ ผู้มีอำนาจจะใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวก

พ้องมากกว่าเพื่อประชาชนโดยรวม ทั้งนี้เพื่อให้คงความมีอำนาจของตนและพวกต่อไป กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ จึงเป็นไปเพื่อกำจัดฝ่ายตรงข้ามเสียมากกว่า

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเกิดขึ้นยากมากเพราะตราบไต่ที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของภาครัฐได้ ตราบนั้นผู้มีอำนาจสามารถทำงานได้ยากยิ่ง เพราะต้องคอยตอบคำถาม ต้องให้ข้อมูล ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนกลุ่มต่างๆมาร่วมรับรู้ ตัดสินใจ และที่สำคัญ หากใช้หลักการนี้มากๆ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หรือถอดถอน อาจนำมาสู่การหลุดจากอำนาจได้

อนึ่งธรรมาภิบาลจะยั่งยืนต้องมีประชาธิปไตยที่ยั่งยืนและความยั่งยืนของประชาธิปไตยจะเกิดได้ต้องมีประชาชนมีจิตสำนึกและพฤติกรรมในการเป็นประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นสถาบันประชาธิปไตยมีประสิทธิภาพทางการเมืองของประเทศ มีทุนทางสังคมสูง มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ผู้นำเป็นผู้แทนประชาชนอย่างแท้จริง มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

15.

วิชา การสืบสวนคดีค้างเก่า

15. วิชา การสืบสวนคดีค้างเก่า

เดิมมีระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเล่ม 2 ภาคผนวก ลักษณะที่ 13 บทที่ 4 ให้คำจำกัดความของคดีตกค้างไว้ดังนี้

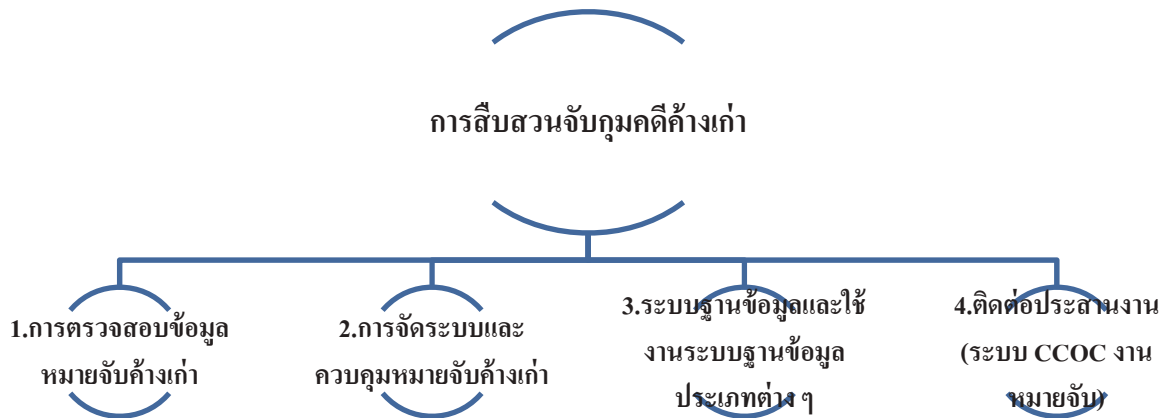
- คดีที่เกิดขึ้นในรอบเดือนที่ผ่านมา ก่อนรอบเดือนที่รายงานซึ่งยังจับกุมผู้ต้องหาไม่ได้เลย
- คดีที่เกิดขึ้นในรอบเดือนที่ผ่านมา ก่อนรอบเดือนที่รายงานซึ่งมีการจับกุมผู้ต้องหาได้บางส่วน และมาจับผู้ต้องหาได้เพิ่มในรอบเดือนที่รายงาน

สนพ.ตร. มีหนังสือ สนพ. ด่วนที่สุด ที่ 0625.52/537 ลง 11 มี.ค. 2541 ข้อ 2.2 ระบุไว้ว่า “คดีค้างเก่า หมายถึง คดีที่เกิดขึ้นแล้วยังจับตัวคนร้ายไม่ได้หรือจับกุมคนร้ายได้บางส่วนหรือยังจับกุมคนร้ายได้ไม่ครบตามจำนวนที่ร่วมกันกระทำความผิด” ซึ่งคดีประเภทนี้ มี 2 ลักษณะ คือ

- คดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดและออกหมายจับได้
- คดีที่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด

ตร. ให้ใช้คำจำกัดความของ “คดีค้างเก่า” ให้หมายถึง คดีอาญาที่ทำการสืบสวนสอบสวนครบ 360 วัน นับแต่วันรับคำร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษและยังจับกุมตัวคนร้ายหรือผู้กระทำความผิดไม่ได้

1. ขั้นตอนการปฏิบัติในการสืบสวนจับกุมคดีค้างเก่า

ขั้นตอนที่ 1. การตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับ

ก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำหมายจับไปปฏิบัติงาน จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับ ก่อนเพื่อให้แน่ใจว่าหมายจับดังกล่าวเป็นหมายจับบุคคลที่ถูกต้อง โดยสามารถตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับ ได้ดังนี้

1. เลขที่หมายจับ/วันที่ออกหมายจับ
2. ศาลที่ออกหมายจับ
3. ชื่อ สกุล บุคคลที่ถูกออกหมายจับ
4. ข้อกล่าวหา
5. วันมีผลและวันขาดอายุความ
6. ตราประทับของศาล และการลงนามของผู้พิพากษา

1.1 การตรวจสอบข้อมูลหมายจับค้างเก่า

ก่อนที่จะนำหมายจับไปดำเนินการสืบสวนติดตามจับกุมบุคคลตามหมายจับ จะต้องมีการตรวจสอบหมายจับ เพื่อทราบว่าหมายจับดังกล่าวยังสามารถจับกุมได้หรือไม่ มีการจับกุมแล้วหรือไม่ มีการถอนคำร้องทุกข์แล้วหรือไม่ ซึ่งการจะตรวจสอบ สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

- 1.1.1 ตรวจสอบจากสารบบสารสนเทศของ ตร. (POLIS, E-COP)
- 1.1.2 ตรวจสอบจากสารบบหมายจับของสถานีตำรวจ
- 1.1.3 ตรวจสอบจากผลคดีชั้นอัยการ
- 1.1.4 ตรวจสอบการดำเนินคดีชั้นศาล

1.1.1 การตรวจสอบจากสารบบสารสนเทศของ ตร.

ในการตรวจสอบข้อมูลหมายจับจากสารบบสารสนเทศของ ตร. นั้น สามารถตรวจสอบข้อมูลได้สารบบ POLIS หรือ E-COP หรือสารบบของกองบัญชาการ , ตำรวจภูธรจังหวัด แต่สามารถตรวจสอบข้อมูลหมายจับได้เพียงเบื้องต้นเท่านั้น เนื่องจากความไม่ครบถ้วนของข้อมูลในสารบบ

1.1.2 การตรวจสอบจากสารบบหมายจับของสถานีตำรวจ

ในทุกสถานีตำรวจเมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการขอหมายจับจากศาลแล้ว จะมีการจัดเก็บสารบบหมายจับไว้ประจำอยู่ที่สถานีตำรวจ โดยสามารถตรวจสอบจากสารบบหมายจับ หรือสมุดคุมคดี

ประจำสถานีตำรวจ ซึ่งสามารถตรวจสอบข้อมูลหมายจับได้ว่า หมายจับดังกล่าวมีการจับกุมแล้วหรือไม่ มีการถอนหมายจับหรือไม่ หรือในคดีดังกล่าวมีการจับกุมผู้ต้องหาหรือไม่ ผลการดำเนินคดีเป็นอย่างไร

1.1.3 การตรวจสอบผลคดีชั้นอัยการ

การตรวจสอบผลคดีชั้นอัยการ สามารถตรวจสอบได้ว่ามีความเห็นทางคดีเป็นอย่างไร สิ่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหา ในกรณีมีความเห็นสั่งฟ้อง มีการนำตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องต่อศาลแล้วหรือไม่ ซึ่งหากยังไม่มี การนำตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องต่อศาล แสดงว่าหมายจับดังกล่าวสามารถนำไปจับกุมผู้ต้องหาได้

1.1.4 การตรวจสอบการดำเนินคดีชั้นศาล

การตรวจสอบข้อมูลหมายจับในชั้นศาลนั้น ให้ตรวจสอบจากเขตอำนาจศาลที่ออกหมายจับ โดยสามารถตรวจสอบผลการพิจารณาคดีในชั้นศาล ว่าในคดีดังกล่าวได้มีการนำตัวบุคคลตามหมายจับมาพิจารณาคดีในชั้นศาลแล้วหรือไม่ และสามารถตรวจสอบได้จากผลรายงานการจับกุมบุคคลตามหมายจับของศาลได้อีกส่วนหนึ่ง เมื่อได้ตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับคดีค้างเก่าจากทั้งสามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่าเป็นหมายที่ถูกต้องและยังต้องการตัวผู้ต้องหาภายในอายุความ จึงสามารถนำหมายจับไปสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับนั้น ๆ ต่อไป ถ้าเป็นไปได้ เมื่อได้ตรวจสอบความถูกต้องของหมายจับค้างเก่าเสร็จสิ้นแล้ว ควรนำสำเนาหมายจับที่ตรวจสอบแล้วไปให้ หัวหน้าสถานีตำรวจที่มีอำนาจออกหมายจับนั้น ลงลายมือชื่อรับรองด้วยก็ได้

ขั้นตอนที่ 2. การจัดระบบและการควบคุมหมายจับค้างเก่า

โดยปกติทุกสถานีตำรวจจะเก็บรวบรวมหมายจับค้างเก่าไว้ประจำหน่วยอยู่แล้ว แต่ยังไม่เป็นระบบหรือหลากหลายวิธี บางครั้งไม่สามารถค้นหาหมายจับได้ บางหมายจับได้สูญหายไป ไม่สามารถที่จะติดตามจับกุมผู้กระทำผิดมาบังคับลงโทษตามกฎหมายได้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งที่ 0007.22/2462 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2556 เรื่อง การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับตามโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม command and control operation center (ccoc) โดยให้แต่ละกองบัญชาการกองบังคับการ และสถานีตำรวจในสังกัด ตร. จัดเก็บข้อมูลหมายจับเป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบแฟ้ม
2. ระบบสารสนเทศ โดยใช้โปรแกรม microsoft access ซึ่งจะเก็บรวบรวมและติดตั้งไว้ที่ศูนย์ ccoc ประจำ สถานีตำรวจ นั้น ๆ

1.การจัดเก็บระบบแฟ้ม

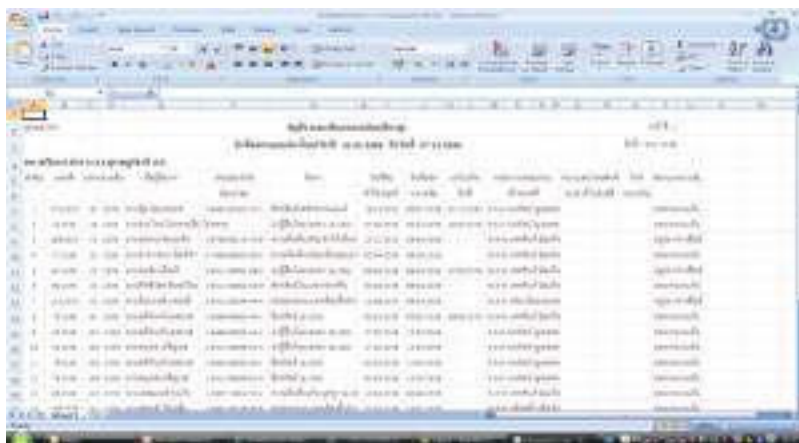

ใช้แฟ้มแบบสันหนา ขนาด 3 นิ้ว เอ 4 ในแต่ละแฟ้มประกอบด้วย สำเนาหมายจับพร้อมตำหนิรูปพรรณ แฟ้มละ 200 หมายถึง มีการจัดทำสารบัญชัหมายจับ เรียงหมายจับตามเลขหมายจับที่ออกโดยศาลของแต่ละศาล (ศาลจังหวัด , ศาลแขวง , ศาลเยาวชน ของแต่ละปีที่ศาลออกหมาย) โดยรายละเอียดการดำเนินการเกี่ยวกับหมายจับในแต่ละแฟ้ม เช่น ถูกจับ , ขาดอายุความ , อายุตัดตัวหรือผู้ต้องหาเสียชีวิต จะหมายเหตุไว้ในสารบัญชัของแต่ละแฟ้ม

ในแต่ละหมายจับที่อยู่ภายในแฟ้มต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาที่จะนำมาวิเคราะห์หมายเพื่อการสืบสวนจับกุม เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ , สิทธิรักษาพยาบาล , ประกันสังคม , ขนส่ง , การเงิน , เลิกตั้ง , โทรศัพท์ และอื่นๆ

มีรายงานการสืบสวนเป็นระยะของแต่ละหมายจับเพื่อสะดวกในการนำข้อมูลมาใช้ในการติดตาม

2.การจัดเก็บด้วยระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Microsoft Access)

การจัดเก็บด้วยระบบคอมพิวเตอร์นั้น ตร. ได้ให้ใช้โปรแกรม Microsoft Access ในการจัดเก็บ โดยให้รวบรวมข้อมูลของหมายจับทั้งหมดที่ออกโดยศาล ทั้งที่มีการจับกุมตัว , อายุตัดตัว , ขาดอายุความ, ถอนหมาย หรือยกคำร้อง โดยในโปรแกรมดังกล่าวจะระบุข้อมูลเกี่ยวกับเลขหมายจับที่ออกโดยศาล เลขคดี ชื่อผู้ต้องหา วันเดือนปีออกหมาย วันขาดอายุความ เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ฐานความผิด ประเภทความผิด กลุ่มคดี นามแฝง บ้านเลขที่ บิดา มารดา หมายเหตุ

โดยการจัดเก็บข้อมูลโดยข้อมูลดังกล่าวเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์หมายตรวจสอบสถานะของหมาย ผ่านทางระบบเว็บไซต์

ขั้นตอนที่ 3. ระบบฐานข้อมูลและการใช้ข้อมูลประเภทต่าง ๆ

3.1 แนวทางการสืบค้นทางเทคโนโลยี

กฎหมายเกี่ยวข้องที่ควรทราบ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มีมาตราสำคัญคือ

มาตรา 5 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษ

มาตรา 6 ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษ

มาตรา 7 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษ

มาตรา 8 ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อดักจับไว้ซึ่ง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมิได้มีไว้เพื่อ ประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ ต้องระวางโทษ

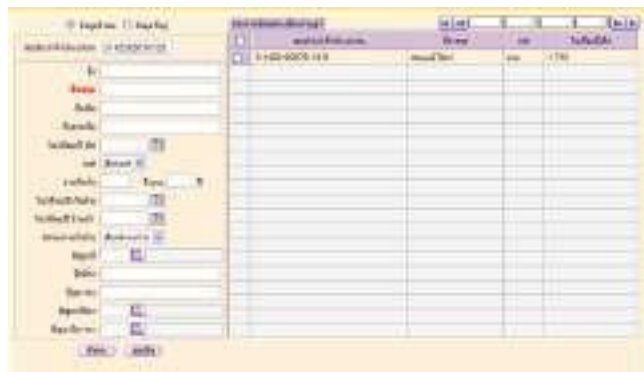
สรุป มาตรา 5 ไม่มีรหัสเข้าระบบแต่เจาะเข้าระบบ มาตรา 6 รู้รหัสเข้าระบบของผู้อื่นแล้ว เปิดเผย มาตรา ๗ เข้าในระบบแต่ใช้รหัสของผู้อื่น มาตรา 8 ดักจับข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลสาธารณะ

3.2 สืบค้นจากระบบ Polisการเชื่อมต่อระบบ Polis

1. สายสัญญาณ Polis, คอมพิวเตอร์, รหัส Polis
2. สายสัญญาณ Internet, คอมพิวเตอร์, รหัส SSL VPN, รหัส Polis
3. สัญญาณ WI-FI, คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์หรือแท็บเล็ต, รหัส SSL VPN, รหัส Polis
4. สัญญาณ sim net, โทรศัพท์หรือแท็บเล็ต, รหัส SSL VPN, รหัส Polis

3.3 การสืบค้นข้อมูลบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์

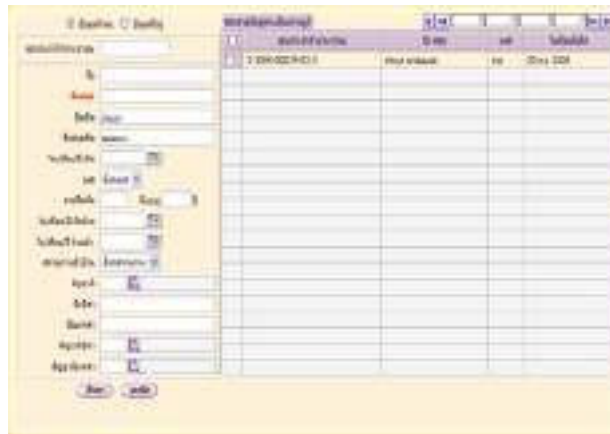
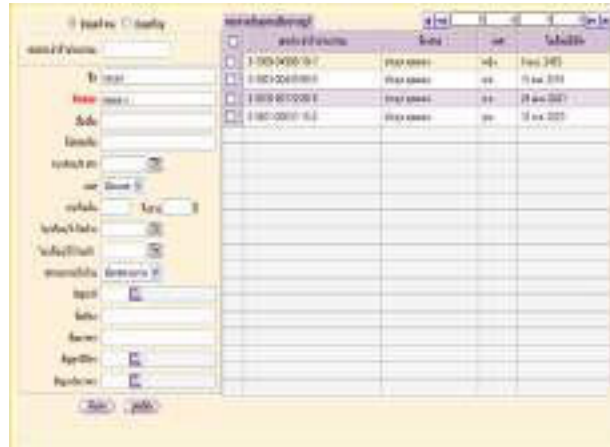
สืบค้นจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก กรณีมีเลข 13 หลัก เพื่อค้นหาภาพใบหน้า บุคคลในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงที่อยู่ จะได้ข้อมูลตรงกับบุคคลที่ต้องการ

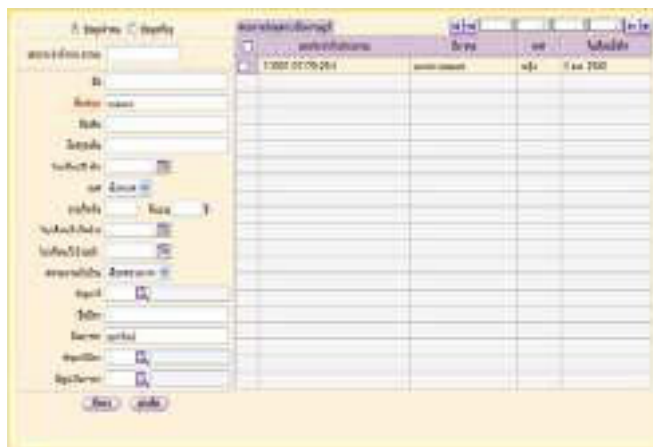
สืบค้นจากชื่อ สกุล กรณีไม่ทราบบัตรประชาชน 13 หลัก อาจจะพบ ชื่อ สกุล เดียวกันหลายคน จะได้ข้อมูลไม่ตรงกับบุคคลที่ต้องการ ต้องตรวจสอบข้อมูลข้างเคียงเช่น เพศ อายุ ที่อยู่ เพิ่มเติม

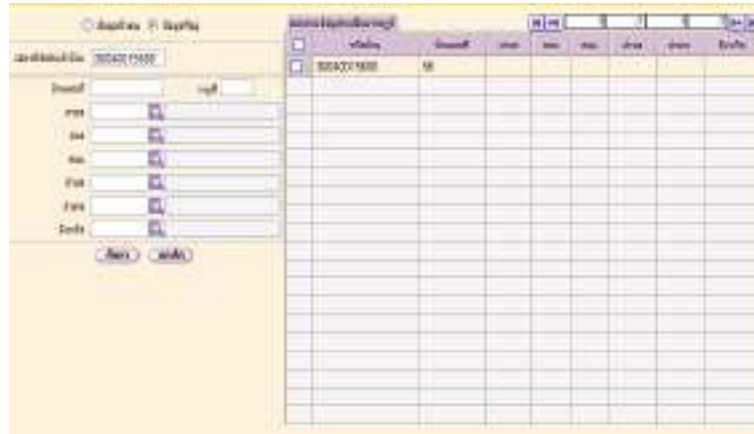
สืบค้นจากชื่อ สกุลเดิม กรณีตรวจค้นไม่พบให้พิมพ์ชื่อเดิม สกุลเดิม เพื่อค้นหาชื่อสกุลใหม่

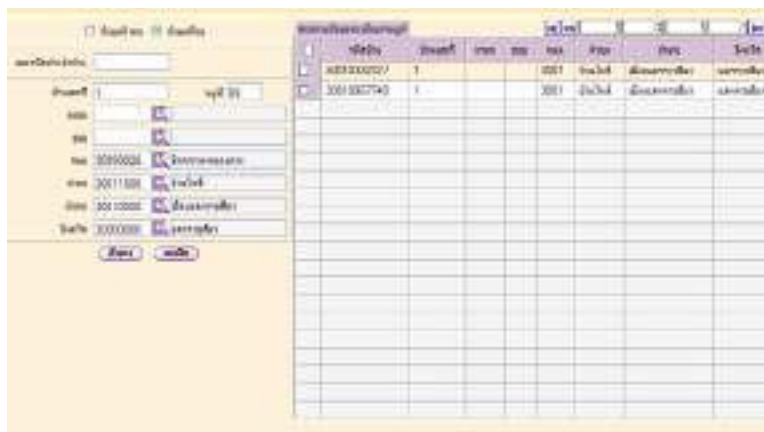
สืบค้นหาบุตรจาก สกุล ชื่อบิดาหรือมารดา กรณีทราบชื่อบิดาหรือมารดา ต้องการทราบว่า มีบุตรกี่คนซึ่งอาจจะอยู่คนละท้องที่

สืบค้นบุคคลจากเลขรหัสประจำบ้าน 11 หลักกรณีตรวจทะเบียนราษฎร ทราบว่าย้ายมาจาก
รหัสบ้านเลขที่ใด เพื่อตรวจสอบ หาญาติ จากบ้านเดิม

สืบค้นบุคคลจากบ้านเลขที่กรณีรู้เพียงบ้านเลขที่ เพื่อทราบบุคคลภายในบ้าน
หมายเหตุ หมู่ที่ ถ้าเป็นเลขตัวเดียวให้ใส่เลข 0 นำหน้า

บัตรประชาชนบอกอะไรได้บ้าง

สำนักงานทะเบียนกลาง ได้กำหนดวิธีการจัดทำและควบคุมทะเบียนราษฎรไว้ดังนี้

1. เลขประจำตัวประชาชน มี 13 หลัก แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 มี 1 หลัก หมายถึง ประเภทบุคคล ซึ่งมี 8 ประเภท

- ส่วนที่ 2 มี 4 หลัก หมายถึง สำนักงานทะเบียนที่ออกเลขประจำตัวให้กับประชาชน

(หลักที่ 2 และ 3 หมายถึงจังหวัด หลักที่ 4 และ 5 หมายถึงอำเภอ หรือเทศบาล)ประเภทของบุคคลที่อยู่ในระบบทะเบียนราษฎร แบ่งออกเป็น 8 ประเภท คือ

- ประเภทที่ 1 ได้แก่ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย ได้แจ้งการเกิดภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด

- ประเภทที่ 2 ได้แก่ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทย ได้แจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด

- ประเภทที่ 3 ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวซึ่งมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านก่อนวันที่ 31 พฤษภาคม 2527

- ประเภทที่ 4 ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและมีการย้ายเข้าในทะเบียนบ้านขณะยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชน (ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 พฤษภาคม 2527)

- ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 รวมกันมี 7 หลัก หมายถึง ลำดับที่ของบุคคลในแต่ละประเภทของแต่ละสำนักงานทะเบียน

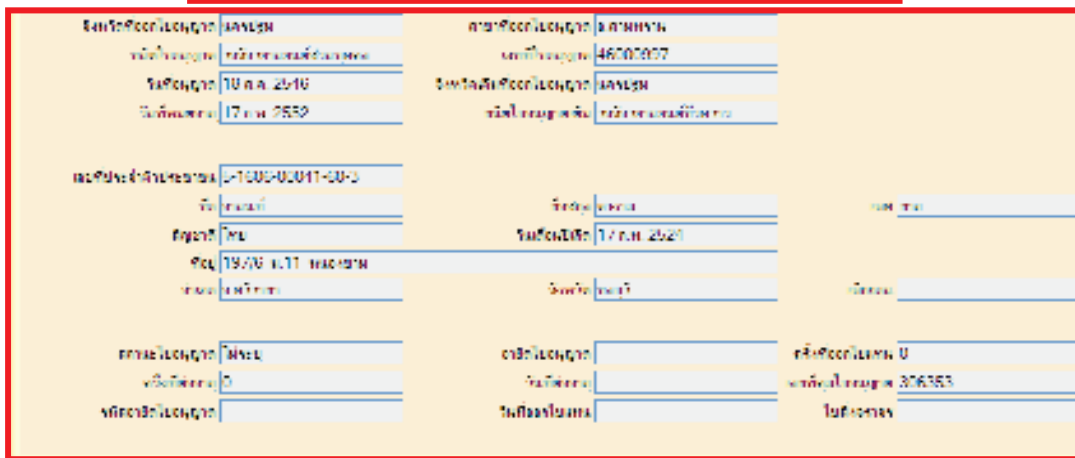
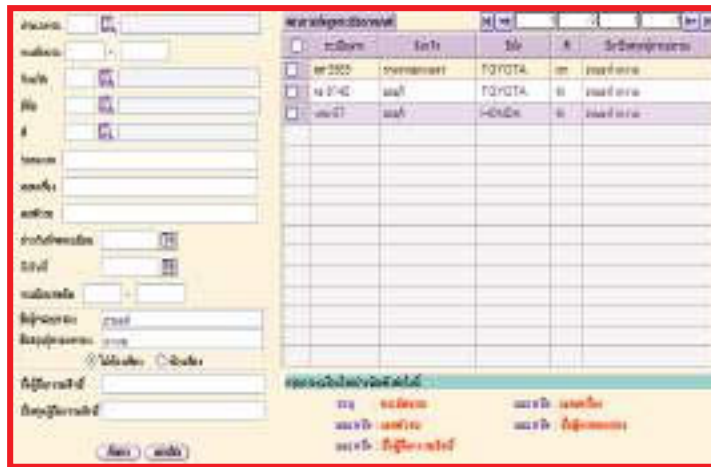
- ส่วนที่ 5 หมายถึง เลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวประชาชนทั้งหมด

- ประเภทที่ 5 ได้แก่ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวที่ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน

- ประเภทที่ 6 ได้แก่ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายในลักษณะชั่วคราวและคนต่างด้าว ที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- ประเภทที่ 7 ได้แก่ บุตรของบุคคลประเภทที่ 6 ซึ่งเกิดในประเทศไทย

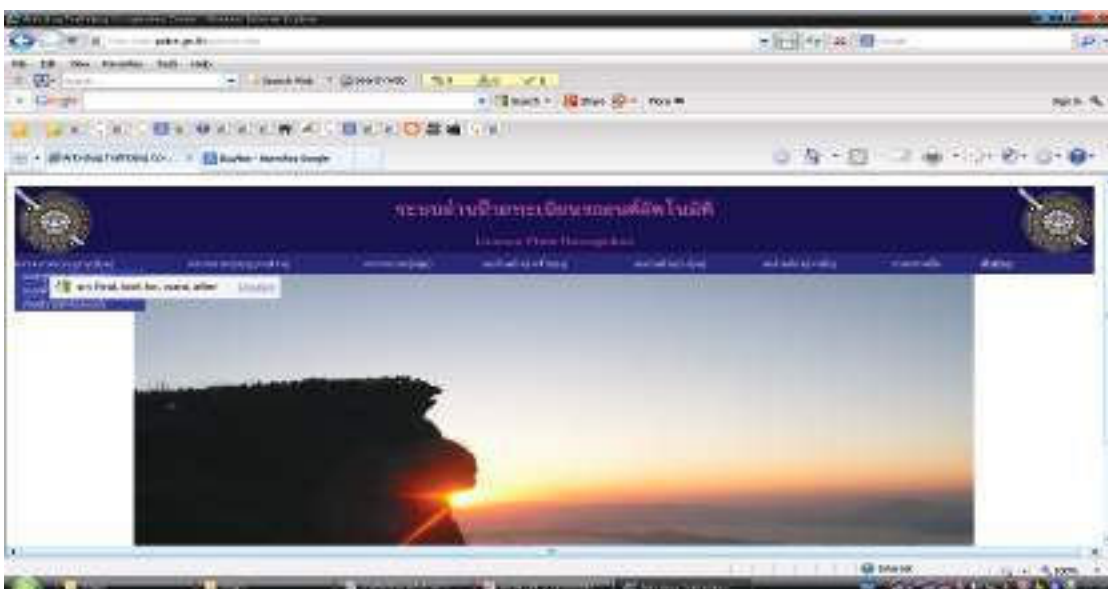
3.5 สืบค้นข้อมูลทะเบียนยานพาหนะ

ข้อมูลจากรถ บอกอะไรเราได้บ้าง

- รถเข้าชื่อ บอก ผู้ถือกรรมสิทธิ์ (ไฟแนนซ์) สามารถติดต่อเอาข้อมูลที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ต้องหาได้
- ยี่ห้อรถ สามารถติดต่อศูนย์บริการของรถยี่ห้อนั้นๆ ตรวจสอบข้อมูลการเข้ารับบริการครั้งต่อไป พร้อมทั้งการแจ้งที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์

3.6 สืบค้นจากด้านอัจฉริยะ <http://nsb.police.go.th/>

ด่านอัจฉริยะ หรือ License plate

เป็นระบบอ่านป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติ ซึ่งติดตั้งกล้องไว้ที่จุดตรวจของสถานีตำรวจ แต่ละภาค เพื่อบันทึกข้อมูลหมายเลขทะเบียนรถ รูปรถ ที่ผ่านจุดด่านตรวจ

วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบรถที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รถที่แจ้งหาย เมื่อรถผ่านด่านตรวจ เมื่อรถเข้าหมายผ่านด่านตรวจใด วันเวลา ใด ระบบจะเก็บข้อมูล ทะเบียน รวมทั้งบันทึกภาพ รถที่ผ่านด่านตรวจ ซึ่งเราสามารถ ตรวจสอบผ่าน webserver ได้

รายละเอียดการตรวจสอบ

1. ตรวจหารถ (ระบุทะเบียน) สามารถตรวจสอบได้ทั้งภาพ และ ตัวอักษร
 2. ตรวจหารถ (ระบุทะเบียน บางส่วน) สามารถตรวจสอบได้ทั้งภาพ และตัวอักษร
 3. ตรวจหากลุ่มรถ (รถแจ้งหาย / ใฝ่ระวัง หรือรถเกี่ยวข้องกับยาเสพติด)
 4. รถผ่านด่าน (เจ้าของ) หมายถึง การตรวจสอบรถที่ผ่านด่านตรวจติดตั้งกล้อง
 5. รถผ่านด่าน (ก่อน) หมายถึง หากเราทราบรถที่ผ่านด่านก่อนหน้านี้ ว่าผ่านด่านตรวจใดมา เราสามารถสกัดจับรถในด่านต่อไปได้
 6. รถผ่านด่าน (หลัง) หมายถึง กรณีที่รถไม่ผ่านด่านที่เราติดตั้งกล้อง อาจมีความเป็นไปได้ที่รถเป้าหมาย จะใช้เส้นทางอื่น ซึ่งสามารถ วางแผนสกัด ในเส้นทาง อื่นๆ ต่อไป
 7. การตรวจค้น ข้อมูลการตรวจค้นรถ จะถูกบันทึกไว้ในระบบ ซึ่งเราสามารถเรียกดู ได้ว่า รายละเอียดการตรวจค้นของด่าน ก่อนหน้า มีการพบสิ่งผิดกฎหมาย หรือไม่
 8. ตัวช่วย ทะเบียนรถ - สามารถค้นหาผู้ครอบครองรถ ได้
 - ผู้ครอบครองรถ สามารถค้นหาการครอบครองรถ ซึ่งบุคคลคนเดียวอาจมีรถในครอบครองจำนวน หลายคัน
 - ประเภท และ สีรถ เพื่อตรวจสอบ ว่า ทะเบียนรถ ในเขตพื้นที่ที่มีรถลักษณะดังกล่าว จำนวนเท่าใด
 - แผนที่ด่านตรวจ ซึ่งจะระบุ ตำแหน่ง ของ จุดตรวจ ที่ติดตั้งกล้อง ไว้ ซึ่งเราสามารถวางแผน ในการจับกุม หรือสกัดรถที่กระทำผิดกฎหมาย ได้
- ข้อมูลที่ได้ คือ ทราบขอบเขต พื้นที่ใช้งานของรถ เส้นทางการใช้งาน วัน เวลาที่ผ่านด่านอัจฉริยะ ทำให้เราสามารถ นำไปประกอบกับข้อมูลอื่น ที่เราหาได้ นำไปสู่การจับกุมต่อไป

3.7 สืบค้นจากสำนักงานส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

- การเชื่อมต่อเข้าระบบ
- สัญญาณ Internet.คอมพิวเตอร์
- สัญญาณ Wi-Fi,คอมพิวเตอร์,โทรศัพท์,แทปเล็ต
- สัญญาณ sim net,โทรศัพท์,แทปเล็ต
- สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์
- <http://ucsearch.nhso.go.th/ucsearch/index.jsp> สำหรับเจ้าหน้าที่
- <http://www.nhso.go.th/peoplesearch/> บุคคลทั่วไป

ข้อมูลที่ได้จากสิทธิรักษา

- สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ใช้สิทธิรักษา
- สิทธิราชการ/รัฐวิสาหกิจ (บุคคลในครอบครัว) ดูเพิ่มเติมข้อมูลกรมบัญชีกลาง (สิทธิสวัสดิการ รักษา) ต้นสังกัดเบิกจ่ายหน่วยงานใด จังหวัดใด

- สิทธิอยู่ในการควบคุมของราชทัณฑ์ กรณีผู้ต้องขังป่วยและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลก็จะสามารถสืบค้นต่อได้ว่าส่งผู้ป่วยมาจากเรือนจำใด

- สิทธิคนพิการ ตรวจสอบเพิ่มเติมได้ว่ารับเบี้ยยังชีพคนพิการจากเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลใด พัฒนาสังคมได้โอนเงินเข้าเพื่อให้หน่วยงานจ่าย อาจจ่ายโดยตรงหรือโอนเข้าบัญชี

- สิทธิผู้สูงอายุ 60 ปี ตรวจสอบเพิ่มเติมได้ว่ารับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากเทศบาลหรือองค์การบริหาร ส่วนตำบลใด พัฒนาสังคมได้โอนเงินเข้าเพื่อให้หน่วยงานจ่าย อาจจ่ายโดยตรงหรือโอนเข้าบัญชี

- สิทธิประกันสังคม เพื่อตรวจสอบเพิ่มเติมกับสำนักงานประกันสังคมว่ามีสถานที่ทำงานอยู่ที่ใด

- สิทธิทหารเกณฑ์ จะทราบว่าอายุค่ายใดเริ่มใช้สิทธิและสิ้นสุดเมื่อใด

3.8 สืบค้นข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประกันสังคม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตราสำคัญ

มาตรา 33 ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตนลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์และยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป

มาตรา 39 ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลง ตามมาตรา 38(2) ถ้าผู้นั้น ประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

จำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งต้องส่งเข้ากองทุนตามมาตรา 46 วรรคสอง ให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นด้วย ให้ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละครั้ง ภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่ส่งเงินสมทบหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังมิได้นำส่งหรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวัน หรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

มาตรา 40 บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์ และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับตามมาตรา 54 ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

สรุป มาตรา 33 เป็นผู้ประกันตนและอยู่ระหว่างทำงาน มาตรา 39 เป็นผู้ออกจากงานแล้ว และสมัครใจประกันตนต่อ มาตรา 40 สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนแต่ไม่เคยเป็นลูกจ้าง

การเชื่อมต่อเข้าระบบ

- สัญญาณ Internet.คอมพิวเตอร์
- สัญญาณ Wi-Fi,คอมพิวเตอร์,โทรศัพท์,แทปเล็ต
- สัญญาณ sim net,โทรศัพท์,แทปเล็ต

- สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์

<http://www.sso.go.th/wpr/service04.jsp?cat=243&webId=0> บุคคลทั่วไป
ตรวจสอบเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น ไม่พบข้อมูล ประมุขุประกันตน ลาดอก เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา

39,40

ประสานขอข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคม

ข้อมูลที่ได้จากสำนักงานประกันสังคม

- รายชื่อสถานประกอบการที่ผู้ประกันตนเคยทำงาน ข้อมูลเกี่ยวกับ เลขประจำตัวประชาชน สถานการณ์ทำงาน ชื่อ สกุล เลขที่หลักฐานขึ้นทะเบียน วันเดือนปีเกิด เลขที่บัญชี วันเข้างาน วันสิ้นสุด
- รายละเอียดข้อมูลสถานประกอบการ ข้อมูลเกี่ยวกับ เลขที่บัญชี ชื่อสถานประกอบการ ชื่อทั่วไป ประเภทธุรกิจ ที่อยู่สถานที่ทำงานที่ติดต่อ (อาจจะเป็นที่เดียวกันหรือคนละที่กับสถานที่ทำงาน)
- การสืบค้นข้อมูลจากสารบบประกันสังคม นั้นทำให้ได้ข้อมูลว่า ปัจจุบันผู้ต้องหา ทำงานอยู่ที่ไหน ยังทำงานอยู่หรือไม่ หรือลาออกไปหรือยัง

3.9 สืบค้นจากการใช้ระบบเทคโนโลยีอื่นๆ

<https://www.google.co.th/>

เป็นแหล่งข้อมูลใหญ่ ที่เราสามารถ หาข้อมูลได้หลายอย่าง สามารถนำไปต่อยอดข้อมูลได้อีก *เทคนิคการใช้ Google นำข้อมูลที่มีอยู่ของผู้ต้องหา เข้าค้น google เช่น ชื่อ - สกุล หมายเลขโทรศัพท์ ทะเบียนรถ ผู้ต้องหา ฯ ซึ่งเราจะพบการโพสต์ข้อความต่าง ๆ ของผู้ต้องหา เชื่อมโยงไปยัง เฟสบุ๊ก เว็บประกาศขายของ หรืออื่นๆ ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังตัวผู้ต้องหาได้

<https://www.facebook.com>

ข้อมูลที่ได้จาก ข้อมูลการใช้งาน facebook บางครั้ง ผู้ต้องหาที่เราติดตาม อาจมีการโพสต์ระบุ สถานที่ทำงาน ไว้ ทำให้เราสามารถติดตามจับกุมตัวได้

3.10 สืบค้นจากข้อมูลการเลือกตั้ง

แหล่งข้อมูล

- สำนักงาน กกต.จังหวัด www.khonthai.com

The screenshot shows a webpage with a green sidebar on the left containing contact information for the National Election Commission (กกต.). The main content area features a banner for 'Thailand Gateway' and a quote from the Thai people.

สารบัญ

- หน้าแรก
- ประตูสู่การบริการภาครัฐ
- Khonthai Certificate
- การบริการภาครัฐ (MOU)
- ข่าวประชาสัมพันธ์
- ศูนย์รับร้องเรียน (Call center)

ระบบการเลือกตั้ง

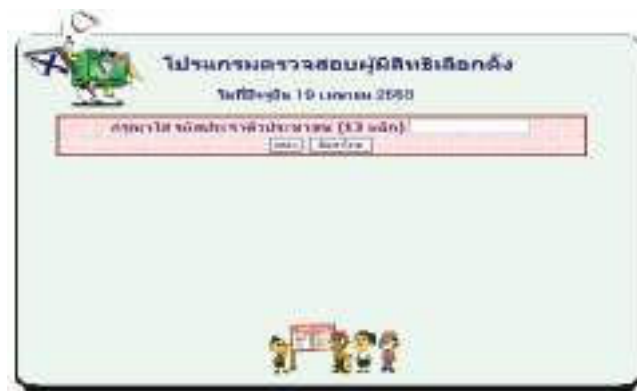
- มีบัญชีสรุปเลือกตั้งนอกเขต
- ตรวจสอบข้อมูลการเลือกตั้ง

ยินดีต้อนรับ

"คนไทยตอกคอม" "เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมไทย เรามุ่งใจที่ได้เป็นคนไทย เพื่อ"

Thailand Gateway
ประตูสู่การบริการภาครัฐ

• Thailand GateWay คือ การให้บริการประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย จึงขณะนี้ได้ให้บริการแล้วหลายรายการ เช่น ประวัติทะเบียนราษฎร มีตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนครอบครัว และบัญชีของทะเบียนบ้าน E-mail: portal@khonthai.com | it@khonthai.com | helpdesk@khonthai.com

การตรวจสอบข้อมูลการใช้สิทธิเลือกตั้ง ทำให้เราสามารถวางแผน เข้าทำการสืบสวนหาข่าว หรือฝ้า
จุด เพื่อทำการจับกุม ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งผู้ต้องหา อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่มีสิทธิ

3.11 สืบค้นข้อมูลจากราชภัณฑ

- สืบค้นจากศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระทรวงยุติธรรม (DXC)

ข้อมูลที่ได้จากระบบ DXC นำชื่อ สกุล บุคคลตามหมายจับตรวจสอบในระบบ DXC เพื่อ
ทราบว่าบุคคลดังกล่าวได้ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำใดหรือไม่

- ประสานขอข้อมูลนักโทษในเรือนจำ

ข้อมูลที่ได้จากเรือนจำ เมื่อได้รายชื่อนักโทษในเรือนจำแล้ว นำรายชื่อเข้าตรวจสอบกับระบบ
Polis โครงการงานสอบสวนคดี เพื่อค้นหว่านักโทษรายนี้ยังมีหมายจับค้างอยู่หรือไม่

3.12 สืบค้นข้อมูลจากสำนักงานควบคุมประพฤติ

- ประสานขอข้อมูลจากสำนักงานควบคุมประพฤติ

ข้อมูลที่ได้จากสำนักงานควบคุมประพฤติ รายชื่อผู้เข้ารับการฟื้นฟูที่เข้ารับการฟื้นฟู
สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สถานที่เข้าบำบัดและระยะเวลาการบำบัด นำรายชื่อที่ได้เข้าตรวจสอบกับระบบ
Polis โครงการงานสอบสวนคดี เพื่อค้นหว่ายังมีหมายจับค้างอยู่หรือไม่

3.13 สืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ

- ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ยังมีอีกมากที่อาจจะเป็นข้อมูลสำหรับการติดตามได้ เช่น การประกัน
ชีวิต การใช้ บัตรเครดิต การสั่งซื้ออาหารจานด่วน บัตรห้างสรรพสินค้า เป็นต้นจากข้อมูลทางเทคโนโลยีที่เรา

ได้มานั้น บางครั้งยังไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การจับผู้ต้องหา ตามหมายจับ จำเป็นจะต้องนำข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ ได้ มาประมวลผล และการสืบหาแบบดั้งเดิม การสืบทางรามหรือภาคพื้นดินก็ยังมีสำคัญ เราต้องมาประมวล ความเป็นไปได้จากข้อมูลที่มีอยู่ ทั้งที่ได้มาจากสืบเทคนิค และสืบทางราบ มาประกอบกัน

ขั้นตอนที่ 4. การติดต่อประสานงานในการทำงาน (CCOC หมายจับ)

Command and Control Operations Center(CCOC) ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุมการ บริหารจัดการหมายจับให้มีประสิทธิภาพ ตามอนุมัติ ตร. ลง ๒๐ ต.ค. ๒๕๕๖ ทำหนังสือ สง.ผช.ตร. (ปป ๑๓) ที่ ๐๐๐๑ (ปป ๑๓)/๗ ลง ๑๔ ต.ค. ๒๕๕๖ เรื่องอนุมัติโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุม ผู้ต้องหาตามหมายจับ

วัตถุประสงค์ของการทำ (CCOC) เพื่อจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับค้างเก่าที่อยู่ระหว่างหลบหนี

1. เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มี ประสิทธิภาพ และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ต้องหาตามหมายจับได้ไปกระทำผิดซ้ำอีก และผู้ต้องหาตามหมายจับที่ ได้ถูกจับกุมและคุมขังอยู่ในคดีอื่นจะต้องได้รับการพิจารณาโทษตามกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง

2. เพื่อพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการให้เป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อนติดตามและ ประสานการปฏิบัติในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

3. เพื่อเป็นการบูรณาการการทำงานของฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายสืบสวนฝ่าย สอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม และฝ่ายเทคโนโลยี ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน

4. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและเพิ่มองค์ความรู้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตาม หมายจับ

5. เพื่อให้การปฏิบัติราชการสัมฤทธิ์ผลตามแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ และตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี

ขั้นตอนในการจัดตั้งศูนย์ (CCOC)

1. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ CCOC โดยให้แต่ละ ภ.จว. หรือ สภ. ดำเนินการรวบรวมบัญชีและ เอกสารหมายจับค้างเก่า

2. ทำการตรวจสอบหมายจับค้างเก่าว่า หมายจับดังกล่าวยังสามารถใช้ได้หรือไม่ มีการจับตัว ผู้ต้องหาแล้วหรือยัง และ สภ.เจ้าของหมายยังต้องการตัวผู้ต้องหาตามหมายอยู่หรือไม่

3. ตรวจสอบระบบฐานข้อมูลและการใช้งานทางเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ข้อมูลหลักประกันสุขภาพ ข้อมูลสิทธิประกันสังคม ข้อมูลขนส่ง ข้อมูลโทรศัพท์ ข้อมูลธนาคาร ข้อมูลสิทธิ เลือกลง และอื่นๆ

4. ทำการวิเคราะห์หมายจับเพื่อให้ทราบว่า ผู้ต้องหาตามหมายจับหลบหนีไปอยู่ที่ไหน

5. จัดชุดเข้าทำการจับกุมผู้ต้องหา

6. รายงานผลการจับกุมไปยังศูนย์ CCOC

ประโยชน์จากการตั้งศูนย์ CCOC

1. มีการควบคุมหมายจับอย่างเป็นระบบ

2. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจับกุมหมายจับค้างเก่า

3. ช่วยลดจำนวนหมายจับค้างเก่าตามนโยบายของ ตร.

4. ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของจำนวนหมายจับที่มีอยู่ในแต่ละช่วงเวลา

5. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของผู้จับกุมว่าหลังจากออกหมายจับแล้ว สามารถจับกุมได้เป็นร้อยละเท่าไรที่มีอยู่ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งการต่อไปได้
6. ทำให้เกิดการร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. ทำให้เกิดความกระตือรือร้นของผู้ปฏิบัติงาน

โครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

โดย

ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม

(Command and Control Operations Center(CCOC))

๑. ชื่อโครงการ

โครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC))

๒. หลักการและเหตุผล

ตามแผนปฏิบัติการตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๔ และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน” กำหนดพันธกิจ ให้มีการบังคับใช้กฎหมาย อำนวยความยุติธรรม ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธา และตามยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔ ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติการหลักเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาล โดยลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน และมีระบบกระบวนการที่ตอบสนองนโยบายรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรมยังเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก ผู้ก่ออาชญากรรมส่วนหนึ่งเป็นบุคคลที่มีหมายจับแต่ยังไม่ถูกจับกุมตัวมาดำเนินคดีและมักจะก่ออาชญากรรมซ้ำอีก สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน ชุมชนและมีผลกระทบต่อสังคมทุกระดับ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงเห็นควรให้มีโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) เพื่อนำนโยบายของรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

๒.๓ สภาพปัญหา

การปฏิบัติในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ผ่านมาพบว่ายังไม่สัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ความร่วมมือในการจับกุมตัวผู้ต้องหาการประสาน

/ และตรวจสอบ

และตรวจสอบข้อมูลและที่อยู่ของผู้ต้องหา ฯลฯ รวมทั้งมีผลกระทบต่องบประมาณ จำนวนบุคลากร และระยะเวลา ที่ต้องใช้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับที่เกินความจำเป็นอีกส่วนหนึ่งด้วย

๒.๒ การติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับในอดีต

สถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนดำเนินการติดตามเพื่อจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับมาดำเนินการคดี ตามศักยภาพของหน่วยและตามความสามารถเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายเท่านั้น ในทางปฏิบัติไม่มีการรวบรวมข้อมูลหมายจับอย่างเป็นระบบ รวมทั้งไม่มีการบูรณาการเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายเทคโนโลยี มาทำงานร่วมกันติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับแต่อย่างใด และไม่มีการอำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกธรรมเป็นไปด้วยความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร และทำให้ผู้ต้องหาตามหมายจับที่ยังไม่ถูกจับบางรายไปกระทำผิดซ้ำอีก หรือมีการปล่อยปละละเลยจนเป็นเหตุให้หมายจับขาดอายุความ

๒.๓ การติดตามจับกุมผู้ต้องหาในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน แม้การติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับจะสามารถดำเนินการอย่างได้ผลในระดับหนึ่ง โดยมีการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำไปสู่การติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเพื่อมาดำเนินการคดีได้อย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ยังขาดการรวบรวมข้อมูลหมายจับและไม่มีการรวบรวมหมายจับและไม่มีการบูรณาการ อำนาจการสั่งการ ควบคุมและประสานการปฏิบัติ อย่างเป็นระบบแต่อย่างใด

๒.๔ แนวความคิดในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาข้อเท็จจริง ปัญหา และอุปสรรค เกี่ยวกับการดำเนินการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับแล้ว จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลโดยใช้ระบบศูนย์ปฏิบัติการในการอำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อนติดตามการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและการบูรณาการการทำงานของฝ่ายต่างๆ ทั้งฝ่ายอำนาจการ ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปรามและฝ่ายเทคโนโลยี เพื่อให้การ ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับค้างเก่าที่อยู่ระหว่างหลบหนี

๓.๒ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ต้องหาตามหมายจับได้ไปกระทำผิดซ้ำอีกและผู้ต้องหาตามหมายจับที่ได้ถูกจับกุมและคุมขังอยู่ในคดีอื่นจะต้องได้รับการพิจารณาโทษตามกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง

/ ๓.๓ เพื่อพัฒนาศูนย์

๓.๓ เพื่อพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการให้เป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อนติดตามและประสานการปฏิบัติในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๓.๔ เพื่อเป็นการบูรณาการการทำงานของฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายอำนวยความสะดวก ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม และฝ่ายเทคโนโลยี ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๕ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและเพิ่มองค์ความรู้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๓.๖ เพื่อให้การปฏิบัติราชการสัมฤทธิ์ผลตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี

๔. เป้าหมาย

โครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) มีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับอย่างเป็นระบบ

๕. วิธีการดำเนินการ

๕.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๕.๑.๑ เป็นผู้บริหาร ควบคุม กำกับดูแล ประสานงาน และดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้บรรลุผลตามโครงการ (ขั้นตอนการดำเนินการตามโครงการ ตามแผนก ค ท้ายโครงการ)

๕.๑.๒ ประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจ ให้ความรู้และแนะนำการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการโครงการ

๕.๑.๓ ติดตามและประเมินผลตามโครงการทุกระยะ

๕.๑.๔ แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๕.๒ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๔ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑-๕ และ ตำรวจภูธรจังหวัดทุกแห่ง ดำเนินการดังนี้

๕.๒.๑ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) เพื่อเป็นศูนย์อำนวยความสะดวก สั่งการ ควบคุมและประสานการปฏิบัติ ในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ (โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม ตามแผนก ก ท้ายโครงการ)

๕.๒.๒ รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับที่ศาลได้ออกหมายจับไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงปัจจุบัน (การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับค้างเก่า ตามแผนก ข ท้ายโครงการ)

๕.๒.๓ จัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรทั้งฝ่ายบริหารงานและฝ่ายปฏิบัติการที่จัดตั้งขึ้นตาม
ข้อ ๕.๒.๑ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้และเกิดทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสืบสวน การตรวจสอบ
ข้อมูลไปสู่การสืบสวน การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำรายงานการสืบสวน

๕.๒.๔ จัดเตรียมความพร้อมของสถานที่และวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม
(Command and Control Operations Center (CCOC)) อาทิเช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ

๕.๒.๕ จัดเตรียมวางระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม
(Command and Control Operations Center (CCOC)) กับหน่วยปฏิบัติในสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
พร้อมทั้งจัดวางระบบเชื่อมต่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการตรวจสอบข้อมูล เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร์
ข้อมูลประกันสังคม ข้อมูลประกันสุขภาพ ข้อมูลขนส่ง ข้อมูลโทรศัพท์ ฯลฯ

๕.๓ สถานีตำรวจทุกแห่งในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และศูนย์
ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
คดี กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ดำเนินการดังนี้

๕.๓.๑ รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับที่ศาลได้ออกหมายจับไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม
๒๕๔๕ ถึงปัจจุบัน

๕.๓.๒ จัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้และเกิด
ทักษะเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสืบสวน การตรวจสอบข้อมูลไปสู่การสืบสวน การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำ
รายงานการสืบสวน

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

๗. แผนการดำเนินการ

๗.๑ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC)) ทั้งใน
ระดับกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองบัญชาการ
ตำรวจปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ระดับกองบังคับการ
ตำรวจนครบาล ๑-๙ และตำรวจภูธรจังหวัดทุกแห่ง ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖

๗.๒ ดำเนินการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหมายจับในภาพรวมของหน่วยให้เสร็จสิ้นภายในเดือน
พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๗.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ โดยศูนย์
ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCOC))
ตามหัวเวลาที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะได้กำหนด และแจ้งให้หน่วยทราบ

๘. ขอบข่าย

คณะกรรมการองค์การอนามัยโลก และศูนย์การสนับสนุนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเขตพื้นที่ดำเนิน
สหวิทยาการดำเนินงานตามโครงการ

๙. การประเมินผล

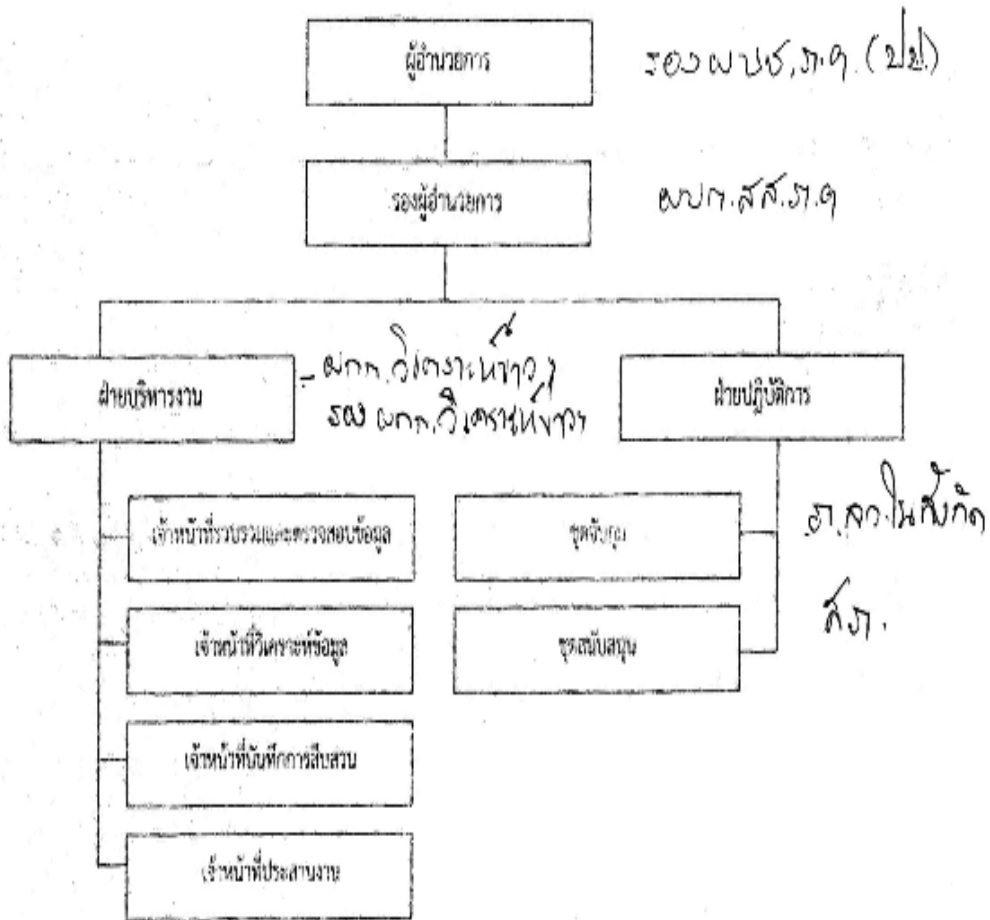
๙.๑ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
กองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
รายงานผลการปฏิบัติงานต่อส่วนราชการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติบังคับ

๙.๒ สำนักงานยุทธศาสตร์คดีอาญา กรมสอบสวนคดีพิเศษและภาคีเครือข่ายความร่วมมือ
ตำรวจแห่งชาติ

๑๐. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑๐.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เป็นเจ้าขอโครงการ
๑๐.๒ สำนักงานยุทธศาสตร์คดีอาญา	เป็นหน่วยรับผิดชอบโครงการ
๑๐.๓ กองบัญชาการตำรวจนครบาล
ตำรวจภูธรภาค ๑-๙
ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้
กองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	สนับสนุนดำเนินการ
๑๐.๔ กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑-๙
ตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	เป็นหน่วยดำเนินการ
๑๐.๕ สถานีตำรวจภูธรทุ่งใหญ่ ในจังหวัด
กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙
และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้	เป็นหน่วยดำเนินการ
๑๐.๖ หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน ในจังหวัด
กองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม
กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	เป็นหน่วยดำเนินการ

อนุแผนก ประกอบ แผนก ก. : โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center) (CCOC)) ในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ ผู้ต้องหาตามหมายจับที่อยู่ระหว่างหลบหนีถูกจับกุมดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

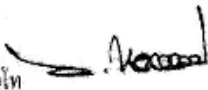
๑๑.๒ การบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเป็นการป้องกันมิให้ผู้ต้องหาตามหมายจับที่หลบหนีไปกระทำความผิดซ้ำอีก และผู้ต้องหาตามหมายจับที่ถูกจับกุมและคุมขังอยู่ในคดีอื่นได้รับการพิจารณาโทษตามกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง

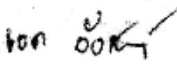
๑๑.๓ ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Operations Center (CCCC)) สามารถเป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาในการขับเคลื่อน การปฏิบัติติดตามและประสานการปฏิบัติในการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

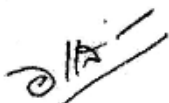
๑๑.๔ มีการบูรณาการงานด้านต่าง ๆ ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ ทั้งฝ่ายอำนาจการ ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม และฝ่ายเทคโนโลยี เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๑.๕ การบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับเกิดประสิทธิภาพ และบุคลากรมีองค์ความรู้ในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ

๑๑.๖ การปฏิบัติราชการเกิดผลสัมฤทธิ์ผลตามแผนปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติและตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี

พลตำรวจโท ผู้เสนอโครงการ
(วินัย ทองสอง)
ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พลตำรวจเอก ผู้เห็นชอบโครงการ
(เอก อังสนานนท์)
รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พลตำรวจเอก ผู้อนุมัติโครงการ
(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

โทร : 022528948

07-11-13 12:58 Pg: 2

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ผอ.สยศ.ตร.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๑๗๘

ที่ ๐๐๐๗.๒๒/ ๑๓๙

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ส่งโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับโดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม

(Command and Control Center (CCOC))

เรียน ผบช.น. ผ.๑-๙ ศยต. ก. ปส. และ สตม.

ตามอนุมัติ ตร. ลง ๒๐ ต.ค.๕๖ ท้ายหนังสือ ส่งผู้ช่วย ผบ.ตร.(ปป ๑๓) ที่ ๐๐๐๑(ปป ๑๓)/๗ ลง ๑๔ ต.ค.๕๖ เรื่อง อนุมัติโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับโดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Center (CCOC)) ซึ่งได้ส่งให้ทุกหน่วยพร้อมกับหนังสือ ตร.ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๗.๒๒/๒๔๖๒ ลง ๒๘ ต.ค.๕๖ เรื่อง การสำรวจข้อมูลหมายจับ

เนื่องจาก ผอ.สยศ.ตร. ได้รับการประสานจากหลายหน่วยขอให้ส่งโครงการบริหารจัดการติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับโดยศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (Command and Control Center (CCOC)) เนื่องจากบางหน่วยยังไม่ได้รับซึ่งอาจเกิดความล่าช้าจากขั้นตอนทางไปรษณีย์ โดยให้ทุกหน่วยดาวน์โหลดได้ที่ www.ccpd.rtpstrategy.police.go.th หัวข้อ "โครงการ CCOC"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

พ.ต.อ.

(วินัย ทับทอง)

รท.รอง ผบก.ฯปรท.ผบก.ผอ.

สำรวจกรรมาศ ๐
เลขที่รับ 4834
วันที่ 8 พ.ค. 56
เวลา 15.46 น.

เลขที่รับ 562
วันที่ 7 พ.ย. 56
เวลา 16.30 น.

ผ.๑-๙
ผ.๑-๙
ผ.๑-๙
ผ.๑-๙

บทเรียนและประสบการณ์ในการนำหน่วย

พลตำรวจเอก อุดุลย์ แสงสิงแก้ว
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

- ๑) มีภาวะผู้นำ
- ๒) มีเป้าหมายในการทำงาน
- ๓) สร้างทีมในการทำงาน
- ๔) มีวิธีปลุกเร้า สร้างพลัง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ๕) มีพฤติกรรมเป็นที่ศรัทธาเชื่อถือ
- ๖) ต้องรู้จักชม
- ๗) ต้องเสียสละ
- ๘) มีข้อมูล - รู้ระเบียบ - อำนาจ - ยุทธวิธี
- ๙) รู้จักพื้นที่ ภูมิประเทศ มวลชน
- ๑๐) พูดเป็น - ประชุมเป็น
- ๑๑) การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน
- ๑๒) การตรวจสอบข้อมูล - รายงานผู้บังคับบัญชา
- ๑๓) การประสานงาน
- ๑๔) การบริหารเวลา
- ๑๕) สุขภาพ : หลัก ๕ อ.
- ๑๖) การใช้ภาษาอังกฤษ, IT
- ๑๗) การเตรียมการทุกอย่าง
- ๑๘) ใช้หลัก ๔ เกาะติด (พื้นที่ ศัตรู มวลชน บนเกาะติดล่าง)

จัดทำโดย
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จัดพิมพ์โดย โรงพิมพ์ตำรวจ
ถ.เศรษฐศิริ คูสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๘-๒๘๑๑-๓ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๔๖๕๘